

I. STALIN

OPERE

2

ORIGINALUL IN LIMBA RUSĂ
A FOST TIPĂRIT ÎN URMA DECIZIEI
COMITETULUI CENTRAL AL
PARTIDULUI COMUNIST [BOLȘEVIC]
AL UNIUNII SOVIETICE

Proletari din toate țările, uniți-vă!

INSTITUTUL MARX — ENGELS — LENIN
de pe lângă C. C. al P. C. (b) al UNIUNII SOVIETICE

I. V. STALIN

OPERE

EDITURA PARTIDULUI MUNCITORESC ROMÂN

1 9 4 9

I. V. STALIN

VOL.

2

1907 - 1913

Scanare efectuată de Paradigma Muncitorească

Instagram

Telegram

YouTube

Traducerea în limba română apare în urma deciziei C.C. al P.M.R.
Ea a fost întocmită sub îngrijirea unei Comisii a C.C. al P.M.R.

P R E F A Ț Ă

Volumul al doilea al Operelor lui I. V. Stalin cuprinde lucrări scrise mai ales în perioada dintre a doua jumătate a anului 1907 și anul 1913, adică înainte de deportarea tovarășului Stalin în ținutul Turuhan, unde a stat până în Februarie 1917. Aceste lucrări cuprind, mai ales, două perioade din activitatea revoluționară a tovarășului Stalin : perioada din Bacu și perioada din Petersburg.

Lucrările care datează din prima jumătate a anului 1907 sunt consacrate tacticii bolșevicilor în prima revoluție rusă („Prefață la ediția georgiană a broșurii lui K. Kautsky «Forțele motrice și perspectivele revoluției ruse»“, articolul „Lupta electorală la Petersburg și menșevicii“ și altele). Articolele din această perioadă au apărut în ziarele bolșevice georgiene „Civeni Țhovreba“ * și „Dro“ **. În limba rusă ele apar pentru prima oară.

Lucrările scrise începând din Iunie 1907 — în perioada activității revoluționare, mai ales, din Bacu, a

* „Viața noastră“. — Nota Red.

** „Timpul“. — Nota Red.

tovarăşului Stalin — înfăţişează lupta bolşevicilor împotriva menşevicilor-lichidatori pentru menţinerea şi întărirea partidului marxist revoluţionar ilegal („Criza din partid şi sarcinile noastre“, „Rezoluţiile adoptate de comitetul din Bacu în ziua de 22 Ianuarie 1910“, „Scrisori din Caucaz“). Chestiunilor de conducere a mişcării revoluţionare muncitoreşti şi a sindicatelor le sunt consacrate articolele „Ce arată grevele noastre din ultimul timp?“, „Industriaşi petrolişti despre teroarea economică“, „Conferinţa şi muncitorii“ şi altele. Lucrarea „Congresul dela Londra al P.M.S.D.R. (Insemnările unui delegat)“ este consacrată rezultatelor congresului al V-lea al P.M.S.D.R. Articolele lui I. V. Stalin din această perioadă, cuprinse în volumul al doilea, au apărut în ziarele „Bachinschii Proletarii“ *, „Gudoc“ ** şi „Soţial-Democrat“ ***.

În a doua jumătate a anului 1911 începe perioada activităţii revoluţionare din Petersburg a tovarăşului Stalin (1911—1913). În fruntea Biroului rus al C. C., tovarăşul Stalin conduce în Rusia activitatea partidului pentru înfăptuirea hotărîrilor Conferinţei de partid dela Praga. Din această perioadă datează lucrările consacrate, mai ales, noului avânt revoluţionar al mişcării muncitoreşti, sarcinilor partidului bolşevic în legătură cu alegerile pentru Duma a IV-a de stat. Din aceste lucrări fac parte: manifestul „Pentru partid!“, articolele „O etapă nouă“, „Ei lucrează bine...“, „A pornit!...“, „Mandatul dat de muncitorii din Petersburg deputatului lor muncitor“, „Voinţa împuterniciţilor“, „Alegerile dela

* „Proletarul din Bacu“. — Nota Red.

** „Sirena“. — Nota Red.

*** „Social-Democratul“. — Nota Red.

Petersburg” și altele. Articolele au fost publicate în ziarele „Zvezda” și „Pravda” din Petersburg.

Volumul al doilea mai cuprinde cunoscuta lucrare a lui I. V. Stalin „Marxismul și chestiunea națională” (1913), care dezvoltă teoria și programul bolșevic în chestiunea națională.

Nu s’au găsit până în prezent articolul „Despre autonomia cultural-națională”, pe care tovarășul Stalin l-a scris pe când se afla deportat la Turuhan, precum și mai multe alte lucrări.

*Institutul Marx-Engels-Lenîn
de pe lângă
C. C. al P. C. (b) al U. R. S. S.*

1907-1913

PREFAȚĂ LA EDIȚIA GEORGIANĂ A BROȘURII LUI K. KAUTSKY „FORȚELE MOTRICE ȘI PERSPECTIVELE REVOLUȚIEI RUSE“¹

Numele lui Karl Kautsky nu este un nume nou. El este cunoscut demult ca un teoretician emerit al social-democrației. Dar Kautsky nu este cunoscut numai sub acest aspect ; el este remarcabil și ca cercetător serios și profund al problemelor tactice. În această privință, el se bucură de mare autoritate nu numai printre tovarășii din Europa, dar și la noi. Și nici nu e de mirare : astăzi, când divergențele de ordin tactic împart social-democrația din Rusia în două fracțiuni, când critica reciprocă adeseori înăsprește lucrurile, degenerând în bârfele, și când lămurirea adevărului devine extrem de dificilă, este foarte interesant să ascultăm un tovarăș atît de nepărtinitor și experimentat cum este K. Kautsky. Iată de ce tovarășii noștri au început să studieze cu atîta zel articolele referitoare la tactică ale lui Kautsky : „Duma de stat“, „Insurecția din Moscova“, „Problema agrară“, „Țărănimea rusă și revoluția“, „Pogromurile antievreești din Rusia“ și altele. Tovarășii au acordat însă o atenție incomparabil mai mare broșurii de față, și aceasta pentru că ea tratează toate chestiunile principale care împart social-democrația în două

fracțiuni. Vedeți că Plehanov, care s'a adresat de curând tovarășilor din străinătate pentru a lămuri problemele noastre arzătoare, a adresat și lui Kautsky aceleași întrebări, solicitându-i și lui un răspuns; Kautsky, după cum reiese din cuvintele sale, a răspuns prin broșura de față. Se înțelege, după toate acestea, că tovarășii trebuiau să acorde și mai multă atenție acestei broșuri. Este limpede că pentru noi această broșură are o importanță cu atât mai mare.

Deaceea va fi foarte folositor să amintim măcar în linii generale chestiunile care fac obiectul divergențelor noastre, arătând paralel care sunt părerile lui Kautsky asupra cutărei sau cutărei chestiuni.

De partea cui este Kautsky, pe cine susține el, pe bolșevici sau pe menșevici?

Prima chestiune care împarte în două fracțiuni social-democrația din Rusia este chestiunea caracterului general al revoluției noastre. Că revoluția noastră este o revoluție burghezo-democratică, și nu una socialistă, că ea trebuie să se termine cu lichidarea feudalismului, și nu a capitalismului, aceasta este limpede pentru toată lumea. Dar se pune întrebarea: cine va conduce această revoluție și cine va uni în jurul său elementele nemulțumite ale poporului: burghezia sau proletariatul? Va merge oare proletariatul în coada burgheziei, cum s'a întâmplat în Franța, sau burghezia va urma proletariatul? Iată care e chestiunea.

Menșevicii spun, prin glasul lui Martânov, că revoluția noastră este o revoluție burgheză, că ea este o repetare a revoluției franceze și, dat fiind că revoluția franceză — revoluție burgheză — a fost condusă de burghezie, și revoluția noastră trebuie să fie condusă de

burghezie. „Hegemonia proletariatului este o utopie dăunătoare...” „Proletariatul trebuie să urmeze opoziția burgheză extremă” (vezi Martânov : „Două dictaturi”).

Bolșevicii însă spun : este adevărat că revoluția noastră este o revoluție burgheză, dar asta nu înseamnă deloc că este o repetare a revoluției franceze, că trebuie neapărat să fie condusă de burghezie, cum s'a întâmplat în Franța. În Franța proletariatul era o forță puțin conștientă și neorganizată, ceea ce a făcut ca hegemonia în revoluție s'o aibă burghezia. La noi însă proletariatul este o forță relativ mai conștientă și mai organizată, datorită cărui fapt el nu se mai mulțumește cu rolul de anexă a burgheziei și, ca cea mai revoluționară clasă, se pune în fruntea mișcării contemporane. Hegemonia proletariatului nu este o utopie, ci un fapt real ; proletariatul unește în fapt în jurul său elementele nemulțumite. Iar cel care îl sfătuiește „să urmeze opoziția burgheză”, răpește proletariatului independența, transformă proletariatul din Rusia într'o unealtă a burgheziei (vezi Lenin : „Două tactici”).

Cum privește K. Kautsky această problemă ?

„Liberalii invocă adeseori marea revoluție franceză, și o invocă adeseori fără temei. Condițiile din Rusia de astăzi sunt în multe privințe cu totul altele decât condițiile din Franța din 1789” (vezi capitolul al treilea al broșurii)... „Liberalismul rus este de cu totul altă natură decât liberalismul Europei apusene, și chiar numai din acest motiv este extrem de greșit a se lua de-a-dreptul marea revoluție franceză ca model pentru revoluția rusă de astăzi. În mișcările revoluționare din Europa apuseană, clasa conducătoare era mica-burghezie, în special mica-burghezie din orașele mari” (vezi

capitolul al patrulea)... „Epoca revoluțiilor burgheze, adică a revoluțiilor a căror forță motrice era burghezia, a trecut ; ea a trecut și pentru Rusia. Și în această revoluție proletariatul nu mai este o simplă anexă și unealtă a burgheziei, cum a fost în epoca revoluțiilor burgheze, ci o clasă de sine stătătoare cu scopuri revoluționare proprii“ (vezi capitolul al cincilea).

Așa se exprimă K. Kautsky asupra caracterului general al revoluției ruse, așa înțelege Kautsky rolul proletariatului în actuala revoluție rusă. Burghezia nu poate conduce revoluția rusă; prin urmare, conducătorul revoluției trebuie să fie proletariatul.

A doua chestiune care formează obiectul divergențelor noastre este următoarea : poate fi, oare, burghezia liberală măcar aliatul proletariatului în revoluția actuală ?

Bolșevicii spun că nu poate. Este adevărat că în revoluția franceză burghezia liberală a avut un rol revoluționar, dar aceasta pentru că acolo lupta de clasă nu era atât de ascutită, proletariatul era puțin conștient, se mulțumea cu rolul de anexă a liberalilor, pe când la noi lupta de clasă este extrem de ascutită, proletariatul este cu mult mai conștient și nu se poate împăca cu rolul de anexă a liberalilor. Acolo unde proletariatul luptă conștient, burghezia liberală încetează de a fi revoluționară. Iată de ce cadeții-liberali, înspăimântați de lupta proletariatului, caută refugiu sub aripa reacțiunii. Iată de ce ei luptă mai mult împotriva revoluției decât împotriva reacțiunii. Iată de ce cadeții ² mai curând vor încheia o alianță cu reacțiunea împotriva revoluției, decât cu revoluția. Da, burghezia noastră liberală și apărătorii ei, cadeții, sunt aliații reacțiunii, sunt dușma-

nii „luminați“ ai revoluției. Cu totul altfel stau lucrurile cu țărănimea săracă. Bolșevicii spun că numai țărănimea săracă va întinde mâna proletariatului revoluționar și că numai ea poate încheia o alianță trainică cu proletariatul pe toată durata revoluției actuale. Tocmai pe ea trebuie să o susțină proletariatul împotriva reacțiunii și a cadeților. Și dacă aceste două forțe principale vor încheia o alianță, dacă muncitorii și țăranii se vor sprijini unii pe alții, atunci și victoria revoluției va fi asigurată. Fără aceasta, victoria revoluției este imposibilă. Tocmai deaceia bolșevicii nu-i susțin pe cadeți nici în Dumă, nici înafara ei, în prima etapă a alegerilor. Tocmai deaceia, atât în alegeri cât și în Dumă, bolșevicii îi susțin numai pe reprezentanții revoluționari ai țăranilor împotriva reacțiunii și cadeților. Tocmai deaceia bolșevicii strâng masele largi ale poporului numai în jurul fracțiunii revoluționare din Dumă, și nu în jurul întregii Dume. Tocmai deaceia bolșevicii nu susțin cererea de a se numi un cabinet cadet (vezi Lenin : „Două tactici“ și „Victoria cadeților“).

Cu totul altfel raționează menșevicii. Este adevărat că burghezia liberală oscilează între reacțiune și revoluție, dar în cele din urmă, după părerea lor, ea se va alătura totuși revoluției, va juca totuși un rol revoluționar. Dece ? Pentru că burghezia liberală din Franța a avut un rol revoluționar, pentru că ea este în opoziție față de vechile orânduri și se va vedea, prin urmare, nevoită să se alăture revoluției. După părerea menșevicilor, burghezia liberală și apărătorii ei, cadeții, nu pot fi numiți trădători ai actualei revoluții; după părerea lor, ei sunt aliații revoluției. Iată dece îi sprijină

menşevicii atât în alegeri cât şi în Dumă. Menşevicii repetă întruna că lupta de clasă nu trebuie niciodată să pună în umbră lupta generală. Tocmai din acest motiv cheamă ei masele populare să se unească în jurul întregii Dume, şi nu numai în jurul fracţiunii sale revoluţionare, tocmai din acest motiv sprijină ei din toate puterile cererea de a se numi un cabinet cadet, tocmai din acest motiv menşevicii sunt gata să dea uitării programul maximal, să ciuntească programul minimal şi să respingă republica democratică pentru ca nu cumva să-i sperie şi să-i îndepărteze pe cadeţi. Poate că vreun cititor va vedea în toate acestea o defăimare a menşevicilor, şi va cere fapte. Iată şi fapte.

Iată ce a scris recent cunoscutul publicist menşevic **Malişevski** :

„Burghezia noastră nu vrea republică, prin urmare nici nu poate fi la noi republică...“, aşa că „...în urma revoluţiei noastre trebuie să ia naştere un regim constituţional, şi nicidecum o republică democratică“. Malişevski îi sfătuieşte deaceia pe „tovarăşi“ să renunţe la „iluziile republicane“ (vezi „Pervâi Sbornic“³, pag. 288, 289).

Aceasta, în primul rând.

În ajunul alegerilor, un conducător al menşevicilor. **Cerevanin**, scria :

„Ar fi o absurditate şi o nebunie din partea proletariatului să încerce, după cum propun unii, să angajeze lupta, împreună cu ţărănimea, atât împotriva guvernului, cât şi împotriva burgheziei, pentru o Adunare Constituantă cu depline puteri a întregului popor“. Noi, spune el, căutăm acum să obţinem un acord cu cadeţi şi un cabinet cadet (vezi „Naşe Delo“⁴ Nr. 1).

Aceasta, în al doilea rând.

Dar toate acestea au fost scrise numai. Un alt conducător al menșevicilor, **Plehanov**, nu s'a mai mărginit la atât și a dorit să traducă în fapt cele scrise. În timp ce în partid avea loc o discuție înverșunată în chestiunea tacticii în alegeri, când toată lumea întreba dacă este admisibil un acord cu cadeții în prima etapă a alegerilor, Plehanov socotea insuficient până și un acord cu cadeții și a început să propovăduiască de-a-dreptul un bloc, o fuziune temporară cu ei. Amintiți-vă de ziarul „Tovarișci“⁵ din 24 Noembrie (1906), în care Plehanov și-a publicat articolașul. Unul din cititorii ziarului „Tovarișci“ îl întreabă pe Plehanov: este posibilă o platformă comună a social-democraților și cadeților și, dacă este posibilă, „care ar putea fi... platforma comună în alegeri“? Plehanov răspunde că platforma comună este **necesară** și că această platformă trebuie să fie „Duma cu depline puteri“... „Nu există și nu poate exista un alt răspuns“ (vezi „Tovarișci“ din 24 Noembrie 1906). Ce înseamnă cuvintele lui Plehanov? Nu înseamnă altceva decât că, în timpul alegerilor, partidul proletarilor, adică social-democrația, trebuie de fapt să se **alăture** partidului patronilor, cu alte cuvinte cadeților, că trebuie să scoată împreună cu ei manifeste către muncitori, că trebuie să renunțe de fapt la lozinca Adunării Constituante a întregului popor, la programul minimal social-democrat și să lanseze în schimb lozinca cadetă a Dumei cu depline puteri. În realitate, aceasta înseamnă a renunța la programul nostru minimal, pentru a fi pe placul cadeților și pentru a ne ridica prestigiul în ochii lor.

Aceasta, în al treilea rând.

Dar ceeace a spus cu prea puțină îndrăzneală Plehanov, a spus cu o remarcabilă îndrăzneală Vasiliev, un al treilea conducător al menșevicilor. Ascultați :

„Mai întâi, întreaga societate, toți cetățenii... să instaureze un regim constituțional. Din moment ce regimul acesta va deveni un regim popular, poporul, grupat în clase și după interese..., va putea începe rezolvarea tuturor problemelor. Atunci lupta dintre clase și grupuri va fi nu numai oportună, dar chiar necesară... Acum însă, în momentul de față, ea este nefastă și criminală...“ Deaceea diferitele clase și grupuri trebuie „să renunțe pentru un timp la toate «programele cele mai bune» și să fuzioneze într'un singur partid constituțional...“. „Propunerea mea se reduce la o platformă comună, căreia să-i servească drept bază așezarea temeliei elementare a unei societăți cu depline puteri, singura societate care poate să dea o Dumă corespunzătoare...“ „Conținutul acestei platforme... este un cabinet responsabil în fața reprezentanței naționale... libertatea cuvântului și a presei...“ etc. (vezi „Tovarișci“ din 17 Decembrie 1906). Cât despre Adunarea Constituantă a întregului popor și în general despre programul nostru minimal, la toate acestea, după părerea lui Vasiliev, trebuie „să renunțăm“...

Aceasta, în al patrulea rând.

Este adevărat că al patrulea conducător al menșevicilor, Martov, nu este de acord cu menșevicul Vasiliev și îl mustră, îl tratează de sus pentru articolul susmenționat (vezi „Otclichy“⁶ Nr. 2). În schimb, Plehanov vorbește foarte elogios despre Vasiliev, care, după părerea lui, este „un neobosit și iubit organizator social-democrat al muncitorilor elvețieni“ și care „va

aduce multe servicii cauzei muncitorești ruse“ (vezi „Mir Bojii“ 7 din Iunie 1906). Pe care din acești doi menșevici să-l crezi : pe Plehanov sau pe Martov ? În afară de aceasta, nu a scris de curând însuși Martov : „Cearța dintre burghezie și proletariet înțărăște poziția absolutismului și prin aceasta frânează reușita acțiunii de eliberare a poporului“ ? (vezi Elmar : „Poporul și Duma de stat“, pag. 20) Cine nu știe că punctul acesta de vedere nemarxist este adevărata bază a „propunerii“ liberale prezentată de Vasilev ?

Precum vedeți, menșevicii sunt atât de încântați de „revoluționarismul“ burgheziei liberale, își pun atâtea speranțe în „revoluționarismul“ ei, încât, pentru a-i fi pe plac, sunt gata să dea uitării însuși programul social-democrat.

Cum privește K. Kautsky burghezia noastră liberală, pe cine socotește el drept adevăratul aliat al proletarietului și ce spune cu privire la această chestiune ?

„În prezent (adică în actuala revoluție rusă) proletarietul nu mai este o simplă anexă și unealtă a burgheziei, cum a fost în epoca revoluțiilor burgheze, ci o clasă de sine stătătoare cu scopuri revoluționare proprii. Dar acolo unde proletarietul se manifestă astfel, **burghezia încetează de a mai fi o clasă revoluționară.** Burghezia rusă, întrucât este în general liberală și duce o politică independentă de clasă, urăște, fără îndoială, absolutismul ; dar ea urăște și mai mult revoluția... și întrucât vrea libertate politică, o vrea, mai ales, pentru că vede în ea singurul mijloc de a pune capăt revoluției. Așa dar, burghezia nu face parte din forțele motrice ale mișcării revoluționare actuale din Rusia... Numai între proletariet și țărănime există o comunitate

trainică de interese în toată perioada luptei revoluționare ; și tocmai această comunitate de interese trebuie să stea la baza întregii tactici revoluționare a social-democrației ruse... Fără țărani nu putem izbândi acum în Rusia" (vezi capitolul al cincilea).

Așa spune Kautsky.

Credem că orice comentariu este de prisos.

A treia chestiune care formează obiectul divergențelor noastre este următoarea : care este esența de clasă a victoriei revoluției noastre sau, cu alte cuvinte, care sunt clasele care trebuie să repurteze victoria în revoluția noastră, care sunt clasele care trebuie să cucerească puterea ?

Bolșevicii susțin că așa cum forțele principale ale revoluției actuale sunt proletariatul și țărănimea și așa cum, fără sprijin reciproc, victoria lor nu este posibilă, tot așa și puterea va fi cucerită tocmai de aceste clase; deaceia victoria revoluției va reprezenta **dictatura proletariatului și a țărănimii** (vezi Lenin: „Două tactici“ și „Victoria cadeților“).

Menșevicii, dimpotrivă, resping dictatura proletariatului și a țărănimii, ei nu cred că puterea va fi cucerită de proletariat și țărănime. După părerea lor, puterea trebuie să ajungă în mâinile Dumei cadete. În consecință, ei susțin cu extraordinară ardoare lozinca cadetă a unui cabinet responsabil. Astfel, în locul dictaturii proletariatului și a țărănimii, menșevicii ne propun dictatura cadeților (vezi **Martânov** : „Două dictaturi“, precum și ziarele „Golos Truda“⁸, „Nașe Delo“ și altele).

Cum privește K. Kautsky această chestiune ?

În privința aceasta, Kautsky spune de-a-dreptul că „forța revoluționară a social-democrației ruse și posi-

bilitatea victoriei sale stă în comunitatea de interese a proletariatului industrial și a țărănimii" (vezi capitolul al cincilea). Aceasta înseamnă că revoluția va învinge numai dacă proletariatul și țărănimea vor lupta împreună pentru victoria comună și că dictatura cadeților este contrarevoluționară.

A patra chestiune ce formează obiectul divergențelor noastre : se înțelege că în timpul furtunilor revoluționare va lua naștere dela sine un așa numit guvern revoluționar provizoriu ; este admisibilă participarea social-democrației la un guvern revoluționar ?

Bolșevicii spun că participarea la un asemenea guvern provizoriu nu numai că este admisibilă din punct de vedere principial, dar că va fi și necesară din punct de vedere practic, și aceasta pentru ca social-democrația să apere așa cum trebuie, acolo, în guvernul revoluționar provizoriu, interesele proletariatului și ale revoluției. Dacă în lupte de stradă proletariatul împreună cu țăranii va distruge vechile orânduiri ; dacă împreună cu țăranii își va vărsa sângele, este firesc că trebuie să intre împreună cu ei în guvernul revoluționar provizoriu, pentru a face ca revoluția să ajungă la rezultatele dorite (vezi **Lenin**: „Două tactici“).

Menșevicii însă resping participarea la un guvern revoluționar provizoriu : lucrul acesta — zic ei — este inadmisibil pentru social-democrație, aceasta nu-i stă bine unui social-democrat și ar duce proletariatul la dezastru (vezi **Martânov** : „Două dictaturi“).

Ce spune K. Kautsky cu privire la această chestiune ?

„Este foarte posibil ca, în desfășurarea ulterioară a revoluției, victoria să fie dobândită de partidul social-

democrat..." Dar aceasta nu înseamnă că „revoluția prin care trece Rusia” ar duce imediat la instaurarea unui mod de producție socialist în Rusia, chiar dacă ea ar **încredința temporar social-democrației frânele puterii**” (vezi capitolul al cincilea).

Precum vedeți, după părerea lui Kautsky, participarea la un guvern revoluționar provizoriu nu numai că este admisibilă, dar se poate chiar întâmpla ca „temporar frânele puterii” să treacă în întregime numai în mâinile social-democrației.

Acestea sunt vederile lui Kautsky în chestiunile principale care formează obiectul divergențelor noastre.

Precum vedeți, Kautsky, unul dintre cei mai mari teoreticieni ai social-democrației, este întru totul de acord cu bolșevicii.

Lucrul acesta nu-l tăgăduiesc nici menșevicii, bine înțeles cu excepția câtorva menșevici „din oficiu”, care, e clar, nici măcar n’au văzut broșura lui Kautsky. Martov, de exemplu, spune deschis că, „în ultima sa concluzie, Kautsky este de acord cu tovarășul Lenin și cu tovarășii lui de idei, care au proclamat lozinca dictaturii democratice a proletariatului și a țărănimii” (vezi „Otclichî” Nr. 2, pag. 19).

Dar aceasta înseamnă că menșevicii nu sunt de acord cu K. Kautsky, sau, mai bine spus, Kautsky nu este de acord cu menșevicii.

Cine este deci de acord cu menșevicii și cu cine sunt de acord, la urma urmei, menșevicii?

Iată ce ne spune istoria despre aceasta. La 27 Decembrie (1906), în Solianîi Gorodoc (din Petersburg), a avut loc o discuție publică. În cursul discuțiilor, conducătorul cadeților, P. Struve, a declarat : „Veți deveni cu

toții cadeți... Menșevicii sunt numiți de pe acum semi-cadeți. Plehanov este socotit de mulți cadet, și, într'adevăr, cadeții pot fi de acord cu multe din cele ce spune el acum ; păcat numai că nu a spus toate acestea atunci când cadeții erau singuri" (vezi „Tovarișci" din 28 Decembrie 1906).

Iată cine este de acord cu menșevicii.

Să te mai mire dacă și menșevicii vor fi de acord cu ei și vor porni pe drumul liberalismului ?...

10 Februarie 1907.

Se tipărește după textul broșurii.

Semnat : K o b a.

LUPTA ELECTORALĂ LA PETERSBURG ȘI MENȘEVICII

Nicăieri lupta electorală n'a fost atât de aprigă ca la Petersburg. Nicăieri n'au existat astfel de ciocniri între partide ca la Petersburg. Social-democrații, narodnicii, cadeții, sutele negre, bolșevicii și menșevicii în sânul social-democrației, grupul muncii⁹, socialiștii-revoluționari și socialiștii-populiști în sânul narodnicilor, cadeții de stânga și de dreapta în sânul partidului cadet — au dus toți o luptă înverșunată...

În schimb, nicăieri nu s'a precizat atât de bine fizionomia partidelor ca la Petersburg. Și trebuia să fie așa. Lupta electorală este un fenomen de domeniul vieții practice, iar un partid poate fi cunoscut numai după felul cum se comportă în practică. Este limpede că cu cât lupta devenea mai înverșunată, cu atât mai clar trebuia să se contureze fizionomia celor aflați în luptă.

Sub acest raport este foarte interesantă comportarea bolșevicilor și menșevicilor în timpul luptei electorale.

Mai țineți minte, probabil, ce spuneau menșevicii. Încă înainte de alegeri, ei declaraseră că Adunarea Constituantă și republica democratică sunt un balast, că

sunt necesare în primul rând Duma și un cabinet cadet, în consecință este nevoie de un acord electoral cu cadeții. În caz contrar, spuneau ei, vor învinge sutele negre. Iată ce scria în ajunul alegerilor un conducător al menșevicilor, **Cerevanin** :

„Ar fi o absurditate și o nebunie din partea proletariatului să încerce, după cum propun unii, să angajeze lupta împreună cu țărănimea, atât împotriva guvernului cât și împotriva burgheziei pentru o Adunare Constituantă cu depline puteri a întregului popor“ (vezi „Nașe Delo“ Nr. 1).

Un alt conducător al menșevicilor, **Plehanov**, îl aproba pe Cerevanin și respingea și el ideea unei Adunări Constituante a întregului popor, propunând în schimb o „Dumă cu depline puteri“, care trebuia să devină o „platformă comună“ pentru cadeți și social-democrați (vezi „Tovarișci“ din 24 Noembrie 1906).

Iar cunoscutul menșevic **Vasiliev** spunea, mai sincer, că lupta de clasă „în momentul de față este nefastă și criminală...“, că diferitele clase și grupuri trebuie „să renunțe temporar la «cele mai bune programe» și să fuzioneze într'un singur partid constituțional...“ (vezi „Tovarișci“ din 17 Decembrie 1906).

Așa spuneau menșevicii.

Bolșevicii au desaprobat dela bun început această poziție a menșevicilor. Ei spuneau că socialiștilor nu le stă bine să încheie un acord cu cadeții ; socialiștii trebuie să ducă independent lupta electorală. În prima etapă a alegerilor, acordurile sunt admisibile numai cu titlu de excepție și numai cu partidele care proclamă drept lozincă a zilei Adunarea Constituantă a întregului popor, confiscarea întregului pământ, ziua de lucru de opt ore

etc. Cadeții însă resping toate acestea. „Primejdia sutelor negre“ este o născocire a liberalilor pentru a înfricoșa pe naivi. Sutele negre nu pot „să captureze“ Duma. Menșevicii repetă cuvintele liberalilor atunci când vorbesc despre „primejdia sutelor negre“. Există în schimb o „primejdie cadetă“, și aceasta constituie o primejdie reală. Datoria noastră este să unim strâns în jurul nostru toate elementele revoluționare și să ducem lupta împotriva cadeților, care încheie o alianță cu reacțiunea împotriva revoluției. Noi trebuie să ducem, în același timp, o luptă pe două fronturi: atât împotriva reacțiunii, cât și împotriva burgheziei liberale și a apărătorilor ei.

Așa spuneau bolșevicii.

Și iată că se apropie ziua deschiderii conferinței social-democrate din Petersburg ¹⁰. Aici, la această conferință, urmau să se prezinte în fața proletariatului două tactici : tactica unui acord cu cadeții și tactica luptei împotriva lor... Acum, la această conferință, proletariatul avea să aprecieze tot ce spusese până atunci bolșevicii și menșevicii. Dar menșevicii au presimțit că îi așteaptă o înfrângere, au simțit că tactica lor va fi condamnată de conferință și au hotărât să se retragă din conferință și să rupă cu social-democrația. De dragul acordului cu cadeții, menșevicii au început sciziunea. Făcând târg cu cadeții, ei voiau să introducă în Dumă „oameni de-ai lor“.

Bolșevicii au condamnat cu hotărâre acest act infamant. Pe bază de cifre concrete, ei au demonstrat că nu există „o primejdie a sutelor negre“. Au supus unei critici necruțătoare pe socialiștii-revoluționari și grupul muncii, îndemnându-i fățiș să se unească în ju-

rul proletariatului împotriva contrarevoluției și a cadeților.

Și în timp ce bolșevicii uneau elementele revoluționare în jurul proletariatului, în timp ce puneau consecvent în aplicare tactica intransigentă a proletariatului, menșevicii, în spatele muncitorilor, duceau tratative cu cadeții.

Iar cadeții deviau treptat spre dreapta. Stolâpin invită „în vederea tratativelor“ pe leaderul cadeților, **Miliucov**. Cadeții îl însărcinază în unanimitate pe Miliucov să ducă tratative cu reacțiunea „în numele partidului“. Era limpede că doreau o înțelegere cu reacțiunea împotriva revoluției. În același timp, un alt leader al cadeților, **Struve**, declara fățiș că „ei, cadeții, doresc o înțelegere cu monarhul pentru a obține o Constituție“ (vezi „Reci“¹¹ din 18 Ianuarie 1907). Era evident că partidul cadeților pornește pe drumul alianței cu reacțiunea.

Iar menșevicii duceau totuși tratative cu cadeții, căutau totuși o alianță cu ei. Bieții de ei ! Nu le putea intra în cap că, pretându-se la o înțelegere cu cadeții, cădeau la înțelegere cu reacțiunea !

Între timp încep meetingurile cu discuții publice, permise de autorități. La aceste meetinguri s'a lămurit complet că „primejdia sutelor negre“ nu este decât o închipuire, că lupta principală se dă între cadeți și social-democrați și că acela care cade la înțelegere cu cadeții trădează social-democrația. Menșevicii nu se mai văd la meetinguri : au încercat de două, trei ori să ia apărarea cadeților, dar s'au făcut vădit de răs și s'au ascuns. Menșevicii — cozile de topor ale cadeților — nu mai aveau credit. În arena discuțiilor au rămas numai bolșevicii și cadeții. Lupta dintre ei forma obiectul

principal al meetingurilor. Socialiștii-revoluționari și grupul muncii resping tratativele cu cadeții. Socialiștii-populiști șovăe. Bolșevicii sunt în fruntea luptei electorale.

Unde erau în acest timp menșevicii ?

Se tocmeau cu cadeții pentru trei locuri de deputat. Pare neverosimil, dar este o realitate, și datoria noastră este să spunem pe față adevărul.

Bolșevicii declară : jos hegemonia cadeților !

Menșevicii însă resping această lozincă, se supun astfel hegemoniei cadeților și se târăsc în coada lor.

Intre timp au loc alegerile la colegiul muncitoresc. Se constată că în cartierele menșevicilor, muncitorii, aproape peste tot, au ales ca delegați pe socialiștii-revoluționari. „Noi nu putem vota pe cei care umblă să se înțeleagă cu cadeții ; socialiștii-revoluționari sunt totuși mai buni decât ei“ — iată ce spuneau muncitorii. Muncitorii îi consideră liberali pe social-democrați și preferă să se alăture democraților burghezi, socialiștilor-revoluționari ! Iată unde a dus oportunismul menșevicilor !

Bolșevicii continuă să aplice tactica lor intransigentă și cheamă toate elementele revoluționare să se unească strâns în jurul proletariatului. Socialiștii-revoluționari și grupul muncii se alătură fățiș lozincei bolșevice : jos hegemonia cadeților ! Socialiștii-populiști o rup cu cadeții. Devine clar pentru toată lumea că acordul dintre social-democrați și socialiștii-revoluționari-trudovici nu va diviza în niciun caz în așa măsură voturile, încât sutele negre să învingă. Trebuie să învingă sau cadeții sau extrema stângă ; „primejdia sutelor negre“ este o închipuire.

Intre timp cadeții întrerup tratativele cu menșevicii. Se vede că afacerea a fost ratată. Bolșevicii însă au

încheiat un acord cu socialiștii-revoluționari, cu grupul muncii și socialiștii-populiști, izolându-i pe cadeți, și au deslănțuit ofensiva generală împotriva reacțiunii și a cadeților. La Petersburg s'au înregistrat trei liste electorale : a sutelor negre, a cadeților și a extremei stângi. Astfel s'au adeverit, în ciuda menșevicilor, cuvintele bolșevicilor despre cele trei liste.

Respinși de proletariat, lăsați cu buzele umflate de cadeți, luați în derâdere de socialiștii-revoluționari și grupul muncii, blamați de istorie, menșevicii depun armele și votează lista extremei stângi, împotriva cadeților. Comisia menșevică din sectorul Vâborg declară pe față că menșevicii vor vota cu extrema stângă, împotriva cadeților.

Or, aceasta înseamnă că menșevicii au respins ideea existenței unei „primejdii a sutelor negre“, au respins acordul cu cadeții și au susținut lozinca bolșevică : jos hegemonia cadeților !

Aceasta înseamnă, mai departe, că menșevicii au renunțat la tactica lor și au recunoscut deschis tactica bolșevicilor.

Aceasta înseamnă, în sfârșit, că menșevicii au încetat să se mai târască după cadeți și că au început acum să se târască după bolșevici.

În sfârșit, alegerile au avut loc și s'a constatat că la Petersburg n'a fost ales niciun membru al sutelor negre.

Astfel tactica urmată de bolșevici la Petersburg s'a dovedit justă.

Astfel au fost înfrânți menșevicii.

*Ziarul „Civeni Thovreba“
(„Viața Noastră”) 12 Nr. 1, din
18 Februarie 1907.*

Articol fără semnătură.

PUTEREA ABSOLUTĂ A CADEȚILOR SAU PUTEREA ABSOLUTĂ A POPORULUI?

Cine trebuie să ia în mâini puterea în timpul revoluției, care sunt clasele care trebuie să vină la cârma vieții politice și sociale? — Poporul, proletariatul și țărănimea! — răspundeau înainte și răspund și acum bolșevicii. După părerea lor, victoria revoluției înseamnă dictatura (puterea absolută) proletariatului și a țărănimii pentru cucerirea zilei de lucru de opt ore, confiscarea tuturor pământurilor moșierești și instaurarea orânduirii democrate. Menșevicii resping ideea puterii absolute a poporului și până acum nu au răspuns precis la întrebarea: cine trebuie să ia puterea. Iar acum, când menșevicii au făcut o cotitură vădită spre cadeți, ei declară cu mai mult curaj că puterea trebuie s'o ia cadeții, și nu proletariatul și țărănimea. Ascultați:

„Dictatura proletariatului și a țărănimii este... un paradox“ (o absurditate)... Aceasta este „o înclinare spre concepții socialist-revoluționare“ (vezi organul menșevic „Na Oceredi“¹³ Nr. 4, pag. 4-5, articolul lui Potresov).

Este adevărat că unul din cei mai mari marxiști, K. Kautsky, spune clar că dictatura democratică a

proletariatului și a țărănimii este necesară, dar cum se poate măsura K. Kautsky cu Potresov? Oricine știe că Potresov este un adevărat marxist, pe când Kautsky nu!

Un alt menșevic adaugă :

„Lozinca unui cabinet responsabil va deveni lozinca luptei pentru putere, lozinca luptei pentru trecerea puterii din mâinile birocrăției în mâinile poporului“ (vezi *ibid.*, pag. 3, articolul lui Colțov).

Precum vedeți, după părerea lui Colțov, lozinca unui cabinet responsabil trebuie să devină lozinca luptei poporului; cu alte cuvinte, proletariatul și țărănimia trebuie să lupte tocmai sub această lozincă și trebuie să-și verse sângele nu pentru o republică democratică, ci pentru un cabinet cadet.

Iată deci ce numesc menșevicii cucerirea puterii de către popor !

Gândiți-vă numai : dictatura proletariatului și a țărănimii este dăunătoare, iar dictatura cadeților este folositoare ! Noi, adică, vrem nu puterea absolută a poporului, ci puterea absolută a cadeților !

Da, da ! Nu degeaba îi laudă pe menșevici dușmanii poporului, cadeții !...

*Ziarul „Dro“ („Timpul“) Nr. 2, din
13 Martie 1907.*

Articol fără semnătură.

PROLETARIATUL LUPTĂ, BURGHEZIA ÎNCHEIE ALIANȚĂ CU GUVERNUL

„Burghezia prusacă spre deosebire de burghezia franceză din 1789... decăzuse până la nivelul unui fel de stare socială... dispusă din capul locului să trădeze poporul și să cadă la învoială cu reprezentantul încoronat al vechii societăți.“

Așa scria K. Marx despre liberalii prusaci.

Și, într'adevăr, revoluția nici nu apucase să se desfășoare cu adevărat, că liberalii germani au și pornit să încheie o tranzacție cu „puterea supremă“. Ei au încheiat foarte curând această tranzacție, năpustindu-se apoi împreună cu guvernul asupra muncitorilor și țăranilor. Se știe cu cât sarcasm mușcător a demascat K. Marx această duplicitate a liberalilor :

„Fără încredere în sine însăși, fără încredere în popor, mârâind la cei de sus, tremurând în fața celor de jos, egoistă față de ambele părți și conștientă de egoismul ei, revoluționară față de conservatori, conservatoare față de revoluționari, lipsită de încredere în propriile ei lozinci, intimidată de furtuna mondială, exploatând în folosul ei furtuna mondială, — în nicio direcție energică, plagiând în toate direcțiile, ordinară fiindcă nu este câtuși de puțin originală, originală în jos-

nicie, tocmindu-se cu propriile ei dorinți, lipsită de inițiativă, lipsită de chemare istorică — moșneag blestemat... fără vedere, fără auz, fără dinți — o desăvârșită ruină — astfel s'a pomenit burghezia prusacă la cârma statului prusian, după revoluția din Martie" (vezi „Neue Rheinische Zeitung“) ¹⁵.

Ceva asemănător se petrece acum și la noi, în mersul revoluției ruse.

Burghezia noastră se deosebește și ea de burghezia franceză din 1789. Burghezia noastră liberală a declarat mai repede și mai precis decât cea germană că „este dispusă să se înțeleagă cu puterea supremă“, împotriva muncitorilor și țăranilor. Partidul burgheziei liberale, așa numiții cadeți, au început demult, fără știrea poporului, să ducă tratative secrete cu Stolâpin. Ce scop urmăreau aceste tratative, ce aveau de discutat cadeții cu ministrul „curților marțiale“, dacă ar fi adevărat că ei nu trădează interesele poporului? În această privință, ziarele franceze și engleze scriau nu demult că guvernul și cadeții sunt gata să încheie o alianță, în scopul de a pune frâu revoluției. Iată care sunt condițiile acestei alianțe secrete: cadeții trebuie să renunțe la revendicările lor opoziționiste, iar în schimb guvernul va acorda portofolii ministeriale câtorva cadeți. Cadeții s'au simțit ofensați, pretinzând că nu este adevărat. Dar în realitate s'a constatat că este adevărat, în realitate s'a constatat că ei au și încheiat o alianță cu cei de dreapta și cu guvernul.

Ce dovedește ultimul vot din Dumă, dacă nu existența unei alianțe între cadeți și guvern? Amintiți-vă faptele. Social-democrații propun înființarea unei comisii pentru ajutorarea țăranilor înfometați. Ei vor ca,

în afară de deputați și birocrați, opera de ajutorare a celor înfometați să fie luată în mână de însuși poporul și el însuși să demaște „isprăvile eroice“ ale celor de teapa lui Gurco—Lidval ¹⁶. Ar fi bine și de dorit să fie așa, fiindcă toate acestea întăresc legătura dintre deputați și popor, toate acestea fac ca murmurul surd al poporului să aibă un caracter conștient. Este limpede că acei care ar fi slujit într'adevăr interesele poporului, ar fi susținut neapărat propunerea social-democraților ca fiind folositoare poporului. Cum au procedat însă cadeții ? I-au susținut pe social-democrați ? Nu ! În unanimitate, și împreună cu octombriștii ¹⁷ și deputații sutelor negre, ei au torpilat propunerea social-democraților. Infăptuirea propunerii voastre ar provoca o mișcare populară, și deaceea este o propunere dăunătoare, — a răspuns social-democraților unul din leaderii cadeților, **Ghessen** (vezi „Parus“ ¹⁸ Nr. 24). Sunt în totul de acord cu voi, domnilor cadeți, aveți dreptate, — a spus **Stolâpin** — dându-le o notă bună cadeților, (ibi-dem). În consecință, social-democrații au fost susținuți numai de socialiștii-revoluționari, de socialiștii-populiști și de majoritatea grupului muncii.

Așa dar, Duma s'a împărțit în două tabere : tabăra dușmanilor mișcării populare și tabăra partizanilor mișcării populare. Din prima fac parte : membrii sutelor negre, octombriștii, **Stolâpin**, cadeții și alții. Din a doua : social-democrații, socialiștii-revoluționari, socialiștii-populiști, majoritatea grupului muncii și alții.

Ce înseamnă aceasta, dacă nu că partidul cadeților a încheiat deja o alianță cu guvernul ?

Precum se vede, tactica bolșevicilor, care seamănă neîncredere față de trădătorii poporului — cadeții —

și cheamă la luptă împotriva lor, se dovedește a fi justă.

Dar nu numai atât. Svonurile despre care a fost vorba mai sus și pe care le răspândesc ziarele franceze și engleze, se confirmă în totul. În ultimele zile, ziarele din capitală comunică din „sursă demnă de încredere“ că tranzacția dintre cadeți și guvern s'a și făcut. Și, închipuiți-vă, condițiunile acestei tranzacții, după cum se constată, au fost stabilite chiar în cele mai mici amănunte. Ce-i drept, cadeții contestă lucrul acesta; însă aceasta nu-i decât o ipocrizie, și nimic altceva. Ascultați:

„Ziarul «Sevodnia»¹⁹ comunică din sursă demnă de toată încrederea că discursul pe care Stolâpin l-a rostit ieri în Duma de stat n'a fost o surpriză pentru cadeți și octombriști. Asupra acestei chestiuni s'au dus o zi întreagă tratative preliminare între primul ministru, Cutler... și Feodorov, care reprezenta centrul dreptei. Înțelegerea definitivă între aceste persoane s'a încheiat la sediul redacției ziarului «Slovo»²⁰, unde intenționa să vină și contele Witte... În linii generale, acordul consta în următoarele: 1) Cadeții rup fățiș orice legătură cu partidele de stânga și vor avea în Dumă o atitudine strict de centru. 2) Cadeții renunță la o parte din programul lor agrar, făcându-l să se apropie de cel al octombriștilor. 3) Cadeții nu insistă pentru moment asupra egalității în drepturi a naționalităților. 4) Cadeții susțin împrumutul extern. În schimb, li se promite cadeților: 1) Imediata recunoaștere a partidului cadet ca partid legal. 2) ...Li se vor oferi cadeților următoarele portofolii: agricultura, instrucțiunea publică, comerțul și industria, justiția. 3) Amnistie parțială. 4) Sprijinirea proiectului de lege al cadeților privitor la desființarea curților marțiale“ (vezi „Parus“ Nr. 25).

Așa stau lucrurile.

În timp ce poporul luptă, în timp ce muncitorii și țăranii își varsă sângele pentru a sdrobi reacțiunea, ca-

deții încheie o alianță cu această reacțiune pentru a pune frâu revoluției populare !

Iată cine sunt cadeții !

Iată pentru ce vor ei „să păstreze“ Duma !

Iată pentru ce nu au sprijinit proiectul social-democraților privitor la înființarea unei comisii pentru ajutorarea înfometaiților !

Suferă astfel un complet fiasco teza menșevică asupra democratismului cadeților.

Suferă astfel un complet fiasco tactica menșevică de sprijinire a cadeților : a-i susține pe cadeți după toate acestea, înseamnă a susține guvernul !

Se dovedește a fi just punctul de vedere al bolșevicilor după care în clipe grele nu ne vor susține decât reprezentanții conștiinței ai țărănimii, ca, de pildă, socialiștii-revoluționari etc.

Este limpede că și noi, la rândul nostru, trebuie să-i susținem împotriva cadeților.

Sau poate că menșevicii au de gând să-i susțină și mai departe pe cadeți ?...

*Ziarul „Dro“ („Timpul“) Nr. 6, din
17 Martie 1907.*

Articol fără semnătură.

IN AMINTIREA tov. G. TELIA ²¹

A se aduce laude exagerate tovarășilor decedați, a devenit obicei în cercurile noastre de partid. A trece sub tăcere părțile slabe și a le exagera pe cele pozitive — iată o trăsătură caracteristică a necroloage-lor de acum. Este, desigur, un obicei nesănătos. Noi nu vrem să urmăm acest obicei. Vrem să spunem despre tov. G. Telia numai adevărul, vrem să-l înfățișăm cititorului pe Telia așa cum a fost el în realitate. Și realitatea ne arată că tov. Telia, ca muncitor înaintat și ca activist de partid, a fost până la urmă un om fără cusur și de neprețuit pentru partid. Tot ce caracterizează cel mai mult partidul social-democrat: setea de cunoaștere, independența, neîncetatul mers înainte, fermitatea, dragostea de muncă, forța morală, — toate acestea le întrunea tov. Telia. Avea cele mai bune trăsături ale proletariatului. Și nu e o exagerare. Scurta sa biografie ne-o va dovedi.

Tov. Telia nu era dintre cei „instruiți”. El a învățat singur carte și a devenit conștient. Părăsind satul Ciagani (Telia era originar din Ciagani, jud. Cutais), el s'a angajat ca servitor la o familie din Tiflis. Acolo a în-

văţat să vorbească ruseşte şi a prins gustul cititului. El s'a săturat însă repede de ocupaţia de servitor şi s'a angajat curând la atelierele căilor ferate, la secţia de tâmplărie. Aceste ateliere i-au fost de mare folos tov. Telia. I-au fost o şcoală : acolo a devenit social-democrat, acolo s'a oţelit, devenind un luptător hotărît, acolo s'a evidenţiat ca muncitor capabil şi conştient.

În 1900—1901 Telia se distingea deja printre muncitorii înaintaţi ca unul dintre conducătorii destoinici. De pe vremea demonstraţiei care a avut loc la Tiflis ²² în 1901, tov. Telia nu mai ştia ce este odihna. Propaganda înflăcărată, crearea de organizaţii, participarea la adunări de mare importanţă, munca tenace pentru a-şi forma prin studiu individual o cultură socialistă — iată preocupările cărora le închina tot timpul său liber. Îl urmărea poliţia, îl căuta „cu lumânarea“, însă toate acestea nu făceau decât să-i sporească energia şi setea de luptă. Tov. Telia a fost inspiratorul manifestaţiei din 1903 (din Tiflis) ²³. Deşi poliţia era pe urmele sale, el a ridicat steagul şi a ţinut o cuvântare. După această manifestaţie, trece definitiv în ilegalitate. Din acest an începe „să călătorească“, din însărcinarea organizaţiei, prin diferite oraşe din Transcaucazia. În acelaş an pleacă, din însărcinarea organizaţiei, la Batum pentru a organiza o tipografie clandestină. Este însă arestat în gara Batum cu utilajul tipografiei şi, după câţva timp, este trimis la închisoarea din Cutais. Din această clipă începe o nouă perioadă în viaţa sa „agitată“. Cele 18 luni cât a stat în închisoare n'au trecut degeaba pentru Telia. Închisoarea a devenit pentru el a doua şcoală. Prin studii continue, citind cărţi socialiste şi participând la discuţii, el şi-a îmbogăţit simţitor бага-

jul intelectual. Tot acolo s'a format definitiv inflexibilul lui caracter revoluționar, pentru care îl invidiau mulți din tovarășii săi. Însă tot închisoarea l-a pecetluit cu semnul morții, tot închisoarea i-a dăruit o boală mortală (tuberculoza), care l-a dus la groapă pe bunul nostru tovarăș.

Telia știa că starea sănătății sale nu lăsa nicio speranță, dar nu asta îl îngrijora. Il neliniștea numai un singur lucru: „pierderea de timp și inactivitatea“. „Când va veni ziua în care să mă pot avânta după pof-ta inimii, să văd din nou masa poporului, să cad la pieptul lui și să-l slujesc!“ — iată ce visa tovarășul întemnițat. Și acest vis s'a împlinit. După un an și jumătate, a fost transferat în „mica“ închisoare din Cuta-
tais, de unde a evadat curând, venind la Tiflis. În această perioadă, în partid avea loc o sciziune. Pe atunci, tov. Telia era de partea menșevicilor, dar nu semăna câtuși de puțin cu menșevicii „cazoni“ care văd în menșevism un „coran“, în ei înșiși niște drept-credincioși, iar în bolșevici niște ghiauri. Telia nu se-măna nici cu acei muncitori „înaintați“ care se cred „social-democrați din naștere“ și care, fiind absolut ignoranți, țipă ca niște caraghioși: nu avem nevoie de cunoștințe, noi suntem muncitori. Trăsătura caracte-ristică a lui Telia era tocmai că respingea fanatismul fracționar, disprețuia din tot sufletul imitarea oarbă, vrând să înțeleagă totul cu mintea lui. Iată dece, în-dată după evadarea sa din închisoare, Telia se apucă să studieze cu înfrigurare „Procese-verbale ale congre-sului al doilea“, „Starea de asediu“ de Martov, „Ce-i de făcut?“ de Lenin, „Un pas înainte, doi pași înapoi“ tot de Lenin. Trebuia să-l vezi pe Telia, slab, galben la

față, care, mereu cu cartea în mână, spunea zâmbind: „Cum văd, nu este chiar atât de ușor să te hotărăști să fii bolșevic sau menșevic ; până nu voi fi studiat aceste cărți, menșevismul meu va rămâne clădit pe nisip“. Și după ce a studiat ceea ce era necesar să studieze din literatura politică, după ce a reflectat asupra discuțiilor dintre bolșevici și menșevici, tov. Telia a cumpănit totul și abia apoi a spus : „Eu, tovarăși, sunt bolșevic ; după mine, cel care nu este bolșevic trădează fără doar și poate spiritul revoluționar al marxismului“.

El deveni apoi un apostol al marxismului revoluționar (al bolșevismului). În 1905, în urma hotărârii luate de partid, pleacă la Bacu. Aici instalează o tipografie, organizează munca organizațiilor de sector, participă la munca comitetului de conducere al organizației, trimite articole la ziarul „Proletariatis Brdzola“²⁴ — iată cu ce se îndeletnicește la Bacu tov. Telia. Cu prilejul cunoscutei căderi, a fost arestat și el, dar și de data aceasta „a scăpat“ și a plecat din nou la Tiflis. După ce a lucrat câțva timp în comitetul de conducere al organizației din Tiflis, a luat parte la conferința pe țară a bolșevicilor, care s'a ținut la Tammorfors în 1905. Impresiile lui asupra acestei conferințe prezintă un mare interes. Privea plin de speranță viitorul partidului, spunând cu ochi scăpărători : voi lupta pentru acest partid până la capătul puterilor mele. Dar, din nefericire, după întoarcerea din Rusia a căzut imediat la pat, și nu s'a mai ridicat. Abia acum începea o serioasă activitate publicistică. În timpul boalei a scris : „Ce ne trebuie“ (vezi „Ahali Thovreba“²⁵), „Morții vechi și noi“ (răspuns lui Ar. Djord-

jadze), „Anarhismul și social-democrația“ *, „Dece suntem numiți blanchiști“ și altele.

În ultimele zile ale vieții ne-a scris că pregătește o broșură despre istoria social-democrației din Caucaz, dar moartea nemiloasă a smuls prea timpuriu condeiul din mâna acestui tovarăș neobosit.

Acesta este tabloul scurtei, dar tumultuoasei vieți a tov. Telia.

Aptitudini uimitoare, o energie nesecată, spirit de independență, o dragoste adâncă pentru cauză, intransigență eroică și dar de apostol — iată ce-l caracterizează pe tov. Telia.

Numai în rândurile proletariatului poți găsi oameni ca Telia, numai din sânul proletariatului se pot naște eroi ca Telia, și acelaș proletariat va avea grijă să se răzbune pe regimul blestemat căruia i-a căzut victimă tovarășul nostru — **muncitorul G. Telia.**

*Ziarul „Dro“ („Timpul“) Nr. 10, din
22 Martie 1907.*

Semnat : K o . . .

* Ultimele două broșuri n'au putut fi tipărite, deoarece au fost confiscate de poliție cu prilejul unei percheziții.

PROLETARIATUL ÎNAINȚAT ȘI CONGRESUL AL V-lea AL PARTIDULUI

Pregătirile pentru congres se apropie de sfârșit ²⁶. Se precizează treptat raportul de forțe dintre fracțiuni. Se vedește că regiunile industriale susțin în cea mai mare parte pe bolșevici. Petersburgul, Moscova, regiunea centrală industrială, Polonia, ținutul Baltic și Uralul — iată unde se bucură de încredere tactica bolșevicilor. Caucazul, ținutul Transcaspic, Sudul Rusiei, unele orașe din regiunile în care are influență „Bundul” ²⁷, organizațiile țărănești ale uniunii „Spilca” ²⁸ — iată de unde trag puteri tovarășii menșevici. Sudul Rusiei este singura regiune industrială unde menșevicii se bucură de încredere. Celelalte puncte de sprijin ale menșevismului sunt în mare parte centre ale micii producții.

Se vedește că tactica menșevicilor este mai ales tactica orașelor înapoiate, unde creșterea revoluției și ridicarea conștiinței de clasă sunt rău privite.

Se vedește că tactica bolșevicilor este mai ales tactica orașelor avansate, a centrelor industriale, unde se dă cea mai mare atenție adâncirii revoluției și ridicării conștiinței de clasă...

A fost un timp când social-democrația din Rusia era reprezentată de un mănunchi de membri. Pe atunci ea avea un caracter intelectualist și nu era în stare să imprime pecetea ei luptei proletariatului. Pe atunci politica partidului era dirijată de câteva persoane, vocea masei proletare din partid era înăbușită... Cu totul altfel se prezintă lucrurile astăzi. Astăzi avem în față un partid mareț : **Partidul muncitoresc social-democrat din Rusia**, care numără în rândurile sale circa 200.000 de membri, imprimă pecetea sa luptei proletariatului, strânge în jurul său democrația revoluționară din întreaga Rusie și insuflă spaimă „puternicilor din această lume“. Și partidul acesta mareț este cu atât mai mareț și mai minunat, cu cât cârma lui e în mâna masei membrilor de partid, iar nu în mâna unui mănunchi de „persoane culte“. Faptul acesta s'a evidențiat cel mai bine în timpul alegerilor pentru Dumă, când masa membrilor de partid, respingând propunerea lui Plehanov, cel cu „mare autoritate“, a refuzat o „platformă comună“ cu cadeții. Este adevărat că tovarășii menșevici numesc totuși partidul nostru partid intelectualist, probabil însă din cauză că acest partid în majoritatea sa nu este menșevic. Dar dacă partidul social-democrat german, care, din cei 18 milioane de proletari, numără numai 400.000 membri, dacă acest partid are dreptul să se numească partid proletar, atunci și Partidul social-democrat din Rusia, care, din 9 milioane de proletari câți sunt în Rusia, numără 200.000 membri, are deasemenea dreptul să se socoată un partid proletar...

Așa dar, Partidul social-democrat din Rusia mai este mareț și prin faptul că e un partid cu adevărat pro-

letar, care merge spre viitor pe un drum al său propriu și care are o atitudine critică față de cele ce-i suflă la ureche vechii săi „conducători“.

În această privință, ultimele conferințe dela Petersburg și Moscova sunt semnificative.

La ambele conferințe, tonul l-au dat muncitorii, care formau, și la una și la cealaltă, nouă zecimi din numărul total al delegaților. Ambele conferințe au respins „directivele“ învechite și deplasate ale „vechilor conducători“ de soiul lui Plehanov. Ambele conferințe au recunoscut sus și tare necesitatea bolșevismului. Prin aceasta, Moscova și Petersburgul și-au exprimat neîncrederea față de tactica menșevică și au recunoscut necesitatea hegemoniei proletariatului în actuala revoluție.

Prin glasul Petersburgului și al Moscovei vorbește întregul proletariat conștient. Moscova și Petersburgul duc după ele toate celelalte orașe. Din Moscova și Petersburg plecau directivele în timpul acțiunilor din Ianuarie și Octombrie, ele au condus mișcarea în glorioasele zile din Decembrie. Nu încapă îndoială că tot ele vor da semnalul pentru asaltul revoluționar care se apropie.

Or, Petersburgul și Moscova sunt pentru tactica bolșevismului. Tactica bolșevismului este singura tactică proletară — iată ce spun muncitorii din aceste orașe proletariatului din Rusia...

*Ziarul „Dro“ („Timpul“) Nr. 25, din
8 Aprilie 1907.*

Articol fără semnătură.

CONFUZIE...

„Publiciștii“ dela ziarul „Lahvari“ ²⁹ nu-și pot preciza nicidecum tactica. În primul număr al ziarului ei scriau : noi, vedeți d-v., sprijinim numai „pașii progresiști“ ai cadeților, iar nu pe cadeți înșiși. Am putut vedea că acesta este un sofism hazliu, deoarece menșevicii i-au votat pe candidații cadeților pentru Dumă, și nu numai „pașii“ lor ; ei au contribuit la succesul în alegerile pentru Dumă al cadeților ca atare, nu numai al „pașilor“ lor ; cu voturile lor a fost ales președinte al Dumei un cadet ca atare, și nu numai „pașii“ lui ; toate acestea confirmă în mod elocvent faptul că menșevicii i-au sprijinit pe cadeți. Acest lucru este atât de limpede și menșevicii au vorbit atât de mult de sprijinirea cadeților, încât negarea acestui fapt nu făcea decât să provoace ilaritate...

Acum ei „au căzut“ puțințel „pe gânduri“ și spun altceva : e adevărat că „în alegeri i-am sprijinit pe cadeți“ (vezi „Lahvari“ Nr. 3), dar am făcut aceasta numai în alegeri ; în schimb, în Dumă nu-i mai sprijinim pe cadeți, ci numai „pașii“ lor ; voi însă „nu deosebiți tactica folosită în Dumă de aceea folosită în alegeri“:

În primul rând, este extrem de ridicolă „tactica“ ce te ferește să faci prostii numai în Dumă, dar care în timpul alegerilor te îndeamnă să faci prostii. În al doilea rând, nu e oare un adevăr că menșevicii au susținut candidatura unui cadet la președinția Dumei? Căreia din cele două tactici trebuie să-i atribuim faptul de a fi sprijinit alegerea unui președinte cadet : „tacticii folosite în Dumă“ sau celei folosite înafara Dumei ? Credem că Golovin a fost ales în Dumă președinte al Dumei, și nu în stradă președinte al străzii.

Este limpede că și în interiorul Dumei menșevicii au folosit aceeași tactică ca și înafara ei. Adică tactica de sprijinire a cadeților. Dacă ei neagă acum acest lucru, e din cauză că au devenit victime ale confuziei.

A-i sprijini pe cadeți nu înseamnă să faci un nume cadeților, altminteri ar trebui să admitem că și voi faceți un nume socialiștilor-revoluționari, sprijinindu-i — declară „Lahvari“. Glumeți mai sunt acești „lahvariști“ ! Nu le poate nicidecum intra în cap că orice sprijin dat de social-democrație unui partid, face un nume acestui partid ! Deaceia ei au și făgăduit cu atâta generozitate în dreapta și'n stânga că vor acorda orice fel de „sprijin“... Da, stimați tovarăși, sprijinindu-i pe socialiștii-revoluționari, social-democrația le face un nume în ochii poporului, și tocmai deaceia îi este îngăduit să acorde acest sprijin numai cu titlu de excepție și numai spre a-l folosi ca mijloc de înfrângere a cadeților. A-i sprijini pe socialiștii-revoluționari nu este deloc un ideal, ci un rău inevitabil, dar facem aceasta pentru a-i frâna pe cadeți. Voi însă i-ați sprijinit tocmai pe cadeți, care trădează muncitorii și țăranii și față de care socialiștii-revoluționari au avantajul că sunt de partea revoluției...

„Partidul cadeților, să zicem, a cerut sufragiul universal. Această revendicare este, vedeți d-v., un mare rău, deoarece e formulată de cadeți“ (ibidem).

Ce glumeți ! Revendicarea sufragiului universal este, vedeți d-v., o „revendicare cadetă“ ! Menșevicii din Tiflis nu știu, se vede, că revendicarea sufragiului universal nu este o revendicare cadetă, ci o revendicare a democrației revoluționare, pe care social-democrația o susține mai consecvent decât oricine ! Nu, tovarăși ; dacă nu sunteți în stare să înțelegeți nici măcar faptul că acești cadeți nu sunt democrați revoluționari, dacă nu sunteți în stare să înțelegeți nici măcar că lupta împotriva lor pentru consolidarea hegemoniei proletariatului este pentru noi o chestiune de vie actualitate; dacă nu sunteți măcar în stare să vă descurcați în ceeace ați spus ieri și ceeace spuneți astăzi — atunci ar fi mai bine să lăsați deocamdată de o parte condeiul, să ieșiți mai întâi din starea de confuzie și numai după aceea să vă apucați de „critică“...

Jurăm pe Dumă că așa va fi mai bine...

*Ziarul „Dro“ („Timpul“) Nr. 26, din
10 Aprilie 1907.*

Articol fără semnătură.

CLOWNI NOȘTRI CAUCAZIENI

Articolele noastre au avut darul să stârnească furia ziarului menșevic „Lahvari“ ; se vede că acuzația a nimerit în plin. Este, firește, un spectacol cât se poate de amuzant...

Despre ce e vorba ?

Noi scriam că nu ne miră cotirea Dumei spre dreapta. Dece ? Pentru că în Dumă domină burghezia liberală, iar această burghezie încheie alianță cu guvernul, rupând cu muncitorii și țăranii. De aici se vede slăbiciunea Dumei. Și dacă muncitorii și țăranii revoluționari nu merg în coada Dumei contrarevoluționare și dacă o rup și ei cu majoritatea din Dumă, aceasta înseamnă că la noi poporul este mai conștient decât în Franța secolului al XVIII-lea. De aici se vede iarăși slăbiciunea Dumei. În felul acesta am explicat noi slăbiciunea Dumei și cotirea ei spre dreapta.

După această lămurire, menșevicii noștri s'au pierdut cu firea și țină îngroziți :

„Nu, dacă explicația bolșevicilor ar fi justă, nu ne-ar mai rămâne decât să lăsăm lucrurile baltă și să spunem că s'a sfârșit cu revoluția rusă“ (vezi „Lahvari“ Nr. 6).

Sărmanii ! Ei cred mai puțin în revoluționarismul lor decât în cel al cadeților ! Liberalii trădează revoluția ; prin urmare, revoluția a slăbit ! Inseamnă deci că muncitorii și țăranii revoluționari nu reprezintă nimic. Vai de voi, dacă la atâta se reduce perspicacitatea voastră !

Ei nu-și sunt credincioși nici lor înșile. Așa, bunăoară, acum un an și jumătate, aceiași menșevici scriau cu totul altceva în ziarul „Shivi“ ³⁰ :

„Greva din Decembrie a îndepărtat burghezia de revoluție, făcând-o conservatoare. Desvoltarea ulterioară a revoluției va trebui să meargă împotriva liberalilor. Dar nu e acesta un lucru care depășește puterile revoluției ? Depinde cine va fi forța motrice a revoluției. Se înțelege că și în acest caz proletariatul este conducătorul revoluției. Singur, fără un aliat puternic și credincios, el nu va fi în stare să ducă revoluția până la capăt ; și acest aliat este numai țărănimea“ (vezi „Shivi“ Nr. 12).

Da, așa spuneau menșevicii, atâta timp cât rămăneau la punctul de vedere al social-democrației...

Dar acum, când au întors spatele social-democrației, ei cântă pe alt ton, declarând că liberalii sunt centrul revoluției, salvatorii ei.

Și, după toate acestea, mai au îndrăsneala să ne asigure că menșevicii caucazieni nu sunt clowni, că nu se dichisesc în haine social-democrate pentru a-și ascunde fondul cadet !

„Cum s'a făcut“ — întreabă menșevicii — „că în Duma I-a cadeții au acționat cu mai multă îndrăsneală, au cerut un cabinet responsabil față de Dumă etc. ? Cum se explică că a doua zi după disolvarea Dumei cadeții au semnat apelul din Vâborg ?

Dece nu procedează ei la fel și astăzi ?

La această întrebare, filosofia politică a bolșevicilor nu dă și nu poate da un răspuns“ (ibidem).

Degeaba căutați să vă consolați, tovarăși lipsiți de curaj. Noi am răspuns demult la această întrebare : Duma actuală este mai incoloră fiindcă proletariatul este acum mai conștient și mai unit decât în perioada Dumei I-a, și tocmai aceasta împinge burghezia liberală în brațele reacțiunii. Să vă între odată pentru totdeauna în minte, tovarăși care faceți pe liberalii, că, pe măsură ce proletariatul luptă mai conștient, burghezia devine mai contrarevoluționară. Aceasta este explicația noastră.

Și cum explicați voi, stimați tovarăși, faptul că Duma II-a e incoloră ?

Bunăoară, în Nr. 4 al ziarului „Lahvari“ voi scrieți că vina slăbiciunii și a faptului că Duma e incoloră o poartă „inconștiența și lipsa de organizare a poporului“. După cum spuneți voi înșivă, Duma I-a a fost mai „în-drăsneață“; prin urmare, poporul era atunci „conștient și organizat“. Duma II-a este mai incoloră; prin urmare, anul acesta poporul este „mai puțin conștient și mai puțin organizat“ decât anul trecut și, prin urmare, cauza revoluției și conștiința poporului au regresat ! Nu acest lucru ați vrut să-l afirmați, tovarăși ? Nu cumva, stimaților, vreți să justificați prin aceasta înclinarea voastră spre cadeți ?

Vai de voi și de „logica“ voastră confuză, dacă aveți de gând să rămâneți și de aci înainte clowni...

*Ziarul „Dro“ („Timpul“) Nr. 29, din
13 Aprilie 1907.*

Articol fără semnătură.

DISOLVAREA DUMEI ȘI SARCINILE PROLETARIATULUI

Duma a II-a a fost disolvată ³¹. Și ea a fost disolvată nu simplu, ci cu mare tărașoi — întocmai ca și Duma I-a. Avem și un „manifest de disolvare“ cu „sincere părerii de rău“ ale țarului-fariseu, exprimate în legătură cu disolvarea. Avem și „o nouă lege electorala“, care reduce la zero drepturile electorale ale muncitorilor și țărănilor. Avem chiar și o promisiune de „a reînnoi“ Rusia, bineînțeles, prin împușcări, și prin Duma a III-a. Intr'un cuvânt, avem tot ceea ce încă recent de tot s'a petrecut cu prilejul disolvării Dumei I-a. Țarul, pe scurt, a procedat la o repetare a disolvării Dumei I-a...

Și țarul n'a disolvat Duma a II-a în zadar și nicidecum fără un anumit scop. Cu ajutorul Dumei el voia să se apropie de țărășime, s'o facă din aliat al proletariatului aliat al guvernului și, lăsând astfel proletariatul singur, izolându-l, să desorganizeze revoluția, să facă imposibilă victoria ei. Pentru aceasta, guvernul a recurs la ajutorul burgheziei liberale, care deocamdată se mai bucură încă de oarecare influență în sânul masei întunecate a țărănilor; tocmai prin intermediul acestei burghezii liberale, voia guvernul să se apropie

de masa de multe milioane a țăranilor. În acest fel voia el să folosească Duma a II-a de stat.

Dar a ieșit pe dos. Încă la primele ședințe ale Dumei a II-a a ieșit la iveală neîncrederea deputaților țărani nu numai față de guvern, dar și față de deputații burghezilor liberali. Această neîncredere a crescut cu prilejul votării unei serii întregi de chestiuni și, în sfârșit, a ajuns până acolo, încât s'a transformat într'o dușmănie declarată față de deputații burgheziei liberale. Astfel, guvernul n'a reușit să unească strâns pe deputații țărani în jurul liberalilor, și prin ei, în jurul vechiului regim. Dorința guvernului de a se apropia, prin intermediul Dumei, de țărănime și de a izola proletariatul, nu s'a împlinit. Dimpotrivă, deputații țărani se uneau tot mai strâns în jurul deputaților proletari, în jurul social-democraților. Și cu cât se depărtau mai mult de liberali, de cadeți, cu atât se apropiau cu mai multă hotărîre de deputații social-democrați. Iar acest lucru făcea să devină mult mai ușor de realizat unirea țăranilor în jurul proletariatului înafara Dumei. Rezultatul a fost deci nu izolarea proletariatului, ci izolarea de țărănime a burgheziei liberale și a guvernului; proletariatul își alătura multele milioane ale țărănimii; se desorganiza, așa dar, nu cauza revoluției, cum dorea guvernul, ci cauza contrarevoluției. Din acest motiv, existența Dumei a II-a devenea pentru guvern din ce în ce mai primejdioasă. Și a „disolvat-o“.

Pentru ca acțiunea sa de torpilare a apropierii dintre țărănime și proletariat să fie mai eficace, pentru a semăna în masele țăranilor întunecați dușmănie față de social-democrați și pentru a le uni strâns în jurul său, guvernul a recurs la două măsuri.

În primul rând, a atacat fracțiunea din Dumă a social-democraților, acuzând în mod mincinos pe membrii ei că au chemat la insurecție imediată, prezentându-i, astfel, drept principalii vinovați de disolvarea Dumei. Noi — au ei aerul să spună — n'am fi dizolvat, dragi țărani, „Dumușca“ voastră, dar social-democrații ne-au amenințat cu răscoala și ne-am văzut nevoiți s'o „dizolvăm“.

În al doilea rând, guvernul a promulgat „o lege nouă“, prin care a redus la jumătate numărul delegaților țăranilor, sporind în aceeași măsură numărul delegaților moșierilor și acordându-le acestora din urmă dreptul de a alege la adunările generale deputați ai țăranilor, a redus aproape tot la jumătate numărul delegaților muncitorilor (124 delegați în loc de 237), și-a rezervat dreptul de a face o nouă repartizare a alegătorilor „după localități, după censul electoral și după naționalități“, a suprimat orice posibilitate de propagandă electorală liberă etc. etc. Și toate acestea pentru a împiedica intrarea reprezentanților revoluționari ai muncitorilor și țăranilor în Duma a III-a, pentru a o umple cu reprezentanții liberali și reacționari ai moșierilor și fabricanților, pentru a falsifica reprezentanța țăranilor, creând posibilitatea de a face să fie aleși, împotriva dorinței țăranilor înșiși, cei mai conservatori deputați ai țăranilor și a lua astfel proletariatului posibilitatea de a grupa deschis în jurul său masele largi ale țărănimii, de a-și crea, prin urmare, posibilitatea unei apropieri deschise de țărănime.

Iată care este sensul dizolvării Dumei a II-a de stat.

După cum se vede, burghezia liberală a înțeles toate acestea, și prin cadeții săi vine în ajutorul guvernului.

lui. Încă în Duma a II-a ea încheiase o tranzacție cu vechiul regim și, cochetând cu deputații țărani, se străduia să izoleze proletariatul. În ajunul disolvării, Miliucov, leader al cadeților, a îndemnat partidul său să strângă tot ce se poate strânge în jurul „guvernului Stolâpîn“, să încheie o înțelegere cu el și să declare război revoluției, adică proletariatului. Iar al doilea leader al cadeților, Struve, după ce Duma fusese disolvată, apăsă „ideea“ după care deputații social-democrați trebuie să „preați“ guvernului, chemându-i pe cadeți să pornească deschis pe drumul luptei împotriva revoluției, să fuzioneze cu octombriștii contrarevoluționari și, izolând proletariatul agitat, să înceapă lupta împotriva lui. Partidul cadeților tace ; prin urmare, el este de acord cu leaderii săi.

Este evident că burghezia liberală înțelege toată însemnătatea momentului prin care trecem.

Cu atât mai limpede se pune în fața proletariatului sarcina de a răsturna regimul țarist. Gândiți-vă numai. A fost Duma I-a. A fost și a II-a. Dar nici una, nici cealaltă nu „a rezolvat“ — și nici nu putea „rezolva“ — niciuna din problemele revoluției. Ca și mai înainte, rămân : țăranii fără de pământ, muncitorii fără ziua de lucru de 8 ore, toți cetățenii fără libertăți politice. Dece ? Pentru că regimul țarist nu a murit încă, ci continuă să existe, disolvând după Duma I-a pe cea de a II-a, organizând contrarevoluția și căutând să desorganizeze forțele revoluției și să izoleze de proletari masele de multe milioane ale țărănimii. Între timp, forțele subterane ale revoluției — criza în orașe și foametea la sate — își continuă opera, răscolind tot mai mult masele largi ale muncitorilor și țăranilor, reclamând tot mai

insistent rezolvarea problemelor esențiale ale revoluției noastre. Sforțările regimului țarist nu fac decât să agraveze criza. Strădania burgheziei liberale de a despărți pe țărani de proletari nu face decât să întărească revoluția. Este limpede că fără răsturnarea puterii țariste și fără convocarea unei Adunări Constituante a întregului popor nu pot fi satisfăcute cerințele masselor largi ale muncitorilor și țăranilor. Tot atât de limpede este și faptul că numai prin alianță cu țărănimea, împotriva puterii țariste și a burgheziei liberale, se vor putea rezolva problemele esențiale ale revoluției.

Răsturnarea puterii țariste și convocarea Adunării Constituante a întregului popor — iată calea pe care ne-o indică disolvarea Dumei a II-a.

Război împotriva burgheziei liberale trădătoare, alianță strânsă cu țărănimea — iată ce ne învață disolvarea Dumei a II-a.

Sarcina proletariatului este de a porni în mod conștient pe drumul acesta și de a-și îndeplini cu demnitate rolul de conducător al revoluției.

*Ziarul „Proletarul din Bacu” Nr. 1, din
20 Iunie 1907.*

Reprodus după textul ziarului

Articol fără semnătură.

CONGRESUL DELA LONDRA AL PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA

(Insemnările unui delegat) ³²

Congresul dela Londra a luat sfârșit. În ciuda așteptărilor scribilor liberali, a diferiților Verghejschi ³³ și Cuscovi ³⁴, rezultatul congresului nu a fost sciziunea, ci o și mai mare încheiere a rândurilor partidului, o și mai strânsă unire a muncitorilor înaintați din întreaga Rusie într'un partid unic și indivizibil. A fost cu adevărat un congres de unificare pe întreaga Rusie, deoarece la congres, pentru prima dată au fost reprezentați deosebit de larg tovarășii noștri polonezi, bundiști și letoni ; cu acest prilej menționații reprezentanți au participat pentru prima dată, în mod activ la lucrările unui congres al partidului, ceea ce înseamnă că pentru prima dată au legat în modul cel mai direct soarta organizațiilor lor de soarta întregului partid. În acest sens, congresul dela Londra a însemnat un pas înainte în ceea ce privește sarcina unirii și întăririi Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia.

Iată primul rezultat important al congresului dela Londra.

Dar nu la aceasta se reduce însemnătatea acestui congres. Mai trebuie știut că în pofida dorinței aceluiași

scribi liberali, congresul s'a încheiat cu victoria „bolșevismului“, cu victoria social-democrației revoluționare asupra aripei oportuniste a partidului nostru, asupra „menșevismului“. Divergențele noastre în chestiunea privitoare la rolul diferitelor clase și partide în revoluția noastră și la atitudinea noastră față de ele sunt, desigur, știute de toată lumea. Se știe deasemenea că centrul oficial al partidului, menșevic după compoziția sa, a ajuns să fie într'o serie întreagă de manifestări în contradicție cu întregul partid. Este deajuns să ne amintim numai istoria lozincii dată de Comitetul Central prin care se cerea un cabinet cadet responsabil, lozincă respinsă de partid în perioada Dumei I-a; istoria lozincii dată de acelaș Comitet Central prin care cerea „reluarea sesiunii Dumei“ după disolvarea Dumei I-a, pe care partidul deasemenea a respins-o; istoria cunoscutului apel al C. C. care chema la greva generală cu prilejul disolvării Dumei I-a, apel pe care partidul deasemenea l-a respins... Trebuia să se pună capăt acestei situații anormale. Dar pentru aceasta trebuia mai întâi să se facă bilanțul victoriilor reale obținute de partid asupra C. C. oportunist, al victoriilor de care este plină istoria desvoltării interne a partidului nostru în tot cursul anului încheiat. Și iată, congresul dela Londra a făcut bilanțul tuturor acestor victorii ale social-democrației revoluționare și, consfințind victoria acestei social-democrații, a adoptat tactica ei.

Prin urmare, de azi înainte partidul va duce o riguroasă politică de clasă a proletariatului socialist. Steagul roșu al proletariatului nu se va mai înclina în fața frazeologilor liberali. Șovăelile intelectualiste, care nu se potrivesc proletariatului, au primit o lovitură de grație.

Acesta este cel de al doilea rezultat, tot atât de important, al congresului dela Londra al partidului nostru.

Unirea efectivă a muncitorilor înaintați din întreaga Rusie într'un singur partid, sub steagul social-democrației **revoluționare** — iată sensul congresului dela Londra, iată caracterul său general.

Să trecem acum la o caracterizare mai amănunțită a congresului.

I

COMPOZIȚIA CONGRESULUI

În total, au participat la congres 330 de delegați. Din aceștia, 302, care reprezentau peste 150.000 membri ai partidului, aveau drept de vot deliberativ, iar restul drept de vot consultativ. După fracțiuni, delegații se împărțeau aproximativ în felul următor : (numai cu vot deliberativ) 92 bolșevici, 85 menșevici, 54 bundiști, 45 Polonezi și 26 Letoni.

Din punctul de vedere al situației sociale a delegaților (muncitori și nemuncitori), congresul înfățișa următorul tablou : muncitorii manuali erau, în total, în număr de 116 ; funcționari din birouri și magazine 24 ; restul nu erau muncitori. Totodată muncitorii manuali se împărțeau, după fracțiuni, în felul următor : în fracțiunea bolșevică 38 (36%) ; în cea menșevică 30 (31%) ; la Polonezi 27 (61%) ; la Letoni 12 (40%) ; la bundiști 9 (15%). Revoluționarii de profesie se împărțeau, după fracțiuni, în felul următor : în fracțiunea bolșevică 18 (17%) ; în cea menșevică 22 (22%) ; la Polonezi 5 (11%) ; la Letoni 2 (6%) ; la bundiști 9 (15%).

Această statistică ne-a „uimit“ pe toți. Cum ? Menșevicii făcuseră atâta gălăgie pe tema compoziției intelectualicești a partidului nostru; zi și noapte nu făcuseră altceva decât să-i ocărăscă pe bolșevici, taxându-i de intelectuali, amenințaseră că vor alunga pe toți intelectuali din partid, trataseră de sus pe revoluționarii de profesie și deodată se constată că în fracțiunea lor sunt cu mult mai puțini muncitori decât în aceea a bolșevicilor „intelectuali“ ! S'a constatat că la ei sunt mult mai mulți revoluționari de profesie decât la bolșevici ! Dar noi am dat țițetelor menșevicilor următoarea explicație : „Fiecare vorbește despre ce îl doare“...

Și mai interesante sunt cifrele asupra compoziției congresului din punctul de vedere al „repartizării teritoriale“ a delegaților. S'a constatat că un mare număr de delegați menșevici erau trimiși mai ales de regiunile agricole și ale producției meșteșugărești : Guria (9 delegați), Tiflis (10 delegați), organizația țărănească ucraineană „Spilca“ (pare-se, 12 delegați), Bundul (marea majoritate este menșevică), excepție făcând Bazinul Donetului (7 persoane). Aceasta, în timp ce un număr mare de delegați bolșevici erau trimiși exclusiv de regiunile marii industrii : Petersburg (12 delegați), Moscova (13 sau 14 delegați), Ural (21 delegați), Ivanovo-Voznensc (11 delegați), Polonia (45 delegați).

Este evident că tactica bolșevicilor este tactica proletarilor din marea industrie, tactica regiunilor în care contrazicerile de clasă sunt deosebit de clare și lupta de clasă deosebit de ascutită. Bolșevismul este tactica adevăraților proletari.

Pe de altă parte, nu este mai puțin evident și faptul că tactica menșevicilor este mai ales tactica mun-

citorilor din ateliere și a semiproletarilor țărani, tactica regiunilor în care contrazicerile de clasă nu sunt destul de clare, iar lupta de clasă e mascată. Menșevismul este tactica elementelor semiburgheze ale proletariatului.

Așa grăiesc cifrele.

Și nu este greu de înțeles : nu se poate vorbi în mod serios printre muncitorii din Lodz, Moscova sau Ivanovo-Voznesensk despre formarea unor blocuri cu acea burghezie liberală ai cărei reprezentanți duc împotriva lor o luptă crâncenă, „pedepsindu-i” întruna prin concedieri parțiale și prin lock-out-uri pe scară întinsă. Acolo menșevismul nu va găsi simpatie ; acolo este nevoie de bolșevism, de tactica unei neîmpăcate lupte de clasă proletare. Și, dimpotrivă, este extrem de greu să insuflă ideea luptei de clasă țăranilor din Guria sau unor oarecari meseriași din Șclov, care nu simt sistematicele și asprele lovituri ale luptei de clasă și sunt gata să încheie orice fel de înțelegeri împotriva „dușmanului comun”. Acolo nu e nevoie deocamdată de bolșevism ; acolo este nevoie de menșevism, pentru că acolo totul este pătruns de atmosfera concilierilor și a compromisurilor.

Nu mai puțin interesantă este și compoziția congresului din punctul de vedere al naționalităților. Statistica a arătat că majoritatea fracțiunii menșevice este formată din Evrei (fără a-i socoti, bine înțeles, pe bundiști) ; apoi vin Georgienii și, în sfârșit, Rușii. În schimb, marea majoritate a fracțiunii bolșevice o alcătuiesc Rușii, apoi vin Evreii (fără a-i socoti, bine înțeles, pe Polonezi și Letoni) și, în sfârșit, Georgienii etc. În legătură cu aceasta, cineva dintre bolșevici (pare-se,

tov. Alexinschi ³⁵⁾ a observat în glumă că menșevicii sunt o fracțiune evreiască, iar bolșevicii una pur rusească și că, prin urmare, n'ar strica ca noi, bolșevicii, să facem un pogrom în partid.

Dar această compoziție a fracțiunilor poate fi foarte ușor explicată : focarele bolșevismului sunt, mai ales, regiunile marii industrii, regiuni pur rusești, cu excepția Poloniei, pe când regiunile menșevice, regiuni ale micii producții, sunt totodată regiunile locuite de Evrei, Georgieni etc.

În ceea ce privește curente ce s'au precizat la congres, trebuie să observăm că împărțirea formală a congresului în cinci fracțiuni (bolșevici, menșevici, polonezi etc.) a rămas valabilă într'o măsură, ce e drept, neînsemnată, numai până ce s'a început discutarea problemelor cu caracter principal (problema partidelor neproletare, a congresului muncitoresc etc.). Odată cu punerea în discuție a problemelor principiale, împărțirea formală în grupări a căzut de fapt. La votare, congresul se împărțea de obicei în două părți: în bolșevici și menșevici. Așa numitul centru, sau mlaștina, nu exista la congres. Troțchi se dovedi a fi o „frumoasă inutilitate“. Iar toți Polonezii erau hotărât de partea bolșevicilor. Marea majoritate a Letonilor au susținut și ei cu hotărâre pe bolșevici. Bundul, ai cărui delegați în marea lor majoritate îi sprijineau de fapt întotdeauna pe menșevici, a dus formal o politică din cele mai echi-voce, care, pe de o parte, stârnea zâmbete, iar pe de altă parte provoca enervare. Tov. Roza Luxemburg a caracterizat cu o măiestrie artistică această politică a Bundului, spunând că aceasta nu este politica unei organizații politice mature, cu influență în masse, ci o politică

de neguțători, care veșnic pândesc și așteaptă plini de speranțe : poate că mâine se va ieftini zahărul. Dintre bundiști, numai 8—10 delegați au susținut pe bolșevici, și nu întotdeauna.

În genere, precumpănirea, și chiar o precumpănire destul de însemnată, au avut-o bolșevicii.

Așa dar, congresul a fost un congres bolșevic, deși nu pronunțat bolșevic. Din rezoluțiile menșevice a fost adoptată numai aceea privitoare la acțiunile de partizani, și aceasta cu totul întâmplător : bolșevicii, de astă dată, n'au primit lupta, sau, mai exact, n'au vrut s'o ducă până la capăt, pur și simplu din dorința „de a-i lăsa și pe tovarășii menșevici să se bucure și ei măcar odată“...

II

ORDINEA DE ZI. DAREA DE SEAMĂ A C. C. DAREA DE SEAMĂ A FRAȚIUNII DIN DUMĂ

Din punctul de vedere al curenților politice reprezentate la congres, lucrările congresului ar putea fi împărțite în două părți.

Prima parte : discuții asupra unor chestiuni de formă, ca ordinea de zi a congresului, dările de seamă ale C. C. și darea de seamă a fracțiunii din Dumă, chestiuni care au un profund sens politic, dar care sunt legate sau au fost legate de „onoarea“ uneia sau alteia din fracțiuni, de gândul „ca nu cumva să fie jignită“ vreuna din fracțiuni, „ca nu cumva să se provoace o sciziune“ și din această cauză sunt numite chestiuni de formă. Această parte a congresului a avut o desfășurare deosebit de furtunoasă, răpind cea mai mare parte a timpului,

și aceasta pentru că considerentele de ordin principial au fost împinse pe planul al doilea din cauza considerentelor de ordin „moral“ („ca nu cumva să fie jignit cineva“). Prin urmare, nu s'au format grupări strict conturate, nu se putea ghici dintr'odată „cine va câștiga“, iar fracțiunile, sperând să atragă de partea lor pe „neutrii-corecți“, se angajară într'o luptă acerbă pentru predominare.

Partea a doua : discuțiile asupra problemelor principiale, ca, de pildă, chestiunea partidelor neproletare, a congresului muncitoresc etc. Aici considerentele de ordin „moral“ lipseau, grupările se formau după criterii precise, pe bază de curențe principiale strict conturate, raportul de forțe dintre fracțiuni ieșea la lumină dintr'odată, și de aceea partea aceasta a congresului a fost cea mai liniștită și mai rodnică. E cea mai elocventă dovadă că principialitatea în discuții este cea mai sigură cheazășie a unor liniștite și rodnice lucrări ale unui congres.

Să trecem la caracterizarea succintă a primei părți a lucrărilor congresului.

După cuvântarea tov. Plehanov, care a deschis congresul și care a subliniat în cuvântarea sa necesitatea înțelegerii „dela caz la caz“ cu „elementele progresiste“ ale societății burgheze, congresul a ales un prezidiu alcătuit din cinci persoane (câte una de fiecare fracțiune), a ales o comisie de validare și a trecut la întocmirea ordinei de zi. Este caracteristic faptul că și la acest congres, la fel ca și la congresul de unificare de anul trecut, menșevicii s'au împotrivit cu cea mai mare înverșunare propunerilor făcute de bolșevici, anume de a pune pe ordinea de zi chestiunea aprecierii momentului și chestiunea sarcinilor de clasă ale proletariatului

în revoluția noastră. Este revoluția în ascensiune sau în declin și, potrivit cu aceasta, trebuie s'o „lichidăm“ sau s'o ducem până la capăt? Care sunt sarcinile de clasă ale proletariatului în revoluția noastră, sarcini ce trag o pronunțată linie de demarcație între ei și celelalte clase ale societății ruse — iată chestiuni de care se tem tov. menșevici. Ei fug de aceste chestiuni cum fuge umbra de soare, ei nu vor să scoată la lumină cauzele adânci ale divergențelor noastre. Dece? Fiindcă în însăși fracțiunea menșevică există divergențe profunde în aceste chestiuni; fiindcă menșevismul nu este un curent unitar: menșevismul este o adunătură de curente care nu se observă în timpul luptei fracționiste împotriva bolșevismului, dar care răbufnesc imediat ce chestiunile momentului și ale tacticii noastre sunt puse în mod principal. Menșevicii nu vor să dea la iveală această slăbiciune internă a fracțiunii lor. Bolșevicii știau acest lucru și, pentru a da discuțiilor un caracter mai principal, au insistat să se pună pe ordinea de zi chestiunea momentului etc. Văzând că principalitatea le-ar veni de hac, menșevicii s'au încăpățânat, au dat a înțelege „tovarășilor corecți“ că „se vor simți jigniți“, — așa încât congresul n'a introdus în ordinea de zi chestiunile amintite mai sus. În cele din urmă s'a adoptat următoarea ordine de zi: darea de seamă a Comitetului Central; darea de seamă a fracțiunii din Duma; atitudinea față de partidele neproletare; Duma; congresul muncitoresc, syndicatele, acțiunile de partizani, crizele, lock-out-uri și șomaj; congresul internațional dela Stuttgart ³⁶ și probleme de ordin organizatoric.

În ce privește darea de seamă a C.C., raportori principali au fost tov. Martov (din partea menșevicilor) și tov. Riadovoi³⁷ (din partea bolșevicilor). Raportul lui Martov n'a fost propriu zis un raport în care faptele să fie lămurite cu seriozitate, ci o povestire duioasă, arătând cum inocentul C. C. s'a apucat la un moment dat să conducă partidul și apoi fracțiunea din Dumă, și cum „groaznicii“ bolșevici l-au împiedicat să acționeze, stând de capul lui cu principialitatea lor. Lozincile C. C. asupra unui cabinet cadet responsabil, asupra „reluării sesiunii Dumei“ etc. etc., pe care partidul nu le-a adoptat, Martov le justifică prin aceea că situația era neclară, iar în perioada de acalmie nu se puteau lansa alte lozinci. Chemarea greșită a C. C. la greva generală și apoi la acțiuni parțiale îndată după disolvarea Dumei l-a, Martov o justifică prin aceeași situație neclară și prin imposibilitatea de a se stabili cu exactitate starea de spirit a masselor. El a vorbit foarte puțin despre rolul pe care l-a avut C. C. în sciziunea produsă în organizația din Petersburg³⁸. În schimb a vorbit prea mult despre conferința organizațiilor militare și de luptă, care a fost organizată din inițiativa cunoscutului grup al bolșevicilor și care, după părerea lui Martov, a provocat desorganizarea și anarhia în organizațiile de partid. Încheindu-și raportul, Martov a făcut apel la congres să țină seamă de condițiunile grele în care s'a desfășurat munca de conducere a partidului, dată fiind complexitatea deosebită și confuzia momentului și să nu fie aspru cu C. C. Este evident că însuși Martov a recunoscut că C. C. are păcate serioase.

Raportul tov. Riadovoi a avut cu totul alt caracter. După părerea lui, C. C. al partidului este dator : 1) să

apere și să aplice programul partidului, 2) să aplice directivele de ordin tactic care i-au fost date de congresul partidului, 3) să păzească integritatea partidului, 4) să coordoneze activitatea pozitivă a partidului. Comitetul Central însă n'a îndeplinit niciuna din aceste îndatoriri. În legătură cu faimosul mesaj al Dumei I-a în chestiunea agrară ³⁹, C. C., în loc să apere și să aplice programul partidului, a propus fracțiunii social-democrate din Dumă ca, în interesul unității poziției și pentru a-i câștiga pe cadeți, să nu introducă în mesajul Dumei cunoscutul punct din programul nostru agrar privitor la confiscarea tuturor pământurilor (moșierești), ci să se mărginească la o simplă declarație privitoare la exproprierea pământului fără să precizeze : cu sau fără despăgubire.

Gândiți-vă : C. C. al partidului a propus să se elimine unul din cele mai importante puncte ale programului partidului, și anume confiscarea pământului. C. C. a călcat programul partidului ! C. C. calcă programul : v'ați fi putut închipui o asemenea nemaipomenită rușine ?

Mai departe. În loc să traducă în fapt cel puțin directivele congresului de unificare ; în loc să adâncească în mod sistematic lupta dintre partide înăuntrul Dumei pentru a introduce mai multă conștiință în lupta dintre clase înafara Dumei ; în loc să ducă o riguroasă politică independentă de clasă a proletariatului, — C. C. a lansat lozinci care cereau un cabinet cadet responsabil, „reluarea sesiunii Dumei“, „pentru Dumă împotriva camarilei“ etc. etc., lozinci care puneau în umbră lupta partidului în Dumă, care cocoloșeau contradicțiile de clasă dinafara Dumei, care făceau să dis-

pară orice deosebire între politica combativă a proletariatului și politica conciliatoare a burgheziei liberale, care adaptau pe cea dintâi celei din urmă. Și atunci când unul din membrii Organului Central, deci și al Comitetului Central, tov. Plehanov, a mers și mai departe pe calea concilierii cu cadeții, propunând partidului să facă bloc cu burghezia liberală, abandonând lozinca Adunării Constituante și emițând o lozincă acceptabilă pentru burghezia liberală, lozinca „Dumei cu depline puteri“, — C. C. nu numai că nu a protestat împotriva acestei manifestări a tov. Plehanov care desonora partidul, dar a fost chiar de acord, fără a îndrăzni, de altfel, să-și dea consimțământul în mod oficial.

Iată cum nesocotea C. C. al partidului cerințele elementare ale unei politici independente de clasă a proletariatului și deciziile congresului de unificare !

Un C. C. care întunecă conștiința de clasă a proletariatului ; un C. C. care subordonează politica proletariatului politicii burgheziei liberale ; un C. C. care înclină steagul proletariatului în fața șarlatanilor liberalismului cadet — iată unde ne-au dus oportuniștii menșevismului !

Nu mai vorbim de faptul că C. C. nu numai că nu a păzit unitatea și disciplina partidului, dar le-a călcat sistematic, luând inițiativa sciziunii în organizația din Petersburg.

Nu vrem să insistăm nici asupra faptului că C. C. nu a coordonat activitatea partidului ; acest lucru este limpede dela sine.

Cum se explică aceasta, cum se explică toate aceste greșeli ale C. C. ? Desigur nu prin „groaznicele“ persoane care sunt în C. C., ci prin aceea că men-

șevismul, care pe atunci predomina în C. C., nu este în stare să conducă partidul și că a dat, ca curent politic, faliment total. Din acest punct de vedere, întreaga istorie a C. C. este istoria prăbușirii menșevismului. Și când tov. menșevici ne reproșează, spunând că noi am „împiedicat” C. C. în activitatea sa, că „am stat de capul lui” etc. etc., trebuie să răspundem acestor tovarăși moraliști: da, tovarăși, noi am căutat „să împiedicăm” C. C. să calce programul nostru, am căutat să-l „împiedicăm” să adapteze tactica proletariatului la gustul burgheziei libérale și vom căuta să-l împiedicăm și de aci înainte, căci aceasta este o datorie a noastră sfântă...

Cam așa a vorbit tov. Riadovoi.

Din desbateri s'a văzut că cea mai mare parte a tovarășilor, chiar și unii bundiști, susțin punctul de vedere al tov. Riadovoi. Și dacă rezoluția bolșevicilor, care constata greșelile C. C. nu a fost totuși adoptată, e din cauza unui considerent care a avut o puternică influență asupra tovarășilor: „ca nu cumva să se provoace o sciziune”. N'a fost adoptată, firește, nici rezoluția menșevică de încredere în C. C. S'a trecut pur și simplu la ordinea de zi, fără a se face vreo apreciere asupra activității C. C...

Desbaterile în jurul dării de seamă prezentate de fracțiunea din Dumă au fost, în genere, o repetare a desbaterilor asupra chestiunii precedente. E și explicabil: fracțiunea din Dumă a acționat sub conducerea directă a C. C., și, natural, criticarea sau apărarea C. C. a însemnat în același timp criticarea sau apărarea fracțiunii din Dumă.

A fost interesantă observația făcută de cel de al doilea raportor, tov. Alexinschi (primul raportor fiind tov. Țereteli), în legătură cu faptul că lozinca fracțiunii din Dumă — a cărei majoritate era menșevică — asupra unității opoziției în Dumă, asupra necesității de a nu produce o sciziune în sânul opoziției și de a merge împreună cu cadeții, că această lozincă menșevică a suferit în Dumă, după expresia tov. Alexinschi, un faliment total, deoarece în chestiunile cele mai importante, ca, bunăoară, chestiunea bugetului, a armatei etc., cadeții au mers cu Stolâpin, iar social-democrații menșevici au fost nevoiți să lupte cot la cot cu deputații țăranilor împotriva guvernului și a cadeților. Menșevicii au fost nevoiți să constate în fapt falimentul poziției lor și să urmeze în Dumă lozinca bolșevicilor asupra necesității de a-i antrena pe deputații țăranilor în lupta împotriva celor de dreapta și a cadeților.

Tot atât de interesantă a fost și observația tovarășilor polonezi asupra faptului că fracțiunii din Dumă nu-i este îngăduit să țină ședințe comune cu narodovții⁴⁰, aceste sute negre ale Poloniei care au organizat nu odată — și continuă să organizeze și acum — masacrarea socialiștilor din Polonia. La aceasta, doi lideri ai menșevicilor⁴¹ din Caucaz au răspuns pe rând că pentru fracțiunea din Dumă nu prezintă importanță ce fac partidele la ele acasă, ci cum se comportă ele în Dumă, iar comportarea narodovților în Dumă este mai mult sau mai puțin liberală. Reieșea că partidele trebuie să fie caracterizate nu după ceea ce fac înafara Dumei, ci după ceea ce spun în Dumă. Mai departe nici că se poate merge cu oportunismul...

Majoritatea oratorilor au fost de acord cu punctul de vedere al tov. Alexinschi ; și, totuși, nici în această chestiune nu s'a adoptat vreo rezoluție, pentru aceleași considerente : „să nu jignim“. Amânând chestiunea rezoluției, congresul a trecut direct la chestiunea următoare.

III

DESPRE PARTIDELE NEPROLETARE

Dela chestiunile de formă trecem la cele principale, la problemele care formează obiectul divergențelor noastre.

Problemele care formează obiectul divergențelor noastre de ordin tactic sunt probleme privitoare la destinele probabile ale revoluției noastre și la rolul diferitelor clase și partide ale societății ruse în revoluția aceasta. Că revoluția noastră este o revoluție burgheză, că ea trebuie să se termine cu înfrângerea orânduirii feudale, iar nu a celei capitaliste, și că rezultatul ei nu poate fi decât o republică democratică, — asupra acestui punct, pare-se, sunt toți de acord în partidul nostru. Mai departe : că revoluția noastră, în linii generale, e în ascensiune, iar nu în declin, și că sarcina noastră este nu de „a lichida“ revoluția, ci de a o duce până la capăt, — și asupra acestui punct, cel puțin formal, sunt toți de acord, deoarece menșevicii, ca fracțiune, încă nu au făcut nicăieri o declarație în care să susțină contrariul. Dar cum să ducem până la capăt revoluția noastră ? Care este rolul proletariatului, al țărănimii, al burgheziei liberale în această revo-

luție? Prin ce îmbinare a forțelor în luptă s'ar putea duce până la capăt actuala revoluție? Cu cine trebuie să mergem, în cine trebuie să lovim etc. etc. Iată unde încep divergențele noastre.

Părerea menșevicilor. Dat fiind că revoluția noastră este o revoluție burgheză, numai burghezia poate fi conducătoarea revoluției. Burghezia a fost conducătoarea marii revoluții din Franța; ea a condus revoluțiile și în alte state ale Europei; deci tot ea trebuie să fie și conducătoarea revoluției noastre ruse. Proletariatul este principalul luptător al revoluției; el însă trebuie să meargă în urma burgheziei și s'o împingă înainte. Și țărănimea este o forță revoluționară; ea însă are prea mult spirit reacționar și deaceea proletariatul va avea să acționeze împreună cu ea mult mai rar decât cu burghezia liberal-democratică. Burghezia este un aliat mai sigur al proletariatului, decât țărănimea. În jurul burgheziei liberal-democratice ca forță conducătoare trebuie să se strângă toate forțele în luptă. Deaceea atitudinea noastră față de partidele burgheze nu trebuie să fie determinată de principiul revoluționar: împreună cu țărănimea împotriva guvernului și a burgheziei liberale, în frunte cu proletariatul; ci de principiul oportunist: împreună cu întreaga opoziție împotriva guvernului, în frunte cu burghezia liberală. De aici, tactica unor înțelegeri cu liberalii.

Aceasta este părerea menșevicilor.

Părerea bolșevicilor. Revoluția noastră este într'adevăr o revoluție burgheză, dar aceasta încă nu înseamnă că burghezia noastră liberală va fi conducătoarea ei. În secolul al XVIII-lea a fost burghezia franceză conducătoarea revoluției franceze, dar din ce cauză?

Din cauză că proletariatul francez era slab, nu acționa independent, nu formula revendicări de clasă proprii, nu avea nici conștiință de clasă, nu era organizat ; deaceia a mers atunci în coada burgheziei, astfel încât aceasta l-a folosit ca o unealtă pentru scopurile sale burgheze. Precum vedeți, burghezia nu avea atunci nevoie ca puterea monarhică să-i fie aliat împotriva proletariatului — proletariatul însuși îi era aliat și slugă — și deaceia a putut ea atunci să fie revoluționară și chiar să meargă în fruntea revoluției. Cu totul altceva se observă la noi, în Rusia. Proletariatul rus nici pe departe nu poate fi socotit slab : de câțiva ani el acționează cu totul independent, formulând revendicări de clasă proprii ; este destul de înarmat cu conștiință de clasă pentru a-și înțelege interesele ; e unit într'un partid al lui propriu ; partidul lui, cu un program propriu și cu principii de ordin tactic și organizatoric proprii, este partidul cel mai puternic din Rusia. În frunte cu acest partid, el a și obținut un șir de victorii strălucite asupra burgheziei... Poate oare proletariatul nostru să se mulțumească, în aceste condițiuni, să fie în coada burgheziei liberale, să fie jalnică unealtă în mâinile acestei burghezii ? Poate sau trebuie el să meargă în urma acestei burghezii, făcând-o conducătoarea sa ? Poate el să nu fie conducătorul revoluției ? Priviți ce se întâmplă în lagărul burgheziei noastre liberale : înspăimântată de spiritul revoluționar al proletariatului, burghezia noastră, în loc să meargă în fruntea revoluției, se aruncă în brațele contra-revoluției, se aliază cu ea împotriva proletariatului. Iar partidul burgheziei, partidul cadeților, încheie fățiș, în văzul lumii întregi, o înțelegere cu Stolâpin, votează

bugetul și creditele pentru armată în favoarea țarismului și împotriva revoluției populare. Nu este oare limpede că burghezia liberală rusă este o forță contrarevoluționară, împotriva căreia trebuie dus un război cât mai necruțător? Și n'a avut oare dreptate tov. Kautsky spunând că acolo unde proletariatul acționează independent, burghezia încetează de a mai fi revoluționară?...

Așa dar: burghezia liberală rusă este contrarevoluționară; ea nu poate fi motorul și, cu atât mai puțin, conducătorul revoluției; ea e dușmanul de moarte al revoluției, și împotriva ei trebuie dusă o luptă îndârjită.

Singurul conducător al revoluției noastre, având interesul și fiind în stare să ducă după sine forțele revoluționare ale Rusiei la asalt împotriva absolutismului țarist, este proletariatul. Numai proletariatul va strânge în jurul său elementele revoluționare ale țării, numai el va duce până la capăt revoluția noastră. Sarcina social-democrației este de a face tot ce-i stă în putință spre a pregăti proletariatul pentru rolul de conducător al revoluției.

Iată esența, punctul de vedere bolșevic.

La întrebarea: cine poate fi deci aliatul sigur al proletariatului pentru a duce până la capăt revoluția noastră — bolșevicii răspund: singurul aliat cât de cât sigur și puternic al proletariatului este țărănimea revoluționară. Nu burghezia liberală, trădătoare, ci țărănimea revoluționară va lupta alături de proletariat împotriva tuturor temeliilor rânduinelor iobăgiste.

Potrivit cu aceasta, atitudinea noastră față de partidele burgheze trebuie să fie determinată de principiul: împreună cu țărănimea revoluționară împotri-

va țarismului și a burgheziei liberale, în frunte cu proletariatul. De aici, necesitatea de a se lupta împotriva hegemoniei (conducerea) burgheziei cadete și deci imposibilitatea de a admite acorduri cu cadeții.

Aceasta este părerea bolșevicilor.

În cadrul acestor două poziții au fost axate cuvântările raportorilor Lenin și Martânov, precum și ale celorlalți oratori.

Tov. Martânov „a adâncit” definitiv punctul de vedere al menșevicilor, negând categoric că hegemonia proletariatului ar fi admisibilă și apărând la fel de categoric ideea unui bloc cu cadeții.

Marea majoritate a celorlalți oratori a vorbit în spiritul poziției bolșevice.

Deosebit de interesante au fost cuvântările tov. Roza Luxemburg, care a transmis congresului salutul social-democraților germani și care a expus părerea tovarășilor noștri germani asupra divergențelor noastre. (Facem legătură aici între cele două cuvântări rostite de R. L. cu prilejuri diferite.) Fiind în totul de acord cu bolșevicii în problemele: rolul proletariatului ca conducător al revoluției, rolul burgheziei liberale ca forță contrarevoluționară etc. etc., R. Luxemburg i-a criticat pe leaderii menșevismului, Plehanov și Axelrod, numindu-i oportuniști și comparând poziția lor cu cea a jaurəsiștilor din Franța. Știu, a spus Luxemburg, că și bolșevicii au unele lipsuri, unele ciudățenii și că sunt prea intransigenți, dar îi înțeleg în totul și le dau dreptate: nu poți să nu fii intransigent față de această masă informă și incoloră a oportunismului menșevic. Aceeași intransigență excesivă s'a putut observa la guesdiști ⁴², în Franța, al căror conducător, tov. Gues-

de, a spus în faimosul afiş electoral: „Niciun burghez să nu îndrăsnească să mă voteze, deoarece voi apăra în parlament numai interesele proletarilor împotriva tuturor burghezilor“. Şi cu toate acestea, cu toate aceste exagerări, noi, social-democraţii germani, am fost întotdeauna de partea guesdiştilor în lupta pe care au dus-o împotriva trădătorilor marxismului, împotriva jauriştilor. Acelaş lucru trebuie spus despre bolşevici, pe care noi, social-democraţii germani, îi vom susţine în lupta ce o duc împotriva menşevicilor oportunişti...

Cam aşa a vorbit tov. R. Luxemburg.

Un interes şi mai mare prezintă renumita scrisoare pe care Comitetul Central al Partidului social-democrat german a trimis-o congresului şi care a fost citită de Roza Luxemburg. Scrisoarea este interesantă prin aceea că, sfătuind partidul să lupte împotriva liberalismului şi recunoscând rolul deosebit al proletariatului rus, adică rolul de conducător al revoluţiei ruse, recunoaşte implicit toate principiile fundamentale ale bolşevismului.

Aşa dar, a devenit clar că social-democraţia germană, cea mai experimentată şi mai revoluţionară din Europa, susţine făţiş şi fără echivoc pe bolşevici, marxişti adevăraţi, în lupta pe care o duc împotriva trădătorilor marxismului, împotriva menşevicilor.

Sunt deasemenea demne de relevat unele pasagi din cuvântarea tov. Tâşko, reprezentantul delegaţiei poloneze în prezidiu. Amândouă fracţiunile ne încredinţează — spunea tov. Tâşko — că stau ferm pe poziţia marxismului. Şi nu oricine poate să înţeleagă lesne care din ei, în definitiv, stă pe această poziţie : bol-

șevicii sau menșevicii... „Noi suntem aceia care stăm pe poziția marxismului“ — întrerup „din stânga“ câțiva menșevici. „Nu, tovarăși“ — le-a răspuns Tâșko —, „voi nu stați pe această poziție, ci zăceți pe ea : căci toată neputința voastră de a conduce lupta de clasă a proletariatului, faptul că știți să învățați pe de rost marile cuvinte ale marelui Marx, dar că nu știți să le transpuneți în practică — toate acestea dovedesc că nu stați, ci zăceți pe poziția marxismului.“

Iată o caracterizare măiastră.

Și într'adevăr, luați fie și faptul următor : menșevicii spun deseori că sarcina social-democrației este ca întotdeauna și oriunde să facă din proletariat o forță politică de sine stătătoare. E just oare ? Fără îndoială că e just ! Sunt marile cuvinte ale lui Marx, pe care orice marxist trebuie să le țină minte în permanență. Dar cum le transpun în practică tovarășii menșevici ? Contribue ei cu adevărat ca proletariatul să se separe de masa elementelor burgheze înconjurătoare, constituindu-se într'o clasă independentă, de sine stătătoare ? Strâng ei elementele revoluționare în jurul proletariatului și pregătesc proletariatul pentru rolul de conducător al revoluției ? Faptele dovedesc că menșevicii nu fac nimic din toate acestea. Dimpotrivă : menșevicii sfătuiesc proletariatul să cadă cât mai des la învoială cu burghezia liberală, contribuind astfel nu la constituirea proletariatului într'o clasă de sine stătătoare, ci la amestecarea lui cu burghezia ; menșevicii sfătuiesc proletariatul să renunțe la rolul de conducător al revoluției, să cedeze acest rol burgheziei, să meargă în urma burgheziei, contribuind astfel ca proletariatul să devină nu o forță politică de sine stătătoare, ci o codiță

a burgheziei... Cu alte cuvinte, menşevicii fac tocmai contrarul celor ce ar fi trebuit să facă pornind dela un principiu marxist just.

Da, a avut perfectă dreptate tov. Tâşko când a spus că menşevicii nu stau, ci zac pe poziţia marxismului...

După terminarea desbaterilor s'au propus două proiecte de rezoluţii: unul menşevic şi unul bolşevic. Dintre acestea, proiectul bolşevic a fost adoptat în principiu cu o majoritate covârşitoare de voturi.

Au urmat apoi amendamentele la proiect. S'au propus aproape 80 de amendamente. Amendamentele vizau mai ales două puncte din proiect: unul referitor la proletariat, conducător al revoluţiei, iar celălalt referitor la cadeţi, ca forţă contrarevoluţionară. Aceasta a fost partea cea mai interesantă a desbaterilor, deoarece cu acest prilej s'a precizat deosebit de net fizionomia fracţiunilor. Primul amendament important a fost propus de tov. Martov. El a cerut să se înlocuiască cuvintele: „proletariatul — conducător al revoluţiei“, prin cuvintele: „proletariatul — **avantgardă**“. El şi-a motivat propunerea arătând că termenul „avantgardă“ exprimă mai exact ideea. I-a răspuns tov. Alexinschi, care a arătat că nu e vorba de exactitate, ci de două puncte de vedere contrarii care îşi găsesc expresia în acest punct, „avantgardă“ şi „conducător“ fiind două noţiuni cu totul diferite. A fi avantgardă (detaşament de frunte) înseamnă a lupta în primele rânduri, a fi pe liniile cele mai primejdioase, a-ţi vărsa sângele, dar în acelaş timp a fi condus de alţii, în cazul de faţă de democraţii burghezi: avantgarda nu conduce niciodată lupta generală, însă avantgarda este întotdeauna con-

dusă. Dimpotrivă : a fi conducător înseamnă nu numai a lupta în primele rânduri, dar și a conduce lupta generală, a o orienta spre ținta ta. Noi, bolșevicii, nu vrem ca proletariatul să fie condus de democrații burghezi, noi vrem ca proletariatul să conducă el însuși întreaga luptă a poporului, orientând-o spre republica democratică.

În consecință, amendamentul lui Martov a căzut.

Toate celelalte amendamente de acelaș gen au căzut și ele.

O altă serie de amendamente viza punctul privitor la cadeți. Menșevicii au propus să se facă constatarea că partidul cadeților nu a pășit încă pe drumul contrarevoluției. Dar congresul n'a acceptat această propunere, și toate amendamentele de acest fel au fost respinse. Menșevicii au propus, mai departe, să se îngăduie în anumite cazuri măcar acorduri de ordin tehnic cu cadeții. Congresul nu a acceptat nici această propunere, respingând amendamentele respective.

În sfârșit, rezoluția în ansamblul ei a fost pusă la vot, rezultatul fiind : 159 voturi pentru rezoluția bolșevică, 104 împotriva ei, restul delegaților abținându-se dela vot.

Congresul a adoptat rezoluția bolșevicilor cu o majoritate covârșitoare de voturi.

Din acea clipă punctul de vedere al bolșevicilor a devenit punctul de vedere al partidului.

În afară de aceasta, acest vot a dat două rezultate importante :

În primul rând, a pus capăt împărțirii formale, artificiale a congresului în 5 fracțiuni (bolșevici, menșevici, polonezi, letoni și bundiști) și a făcut o împărțire

nouă, principială: în bolșevici (inclusiv toți Polonezii și majoritatea Letonilor) și menșevici (inclusiv aproape toți bundiștii).

În al doilea rând, acest vot a dat o statistică cât se poate de exactă a repartizării delegaților muncitori după fracțiuni. S'a văzut că în fracțiunea bolșevică sunt nu 38, ci 77 de muncitori (38 plus 27 Polonezi, plus 12 Letoni), iar în cea menșevică nu 30 de muncitori, ci 39 (30 plus 9 bundiști). Fracțiunea menșevică s'a dovedit a fi o fracțiune intelectualicească.

IV

DESPRE CONGRESUL MUNCITORESC

Înainte de a trece la caracterizarea debaterilor în chestiunea congresului muncitoresc, trebuie să cunoaștem istoria acestei chestiuni *. Această chestiune este extrem de încâlcită și nelămurită. Pe când în privința celorlalte puncte care formează obiectul divergențelor noastre există deja în partid două curente bine definite: bolșevic și menșevic, în chestiunea congresului muncitoresc avem nu două, ci o puzderie de curente cu totul nelămurite și contradictorii. Este adevărat că bolșevicii se prezintă uniți și au o atitudine netă: ei sunt în genere împotriva congresului muncitoresc. În schimb, în rândurile menșevicilor e un haos și o con-

* Aceasta este cu atât mai necesar, cu cât tov. menșevici, mutându-se în redacțiile ziarelor burgheze, răspândesc diferite bazaconii despre felul cum s'a pus această chestiune în trecut și cum se pune în prezent (vezi articolul despre „Congresul muncitoresc” în „Tovarișci”, scris de un cunoscut menșevic și reprodus în „Bachinski Deni” ⁴³).

fuzie totală : ei sunt împărțiți într'o sumedenie de grupuri și fiecare din ele cântă în felul lui, fără să le asculte pe celelalte. În timp ce menșevicii din Petersburg, în frunte cu Axelrod, propun congresul muncitoresc spre a se crea un partid, menșevicii din Moscova, avându-l în frunte pe Eli, propun congresul nu spre a se crea un partid, ci spre a se crea o „uniune muncitorească a Rusiei“ fără partid. Menșevicii din Sud merg și mai departe și, în frunte cu Larin ⁴⁴, cer convocarea unui congres muncitoresc spre a se crea nu un partid și nu o „uniune muncitorească“, ci „o uniune de muncă“ mai largă care să poată cuprinde, în afară de toate elementele proletare, și pe cele socialist-revoluționare, semiburgheze și „de muncă“. Nu mai vorbesc de celelalte grupuri și persoane mai puțin influente, de felul grupurilor din Odesa și din regiunea transcaspică și de felul „autorilor“ caraghioși ai unei ridicole broșuri, al așa numiților „Brodeaga“ * și „Șura“ ⁴⁵.

Iată ce haos domnește în rândurile menșevicilor.

Dar cum să fie convocat congresul muncitoresc, cum să fie organizat, pentru ce dată să se fixeze convocarea lui, cine să fie invitat la congres, cine să ia inițiativa convocării congresului ?

În toate aceste chestiuni e aceeași confuzie printre menșevici ca și în chestiunea rostului congresului.

În timp ce unii dintre ei propun ca alegerile pentru congresul muncitoresc să fie îmbinate cu alegerile pentru Dumă, pentru ca astfel să se organizeze congresul muncitoresc „cu dela sine putere“, alții propun să se conteze pe „îngăduința“ guvernului și în cazul cel mai

* Brodeaga — în traducere: vagabond. — Nota Red.

rău să se solicite dela acesta o „autorizație“; iar o a treia categorie sfătuește să se trimită delegații în străinătate, chiar dacă ar fi în număr de 3—4.000, unde să se țină ilegal congresul muncitoresc.

În timp ce unii menșevici propun ca la congres să fie reprezentate doar organizațiile muncitorești constituite, alții sfătuiesc să se asigure participarea la congres a reprezentanților întregului proletariat organizat și neorganizat, care numără nu mai puțin de 10 milioane oameni.

În timp ce unii menșevici propun să se convoace congresul muncitoresc din inițiativa partidului social-democrat cu participarea intelectualilor, alții sfătuiesc să se lase de o parte și partidul și intelectualii, pentru a se convoca congresul numai din inițiativa muncitorilor, fără participarea vreunui intelectual.

În timp ce unii menșevici insistă să se convoace imediat congresul muncitoresc, alții propun să se amâne convocarea pentru un timp nedeterminat, iar deocamdată să ne mărginim la propagarea ideii unui congres muncitoresc.

Da, dar ce să facem cu Partidul muncitoresc social-democrat existent și care de câțiva ani conduce lupta proletariatului, care a reunit în rândurile sale 150.000 de membri, care a și ținut 5 congrese etc. etc. ? „Să-l dăm dracului“, sau ceva în genul acesta ?

La aceasta, toți menșevicii, începând cu Axelrod și terminând cu Larin, răspund într'un glas că noi n'avem un partid proletar. „Tocmai asta e, că nu avem un partid“—ne spuneau menșevicii la congres,—„avem numai o organizație a intelectualilor mic-burghezi“, care cu ajutorul congresului muncitoresc trebuie înlocuită cu un

partid. Aşa a declarat la congresul partidului raportorul din partea menşevicilor, tov. Axelrod.

Dar, daţi-mi voie, cum vine asta ? Va să zică, toate congresele partidului nostru, dela primul (1898) până la ultimul (1907), la a căror organizare tovarăşii menşevici au participat în mod atât de energic, toate aceste sume enorme de bani ai proletarilor şi toate aceste enorme forţe proletare care s'au cheltuit pentru organizarea congreselor, cheltuieli pentru care menşevicii poartă aceeaşi răspundere ca şi bolşevicii — va să zică toate acestea nu înseamnă decât înşelăciune şi ipocrizie ?!

Va să zică, toate apelurile la luptă pe care partidul le-a adresat proletariatului şi care au fost semnate şi de menşevici ; toate grevele şi insurecţiile din anii 1905—1906—1907, care s'au desfăşurat având în frunte partidul, adeseori din iniţiativa lui ; toate victoriile proletariatului în frunte cu partidul nostru, miile de martiri ai proletariatului căzuţi pe străzile Petersburgului, Moscovei etc., cei înmormântaţi de vii în Siberia, cei care au pierit în temniţe în numele partidului, sub steagul partidului — toate acestea nu-s decât comedie şi înşelăciune ?

Va să zică, nu avem partid ? Avem doar o „organizaţie a intelectualilor mic-burghezi“ ?

Era, desigur, un neadevăr care sare în ochi, un neadevăr sfruntat şi revoltător.

Probabil că astfel se şi explică nemăsurata revoltă pe care menţionata declaraţie a lui Axelrod a stârnit-o în rândurile delegaţilor-muncitori din Petersburg şi Moscova. Sărind dela locurile lor, ei îi strigau cu vehemenţă raportorului Axelrod : „Tu, care stai în străinătate, eşti burghez, iar nu noi ; noi suntem muncitori, noi avem

partidul nostru social-democrat și nu vom îngădui să fie înjosit“...

Dar să presupunem că se ține congresul muncitoresc, să ne închipuim că s'a și ținut. Partidul social-democrat existent a fost, deci, depus la arhivă, congresul muncitoresc s'a convocat într'o formă sau alta, și prin mijlocirea lui vrem să organizăm o uniune nici tocmai „muncitorească“, nici tocmai „de muncă“. Și apoi? Ce program va adopta congresul acesta? Care va fi fizionomia congresului muncitoresc?

Unii menșevici răspund că acest congres muncitoresc ar putea să adopte programul social-democrației, firește, cu unele ciuntiri, dar adaugă pe loc că s'ar putea foarte bine întâmpla să nu adopte programul social-democrat, ceeace, după părerea lor, n'ar fi o nenorocire prea mare pentru proletariat. Alții răspund mai hotărît: dat fiind că proletariatul nostru are puternice tendințe mic-burgheze, congresul muncitoresc va adopta, după toate probabilitățile, nu un program social-democrat, ci unul **democrat mic-burghez**. La congresul muncitoresc proletariatul va pierde programul său social-democrat, dar va căpăta în schimb o organizație muncitorească, care va reuni pe toți muncitorii într'o singură uniune. Așa spune, bunăoară, N. Cerevanin, șeful menșevicilor din Moscova (vezi „Probleme de tactică“) ⁴⁶.

Așa dar: o „uniune a muncitorilor fără program social-democrat“ — iată care va fi rezultatul probabil al congresului muncitoresc.

Cel puțin așa gândesc chiar menșevicii.

Este evident că menșevicii, care nu sunt de acord între ei în unele chestiuni privitoare la scopurile și modalitățile convocării congresului muncitoresc, sunt în

schimb de acord că „noi nu avem un partid, ci numai o organizație a intelectualilor mic-burghezi, **care trebuie să fie depusă la arhivă**“...

Iată punctele de care s'a ocupat Axelrod în raportul său.

Din raportul lui Axelrod s'a putut vedea că în practică agitația pentru congresul muncitoresc se va reduce inevitabil la o agitație **împotriva** partidului, la un război împotriva lui.

Iar munca practică de convocare a congresului muncitoresc se va reduce și ea tot atât de inevitabil la o muncă practică de desorganizare și descompunere a actualului nostru partid.

Or, prin glasul raportorului lor, precum și în proiectul lor de rezoluție, menșevicii au rugat congresul **să interzică agitația împotriva** încercărilor de a organiza congresul muncitoresc, adică a încercărilor care duc la desorganizarea partidului.

Și un lucru interesant : cuvântările oratorilor menșevici (cu excepția lui Plehanov, care despre congresul muncitoresc propriu zis n'a vorbit nimic) aveau, ca un leit motiv, lozincile : jos partidul, jos social-democrația, trăiască neapartenența la partid, trăiască „uniunea muncitorească“ nesocial-democrată. Aceste lozinci nu erau direct formulate de oratori, dar transpirau din cuvântările lor.

Nu degeaba toți autorii burghezi, dela sindicaliști și socialiști-revoluționari până la cadeți și octombriști, susțin cu atâta ardoare ideea congresului muncitoresc : cu toții sunt dușmanii partidului nostru, iar munca practică pentru convocarea congresului muncitoresc ar putea slăbi și desorganiza în mare măsură partidul.

Dece n'ar saluta „ideea congresului muncitoresc“ ?

Cu totul altceva au spus oratorii bolșevici.

Tov. Lindov ⁴⁷, raportorul din partea bolșevicilor, caracterizând pe scurt principalele curențe din sânul menșevicilor, a trecut la lămurirea condițiilor care au dat naștere ideii congresului muncitoresc. Agitația pentru congresul muncitoresc a început în 1905, înainte de zilele din Octombrie, în timpul represiunilor. În zilele din Octombrie-Noembrie această agitație a încetat. În lunile următoare, când începură noi represiuni, agitația pentru congresul muncitoresc s'a intensificat din nou. În timpul cât a funcționat Duma I-a, în zilele de relativă libertate, agitația s'a potolit întrucâtva. Pe urmă, după disolvarea Dumei, s'a intensificat din nou etc. Concluzia este clară : în zilele de libertate relativă, când partidul are posibilitatea să se desvolte liber, agitația pentru congresul muncitoresc în vederea creării „unui larg partid fără de partid“ pierde firește terenul; și dimpotrivă, în zilele de represalii, când în loc de aflulul de noi membri în partid are loc un reflux, agitația pentru congresul muncitoresc, ca măsură artificială pentru a lărgi sau a înlocui partidul restrâns prin „unul larg fără de partid“, prinde într'o anumită măsură teren. Se înțelege însă dela sine că niciun fel de măsuri artificiale nu vor putea fi de folos în această direcție, deoarece pentru o adevărată lărgire a partidului este nevoie de libertăți politice, iar nu de un congres muncitoresc, care are nevoie el însuși de aceste libertăți.

Mai departe. Ideea unui congres muncitoresc, în forma ei concretă, este fundamental greșită : căci ea nu se sprijină pe fapte, ci pe teza greșită că „noi nu avem

partid“. Or, noi avem un partid proletar ; el își afirmă puternic existența, îi face pe dușmanii proletariatului să-i simtă din plin existența — lucru pe care-l știu prea bine chiar și menșevicii — și tocmai pentru că avem deja un asemenea partid, tocmai din această cauză ideea unui congres muncitoresc este fundamental greșită. Desigur, dacă n'am avea un partid care numără peste 150.000 de proletari înaintați și care duce după el sute de mii de luptători, dacă am fi o mână de oameni cu puțină influență, ca, de pildă, social-democrații germani din deceniul al 7-lea sau socialiștii francezi din deceniul al 8-lea al secolului trecut, am fi căutat noi singuri să convocăm un congres muncitoresc pentru a stoarce din el un partid social-democrat. Este însă o realitate că noi avem deja un partid, un adevărat partid proletar, care se bucură de o mare influență în masse ; iar pentru a convoca un congres muncitoresc în vederea creării unui imaginar „partid fără de partid“, va trebui înainte de toate s'o „terminăm“ inevitabil cu partidul existent, să-l distrugem înainte de toate pe acesta.

Iată de ce, practic, munca de convocare a congresului muncitoresc se va reduce inevitabil la o muncă de desorganizare a partidului. Și mai rămâne de văzut dacă se va reuși vreodată să se creeze în schimb „un larg partid fără de partid“ și dacă este în general nevoie să fie creat.

Iată de ce dușmanii partidului nostru, diverși cadeți și octombriști, îi laudă cu atâta zel pe menșevici pentru agitația ce o fac în favoarea congresului muncitoresc.

Iată de ce bolșevicii sunt de părere că munca pentru convocarea unui congres muncitoresc este primej-

dioasă și dăunătoare : pentru că această muncă discreditează partidul în ochii masselor și le supune influenței democrației burgheze.

Cam acestea a spus tov. Lindov.

Pentru congresul muncitoresc și împotriva partidului social-democrat, sau pentru partid și împotriva congresului ?

În felul acesta s'a pus problema la congres.

Delegații muncitori bolșevici au înțeles de îndată fondul chestiunii și au luat o atitudine hotărâtă „pentru apărarea partidului” : „Noi suntem devotați partidului” — spuneau ei —, „noi ne iubim partidul și nu vom îngădui unor intelectuali obosiți să-l discrediteze”.

Este demn de relevat că reprezentanta social-democrației germane, tov. Roza Luxemburg, a fost în totul de acord cu bolșevicii. „Noi, social-democrații germani” — spunea ea —, „nu putem înțelege ridicola zăpăceală a tov. menșevici, care caută pe dibuite massa, în vreme ce massa caută ea însăși partidul și se simte irezistibil atrasă spre el”...

Din deșbateri s'a văzut că marea majoritate a oratorilor îi susține pe bolșevici.

După încheierea desbaterilor s'au pus la vot cele două proiecte de rezoluție : al bolșevicilor și al menșevicilor. Proiectul bolșevicilor a fost adoptat în principiu. Aproape toate amendamentele cu caracter principal au fost respinse. A fost adoptat numai un amendament mai mult sau mai puțin serios, care interzicea limitarea libertății de a se discuta problema congresului muncitoresc. Rezoluția în ansamblu spunea că „ideea congresului muncitoresc duce la desorganizarea partidului”,

„la supunerea masselor largi muncitorești influenței democrației burgheze“, și ca atare este dăunătoare proletariatului. Totodată rezoluția făcea o distincție precisă între congresul muncitoresc și Sovietele de deputați ai muncitorilor și congresele lor, care nu numai că nu desorganizează partidul, nu numai că nu-i fac concurență, ci, dimpotrivă, consolidează partidul, urmându-l și ajutându-l să soluționeze problemele de ordin practic în momentele de avânt revoluționar.

În sfârșit, rezoluția a fost adoptată în întregime, cu o majoritate de 165 voturi contra 94. Restul delegaților s'au abținut dela vot.

Așa dar, congresul a respins ideea congresului muncitoresc ca fiind dăunătoare și antipartinică.

Votul în această chestiune a scos la iveală următorul fenomen important. S'a putut constata că, din 114 delegați muncitori care au participat la vot, numai 25 au votat pentru congresul muncitoresc. Ceilalți au votat contra. Ca procentaj, 22% dintre delegații muncitori au votat pentru congresul muncitoresc, iar 78% contra. Și fapt deosebit de important : din 94 delegați care au votat pentru congresul muncitoresc, numai 26% erau muncitori, restul de 74% fiind intelectuali.

Și doar menșevicii strigaseră tot timpul că ideea congresului muncitoresc pornește dela muncitori și că numai bolșevicii „intelectuali“ se împotrivesc convocării congresului etc. Dacă e să judecăm după acest vot, ar trebui să recunoaștem mai curând că ideea congresului muncitoresc este, dimpotrivă, ideea unor intelectuali lunatici...

După cum se vede, nici măcar muncitorii menșevici nu au votat pentru congresul muncitoresc : din 39 delegați muncitori (30 menșevici + 9 bundiști), numai 24 au votat pentru congresul muncitoresc.

Bacu, 1907.

*Publicat pentru întâia oară în ziarul
„Proletarul din Bacu” Nr. 1 și 2, din
20 Iunie și 10 Iulie 1907.*

Semnat: K o b a I v a n o v i c i.

MANDAT DAT DEPUTAȚILOR SOCIAL-DEMOCRAȚI DIN DUMA A III-a DE STAT,

*votat la adunarea împuterniciților din partea
colegiului muncitoresc din orașul Bacu,
la 22 Septembrie 1907 ⁴⁸*

Deputații social-democrați din Duma de stat trebuie să formeze o fracțiune aparte, care, ca una din organizațiile partidului, trebuie să fie legată în modul cel mai strâns cu el, supunându-se conducerii lui și directivelor C. C. al partidului.

Principala sarcină a fracțiunii social-democrate în Duma de stat este de a contribui la educarea în spirit de clasă și la lupta de clasă a proletariatului atât în vederea eliberării oamenilor muncii de exploatarea capitalistă, cât și în vederea îndeplinirii rolului de conducător politic pe care proletariatul este chemat să-l aibă în actuala revoluție burghezo-democratică din Rusia.

Pentru a atinge acest scop, fracțiunea trebuie să ducă în toate cazurile o politică proletară proprie de clasă, politică prin care social-democrația să se deosebească de toate celelalte organizații și partide revoluționare, începând cu cadeții și terminând cu socialiștii-revoluționari. Fracțiunii nu-i este îngăduit în niciun caz să renunțe la această sarcină de dragul menținerii acțiunilor opoziționiste comune cu orice fel de partide sau grupe politice din Dumă.

Deputații noștri trebuie să denunțe fără șovăire în Dumă toată esența contrarevoluționară atât a partidelor moșierești ultrareacționare, cât și a partidului cadeților, partid trădător, partid al burgheziei liberalo-monarhice. Pe de altă parte, ei trebuie să se străduiască să smulgă de sub influența liberalilor și să împingă pe calea politicii consecvent democratice și revoluționare partidele țărănești mic-burgheze (socialiștii-revoluționari, socialiștii-populiști și grupul muncii), antrenându-le în lupta atât împotriva sutelor negre cât și împotriva burgheziei cadete. Totodată, fracțiunea social-democrată trebuie să lupte împotriva utopiilor reacționare pseudosocialiste în care-și învesmântează revendicările, mic-burgheze în fond, socialiștii-revoluționari, socialiștii-populiști și alții, împotriva utopiilor cu ajutorul cărora ei întunecă conștiința de clasă net proletară și socialistă a clasei muncitoare. Dela tribuna Dumei, fracțiunea noastră trebuie să arate întregului popor tot adevărul asupra revoluției prin care trecem. Ea trebuie să spună poporului sus și tare că în Rusia nu există posibilitatea de a obține eliberarea poporului pe cale pașnică și că singurul drum spre libertate este lupta întregului popor împotriva puterii țariste.

Lozinca social-democrației, în numele căreia ea trebuie să cheme masele la o nouă luptă deschisă, este o Adunare Constituantă, liber aleasă de întregul popor pe baza votului universal, direct, egal și secret, care, lichidând definitiv absolutismul țarist, va instaura în Rusia republica democratică. Nicio altfel de lozincă, precum e lozinca unui cabinet responsabil etc., lansată de burghezia liberală în opoziție cu lozincile proletare, nu poate fi acceptată și susținută de fracțiunea social-democrată.

Luând parte zi de zi la activitatea legislativă și la orice altă activitate în Duma de stat, fracțiunea social-democrată trebuie să-și îndeplinească în permanență sarcina de a face critică și agitație, și să nu se preocupe de legiferarea directă, explicând poporului cât de șubredă și ineficace este această legiferare, atâta timp cât în fapt puterea se află în întregime în mâinile guvernului absolutist.

Activând astfel în Duma a III-a de stat, fracțiunea social-democrată va sprijini lupta revoluționară pe care proletariatul și odată cu el țărănimea o duc în prezent înafara zidurilor Dumei împotriva absolutismului țarist.

*Publicată în foaie volantă
la Septembrie 1907.*

Reprodus după textul foil volante.

CONFERINȚA TREBUE BOICOTATĂ! 49

Chestiunea participării la conferința cu industriașii petroliști sau a boicotării acestei conferințe nu este pentru noi o chestiune de principiu, ci o chestiune de utilitate practică. Nu putem hotărî odată pentru totdeauna boicotarea tuturor conferințelor de orice fel, după cum ne propun să procedăm unii „indivizi” întărâtați și nu complet normali. Și, dimpotrivă, nu putem rezolva odată pentru totdeauna chestiunea în favoarea participării la conferință, după cum se învrednicesc s'o facă tovarășii noștri de factură cadetă. Chestiunea participării sau a boicotului trebuie abordată din punctul de vedere al faptelor reale, și numai din acest punct de vedere. Se poate întâmpla ca, față de anumite fapte, în anumite condițiuni sarcina pe care o avem, de a uni masele, să impună necesitatea participării, și atunci, fără doar și poate, va trebui să participăm. Și, dimpotrivă, în alte condițiuni aceeași sarcină poate să impună necesitatea boicotului, și atunci fără doar și poate va trebui să boicotăm conferința.

Apoi, pentru a evita orice confuzie, trebuie să definim dinainte noțiunile cu care operăm. Ce înseamnă

„participarea“ la conferință ? Ce înseamnă „boicotarea“ conferinței ? Dacă, formulând în adunări revendicările noastre generale, alegând împluterniciți etc. etc., nu ne propunem să împiedicăm conferința, ci, dimpotrivă, mergem la conferință pentru ca, supunându-ne regulamentului ei, bazându-ne pe el, să ducem tratative cu industriașii petroliști și să ajungem până la urmă la o înțelegere oarecare, — atunci această comportare a noastră trebuie s'o denumim participare la conferință. Dacă însă, atunci când întocmim revendicările noastre, alegem împluterniciți pentru o formulare cât mai bună a acestor revendicări, popularizăm și publicăm revendicările gata elaborate, ne propunem nu să participăm la lucrările conferinței cu industriașii petroliști, ci să împiedicăm conferința propriu zisă, să împiedicăm oricare înțelegere cu industriașii petroliști înainte a luptei (înțelegerea după luptă, mai ales după o luptă încununată de succes, o socotim necesară), — atunci această comportare a noastră trebuie s'o denumim boicotare a conferinței, boicotare, desigur, activă, deoarece rezultatul ei este împiedicarea conferinței.

Totodată nu trebuie să facem în niciun caz confuzie între tactica față de Dumă și aceea față de conferință. Participarea la conferință sau boicotarea ei urmărește pregătirea condițiunilor pentru îmbunătățirea actualei stări de lucruri la exploatările petrolifere, pe când participarea la Dumă sau boicotarea ei urmărește îmbunătățirea condițiunilor generale în țară. Soarta conferinței este hotărâtă în întregime exclusiv de proletariatul unei anumite regiuni, căci fără participarea proletariatului conferința cade dela sine, pe când soarta participării la Dumă sau a boicotării ei nu este hotărâtă

numai de proletariat, ci și de țărănime. În sfârșit, boicotarea activă a conferinței (împiedicarea ei) se realizează foarte ușor fără intervenții active, ceea ce nu se poate spune când e vorba de rezultatele boicotării Dumei.

După aceste observații de ordin general să trecem la chestiunea concretă a boicotării conferinței care urmează să se țină.

Istoria luptei economice a muncitorilor din Bacu poate fi împărțită în două perioade.

Prima perioadă este perioada luptei până în timpul din urmă, când mai ales muncitorii din ateliere erau cei care acționau, când muncitorii dela schele⁵⁰ îi urmau simplu și încrezători pe cei din ateliere, văzând în ei pe conducătorii lor, când muncitorii dela schele nu erau conștienți încă de uriașul rol ce-l au în producție. Tactica industriașilor petroliști din acea perioadă poate fi calificată drept o tactică de cochetare cu muncitorii din ateliere, o tactică de concesi sistematice făcute muncitorilor din ateliere și de ignorare la fel de sistematică a muncitorilor dela schele.

Perioada a doua începe odată cu trezirea muncitorilor dela schele, odată cu intrarea lor în mod independent în scenă, în vreme ce muncitorii din ateliere sunt împinși pe planul al doilea. Însă această intrare în scenă a muncitorilor dela schele are un caracter absolut grotesc, pentru că 1) nu merge mai departe de gratificații desonorante și 2) e însoțită de o nefastă lipsă de încredere față de muncitorii din ateliere. Industriașii petroliști caută să folosească schimbarea situației, schimbându-și și ei tactica. Ei nu mai cochetează cu muncitorii din ateliere și nu se mai străduiesc să-i îmbuneze,

deoarece știu prea bine că acum muncitorii dela schele nu-i vor mai urma întotdeauna pe cei dintâi ; dimpotrivă, industriașii petroliști se străduiesc chiar ei să-i provoace pe muncitorii din ateliere să facă grevă fără muncitorii dela schele, spre a demonstra astfel neputința relativă a celor din ateliere și a-i face docili. Paralel cu aceasta, industriașii petroliști, care înainte nu dăduseră nicio atenție muncitorilor dela schele, cochetează acum în chipul cel mai neobrăzat cu ei, servindu-le gratificații. Ei caută să-i despartă astfel definitiv pe muncitorii dela schele de cei din ateliere, să-i corupă complet, să le insufflă o încredere slugarnică în industriașii petroliști și să înlocuiască principiul luptei intransigente cu „principiul“ târguelilor și al milogelii slugarnice, făcând astfel imposibilă orice îmbunătățire serioasă.

Tot în scopul acesta „au scornit“ ei această conferință.

Din cele spuse, reiese limpede că sarcina imediată a tovarășilor înaintați este lupta îndârjită pentru câștigarea muncitorilor dela schele, lupta pentru unirea muncitorilor dela schele în jurul tovarășilor din ateliere, sădind în conștiința lor o absolută neîncredere față de industriașii petroliști, scoțând din capul lor dăunătoarele prejudecăți ale târguelii și milogelii. Masei dela schele, care pășește pentru prima oară în scenă, și încă atât de stângaci și grotesc („beșcheș“⁵¹ etc.) trebuie să-i spunem tare și răspicat (s'o spunem așa cum trebuie, iar nu numai de mântuială !), că îmbunătățirea vieții nu se capătă de sus și nu se obține prin târguială, ci de jos, printr'o luptă comună cu muncitorii din ateliere.

Numai ținând seama de această sarcină, putem soluționa just chestiunea conferinței.

Credem deaceea că participarea la conferința ce urmează să aibă loc, îndemnul ca industriașii petroliști și muncitorii să conlucreze pentru a întocmi un contract obligatoriu acum, înaintea luptei generale, când lupta parțială continuă, când lupta generală urmează abea să se desfășoare, când industriașii petroliști împart gratificații în dreapta și în stânga, despărțindu-i pe muncitorii dela schele de cei din ateliere și corupând conștiința lor tânără, — credem că „a merge la conferință” într'un asemenea moment înseamnă să întărești în mințile masselor prejudecățile „beșcheșiste” și nicidecum să le scoți din capul lor. Aceasta înseamnă a sădi în conștiința masselor nu neîncrederea față de industriașii petroliști, ci încrederea în ei. Aceasta nu înseamnă a-i uni pe muncitorii dela schele în jurul celor din ateliere, a-i apropia de aceștia, ci înseamnă a-i lăsa pentru moment, a-i svârli în ghiarele capitaliștilor.

Desigur, „nu există rău fără bine” ; în momentul de față conferința ar putea să aducă și ea un oarecare folos în sensul organizării, al „lărgirii luptei”, după cum se exprimă tov. Cocegar ⁵². Dacă însă răul pe care-l pricinuește conferința întrece fără doar și poate acest oarecare folos, atunci trebuie fără doar și poate să respingem conferința ca ceva absolut inutil. Căci dacă tov. Cocegar „merge la conferință” mai ales pentru că aceasta „organizează” și „lărgeste lupta”, rămâne un lucru cu totul de neînțeles de ce să nu se „meargă la conferință” și în perioada de avânt, în ajunul luptei generale, la începutul luptei generale în curs de organizare ? Ce teamă am putea avea ? Doar tocmai atunci sunt deosebit de necesare „organizarea generală”, „lărgirea luptei” ? Doar tocmai atunci masa va trebui să se lase

mai puțin decât oricând ademenită de concesii venite de sus ? Înă tocmai aceasta-i chestiunea că a alege împuterniciți nu înseamnă încă a organiza massa. Chestiunea este că a organiza (în sensul nostru, desigur, iar nu în sens gaponist) înseamnă, înainte de toate, a desvolta conștiința antagonismului neîmpăcat dintre capitaliști și muncitori. Numai să existe această conștiință, că restul vine dela sine.

Și acesta e un lucru pe care nu poate să-l dea conferința ce urmează să se țină.

Iată de ce singura tactică ce răspunde sarcinii noastre în condițiile de față, poate fi numai tactica boicotării conferinței.

Tactica boicotului desvoltă cel mai bine conștiința antagonismului neîmpăcat dintre muncitori și industriașii petroliști.

Tactica boicotului, risipind prejudecățile „beșcheste” și îndepărtându-i pe muncitorii dela schele de industriașii petroliști, îi unește în jurul muncitorilor din ateliere.

Tactica boicotului, sădind neîncrederea față de industriașii petroliști, subliniază cel mai bine în ochii maselor necesitatea luptei, singurul mijloc de îmbunătățire a vieții.

Deaceea trebuie să pornim o campanie de boicotare: să organizăm adunări în uzine, să elaborăm revendicări, să alegem împuterniciți pentru o cât mai bună formulare a revendicărilor cu caracter general, să dăm o largă publicitate în presă acestor revendicări, să explicăm rostul lor, să le supunem din nou masselor spre aprobare definitivă etc. etc., și să facem toate acestea sub lozinca boicotului, pentru ca, prin popularizarea reven-

dicărilor cu caracter general, prin folosirea „mijloacelor legale“, să obținem boicotarea conferinței, s'o facem de răs, subliniind astfel necesitatea luptei pentru revendicările cu caracter general.

Așa dar, conferința trebuie boicotată !

*Ziarul „Gudoc” Nr. 4, din
29 Septembrie 1907.*

Reprodus după textul ziarului.

Semnat: K o . .

IN PREAJMA ALEGERILOR

Domnii industriași petroliști au bătut în retragere. Recent încă, ei au declarat, prin pana redactorului ziarului lor „Industria Petroliferă“ ⁵³, că syndicatele din Bacu sunt „un element venit dinafară, străin de muncitori“. Indeflinindu-le voința, autoritățile au lipit un anunț care chema pe muncitori să aleagă împuterniciți în comisia de organizare, intenționând să înlătore astfel syndicatele dela conducerea campaniei. Așa a fost ieri. Dar astăzi, 7 Ianuarie, inspectorul de fabrică a comunicat secretarilor de organizații syndicale că a avut loc o ședință a industriașilor petroliști, la care s'a luat hotărîrea de a se cere domnului prefect să dea syndicatelor autorizații pentru organizarea de adunări la exploatările petrolifere și în fabrici.

Domnii capitaliști se tem de creșterea influenței syndicatelor ; ei ar dori să-i vadă pe muncitori desbinați și desorganizați și deaceea nu vor să recunoască nici măcar comisiile de schelă și de fabrică. Noi însă i-am silit acum să recunoască faptul că rezolvarea uneia din cele mai importante probleme ale vieții muncitorești, problema conferinței și a contractului colectiv, va ține și trebuie să țină de syndicate.

I-am silit să recunoască importanța sindicatelor ca forță conducătoare, cu toate că domnii dașnacțacani ⁵⁴ și socialiștii-revoluționari au sărit în ajutorul domnilor industriași petroliști și al autorităților în lupta ce o duc împotriva organizațiilor muncitorești.

Domnii dașnacțacani au răspuns în mare pripă la apelul domnului prefect și au pornit de îndată la alegeri, având desigur scopurile lor și anume: să împiedice satisfacerea condițiilor puse de syndicate pentru desfășurarea campaniei, inclusiv satisfacerea condiției principale: recunoașterea organizațiilor muncitorești.

Dar domnii industriași petroliști nu s'au declarat mulțumiți de activitatea pripită a dașnacțacanelor. Aceștia n'au fost urmați decât de firme mici, ca Abianț, Raduga, Ararat, Faros etc., și doar la două, trei mari firme armene au avut loc alegeri.

Muncitorii dela societatea Marea Caspică-Marea Neagră, dela Nobel, Cocorev, „Born“, Șibaev, Asadulaev, dela societatea Moscova-Caucaz și dela alte firme au adoptat rezoluții de protest împotriva acestor alegeri, refuzând să participe la ele până nu se vor da autorizații sindicatelor.

Muncitorii dela firmele cele mai mari și mai influente și-au exprimat clar și precis voința, dând astfel un răspuns nu numai industriașilor petroliști, dar și diversilor „prieteni“ ai acestora, cărora le place să vorbească foarte înflorit, dar fără rost.

Prin rezoluțiile lor, muncitorii au confirmat clar și precis că acele condițiuni pe care le-au pus syndicatele nu sunt o născocire a „conducătorilor“, după cum afirmă socialiștii-revoluționari în broșura lor „Dece nu mergem la conferință“.

Autoritățile, industriașii petroliști și dașnacțacanii luptă împotriva extinderii influenței sindicatelor. Muncitorii își exprimă încrederea în syndicate, declarându-se de acord cu condițiile puse de syndicate.

Cuvintele „conferință” și „tratative” nu sunt și nu trebuie să fie o sperietoare pentru muncitori, tot așa cum muncitorii, în ajunul unei greve, nu se tem să ducă tratative și să prezinte revendicări. Prezentarea revendicărilor face uneori să nū mai fie necesar a se recurge la grevă pentru soluționarea conflictului. De cele mai multe ori se întâmplă contrarul. Dar pentru ca „tratativele” să înfățișeze muncitorilor întreg tabloul adevăratei stări de lucruri, pentru ca această campanie în vederea conferinței să poată aduce muncitorilor servicii mari, tratând larg și discutând public toate problemele vieții muncitorești, trebuie să se traducă în fapt condițiile puse de syndicate și care vor fi incluse în mandatul ce se va da împuterniciților aleși.

Niciun fel de tratative „nu sunt de temut” atunci când ele se duc în văzul întregii masse a muncitorilor. Condițiile puse asigură posibilitatea unei largi participări a tuturor muncitorilor la discutarea tuturor problemelor în legătură cu conferința.

Conferințele șendricoviste, de tristă memorie, au apus pentru totdeauna.

Am obținut ca tovarășii care „aderă” la sindicatul atelierelor mecanice să ne urmeze, să renunțe la lozinca : „conferință cu orice preț”. Și ei au hotărît să boicoteze alegerile dacă nu va fi respectată condiția esențială, dacă syndicatele nu vor fi recunoscute ca forță conducătoare. Vom obține și celălalt lucru, anume ca să nu mai existe adepți ai boicotului „cu orice preț”. Confe-

rința și, mai ales, campania în vederea conferinței sunt acceptabile pentru muncitori, dacă vor fi oferite condițiunile necesare.

Prin ultimele lor rezoluții, muncitorii au confirmat justetea poziției noastre.

Autorizațiile ne-au fost date. Am reușit deci să obținem ca autoritățile și industriașii petroliști să recunoască sindicatelor rolul de conducător.

Majoritatea muncitorilor dela firmele cele mai mari s'au pronunțat pentru participarea la alegeri în condițiunile indicate de noi.

Putem să procedăm acum liniștit și cu încredere la alegerea împuterniciților și recomandăm să li se dea următorul mandat : alegeți 16 delegați care să ceară, ca o condiție obligatorie pentru a duce tratativele în comisia de organizare, să fie admise înainte de toate următoarele puncte :

1) Data conferinței trebuie să fie fixată de împuterniciții muncitorilor și patronilor ca părți cu drepturi egale, adică de comun acord.

2) Adunarea tuturor împuterniciților, aleși în proporție de un împuternicit la o sută de muncitori, trebuie să ființeze până la sfârșitul conferinței, întrunindu-se în mod periodic și pe măsura necesităților pentru a lua în discuție dărilor de seamă ale muncitorilor, membrilor conferinței, delegaților, și a le da directive.

3) Imputerniciții au dreptul să organizeze întruniri în uzine, la exploatarea petrolifere și în ateliere pentru a lua în discuție condițiunile cerute și cele oferite ale contractului.

4) Comitetele de conducere ale sindicatelor muncitorilor din industria petroliferă și din atelierele meca-

nice vor avea dreptul să trimită delegați fără drept de vot deliberativ la conferința cu industriașii petroliști, precum și dreptul de a prezenta rapoarte în toate comisiile conferinței, la adunările împuterniciților, la cele dela uzine, la exploatările petrolifere etc.

5) Delegații în comisia de organizare sunt aleși de Consiliul împuterniciților ca un singur tot, fără a se împărți pe întreprinderi. Tratatativele se duc în comisia de organizare deasemeni ca un singur tot (un singur contract pentru toți muncitorii).

*Ziarul „Gudoc” Nr. 14, din
13 Ianuarie 1908.*

Articol fără semnătură.

Reprodus după textul ziarului.

IARĂȘI DESPRE CONFERINȚA CU GARANȚII

Campania în vederea conferinței este în toi. Alegerile de împuterniciți sunt aproape de sfârșit. În curând se va întruni Consiliul împuterniciților. Chestiunile de care se va ocupa în primul rând Consiliul împuterniciților sunt : dacă să aibă loc sau nu conferința, cu ce garanții (condițiuni) este de dorit să aibă loc conferința, în ce fel trebuie să înțelegem aceste garanții.

Care trebuie să fie linia noastră de conduită în Consiliul împuterniciților ?

Repetăm că pentru noi conferințele cu industriașii petroliști nu sunt o noutate. Am avut o conferință în 1905. Am avut o a doua în 1906. Ce ne-au dat aceste conferințe, ce ne-au învățat, s'au dovedit ele a fi folositoare ?

Ca și atunci, ni se mai spunea până nu demult că această conferință ea singură, fără vreo condiție, unește masele. Dar faptele au arătat că niciuna din aceste conferințe din trecut nu a unit masele și nici nu putea să le unească : s'au făcut doar alegeri și la aceasta s'a rezumat toată „unirea“.

Dece ?

Pentru că atunci când s'au organizat aceste conferințe nici pomeneală nu era de vreo libertate a cuvântului și a adunărilor, nu exista posibilitatea de a aduna masa în fabrici, exploatări petrolifere, cămine, de a se întocmi mandate pentru fiecare chestiune și în genere de a interveni activ în toate chestiunile conferinței. Prin urmare, masa era nevoită atunci să rămână pasivă, acționau doar delegații, fără legătură cu masa muncitoarească. Or, noi știm demult că masele se organizează numai în cursul acțiunilor...

Mai departe : pentru că nu a existat un **Consiliu de împuterniciți** ca organ permanent al muncitorilor, care să acționeze nestingherit în tot cursul conferinței, care să strângă în jurul lui muncitorii dela toate firmele și sectoarele, care să formuleze revendicările acestor muncitori și care să controleze, pe baza acestor revendicări, pe delegații muncitorilor. Industriașii petroliști n'au vrut însă să admită crearea unui asemenea Consiliu de împuterniciți, iar inițiatorii conferinței s'au împăcat smeriți cu această situație.

Nu mai vorbim de faptul că atunci nu existau acele centre ale mișcării — **sindicatele** — care să poată strânge în jurul lor Consiliul împuterniciților și să-l îndrumeze pe calea luptei de clasă...

Ni se spunea cândva că însăși conferința, **ea singură**, ar putea satisface revendicările muncitorilor. Însă experiența primelor două conferințe a desmințit și această presupunere, căci atunci când delegații noștri la prima conferință au ridicat chestiunea revendicărilor muncitorilor, industriașii petroliști i-au întrerupt, sub motiv că „această chestiune nu este pe ordinea de zi a conferinței“, că obiectul conferinței este „chestiunea aprovi-

zionării industriei cu combustibil lichid", deci nu poate fi vorba de revendicari. Și atunci când delegații noștri la conferința a doua au cerut să participe și delegați din partea șomerilor, industriașii petroliști i-au întrerupt și de data aceasta, spunând că ei nu au împuternicirea de a lua în seamă asemenea revendicări. Astfel, delegații noștri au fost pur și simplu îmbrânciți afară. Iar când unii tovarăși au ridicat chestiunea susținerii delegaților noștri printr'o luptă generală, s'a văzut că o astfel de luptă este imposibilă, pentru că ambele conferințe fuseseră organizate de capitaliști într'un sezon mort și convenabil pentru ei — iarna, când Volga este înghețată, când prețurile produselor petrolifere scad, când, prin urmare, este pur și simplu o naivitate să te gândești măcar la o victorie a muncitorilor.

Iată cât de „folositoare“ au fost cele două conferințe precedente.

Este limpede că această conferință, ea singură, o conferință fără un Consiliu liber de împuterniciți, o conferință fără participarea și conducerea sindicatelor și, pe deasupra, convocată în timpul iernii — într'un cuvânt, o conferință fără garanții — este o vorbă goală. O astfel de conferință nu numai că nu unește, nu numai că nu favorizează satisfacerea revendicărilor noastre, dar, dimpotrivă, desorganizează și depărtează momentul satisfacerii revendicărilor noastre, pentru că, nedând nimic, ea nutrește pe muncitori cu făgădueli deșarte.

Iată ce am învățat din cele două conferințe precedente.

Iată de ce proletariatul conștient a boicotat conferința a treia în Noembrie 1907.

Să nu uite acest lucru diferiți tovarăși din sindicatul atelierelor mecanice, tovarăși care fac agitație pentru o conferință fără garanții, în pofida experienței căpătate în urma conferințelor precedente, în pofida voinței majorității proletariatului petrolist, în sfârșit, în pofida acordului încheiat între syndicate !

Să nu uite de acest lucru și să nu calce acest acord.

Dar înseamnă oare aceasta că trebuie să rămânem indiferenți față de orice fel de conferință ?

Nu, nu înseamnă !

Observația făcută de boicotiștii socialiști-revoluționari că nu trebuie să mergem la conferință pentru că suntem invitați la ea de dușmanii noștri, burghezii, această observație nu poate decât să stârnească râsul, pentru că și la lucru în fabrică, în uzină sau la schelă suntem invitați de aceiași dușmani, burghezii. Trebuie să boicotăm fabrica, uzina sau schela numai pentru că suntem invitați acolo de dușmani, de burghezi ? Proce-dând astfel, am putea doar să crăpăm de foame ! Ar însemna că toți muncitorii au căpiat, din moment ce au consimțit să meargă la lucru în urma invitației burghezilor !

Afirmația dașnacăcanilor că nu trebuie să mergem la conferință fiindcă este o instituție burgheză, această afirmație stupidă nu merită, în general, nicio atenție, căci și actuala viață socială este și ea o „instituție“ burgheză; fabrica, uzina, schela — toate sunt „instituții“ burgheze, organizate „după chipul și asemănarea“ burgheziei, în folosul burgheziei; să le boicotăm pe toate numai pentru simplul motiv că sunt burgheze ? Atunci unde să ne mutăm ? În Marte, Jupiter sau, poate, în

castelele din Spania ale dașnacțacaniilor și socialiștilor-revoluționari?... *

Nu, tovarăși ! Noi nu trebuie să întoarcem spatele pozițiilor burgheziei, ci să le dăm asalt ! Nu trebuie să lăsăm pozițiile în mâinile burgheziei, ci să i le smulgem pas cu pas și să o alungăm de pe aceste poziții ! Numai cei care visează castele în Spania nu pot înțelege acest adevăr elementar !

Nu vom merge la conferință dacă nu vom obține în prealabil garanțiile cerute ; dar vom merge la conferință dacă vom obține aceste garanții, pentru a ne bizui pe ele și pentru a face ca dintr'un mijloc de milogea-lă conferința să devină o armă pentru lupta ce va urma — tot așa cum nu renunțăm să mergem la lucru, după ce au fost acceptate anumite condițiuni necesare, pentru a transforma fabrica, uzina, exploatările petrolifere, dintr'o arenă a subjugării, într'o arenă a eliberării.

Organizând o conferință cu garanții cucerite de muncitori și chemând masa de 50.000 de muncitori să aleagă un Consiliu de împuterniciți și să întocmească revendicările noastre, noi vom îndruma mișcarea muncitorească din Bacu pe o nouă cale de luptă, avantajoasă pentru ea : pe calea unei mișcări organizate și conștiente, iar nu spontane (haotice) și beșcheșiste.

Iată ce așteptăm propriu zis dela conferința cu garanții și iată de ce spunem : **conferință cu garanții, sau niciun fel de conferință !** ⁵⁵

* Dovadă a neseriozității și neviabilității boicotului preconizat de domnii dașnacțacani și socialiști-revoluționari este însuși faptul că ei înșiși au o atitudine binevoitoare față de conferința muncitorilor tipografi cu patronii lor și încheierea unui contract colectiv între ei. Mai mult, unora din membrii acestor organizații nu le este interzis să participe la menționata conferință.

N'au decât să facă propagandă împotriva garanțiilor acești domni, acești vechi adepți ai conferinței, n'au decât să preamărească conferința fără garanții, n'au decât să se târască pe brânci în mocirla zubatovistă ; proletariatul îi va scoate din mocirlă și-i va învăța să pășească pe drumul larg al luptei de clasă !

N'au decât „să planeze în nori“ domnii dașnac-socialiști-revoluționari, n'au decât să boicoteze din înălțimea norilor lor acțiunile organizate ale muncitorilor ; proletariatul conștient îi va coborî pe pământul nostru păcătos și îi va face să se încline în fața conferinței cu garanții !

Țelul nostru este limpede : să strângem proletariatul în jurul Consiliului de împuterniciți, iar pe acesta din urmă în jurul sindicatelor, pentru a obține satisfacerea revendicărilor noastre comune, pentru îmbunătățirea vieții noastre.

Drumul nostru este limpede : dela conferința cu garanții la satisfacerea nevoilor vitale ale proletariatului din industria petroliferă.

La timpul oportun vom îndemna Consiliul de împuterniciți să lupte atât împotriva partizanilor conferinței care se târăsc în mocirlă, cât și împotriva închipuirilor fantastice ale boicotiștilor socialiști-revoluționari și dașnacțacani.

Conferință cu anumite garanții, sau nu e nevoie de conferință !

*Ziarul „Gudoc” Nr. 17, din
3 Februarie 1908.*

Articol fără semnătură.

Reprodus după textul ziarului.

CE ARATĂ GREVELE NOASTRE DIN ULTIMUL TIMP ?

Grevele din Ianuarie—Februarie se caracterizează prin unele particularități noi, care aduc noi elemente în mișcarea noastră. Despre una din aceste particularități, și anume despre caracterul defensiv al grevelor, s'a și vorbit în „Gudoc“ ⁵⁶. Dar aceasta este o particularitate de suprafață. Mult mai mare interes prezintă alte particularități, particularitățile interne, care aruncă o lumină puternică asupra dezvoltării mișcării noastre. Este vorba despre caracterul revendicărilor, despre metodele folosite în desfășurarea grevelor, despre noile metode de luptă etc.

Primul lucru care sare în ochi este conținutul revendicărilor. Este semnificativ faptul că la un număr considerabil de greve nu se formulează revendicarea gratificațiilor (Nobel, Motoviliha, Molot, Mirzoevii, Adamovii etc.). Acolo însă unde se pune chestiunea gratificațiilor, muncitorii caută să le treacă la sfârșitul listei de revendicări, fiindu-le rușine să lupte numai pentru „beșcheș“ (Pitoev etc.). Este evident că în ceea ce privește vechile prejudecăți beșcheșiste se produce un reviriment puternic. „Beșcheșul“ începe să-și piardă din

importanță în ochii muncitorilor. Dela revendicările cu caracter mic-burghez (gratificații), muncitorii trec la cele cu caracter proletar : îndepărtarea administratorilor celor mai impertinenți (Nobel, Molot, Adamovii), reprimirea la lucru a tovarășilor concediați (Mirzoev), lărgirea drepturilor comisiei de schelă și uzină (Nobel, Mirzoev). Din acest punct de vedere, greva muncitorilor dela Mirzoev ⁵⁷ prezintă un deosebit interes. Ei cer recunoașterea comisiei și reprimirea la lucru a tovarășilor concediați ca o garanție a faptului că de aci înainte firma nu va mai concedia niciun muncitor fără consimțământul comisiei. Greva durează de două săptămâni și decurge într'un spirit de deplină unanimitate. Trebuie să-i vezi pe acești muncitori, trebuie să-i auzi cu câtă mândrie spun : „Noi nu luptăm pentru gratificații sau pentru prosop și săpun, ci pentru drepturile și onoarea comisiei muncitorești“ — trebuie, zic, să știi toate acestea, pentru a-ți da seamă cât s'a schimbat mentalitatea muncitorilor.

A doua particularitate a ultimelor greve este trezirea masei muncitorilor dela schele și spiritul activ de care dau dovadă. Până acum muncitorii dela schele îi urmau doar pe cei din ateliere, lucru pe care nu-l făceau întotdeauna cu plăcere ; independent se ridicau numai pentru a cere gratificații. Totodată se putea observa la ei o oarecare dușmănie față de **muncitorii din ateliere**, dușmănie alimentată de politica provocatoare beșchetistă a industriașilor petroliști (Societatea din Bibi-Eibat, anul trecut; Lapșin, de curând). Ultimele greve arată că pasivitatea muncitorilor dela schele începe să dispară. Ei au fost aceia care au declarat greva la Nobel (Ianuarie), antrenându-i pe muncitorii din ateliere.

Greva dela Mirzoev (Februarie) e animată de aceiași muncitori dela schele. Se înțelege dela sine că, odată cu trezirea spiritului activ al muncitorilor dela schele, dispare și dușmănia față de muncitorii din ateliere. Muncitorii dela schele încep să meargă cot la cot cu cei din ateliere.

A treia particularitate — simpatia greviștilor pentru sindicatul nostru și, în genere, felul oarecum organizat în care se desfășoară grevele — este și mai interesantă. În primul rând, este caracteristic faptul că nu se prezintă revendicări kilométrice, care împiedică să se ducă acțiunea cu succes (amintiți-vă de Societatea Caspică anul trecut). Acum se formulează numai câteva revendicări importante, de natură să strângă masa în jurul lor (Nobel, Mirzoevii, Motoviliha, Molot, Adamovii). În al doilea rând, aproape niciuna din aceste greve nu are loc fără amestecul activ al sindicatului : muncitorii socotesc necesar să-i invite pe reprezentanții sindicatului (Cocorev, Nobel, muncitorii dela Molot, dela Mirzoev etc). Vechea opoziție a comisiilor muncitorilor dela schelă și din uzine față de sindicat, dispare. Muncitorii încep să vadă în sindicat o creație a lor. Din concurente ale sindicatului, comisiile muncitorilor dela schele și din uzine încep să devină un rezim al lui. De aci decurge caracterul mai organizat al grevelor din ultimul timp.

Tot de aci decurge și a patra particularitate : reușita relativă a ultimelor greve sau, mai exact, faptul că grevele parțiale nu eșuează atât de des și nu întotdeauna în întregime. Avem în vedere, în primul rând, greva dela Cocorev. Credem că greva dela Cocorev înseamnă o cotitură în dezvoltarea metodelor noastre de

luptă. Această grevă și câteva altele (Pitoev, Motoviliha) au arătat că prin : 1) o acțiune desfășurată în mod organizat, 2) amestecul activ al sindicatului, 3) o anumită dârzenie și 4) alegerea potrivită a momentului de luptă — grevele parțiale pot da rezultate într'adevăr bune. Devine în orice caz clar, că exclamațiile „principale“ : „jos grevele parțiale“ — sunt o lozincă riscată, care nu a fost justificată îndeajuns de faptele ultimei mișcări. Credem, dimpotrivă, că dacă sunt conduse de sindicat și dacă e bine ales momentul luptei, grevele parțiale ar putea deveni un factor foarte important de unire a proletariatului.

Acestea sunt, după părerea noastră, particularitățile interne cele mai importante ale grevelor din ultimul timp.

*Ziarul „Gudoc“ Nr. 21, din
2 Martie 1908.*

Reprodus după textul ziarului.

Semnat : K. K a t o.

O COTITURĂ ÎN TACTICA INDUSTRIAȘILOR PETROLIȘTI

Nu e mult — abia câteva luni — de când industriașii noștri petroliști „vorbeau“ despre raporturi „europenești“ între muncitori și patroni.

Ei se străduiau pe atunci să aibă o atitudine împăciuitoare. Se înțelege de ce : predica neobosită a „pătrunzătorului“ Rin asupra originii divine a contractului colectiv, valul mereu crescând al grevelor parțiale, perspectivele industriașilor petroliști de a „reglementa producția“ printr'o conferință de tip „european“, o anumită presiune din partea autorităților, — toate acestea i-au făcut pe industriașii petroliști să ia tocmai o atitudine împăciuitoare, „europenească“.

— Jos anarhia grevelor ! — exclama Rin.

— Trăiască ordinea ! — îl aprobau industriașii petroliști.

Și se părea că „ordinea“ se înscăunează. Represiunile din partea patronilor, în aparență, scădeau. Se micșora și numărul grevelor. Industriașii petroliști „găseau că e necesar să se ajungă la o înțelegere“ (vezi „Industria Petroliferă“, numărul pe Decembrie).

Dar iată că a început campania. Muncitorii au respins cu hotărîre ideea unei conferințe de culise ca cele din trecut. Marea lor majoritate s'a pronunțat pentru o conferință cu garanții. Muncitorii și-au exprimat astfel dorința precisă de a folosi conferința până la capăt, de a face din ea o armă pentru o luptă organizată și conștientă.

Și ce vedem acum ?

Nu se mai pomenește de relații „europenești“. Niciun cuvânt despre „perspectivele“ de „a reglementa producția“. „Anarhia grevelor“ nu-l mai sperie pe industriașii petroliști; dimpotrivă, ei singuri îi împing pe muncitori la „anarhie“, atacându-i, răpindu-le cuceririle, concediind pe tovarășii de frunte etc. etc.

Este evident că industriașii petroliști nu mai găsesc necesar să se ajungă la o înțelegere. Preferă să atace.

Ei au pornit atacul împotriva muncitorilor încă la congresul industriașilor petroliști, care s'a ținut pe la sfârșitul lunii Ianuarie. Au închis gura reprezentanților sindicatelor. Au înmormântat chestiunea locuințelor pentru muncitori. Au hotărît „să mușamalizeze“ problema școlilor, a asistenței medicale etc. Au răpit muncitorilor dreptul de a participa la administrarea căminelor populare.

Prin toate aceste măsuri, industriașii petroliști dădeau a înțelege că pornesc pe o cale „nouă“, „neeuropenească“, pe calea unor atacuri fățișe împotriva muncitorilor.

Consiliul congresului continuă „opera“ congresului lor. El i-a atacat pe muncitori, instituind „o cotizație de zece copeici pentru spitale“. Nu mai vorbim despre dispozițiile mărunte ale consiliului, care reflectă a-

ceeăși cotitură survenită în tactica industriașilor petroliști.

Urmează apoi obișnuita „adâncire“ a represaliilor prin suprimarea drepturilor câștigate la schele și în uzine, prin reducerea personalului, îndepărtarea muncitorilor înaintați, lock-out-uri etc.

Ei au redus la zero rolul comisiilor de schele și uzină. O dovadă elocventă a acestui fapt sunt conflictele care au avut loc din cauza comisiei la Rothschild (Balahanî), Societatea Caspică, Șibaev (Balahanî), „Born“ (Balahanî), Biering, Mirzoev, Societatea Naf-talanî.

Sub pretextul „reducerii personalului“, ei „aruncă afară“ pe tovarășii cei mai influenți, mai ales pe împu-terniciții pentru conferință. Faptele petrecute la Socie-tatea Caspică, la „Born“, Muhtarov (Balahanî), Șibaev (Balahanî), Lapșin (Bibi-Eibat), Malnicov, nu lasă nicio îndoială în această privință.

Lock-out-ul dela Votan încununează „noua“ tactică a industriașilor petroliști.

Prin toate aceste măsuri ei împing pe muncitori la izbucniri spontane și anarhice care-i istovesc.

Și mai caracteristic e modul în care se răfuesc cu greviștii. Ne referim la firma Mirzoev, în special la ad-ministratorul acestei firme, d-l Marcarov, care îi as-mute pe musulmani, înarmați cu puști „Berdan“, împo-triva greviștilor armeni, creând astfel condiții pentru ciocniri între armeni și tătari.

Astfel se prezintă cotitura survenită în tactica in-dustriașilor petroliști.

Este evident că industriașii petroliști nu mai doresc „condiții europenești“.

Pierzând nădejdea în „succesul“ conferinței, pierzând nădejdea în posibilitatea unei „reglementări a producției“ numai pe cale de conferință și fără a satisface revendicările esențiale ale muncitorilor, văzând cum conferința, dintr'o armă de desorganizare, devine o armă de organizare a unei mase de cincizeci de mii de oameni, — industriașii petroliști vor să scape într'un tel sau în altul de conferință, amânând-o pentru un timp nedeterminat sau făcând-o, cel puțin, ineficace.

În acest scop ei recurg la un întreg sistem de represiuni, provocându-i pe muncitori la acțiuni premature, fărâmițând mișcarea generală, care este pe cale să se închege, în mișcări separate, parțiale, abătându-i pe muncitori de pe drumul larg al luptei de clasă spre fundăturile întortochiate ale ciocnirilor în grupuri.

Prin toate acestea ei vor să abată atenția muncitorilor dela ideea unei conferințe cu garanții, să anihileze în ochii muncitorilor însemnătatea Consiliului împuterniciților — care poate să-i unească —, să-i împiedice pe muncitori de a se uni și deci să nu le dea posibilitatea de a se pregăti pentru a obține satisfacerea revendicărilor lor.

Procedând astfel, ei caută să-i provoace pe muncitorii deocamdată încă neorganizați la o acțiune generală prematură, care să le dea posibilitatea să-i sdrobească „definitiv“ pe muncitori și să asigure pentru un timp îndelungat extracția „neîntreruptă“ a petrolului.

Acesta este sensul cotiturii survenite în tactica industriașilor petroliști.

În concluzie, care trebuie să fie tactica noastră ?

Exploatând faptul că nu suntem organizați, industriașii petroliști ne atacă ; prin urmare, sarcina noastră este de a ne strânge în jurul sindicatului nostru, apărându-ne împotriva loviturilor prin toate mijloacele ce ne stau la dispoziție.

Ei vor să ne provoace la izbucniri parțiale și spontane, urmărind fărâmițarea mișcării noastre generale ; prin urmare, avem datoria să nu ne lăsăm prinși în cursa întinsă de industriașii petroliști, să ne abținem pe cât posibil dela grevele parțiale, pentru a nu fărâmița mișcarea generală.

Ei vor să ne răpească instrumentul coeziunii noastre, vor să ne lipsească de Consiliul împuterniciților, amânând conferința pentru un timp nedeterminat, împingându-ne la o acțiune generală prematură ; prin urmare, avem datoria să cerem imediata convocare a Consiliului împuterniciților, să începem a întocmi revendicările muncitorești și, în cursul acestei activități, să unim masele în jurul Consiliului împuterniciților.

Întărind Consiliul împuterniciților și strângând în jurul lui massa de cincizeci de mii de muncitori, nu ne va fi greu să dejucăm așa cum se cuvine uneltirile ne-europenești ale domnilor industriași petroliști.

*Ziarul „Gudoc” Nr. 22, din
9 Martie 1908.*

Reprodus după textul ziarului.

Articol fără semnătură.

TREBUE SĂ NE PREGĂTIM!

Comitetul de conducere al sindicatului muncitorilor din industria petroliferă a hotărît să ia măsuri pentru convocarea cât mai grabnică a Consiliului împuterniciților ⁵⁸.

Comitetul de conducere a procedat astfel pe baza numeroaselor cereri venite din partea muncitorilor, care nu mai vor să aștepte și cer convocarea imediată a Consiliului împuterniciților.

Sindicatul muncitorilor din atelierele mecanice a luat o hotărîre analogă.

Zilele trecute, ambele sindicate au înaintat o cerere în acest sens inspectorului superior al muncii.

Probabil că în scurt timp această chestiune va fi rezolvată într'un fel sau altul.

Firește, încă nu știm cum vor răspunde la această cerere a sindicatelor cei care dețin puterea și capitalul.

E posibil că vor satisface cererea muncitorilor, convocând de îndată Consiliul împuterniciților, și atunci, după toate probabilitățile, chestiunile legate de conferință vor lua un „curs normal“.

E posibil deasemenea să trăgăneze lucrurile, fără să dea deocamdată un răspuns direct.

Și într'un caz și în celălalt, noi trebuie să fim gata a face față oricărei eventualități, pentru a împiedica pe industriașii petroliști să-i înșele pe muncitori.

Trebue să fim gata a ne prezenta în orice clipă perfect pregătiți în fața industriașilor petroliști.

Și pentru aceasta trebuie să procedăm fără întârziere la formularea revendicărilor.

Mergem la o conferință cu garanții. Dar cu ce ne vom prezenta în fața industriașilor petroliști, dacă nu cu revendicările aprobate de întreaga masă a proletariatului din industria petroliferă ? Să întocmim deci revendicările muncitorești cu privire la salarii, la ziua de lucru, la locuințele pentru muncitori, la căminele populare, la asistența medicală etc.

Sindicatul nostru a și început munca. El și-a expus în paginile ziarului „Gudoc” părerea asupra problemei locuințelor pentru muncitori, asupra asistenței medicale, a căminelor populare și a școlilor. Sindicatul a și dat publicității aceste revendicări, într'o broșură intitulată „Materiale pentru conferință”.

Aceasta nu este însă deajuns.

Trebuesc prezentate toate aceste revendicări masei, ca să le discute și să-și spună părerea ei, singura obligatorie pentru ea.

În afară de aceasta, chestiunile privitoare la salariu și la ziua de lucru nu au fost încă studiate de sindicat ; prin urmare, trebuie să începem de îndată întocmirea revendicărilor și în aceste chestiuni.

Sindicatul nostru alege, în acest scop, o comisie specială pentru întocmirea revendicărilor.

Comisia aceasta va intra în legătură cu împuterniciții pentru conferință și cu comisiile de schele și uzine

ale celor patru regiuni, pentru ca, în colaborare cu ele, să întocmească revendicările în legătură cu chestiunile arzătoare ale vieții noastre de toate zilele.

După aceea se vor convoca adunări generale în uzine, la schele, în cazărmi și revendicările vor fi definitiv aprobate.

Acesta trebuie să fie planul muncii noastre de pregătire pentru conferința cu garanții.

Numai întocmind revendicările și făcându-le să devină un bun al masselor, vom reuși să strângem această masă în jurul Consiliului de împuterniciți.

Și după ce vom fi strâns masa în jurul Consiliului ei, vom căpăta posibilitatea de a o asigura împotriva unor eventuale surprize din partea industriașilor petroliști.

Nu filosofare senilă asupra „concretizării” punctelor de garanție (vezi „Promâslovii Vestnic”⁵⁹), și nu exclamații ușuratece despre „venirea primăverii” (amintiți-vă de socialiștii-revoluționari), ci muncă perseverentă pentru întocmirea revendicărilor muncitorești — iată care trebuie să fie prima noastră preocupare în vederea evenimentelor ce se apropie.

Așa dar, să ne pregătim cu și mai mult avânt pentru conferința cu garanții !

*Ziarul „Gadoc” Nr. 23, din
16 Martie 1908.*

Articol fără semnătură.

Reprodus după textul ziarului.

TEROAREA ECONOMICĂ ȘI MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ

Lupta muncitorilor nu ia întotdeauna și pretutindeni una și aceeași formă.

A fost un timp când muncitorii, luptând împotriva patronilor, distrugeau mașinile și dădeau foc uzinelor. Mașina — iată izvorul mizeriei ! Uzina — iată locul împilării ! Să le distrugem deci, să le dăm foc ! — spuneau atunci muncitorii.

A fost o perioadă de **ciocniri cu caracter de răzvrătire anarhică**, fără forme precise.

Cunoaștem și alte cazuri, când muncitorii, desamăgiți de rezultatul incendiilor și al distrugerilor, treceau la „forme mai violente“: la uciderea directorilor, administratorilor etc. Nu poți nimici toate mașinile și uzinele, spuneau atunci muncitorii, dealtfel acest lucru nici nu convine muncitorilor ; dar prin teroare îi poți oricând înspăimânta pe administratori și pune cu botul pe labe — să dăm deci în ei, să băgăm frica în ei !

Aceasta a fost o perioadă de **ciocniri teroriste** individuale pe terenul luptei economice.

Mișcarea muncitorească a condamnat cu asprime atât prima cât și a doua formă de luptă, părăsindu-le.

E și explicabil. Nu încape îndoială că uzina este într'adevăr un loc în care muncitorii sunt exploatați, iar mașina mai ajută până în ziua de astăzi burghezia să lărgască această exploatare ; dar aceasta nu înseamnă că mașina și uzina ca atare sunt izvorul mizeriei. Dimpotrivă, tocmai uzina și tocmai mașina vor da proletariatului posibilitatea să sfărâme lanțurile robiei, să înlăture mizeria, să desființeze orice asuprire ; trebuie numai ca, din proprietate privată a diferiților capitaliști, mașina și uzina să devină proprietatea socială a poporului.

Pe de altă parte, unde am ajunge dacă ne-am apuca într'adevăr să distrugem și să incendiem mașinile, uzinele și căile ferate ? Viața ar semăna atunci cu un jalnic pustiu și muncitorii ar fi primii care ar fi lipsiți de o bucată de pâine !...

E limpede că nu trebuie să sfărâmăm mașinile și uzinele, ci dacă dorim într'adevăr înlăturarea mizeriei, să punem stăpânire pe ele, atunci când va fi cu putință.

Iată de ce mișcarea muncitorească respinge ciocnirile cu caracter de răzvrătire anarhică.

Nu încape îndoială că și teroarea economică este aparent și în anumită măsură „îndreptățită“, deoarece ea folosește la înspăimântarea burgheziei. Dar ce însemnătate poate avea această spaimă, din moment ce este efemeră și are un efect de scurtă durată ? Și că nu poate fi decât efemeră, aceasta o dovedește și faptul că teroarea economică nu poate fi practică întotdeauna și pretutindeni. Aceasta în primul rând. În al doilea rând, ce ne-ar putea da spaima efemeră a burgheziei și concesiile făcute de ea, dacă nu vom avea în spate o puternică organizație de masă a muncitorilor, întotdeauna

gata să lupte pentru revendicările muncitorești și în stare să păstreze concesiile obținute? Or, faptele arată în mod elocvent că teroarea economică face să nu se simtă necesitatea unei astfel de organizații, stinge în muncitori dorința de a se uni, de a acționa independent: bine că au eroi teroriști care pot să acționeze pentru ei. Trebuie noi să dezvoltăm în muncitori spiritul de acțiune independentă? Trebuie noi să dezvoltăm în muncitori dorința de a se uni? Firește că trebuie! Dar putem noi practica teroarea economică din moment ce ea distruge în muncitor atât o năzuință cât și cealaltă?

Nu, tovarăși! Nouă nu ne stă bine să speriem burghezia prin incursiuni izolate, întreprinse pe furiș; să lăsăm asemenea „treburi” pe seama bandiților patentati. Trebuie să acționăm pe față împotriva burgheziei, trebuie s'o ținem sub amenințare tot timpul, până la victoria finală! Și pentru aceasta, se cere nu teroare economică, ci o puternică organizație de masă în stare să-i ducă pe muncitori la luptă.

Iată de ce mișcarea muncitorească respinge teroarea economică.

În lumina celor spuse, recenta rezoluție a greviștilor dela Mirzoev, îndreptată împotriva incendierilor și asasinatelor „economice”, prezintă un interes deosebit. Constatând în această rezoluție că s'a dat foc unei săli de cazane (la Balahanî) și că a fost ucis un administrator din motive de ordin economic (Surahanî), Comisia unificată a celor 1.500 muncitori dela Mirzoev declară că „protestează împotriva unor metode de luptă ca asasinatul și incendierea” (vezi „Gudoc” Nr. 24).

Greviștii dela Mirzoev o rup astfel definitiv cu vechile tendințe teroriste de răzvrătire.

Ei pășesc astfel hotărît pe calea adevăratei mișcări muncitorești.

li salutăm pe tovarășii dela Mirzoev și chemăm pe toți muncitorii să pășească tot atât de hotărît pe calea mișcării proletare de masă.

*Ziarul „Gudoc” Nr. 25, din
30 Martie 1908.
Articol fără semnătură.*

Reprodus după textul ziarului.

INDUSTRIAȘII PETROLIȘTI DESPRE TEROAREA ECONOMICĂ

Chestiunea teroarei economice continuă să preocupe „publicul”.

Noi ne-am spus deja părerea asupra acestei chestiuni: am înfierat teroarea economică arătând că e dăunătoare pentru clasa muncitoare și deci, o metodă nepotrivită de luptă.

Muncitorii dela schele și din uzine s’au pronunțat și ei cam în acelaș sens.

Se pronunță, firește, și industriașii petroliști. Se poate constata cu acest prilej că „părerile” lor diferă radical de cele ale muncitorilor, căci, înfierând teroarea economică „practicată de muncitori”, ei nu suflă o vorbă împotriva terorii de acelaș fel a industriașilor petroliști. Ne referim la faimosul articol de fond despre teroarea economică apărut în faimosul oficios al industriașilor petroliști (vezi „Industria petroliferă” Nr. 6, articolul d-lui C-za ⁶⁰).

Să ne oprim asupra acestui articol de fond. El prezintă interes nu numai pentru că motivează „concepțiile” industriașilor petroliști, dar și pentru că exprimă starea lor de spirit în momentul actual al luptei cu mun-

citorii. Pentru mai multă claritate, articolul trebuie împărțit în trei părți: prima, în care domnul C-za vorbește despre unele particularități ce sunt împotriva muncitorilor și a organizațiilor lor; a doua — despre cauzele teroarei economice, și a treia—despre măsurile de combatere a teroarei economice.

Să începem cu particularitățile. În primul rând, despre muncitorii dela Mirzoev. Toată lumea știe că îndată după uciderea administratorului din Surahanî și incendiul din sala de cazane, comisia unificată a muncitorilor dela Mirzoev a protestat unanim, în numele celor 1.500 de muncitori, împotriva unei astfel de metode de luptă, respingând afirmațiile că incendiul și asasinatul ar avea vreo legătură cu greva. S'ar părea că nu există motive pentru a pune la îndoială sinceritatea acestui protest. C-za e însă de altă părere. „Critic“ cârcotaș, el găsește totuși de cuviință să pună la îndoială sinceritatea muncitorilor, afirmând că „comisia se înșeală“, că incendiul și asasinatul au directă legătură cu greva. Și aceasta după protestul unanim al reprezentanților celor 1.500 de muncitori ! Ce înseamnă aceasta, dacă nu dorința de a denatura faptele, de a-i ponegri pe muncitori, „de a-i țintui la stâlpul infamiei“ fie și cu ajutorul calomniei ? Și după toate acestea, cum să mai crezi în sinceritatea domnului C-za, care vorbește atât de mult în articolul său despre „înnobilarea voinței criminale a oamenilor“.

Dela muncitorii dela Mirzoev, domnul C-za trece la sindicatul nostru. Oricine știe că sindicatul nostru se desvoltă repede. O mărturie a imensei influențe de care se bucură printre muncitori este chiar faptul că întreaga campanie în legătură cu conferința se desfășoară

sub directă lui conducere. Și „Gudoc“ n'a făcut decât să constate un fapt îndeobște cunoscut, atunci când a afirmat că „influența și însemnătatea sindicatului crește pe zi ce trece, că el capătă treptat, chiar și în ochii celor mai înapoiate și inculte pături ale masei muncitoare, rolul de conducător firesc al luptei lor economice“. Da, toate acestea sunt fapte îndeobște cunoscute. Însă implacabilul nostru „critic“ nu ține seama de fapte, el „pune la îndoială“ orice, e gata chiar să tăgăduiască faptele, numai să compromită în ochii cititorilor prestigiul și demnitatea sindicatului muncitoresc! Și mai are îndrăsneala domnul C-za să se declare partizan al sindicatului nostru și apărător al „înnobilării luptei economice“!

Cine a spus **a**, va spune și **b**; cine ocărăște sindicatul nostru, trebuie să ocărăască și ziarul nostru — și iată-l pe domnul C-za luând la rost ziarul „Gudoc“. Reiese după el că „Gudoc“ „nu face tot ce depinde de el pentru a curăța atmosfera luptei economice de ura inutilă, de starea de iritare primejdioasă, de nervozitate excesivă și de ieșiri necivilizate“, că „Gudoc“ nu face altceva decât să se dedea la „ieșiri împotriva altor organizații, partide, clase, ziare și diferite persoane și chiar împotriva propriului său confrate «Promâslovâi Vestnic»“.

Așa perorează domnul C-za. Am putea lăsa să ne treacă pe lângă urechi toată această pălăvrăgeală a renumitului „critic“; câte nu e în stare să îndruge un lacheu al capitalului în speranța de a fi pe placul stăpânului său! Dar fie, să consacram de data aceasta câteva cuvinte marelui critic din Bacu. Așa dar, „Gudoc“ „nu curăță atmosfera luptei de ura inutilă, de starea de

iritare primejdioasă"... Să admitem că e adevărat. Dar pe sfântul capital, spuneți-ne: ce provoacă mai multă ură și iritare, cuvântul tipărit al ziarului „Gudoc” sau fapta reală a industriașilor petroliști, care concediază sistematic pe muncitori, instituie o cotizație de 10 copeici pentru spitale, iau muncitorilor căminele populare, recurg la ajutorul cocilor ⁶¹, bătaușilor etc. ? Dece domnul C-za, acest apărător „aprig” al „înnobilării luptei economice”, nu găsește de cuviință să spună măcar un cuvânt despre acțiunile, care provoacă iritare și întărâtare, ale industriașilor petroliști ? Căci elementele „întunecate” care se pot deda la teroarea economică nu citește ziarul nostru, și doar tocmai ele pot fi mai curând decât oricine iritate și întărâtate de represaliile și impietățile practice de industriașii petroliști ; dece atunci domnul C-za, care vorbește atât de mult împotriva „Gudoc”-ului, trece cu totul sub tăcere „acțiunile întunecate” ale domnilor industriași petroliști ? Nu este oare clar după toate acestea că neobrăzarea domnului C-za nu are margini ?

În al doilea rând, de unde a scos domnul C-za că „Gudoc” nu s’a străduit „să curețe atmosfera luptei economice de ura inutilă și de starea de iritare primejdioasă” ? Dar ce înseamnă propaganda făcută de „Gudoc” împotriva teroarei economice și a grevei italiene, împotriva grevelor cu caracter de răzvrătire anarhică și în favoarea grevelor organizate, împotriva acțiunilor parțiale și în favoarea acțiunilor generale de clasă pentru apărarea propriilor interese — ce înseamnă acestea, dacă nu „a curăți atmosfera luptei de ura inutilă și de starea de iritare primejdioasă” ? Se poate ca domnul C-za să nu știe toate acestea ? Sau crede, poate, că e

mai bine să se prefacă că nu știe, luându-și rolul de apologet al capitalului? La ce bun atunci toate aceste vorbe frumoase despre „morală” și „conștiință omească”?

„Gudoc” se dedă la „ieșiri împotriva celorlalte organizații, partide, clase, ziare, diferite persoane, și chiar împotriva ziarului «Promâslovâi Vestnic»”, — continuă să acuze domnul C-za. Este perfect adevărat, domnule C-za, fără să vreți ați spus adevărul: „Gudoc” luptă într’adevăr împotriva celorlalte clase și a organelor lor! Dar s’ar putea oare cere altceva dela un ziar al muncitorilor, care sunt exploatați de toate celelalte clase și grupuri sociale? Nu mai faceți pe „îngerul inocent” și spuneți pe șleau: se poate să nu știți că oficiosul industriașilor petroliști, „Industria petroliferă”, și stăpânul acestuia, consiliul congresului, au fost creați anume pentru „ieșiri” împotriva clasei muncitorilor, împotriva partidului muncitorilor, împotriva ziarelor muncitorilor? Se poate să nu vă amintiți de recentele dispoziții ale consiliului congresului cu privire la cotizația de 10 copeici, la urcarea prețului porțiilor, la reducerea numărului școlilor și al barăcilor, la luarea căminelor populare ale muncitorilor etc.? Și „Industria petroliferă”, oficiosul industriașilor petroliști, nu se străduiește oare să justifice aceste dispoziții asiaticе? Sau poate că toate acestea nu sunt „ieșiri” împotriva muncitorilor, ci „înnobilarea voinței criminale”, reglementarea luptei economice etc.? Dar cum, mă rog, trebuie să acționeze în acest caz un ziar muncitoresc față de industriașii petroliști, care exploatează pe muncitori, față de organizația lor, care înșală pe muncitori, față de oficiosul lor, care pervertește pe munci-

tori, și față de domnul C-za, bunăoară, care face eforturi ridicole de a da o justificare „filosofică” măsurilor brutal-asiatice ale industriașilor petroliști? Se poate oare ca domnul C-za să nu înțeleagă nici în ruptul capului necesitatea luptei de clasă între muncitori și patroni? O, desigur! Domnul C-za înțelege prea bine toate acestea: doar el însuși luptă împotriva proletariatului și a organizației sale! Dar, în primul rând, el se pronunță împotriva luptei pe care o duc muncitorii, și nicidecum împotriva luptei în genere; în al doilea rând, doar industriașii petroliști nu luptă, ci numai „înnobilează lupta”; în al treilea rând, C-za nu este împotriva muncitorilor, el este cu totul pentru muncitori în folosul... industriașilor petroliști; în al patrulea rând, C-za „încasează”, — știți, trebuie să ținem seamă și de acest lucru...

Se vede că, în ceea ce privește facultatea de a se lărgi după trebuință, îndrăsneala domnului C-za poate concura cu deplin succes cu „conștiința” sa.

Așa stau lucrurile în articolul de fond al domnului C-za în ce privește particularitățile ce sunt împotriva proletariatului și a organizației sale.

* *

★

Să trecem acum la partea a doua a articolului său.

În această parte a articolului, autorul vorbește despre cauzele teroarei economice. Cu această ocazie „se constată” că pricina sunt „mințile întunecate” și „voința criminală” a păturilor înapoiate ale clasei muncitoare. Iar „întunecimea” și „criminalitatea” se explică

prin aceea că sindicatele și ziarele muncitorești nu duc cu destulă energie o muncă de luminare și de înnobilitare printre muncitori. Firește, adaugă domnul C-za, „programele (sindicatelor ?) nu aprobă teroarea economică“, dar numai „desaprobarea prin program nu este suficientă, din moment ce vedem că viața a apucat un drum greșit. Se impune în acest caz o luptă activă... a tuturor partidelor și uniunilor sindicale“ „împotriva răului ce s'a ivit“. „Numai atunci“ — își precizează ideea domnul C-za — „când... toți prietenii muncitorilor, indiferent de partidul din care fac parte, vor duce o luptă energică împotriva... teroarei economice, numai atunci vor dispărea asasinatele“ etc.

Așa dar, muncitorii au minți întunecate și deaceia recurg deseori la asasinate, însă ei au minți întunecate din cauză că sindicatele și ziarele lor nu se străduiesc „să-i lumineze și să-i înobileze“; deci toată vina cade asupra sindicatelor și ziarelor muncitorești.

Așa grăiește domnul C-za.

Nu vom insista asupra confuziei care domnește în mintea domnului C-za cu privire la teroarea economică, ne referim la declarația lui de ignorant și anume că teroarea economică este o chestiune de program. Vrem doar să remarcăm următoarele: 1) dacă domnul C-za, pomenind despre „teroare ca punct de program“, are în vedere sindicatele, se poate oare să nu știe că în Rusia sindicatele nu au în genere program — o știe doar orice muncitor ! 2) dacă însă are în vedere partidele, se poate oare să nu știe ceea ce știe orice licean, și anume că teroarea economică este o chestiune de ordin tactic și nu una de program ! La ce bun atunci toate aceste perorări pe tema programului ? E de mirare că

domnii industriași petroliști n'au știut să angajeze un „ideolog“ mai bun, care să fie măcar mai puțin ignorant.

Nu vom insista nici asupra unei alte declarații — de data asta ineptă (și nu numai ignorantă !) — a domnului C-za, și anume că în ceea ce privește teroarea economică „viața a apucat un drum greșit“ și că „noi“ trebuie să luptăm cu viața. Vom remarca doar că am sta foarte prost dacă tocmai viața, și nu diferite persoane care au rămas în urma vieții, ar apuca un drum greșit. Forța agitației noastre rezidă tocmai în faptul că lupta împotriva teroarei economice este impusă de viața însăși, de viața atotputernică, în desvoltare. Dacă domnul C-za nu înțelege acest lucru, îl sfătuim să se mute pe altă planetă; poate că acolo va reuși să aplice teoria sa ineptă asupra luptei împotriva vieții în desvoltare...

Să trecem mai bine la „analiza“ domnului C-za.

Înainte de toate am dori să punem o întrebare: crede oare domnul C-za într'adevăr că tocmai sindicatele și ziarele muncitorilor sunt cauza terorii economice ?

Ce înseamnă a-i „lumina“ pe muncitori ? Aceasta înseamnă a-i învăța pe muncitori să lupte conștient și metodic ! (Domnul C-za este de acord cu aceasta !) Dar cine altul s'ar putea îndeletnici cu aceasta, dacă nu sindicatele și ziarele muncitorilor prin agitația făcută de ele prin viu grai și prin scris pentru lupta organizată ?

Ce înseamnă „a înnobila“ lupta economică ? Înseamnă a orienta această luptă împotriva orânduclilor, și în niciun caz împotriva persoanelor ! (Cu aceasta

este de acord și domnul C-za !) Dar cine se îndeletnicește cu aceasta, în afară de sindicatele și ziarele muncitorești ?

Și oare nu industriași petroliști sunt aceia care reduc lupta împotriva clasei muncitorilor la o luptă împotriva a diferiți muncitori, înhățând și concediind pe muncitorii cei mai conștienți ?

Și dacă domnul C-za este într'adevăr convins că acuzația pe care o aduce sindicatelor și ziarelor muncitorești e justă, de ce sfatul lui se îndreaptă tocmai către aceste sindicate și ziare ? Se poate să nu știe că organizațiile „care se dedau la ieșiri împotriva altor clase, ziare, persoane“ etc. nu vor acționa după sfatul domnului C-za ? Dece atunci tot bate apa în piuă ?

Se vede că nici el însuși nu crede în acuzația sa.

Și dacă, cu toate acestea, domnul C-za vorbește totuși împotriva sindicatelor, o face pentru a abate atenția cititorului dela adevărata cauză, pentru a ascunde de ochii acestuia pe adevărații „vinovați“.

Dar n'o să vă meargă, domnule C-za ! Nu veți reuși să ascundeți cititorului adevăratele cauze ale teroarei economice !

Nu muncitorii și nu organizațiile lor, ci acțiunile domnilor industriași petroliști, provocatoare de iritare și întărâtare, sunt adevărata cauză a „asasinatelor economice“.

Vorbiți despre „întunecimea“ și „ignoranța“ anumitor pături ale proletariatului. Dar cum am putea lupta împotriva „întunecimii“ și „ignoranței“, dacă nu prin școli și conferințe ? Dece atunci reduc domnii industriași petroliști numărul școlilor și al conferințelor ? Și de ce d-voastră, „sincer“ adept al luptei împotriva „în-

tunecimii“, nu ridicați glasul împotriva industriașilor petroliști, care răpesc muncitorilor școlile și conferințele ?

Vorbiți despre „înnobilarea“ moravurilor. Dece însă ați tăcut, prea stimate domn, atunci când domnii industriași petroliști au răpit muncitorilor căminele populare, care sunt centre de recreare și cultură pentru popor ?

Perorați pe tema „înnobilării luptei economice“. Dar dece ați tăcut atunci când mercenarii capitalului l-au asasinat pe muncitorul Hanlar ⁶² (Societatea Naf-talan), când „Born“, Societatea Caspică, Șibaev, Mir-zoev, Molot, Motoviliha, Biering, Muhtarov, Malnicov și alții au concediat pe muncitorii cei mai înaintați : când Șibaev, Muhtarov, Molot, „Runo“, Cocorev dela Bibi-Eibat și alții maltratau pe muncitori ?

Vorbiți despre „voința criminală“ a muncitorilor, despre „întărâtarea inutilă“ etc. Dar unde erați atunci când domnii industriași petroliști îi întărâtau pe muncitori, hărțuind pe cei mai susceptibili, cei mai irascibili dintre ei — lucrătorii neîncadrați în state și șomerii ? Dar știți oare, prea stimate domn, că tocmai această parte a muncitorilor este condamnată la foame prin faimoasa cotizație de 10 copeici pentru spitale și prin urcarea prețului porțiilor în cantinele consiliului congresului ?

Vorbiți despre grozăvia „sângelui și lacrimilor“, provocată de teroarea economică. Dar știți oare cât sânge și lacrimi curg din cauza mulțimii de muncitori schilodiți, care nu-și găsesc loc în spitalele consiliului congresului ? Dece împuținează domnii industriași petroliști numărul barăcilor ? Și dece nu țipați când e

vorba de acest fapt, așa cum țipați împotriva sindicatelor și ziarelor muncitorești ?

Perorați pe tema „conștiinței“ etc. Dece însă rămâne mută conștiința d-voastră de carton în fața tuturor acestor represalii practice de domnii industriași petroliști ?

Vorbiți despre... dar ajunge ! E clar, pare-se, că principala cauză a „asasinatelor economice“ nu sunt muncitorii și organizațiile lor, ci acțiunile domnilor industriași petroliști care provoacă iritare și întărâtare.

Tot atât de clar este și faptul că domnul C-za este un jalnic mercenar al domnilor industriași petroliști, care aruncă toată vina pe seama organizațiilor muncitorești, străduindu-se să justifice astfel în ochii „publicului“ acțiunile patronilor săi.

* *
*

Să trecem acum la partea a treia a articolului domnului C-za.

În partea a treia a articolului său, domnul C-za vorbește despre măsurile de combatere a teroarei economice, „măsurile“ lui fiind într'o completă concordanță cu „filosofia“ sa „asupra cauzelor“ teroarei economice.

Să-l ascultăm pe marele filosof din Bacu.

„Trebuie dusă o luptă activă împotriva răului care s'a ivit și trebuie să lansăm lozinca acestei lupte. În clipa de față, toate partidele și organizațiile, sindicatele și cercurile trebuie să aibă următoarea lozincă : «Jos teroarea economică !». Numai atunci când se va arbora cu curaj un steag alb de tot, purtând această lozincă, numai atunci... vor dispărea asasinatele.“

Aşa filosofează domnul C-za.

Precum vedeți, domnul C-za rămâne până la capăt credincios zeului său: capitalul.

În primul rând, el a absolvit (a absolvit în mod filosofic !) pe industriașii petroliști de orice „vină“ pentru „asasinatele economice“, aruncând-o asupra muncitorilor, a sindicatelor și ziarelor lor. Prin aceasta, „a justificat“ în totul, în ochii așa zisei „societăți“, tactica de ofensivă asiatică a domnilor industriași petroliști.

În al doilea rând — și acesta este cel mai important lucru pentru industriașii petroliști — el „a născocit“ mijlocul cel mai ieftin împotriva „asasinatelor“ și care nu reclamă din partea industriașilor petroliști nicio cheltuială, și anume: o propagandă intensă din partea sindicatelor și ziarelor împotriva teroarei economice. Prin aceasta el a subliniat încă odată că industriașii petroliști nu trebuie să cedeze muncitorilor, nu trebuie „să facă cheltueli“.

Ieftin și bun ! ar putea exclama domnii industriași petroliști, auzindu-l pe domnul C-za.

Firește că domnii petroliști ar putea „să scuipe fără multă vorbă“ pe părerea așa numitei „societăți“. Dar pot ei avea ceva împotriva, dacă un oarecare C-za își ia sarcina ca, în interesul „conștiinței universal-umane“, să-i justifice în ochii „societății“ ?

Și dimpotrivă, cum să nu se bucure când acelaș domn C-za, justificându-i în acest mod, propune imediat mijlocul cel mai „sigur“ și cel mai ieftin împotriva teroarei economice ? Sindicatele și ziarele n'au decât să-și desfășoare propaganda cu totul liber și nestingherit, numai să rămână neatinse buzunarele domnilor in-

dustriași petroliști. Mă rog, nu este aceasta o atitudine liberală?... Și după toate acestea, cum să nu-l lanseze pe scena literară pe domnul C-za, pe acest „trubadur” al lor?

Or, ajunge să cugeți puțin, ajunge să privești lucrurile din punctul de vedere al muncitorilor conștienți, pentru ca să-ți dai imediat seama cât de ridicolă este măsura propusă de domnul C-za.

În acest caz nu este vorba numai de sindicate și ziare; sindicatele și ziarurile fac demult propagandă împotriva teroarei economice, și, cu toate acestea, „asasinatele” nu dispar. Este vorba, într’o măsură mult mai mare, de acțiunile de iritare și întărâtare ale domnilor industriași petroliști, de represaliile economice, de opresiunea și de tactica de ofensivă asiatică a domnilor industriași petroliști, care întrețin și vor continua să întrețină „asasinatele economice” de care vorbim.

Dar spuneți-mi, vă rog: ce poate să facă **numai** propaganda sindicatelor și a ziarelor, fie chiar și foarte influente, **față de acțiunile de întărâtare** ale domnilor petroliști, care răpesc muncitorilor o cucerire după alta, împingând astfel pe cei mai puțin conștienți dintre ei la „asasinate economice”? Este limpede că numai propaganda antiteroristă, fie chiar fluturând „un steag alb de tot”, nu poate să le facă să dispară.

Este evident că, pentru „dispariția” „asasinatelor economice”, e nevoie de măsuri mai radicale decât simpla propagandă, și înainte de orice e nevoie ca industriașii petroliști să renunțe la impilări și represalii, să fie satisfăcute revendicările juste ale muncitorilor... Numai atunci când industriașii petroliști vor renunța la tactica lor de ofensivă asiatică, care își găsește expre-

sia în reducerea salariilor, luarea căminelor populare, reducerea numărului școlilor și barăcilor, fixarea unei cotizații de 10 copeici pentru spitale, urcarea prețului porțiilor în cantine, concedierea sistematică a muncitorilor înaintați, recurgerea la bătauși etc., numai atunci când industriașii petroliști vor adopta în mod hotărît o atitudine europeană civilizată față de masele muncitorești și sindicatele lor, recunoscând în ele o forță „egală în drepturi” — numai atunci se va crea un teren prielnic „disparației” „asasinatelor”.

Toate acestea sunt atât de limpezi, încât nici nu face să te apuci să le mai dovedești.

Dar domnul C-za nu înțelege acest lucru, și nici nu poate, sau mai exact, nu vrea să înțeleagă, deoarece aceasta nu le „convine” domnilor industriași petroliști, deoarece acest lucru le-ar cere oarecari cheltueli, deoarece ar da la iveală întregul adevăr asupra celor „vinovați” de „asasinatele” economice...

Concluzia nu poate fi decât una singură: C-za este un lacheu al capitalului.

Dar ce rezultă totuși de aici, ce rezultă din faptul că d-l C-za are rolul de lacheu ?

Iată ce rezultă : ceeace spune d-l C-za nu-i aparține lui personal, ci industriașilor petroliști, care-l „inspiră”. Prin urmare, articolul lui C-za nu exprimă filosofia sa, ci filosofia domnilor industriași petroliști. Este evident că prin glasul lui C-za vorbesc înșiși industriașii petroliști, el transmițând doar „gândurile, dorințele și starea lor de spirit”.

Din acest punct de vedere — și numai din acest punct de vedere — prezintă interes articolul d-lui C-za analizat de noi.

C-za ca Coza *, C-za ca „personalitate“, este pentru noi o nulitate absolută, materie imponderabilă, fără nicio valoare. Și în zadar se plânge domnul C-za împotriva ziarului „Gudoc“, care se dedă, după părerea sa, la „ieșiri“ împotriva „personalității“ sale: îndrăznim să-l încredințăm pe domnul C-za că „Gudoc“ nu s'a interesat niciodată de așa numita „personalitate“ a sa.

Dar C-za ca un ceva impersonal, C-za ca lipsă de „personalitate“, C-za ca o simplă expresie a stării de spirit și părerilor domnilor industriași petroliști, reprezintă pentru noi, fără doar și poate, o anumită valoare. Din acest punct de vedere îl privim noi atât pe C-za cât și articolul său.

Este evident că domnul C-za nu perorează în zadar. Dacă în prima parte a articolului său atacă furios syndicatele, străduindu-se să le discrediteze, dacă în a doua parte a articolului acuză syndicatele că ar cultiva teroarea economică, fără a sufla un cuvânt despre dispozițiile asiatice date de industriași petroliști, dacă în a treia parte a articolului vorbește de propaganda anti-teroristă ca de singura măsură împotriva „asasinate-lor“, trecând sub tăcere tactica ofensivă a patronilor săi, aceasta înseamnă că industriași petroliști nu au de gând să facă concesii masselor muncitoare.

Industriași petroliști vor ataca, industriași petroliști trebuie să atace, iar voi, muncitori și syndicate, faceți bine și retrageți-vă — iată ce ne spune articolul domnului C-za, iată ce ne spun industriași petroliști prin glasul acestui „trubadur“ al lor.

Aceasta este morala articolului domnului C-za.

* Joc de cuvinte, Coza în limba rusă înseamnă capră. —
Nota Red.

Nouă, muncitorilor, organizațiilor și ziarelor noastre, ne rămâne sarcina de a urmări cu atenție pe domnii industriași petroliști, de a nu ne lăsa prinși în mrejele acțiunilor lor provocatoare și de a păși, ca și până acum, ferm și liniștit pe drumul transformării luptei noastre spontane într'o luptă strict de clasă, într'o luptă sistematică, urmărind un țel precis.

Cât privește lamentările fățarnice ale diferiților mercenari ai capitalului, putem să nu le dăm nicio atenție.

*Ziarul „Gudoc” Nr. 28, 30 și 32 :
21 Aprilie, 4 și 18 Mai 1908.*

Reprodus după textul ziarului.

Semnat: K. K a t o.

PRESA ⁶³

„SOCIALIȘTI“ SLUGARNICI

Pe lângă alte ziare, apare la Tiflis și un ziar georgian, care se numește „Naperțcali“ ⁶⁴. E un ziar nou, dar totodată și prea vechi, deoarece e o continuare a tuturor ziarelor menșevice care au existat până în prezent la Tiflis, începând cu „Shivi“, apărut în 1905. „Naperțcali“ este scos de un vechi grup de oportuniști menșevici. Dar, bineînțeles nu e vorba numai de acest lucru. Este vorba mai ales de faptul că oportunismul acestui grup este un oportunism oarecum deosebit, care iese din comun. Oportunismul, după cum se știe, înseamnă lipsă de principialitate, lipsă de caracter în politică; și iată, noi afirmăm că la niciunul din grupurile menșevice nu s'a observat o atât de nerușinată lipsă de caracter ca la acela din Tiflis. În 1905, grupul acesta recunoștea că proletariatului îi revine rolul de conducător al revoluției (vezi „Shivi“). În 1906, el și-a schimbat „poziția“, spunând că „nu ne putem pune speranțele în muncitori... că inițiativa poate să pornească numai dela țărani“ (vezi „Shivi“). În 1907, el și-a schimbat din nou „poziția“, spunând că în revoluție „conducerea trebuie s'o aibă burghezia liberală“ (vezi „Azri“ ⁶⁵) etc. etc.

Niciodată însă lipsa de principialitate a numitului grup n'a fost de o nerușinare atât de mare ca acum, în vara anului 1908. Avem în vedere felul cum a fost comentată în paginile ziarului „Naperțcali” asasinarea asupritorului spiritual al desmoșteniților, a așa zisului exarh. Istoria acestei asasinări este cunoscută de toată lumea. Un oarecare grup, omorându-l pe exarh, l-a omorât și pe căpitanul de jandarmi, care se întorcea cu procesul-verbal dela „locul crimei” și a atacat apoi procesiunea de huligani care însoțea corpul neînsuflețit al exarhului. Acest grup, evident, nu e alcătuit din huligani, dar nici din revoluționari, deoarece niciun grup revoluționar nu ar recurge la un asemenea act în clipa de față, când se procedează la strângerea forțelor, întrucât ar risca să torpileze unirea proletariatului. Poziția social-democrației față de astfel de grupuri este cunoscută de toată lumea: stabilind condițiunile apariției unor astfel de grupuri și luptând împotriva acestor condițiuni, ea luptă în acelaș timp pe plan ideologic și organizatoric și împotriva grupurilor înseși, discreditându-le în ochii proletariatului, făcând ca proletariatul să se desolidarizeze de ele. Cu totul altfel procedează „Naperțcali”. Fără a stabili ceva și fără a da ceva, el debitează câteva fraze liberale banale împotriva teroarei în genere și apoi dă cititorilor sfaturi, și nu numai că le dă sfaturi, dar îi obligă nici mai mult, nici mai puțin, decât să denunțe poliției aceste grupuri, să le dea pe mâna poliției! E o rușine, dar din păcate e adevărat. Ascultați ce scrie „Naperțcali”:

„Singurul mijloc de a șterge pentru totdeauna această pată de pe fața noastră este a-i da pe mâna

justiției pe asasinii exarhului... Aceasta este datoria elementelor progresiste" (vezi „Naperțcali" Nr. 5).

Social-democrații în rolul de denunțatori voluntari — iată unde ne-au adus oportuniștii menșevici din Tiflis !

Lipsa de caracter în materie de politică a oportuniștilor nu e ceva căzut din cer. Ea se datorește tendinței irezistibile de a se adapta gusturilor burgheziei, de a fi pe placul „boierilor“, de a câștiga laudele lor. Aceasta este baza psihologică a tacticii oportuniste de adaptare. Și iată că, pentru a fi bine cotați de „boieri“, pentru a le fi pe plac, pentru a scăpa cel puțin de mânia pe care le-a stârnit-o asasinarea exarhului, oportuniștii noștri menșevici fac grimase slugarnice în fața lor, asumându-și rolul de copoi polițienești !

Mai departe nici n'ar putea merge tactica adaptării !

ZUBATOVIȘTI FĂȚARNICI

Printre alte orașe din Caucaz care prezintă tipuri originale de oportuniști, se află și Bacu. Și în Bacu există un grup de oportuniști și mai de dreapta și de aceea și mai lipsit de principialitate decât cel din Tiflis. Nu ne referim la „Promâslovâi Vestnic“, care e în concubinaj cu ziarul burghez „Sevodnia“; despre „Promâslovâi Vestnic“ s'a scris îndeajuns în presa noastră. Avem în vedere grupul șendricovist „Pravoe Delo“, precursorul menșevicilor din Bacu. E adevărat că acest grup nu mai există demult la Bacu; hărțuit de muncitorii din Bacu și de organizațiile lor, el a fost silit să

se mute la Petersburg. Dar el trimite scrierile sale la Bacu, scrie numai despre treburile din Bacu, caută a-depți la Bacu, se străduiește „să câștige“ proletariatul din Bacu. N'ar strica deci să vorbim despre el. Așa dar, avem în față Nr. 2-3 al revistei „Pravoe Delo“. O răsfoim, și ni se înfățișează vechiul tablou al vechii clii a domnilor Șendricovi⁶⁶. Iată-l pe Ilia Șendricov, cunoscuta „periuță“ a domnului Djuncovschi, vechi specialist în tragerea sforilor din culise. Iată-l și pe Gleb Șendricov, fost socialist-revoluționar, fost menșevic, fost „zubatovist“, astăzi o persoană în retragere. Și iat-o și pe faimoasa palavragioaică, „preacurata“ Clavdia Șendricova, o damă plăcută din toate punctele de vedere. Nu lipsesc nici diferiți „adepți“, de teapa Groșevilor și a Calininilor, care au jucat cândva un rol în mișcare, dar care au fost depășiți de viață, trăind acum numai din amintiri. Ni se arată chiar și umbra răposatului Liova... Intr'un cuvânt, tabloul este complet !

Dar cui îi trebuie toate acestea; ce au comun cu muncitorii aceste umbre de tristă amintire ale unui trecut întunecat ? Nu cumva ei îi îndeamnă pe muncitori să dea foc sondelor ? Sau să ocărăscă partidul și să-l împrăște cu noroi ? Să meargă la conferințe fără muncitori și să-și aranjeze apoi afacerile cu domnul Djuncovschi ?

Nu ! Șendricovii vor „să salveze“ pe muncitorii din Bacu ! Ei „văd“ că după 1905, adică după ce muncitorii i-au alungat pe Șendricovi, „muncitorii au ajuns la marginea prăpastiei“ (vezi „Pravoe Delo“, pag. 80), și iată-i pe Șendricovi scoțând „Pravoe Delo“ pentru a-i „salva“ pe muncitori, pentru a-i scoate din „impas“. În acest scop ei propun să ne întoarcem la vechea stare de lucruri, să renunțăm la cuceririle din ultimii trei ani,

să întoarcem spatele ziarelor „Gudoc“ și „Promâslovâi Vestnic“, să ne lăsăm de sindicatele existente, să dăm dracului social-democrația și, izgonind din comisiile muncitorești pe toți cei care nu sunt șendricoviști, să ne unim în jurul **camerei de conciliere**. Nu mai este nevoie de greve, nu mai este nevoie nici de organizații ilegale — muncitorii au nevoie numai de camera de conciliere, în care Șendricovii și Gucasovii ⁶⁷ „vor rezolva chestiunile“ cu permisiunea domnului Djuncovschi...

Așa vor ei să scoată din „impas“ mișcarea muncitorească din Bacu !

Intocmai ca și cameleonul dela „Industria petroliferă“, domnul C-za (vezi „Industria petroliferă“ Nr. 11).

Dar oare nu tot așa i-au „salvat“ pe muncitori: Zubatov la Moscova, Gapon la Petersburg și Șaevici la Odesa ? Și nu s'au dovedit oare toți aceștia a fi dușmanii cei mai înrăiți ai muncitorilor ?

Pe cine vor atunci să prostească ziua în amiaza mare acești „salvatori“ fățarnici ?

Nu, domnilor Șendricovi ! Deși afirmați, în unison cu C-za, că proletariatul din Bacu încă „nu este matur“, că mai „trebuie să dea un examen (în fața cui să-l dea ?) pentru a obține un certificat de maturitate“ (vezi „Pravoe Delo“, pag. 2), nu veți reuși totuși să-l înșelați !

Proletariatul din Bacu este îndeajuns de conștient pentru a vă smulge masca și a vă arăta unde vă este locul.

Cine sunteți, de unde veniți ?

Nu sunteți social-democrați, deoarece v'ați format și trăiți în lupta împotriva social-democrației, în lupta împotriva spiritului de partid !

Nu sunteți nici sindicaliști, deoarece împrășcați cu noroi sindicatele muncitorești, care sunt pătrunse în mod firesc de spiritul social-democrației !

Sunteți și voi gaponiști și zubatoviști, ascunzându-vă fățarnic sub masca de „prieteni ai poporului“ !

Sunteți dușmanii dinlăuntru și deaceea dușmanii cei mai primejdioși ai proletariatului !

Jos șendricoviștii ! Intoarceți spatele șendricoviștilor !

Iată cum răspundem noi la „Pravoe Delo“ al vostru, domnilor Șendricovi !

Iată cum va răspunde proletariatul din Bacu la cochetarea voastră fățarnică cu el !...

*Ziarul „Proletarul din Bacu“ Nr. 5, din
20 Iulie 1908.*

Reprodus după textul ziarului.

Semnat: K o . . .

CONFERINȚA ȘI MUNCITORII

Campania pentru conferință a fost suspendată. Tratatul între părți au fost întrerupte ⁶⁸. Vechea și mereu noua conferință a fost din nou zădărnicită. Consiliul împuterniciților, comisia organizatorică, întocmirea revendicărilor, prezentarea de rapoarte masselor, **larga** unire a muncitorilor în jurul comisiilor lor, a comisiilor în jurul sindicatelor, a sindicatelor în jurul social-democrației, — toate acestea au fost întrerupte, fiind date uitării. Au fost date uitării și vechile fraze fățarnice despre „reglementarea producției” prin conferință, despre „înnobilarea raporturilor” dintre muncitori și patroni. Bătrânul măscărici din Tiflis, domnul Djuncov-schi, anunță că „spectacolul” s’a terminat. Domnul Cara-Murza, lacheul uzat al capitalului, îl aplaudă. Cortina se lasă, și ni se înfățișează un tablou de mult cunoscut: industriașii petroliști și muncitorii rămân pe vechile poziții, în așteptarea unor noi furtuni, unor noi cioeniri.

Numai că e ceva cam „de neînțeles”: nu mai departe decât ieri, industriașii petroliști implorau pe muncitori să meargă la conferință, să termine cu „anarhia grevelor parțiale”, „să se înțeleagă” cu ei, iar autori-

tățile, prin faimosul Djuncovschi, invitau pe muncitorii cu influență, ducând cu ei tratative oficiale, le arătau avantajele contractului colectiv; și deodată o schimbare atât de bruscă: conferința este declarată inutilă, contractul colectiv dăunător, iar „anarhia grevelor parțiale“ de dorit !

Ce înseamnă aceasta, cum se explică această „ciudățenie“, cine, la urma urmei, e „vinovat“ de zădărnicierea conferinței ?

Vinovați sunt firește muncitorii, răspunde domnul Djuncovschi: nici nu începusem încă tratativele și ei au și venit cu o revendicare ultimativă în chestiunea sindicatelor; să renunțe muncitorii la sindicate și vom avea atunci o conferință; în caz contrar n'avem nevoie de conferință !

Suntem de acord, repetă în cor industriașii petroliști; vinovați sunt tocmai muncitorii: să renunțe la sindicate, nu avem nevoie de sindicate !

Așa e, au dreptate, vinovați sunt într'adevăr muncitorii, repetă după dușmanii muncitorilor sindicatul fără muncitori, „sindicatul producției mecanice“: Dece la drept vorbind, să nu renunțe muncitorii la sindicate ? N'ar fi fost mai bine să se tocmească întâi, renunțând la revendicările lor, și numai pe urmă să vorbească de revendicări ?

Exact, exact, ține isonul sindicatului fără muncitori ziarul fără cititori, „Promâslovâi Vestnic“: muncitorii onești întâi se tocmeșc și pe urmă vorbesc de ultimatumuri, întâi cedează pozițiile lor și pe urmă le cuceresc din nou; muncitorilor din Bacu însă le-a lipsit această onestitate; s'au arătat a fi de o onestitate prea mare, aproape boicotiști.

Dar noi am știut-o, noi am prevăzut-o demult, observă cu un aer de superioritate dașnacia și socialiștii-revoluționari: vedeți, dacă muncitorii ar fi cerut într'un glas boicot, rupând-o complect cu sindicatele și ar fi trântit de-a-dreptul o grevă, fără nicio pregătire și fără unirea unor masse mai largi, ei ar fi înțeles că fără „pământ și libertate“ nu va fi conferință și că „în luptă îți vei câștiga dreptul tău“⁶⁹...

Așa vorbesc „prietanii“ și dușmanii proletariatului din Bacu.

Mai trebuie demonstrată netemeinicia acestor acuzații aduse proletariatului din Bacu? Ajunge numai să-i pui pe dașnaci și socialiștii-revoluționari, care îi acuză pe muncitori că le este dragă conferința, față în față cu mecanicii și industriașii petroliști, care îi acuză pe aceiași muncitori că boicotează conferința; este deajuns, spun, să pui față în față aceste două păreri, care se bat cap în cap, pentru a înțelege imediat cât de absurde și false sunt acuzațiile pomenite...

Dar, în cazul acesta, cine poartă într'adevăr „vina“ zădărnicii conferinței?

Să aruncăm o scurtă privire asupra istoriei conferinței. Nu este pentru prima oară că industriașii petroliști invită pe muncitori la o conferință — suntem la a patra conferință (1905, 1906, 1907, 1908). Industriașii petroliști au fost totdeauna cei care chemau la conferință și totdeauna erau ajutați de autorități să „ajungă la o înțelegere“ cu muncitorii, să încheie un contract colectiv. Industriașii petroliști își aveau scopul lor: cu prețul unor mici concesiuni ei voiau să se asigure împotriva grevelor, să-și asigure lăcăritul neîntrerupt al țiteiului. Autoritățile erau încă și mai interesate ca să domnească

„liniștea și ordinea“ în împărăția petrolului, fără a mai vorbi de faptul că mulți dintre membrii guvernului sunt acționari la cele mai mari firme de petrol, că impozitele asupra industriei petrolifere constituie una din cele mai importante surse de venit pentru bugetul statului, că păcura din Bacu alimentează „industria națională“, ceea ce face ca cea mai mică defecțiune ivită în industria petroliferă să aibă neapărat repercusiuni asupra industriei din Rusia.

Dar nu numai atât. Fără să mai vorbim de cele spuse mai sus, pacea la Bacu are importanță pentru guvern și pentru că acțiunile de masă ale proletariatului din Bacu, atât ale celui din industria petroliferă cât și ale celui din porturi, care este legat de acesta, m lipsesc proletariatul din celelalte orașe. Amintiți-vă faptele. Prima grevă generală din Bacu, care a avut loc în primăvara anului 1903, a deschis seria renumitelor greve-demonstrații din Iulie în orașele din Sudul Rusiei ⁷⁰. A doua grevă generală din Noembrie-Decembrie 1904 ⁷¹ a fost semnalul glorioaselor acțiuni din Ianuarie-Februarie din înureaga Rusie. În 1905, restabilindu-se repede după măcelul dintre Tătari și Armeni, proletariatul din Bacu se avântă din nou în luptă, comunicând entuziasmul său „întregului Caucaz“. În sfârșit, dela 1906, de astă dată după ce revoluția din Rusia dăduse înapoi, Bacu tot nu „se astâmpără“, folosește efectiv până în ziua de astăzi unele libertăți și sărbătorește în fiecare an, mai reușit ca oriunde în Rusia, ziua de 1 Mai, trezind în celelalte orașe sentimentul unei nobile invidii... După toate acestea, se poate ușor înțelege de ce autoritățile se străduiau să nu-i întărate pe muncitorii din Bacu, susținând de fiecare

dată încercările industriașilor petroliști de a organiza o conferință cu muncitorii, de „a ajunge la o înțelegere” cu ei, de a încheia un contract colectiv.

Însă noi, bolșevicii, am răspuns de fiecare dată prin boicot.

Dece ?

Pentru că industriașii petroliști voiau să țină o conferință și să încheie un contract nu cu masa, nu în vâzul masei, ci cu un grupuleț de oameni, în spatele masei: ei știu foarte bine că numai pe această cale poate fi înșelată masa de multe mii de muncitori din industria petroliferă.

Ce înseamnă conferința noastră ? Conferința noastră înseamnă tratative asupra revendicărilor între proletariatul din industria petroliferă și burghezia petrolistă. Dacă tratativele duc la un acord, conferința se termină cu încheierea unui contract colectiv pe un anumit termen, obligator pentru ambele părți. **In general vorbind**, nu avem nimic împotriva unei conferințe, căci prin revendicările de ordin general ea poate, în anumite condițiuni, să-i unească pe muncitori într'un tot întreg. Dar conferința poate să-i unească pe muncitori numai cu următoarele condițiuni: 1) dacă masele vor participa la ea cât se poate de activ, dacă vor discuta liber revendicările lor și dacă își vor controla delegații etc.; 2) dacă masele vor avea posibilitatea, în caz de nevoie, să-și susțină revendicările printr'o grevă generală. Pot oare muncitorii să se consfătuiască activ, să discute revendicările etc. fără să aibă o anumită libertate a întrunirilor la exploatările petrolifere și în uzine, fără un consiliu de împuterniciți, care să se întrunească nestânjenit, fără o conducere a sindicatelor ? Firește că nu!

Își pot susține muncitorii revendicările iarna, când navigația este închisă și transportul petrolului încetează, când patronii pot opune grevei generale o rezistență mai îndelungată decât oricând? Desigur că nu! Or, toate conferințele de până acum erau fixate anume spre iarnă și erau propuse cu condiția să se țină tocmai fără libertatea de a se discuta revendicările, fără un consiliu liber de împuterniciți, fără amestecul sindicatelor; masele muncitorești și organizațiile lor erau îndepărtate cu grijă de pe scenă, întreaga chestiune fiind dată pe mâna unor „indivizi” cu mentalitate șendricovistă. Cu alte cuvinte: voi, domnilor muncitori, n’aveți decât să vă alegeți delegați, iar după aceea vă puteți împrăștia pe la casele voastre! O conferință fără muncitori, o conferință pentru înșelarea muncitorilor — iată ce ni s’a propus timp de trei ani. Astfel de conferințe nu merită decât să fie boicotate, iar noi, bolșevicii, le-am declarat boicot...

Muncitorii n’au înțeles dela început toate acestea și deaceia au mers, în 1905, la prima conferință. Dar au fost nevoiți s’o părăsească, zădărniciind-o.

Muncitorii au procedat greșit și în 1906, atunci când au mers la a doua conferință. Dar au fost din nou nevoiți s’o părăsească, zădărniciind-o și pe aceasta.

Toate acestea dovedeau că însuși procesul vieții condamna și îndrepta greșelile muncitorilor, determinându-i să boicoteze conferințele înșelătoare, șendricoviste, de culise.

Menșevicii care chemau muncitorii la asemenea conferințe i-au ajutat în mod inconștient pe industriașii petroliști să-i înșele pe muncitori...

Dar în 1907 lucrurile au luat o altă întorsătură. Experiența celor două conferințe, pe de o parte, agitația intensă a bolșevicilor, pe de altă parte, și-au făcut efectul: la propunerea autorităților și a industriașilor petroliști de a merge la conferință (a treia la număr!), muncitorii au răspuns printr'un refuz categoric.

Din acest moment începe o nouă fază a mișcării muncitorești din Bacu...

Dar înseamnă toate acestea că muncitorii se temeau de conferință? Desigur că nu! Muncitorii, care au trecut prin greve grandioase, aveau să se teamă de tratative cu industriașii petroliști?

Inseamnă toate acestea că muncitorii fugeau de contractul colectiv? Desigur că nu! Muncitorii, care au trecut prin experiența „contractului din Decembrie“, aveau să se teamă de un contract colectiv?

Boicotând conferința din Noembrie 1907, muncitorii au arătat astfel că s'au maturizat îndeajuns pentru a nu mai îngădui dușmanilor muncitorilor să-i prostească cu conferința lor șendricovistă, de culise.

Și atunci când, amenințați de spectrul boicotului, autoritățile și industriașii petroliști ne-au întrebat care sunt, la urma urmei, condițiile pe baza cărora am accepta să mergem la conferință, noi le-am răspuns că numai cu condiția ca masele muncitoare și sindicatele lor să aibă o largă participare la conferință, în tot decursul ei. Numai atunci când li se va da muncitorilor posibilitatea 1) să discute în mod liber revendicările lor, 2) să convoace în deplină libertate viitorul consiliu de împuterniciți, 3) să se folosească liber de serviciile sindicatelor lor, 4) să aleagă în deplină libertate momentul începerii conferinței — numai atunci vor merge

muncitorii la conferință. Drept punct principal figura recunoașterea sindicatelor. Iar toate aceste puncte au fost denumite garanții. Cu acest prilej s'a lansat pentru prima dată faimoasa formulă: **conferință cu garanții sau nicio conferință !**

Am trădat noi, prin aceasta, tactica boicotării vechilor conferințe șendricoviste, conferințe fără muncitori ? Cătuși de puțin ! Tactica boicotării acestor conferințe a rămas în totul valabilă; noi nu făceam decât să preconizăm o nouă conferință, o conferință cu garanții, și numai o asemenea conferință !

Mai trebuie să dovedim justetea unei asemenea tactici, mai trebuie să dovedim că numai folosind această tactică am reușit să transformăm conferința, dintr'o armă de înșelare a muncitorilor, într'o armă de unire a lor în jurul sindicatelor, într'o armată unită de mii și mii de oameni, în stare să-și susțină revendicările ?

Până și menșevicii, sindicatul muncitorilor din atelierele mecanice și „Promâslovâi Vestnic“, n'au putut rezista în fața acestei poziții, declarând, după noi, că punctul privitor la sindicate are un caracter ultimativ. Suntem în posesia unor documente care arată că menșevicii nu acceptau nu numai să participe la vreo conferință, dar nici măcar să se procedeze la alegerea împuterniciților, dacă nu va fi satisfăcut în prealabil punctul privitor la sindicate, dacă nu se vor elibera autorizații sindicatelor. Toate acestea s'au întâmplat înainte de tratativele duse în comisia organizatorică, înainte de constituirea consiliului împuterniciților, înainte de alegerea împuterniciților. Firește că acum ei pot declara că „numai la sfârșitul tratativelor trebuie să se facă uz de forma ultimativă“, că ei „au luptat **dela bun**

început împotriva unor revendicări cu caracter ultimativ (vezi „Promâslovâi Vestnic“ Nr. 21), dar acestea sunt doar obișnuitele, prea cunoscutele „jonglări“ ale oportuniștilor lipsiți de caracter din tabăra menșevicilor, care nu fac decât să dovedească odată mai mult justetea tacticii noastre!

Chiar și socialiștii-revoluționari și dașnacii, care aruncaseră anatema asupra a „tot ce ține de conferință“, chiar și ei „și-au plecat capul“ în fața tacticii noastre, hotărînd să participe la lucrările de pregătire a conferinței !

Muncitorii au înțeles că atitudinea noastră e justă și s'au pronunțat pentru ea cu o covârșitoare majoritate. Din treizeci și cinci de mii de muncitori care au fost chestionați, pentru socialiștii-revoluționari și dașnaci (boicot necondiționat) au votat numai 8 mii; pentru menșevici (conferință necondiționată) 8 mii; iar pentru tactica noastră, pentru tactica conferinței cu garanții, 19 mii.

Așa dar, muncitorii nu au acceptat tactica menșevicilor, tactica conferinței fără muncitori, fără garanții. Muncitorii nu au acceptat nici tactica dașnacilor și socialiștilor-revoluționari, tactica boicotului fantezist sau a grevei generale neorganizate. Muncitorii s'au pronunțat pentru o conferință cu garanții, pentru folosirea metodică a întregii desfășurări a conferinței în scopul organizării unei greve generale.

Iată unde trebuie căutată explicația zădărnicii conferinței !

Industriașii petroliști s'au pronunțat într'un glas pentru o conferință fără garanții. Prin aceasta ei au aprobat tactica menșevicilor. Noi declarăm că este cea mai bună dovadă că atitudinea menșevicilor este greșită.

Dat fiind însă că muncitorii au respins ideea unei conferințe fără garanții, industriașii petroliști și-au schimbat tactica și... au zădărnicit convocarea conferinței, boicotând-o. Astfel, ei și-au exprimat solidaritatea cu tactica dașnacilor și socialiștilor-revoluționari. Noi declarăm că aceasta este cea mai bună dovadă că poziția dașnaco-socialist-revoluționară nu este bună de nimic.

Tactica proletariatului din Bacu s'a dovedit a fi singura justă.

Tocmai deaceea o și atacă toate forțele burgheziei petroliste. În timp ce burghezia petrolistă aprobă în totul conferința menșevică fără garanții și, în cazul cel mai rău, se agață singură de boicotul propus de dașnaci și socialiști-revoluționari, ea nu vrea să se împace în niciun caz cu revendicările proletariatului din Bacu, care preconizează o conferință cu garanții !

Lucru dealtfel explicabil. Inchipuiți-vă numai tabloul următor: sunt satisfăcute cunoscutele puncte — garanțiile; se discută pe o scară foarte largă revendicările muncitorești; consiliul de împuterniciți prinde tot mai mult rădăcini în masse; în timpul formulării revendicărilor, massele se unesc în jurul consiliului lor, și prin el în jurul sindicatelor; massa, care numără cincizeci de mii de muncitori, organizată într'o armată unică, prezintă industriașilor petroliști revendicările ei; industriașii petroliști sunt nevoiți ori să cedeze fără luptă, ori să conteze pe o eventuală grevă generală, serios organizată, care se declară în clipa cea mai neprielnică pentru ei: îi convin oare toate acestea, burgheziei petroliste ? Cum să nu latre, după toate acestea și să nu schiaune javrele burgheze dela „Industria petroliferă” și „Bacu” ⁷² ? Deci, jos cu această conferință, din mo-

ment ce nu poate fi realizată fără aceste blestemate garanții — spun industriașii petroliști, și zădărnicesc conferința.

Iată unde trebuie căutată cauza pentru care autoritățile și industriașii petroliști au zădărnicit conferința.

Iată ce ne arată istoria conferinței.

Iar „Promâslovâi Vestnic“, uitând de toate acestea, perorează întruna despre „lipsa de tact a conducătorilor“, repetând și rumegând prostește articolele de fond ale ziarelor „Bacu“ și „Industria petroliferă“. Chiar și ziarul georgian al menșevicilor din Tiflis a găsit de cuviință „să-și facă ascultat glasul“, ținând isonul cadeților ⁷³ din Bacu ! Jalnici ciraci !

Care trebuie să fie totuși tactica noastră în fața noii stări de lucruri ?

Industriașii petroliști au zădărnicit conferința. Ne provoacă la o grevă generală. Inseamnă că trebuie să răspundem imediat printr'o grevă generală ? Desigur că nu ! Fără a mai vorbi de faptul că industriașii petroliști au reușit să-și facă mari rezerve de petrol, că se pregătesc demult să combată greva generală, nu trebuie să uităm că noi înșine nu suntem încă pregătiți pentru o luptă atât de serioasă. Deocamdată trebuie să renunțăm hotărât la greva economică generală.

Ca formă de retragere rațională, corespunzătoare momentului de față trebuie considerată doar greva pe firme. Menșevicii, care neagă aproape „principial“ utilitatea unor asemenea greve (vezi broșura lui L. A. Rin ⁷⁴), se înșeală profund. Experiența grevelor din primăvară arată că atunci când sindicatele și organizația noastră intervin în mod activ, greva pe firme poate fi unul din mijloacele cele mai sigure pentru u-

nirea proletariatului. Cu atât mai hotărît trebuie să recurgem la acest mijloc: nu trebuie să uităm că organizația noastră va crește numai în măsura în care va interveni activ în toate chestiunile luptei proletariatului.

Aceasta este sarcina noastră imediată în ceea ce privește tactica.

Zădărniciind conferința, autoritățile vor să suprimе definitiv așa numita „libertate dela Bacu“. Inseamnă oare aceasta că trebuie să trecem cu totul în ilegalitate, cedând câmpul de activitate forțelor întunericului? Desigur că nu! Oricât ar bântui reacțiunea, oricât ne-ar distruge ea syndicatele și organizațiile, ea nu poate desființa comisiile dela schelă și din uzine, fără a provoca în uzine și la schele „anarhie și ciocniri“. Suntem datori deci să întărim aceste comisii, insuflându-le spiritul socialismului și unindu-le pe firme. Iar pentru a atinge acest scop trebuie ca, la rândul lor, celulele noastre din uzine și dela schele să acționeze sistematic, stând în fruntea acestor comisii, unindu-se la rândul lor, prin intermediul reprezentanților lor, tot pe firme, interraional.

Acestea sunt sarcinile noastre organizatorice imediate.

Indeplinind aceste sarcini imediate și întărind astfel syndicatele și organizația noastră, vom reuși să strângem laolaltă massa de mii și mii de muncitori din industria petroliferă, în vederea viitoarelor bătălii pe care le vom avea de dus împotriva capitalului petrolist.

*Tipărit ca supliment la
ziarul „Proletarul din Bacu“
No. 5 din 20 Iulie 1908.
Semnat: K o b a.*

*Reprodus după textul suplimentului
la ziarul „Proletarul din Bacu“.*

CRIZA DIN PARTID ȘI SARCINILE NOASTRE

Nu este un secret pentru nimeni că partidul nostru trece printr'o criză grea. Faptul că unii membri părăsesc partidul, că numărul organizațiilor s'a micșorat și că ele sunt slabe, faptul că organizațiile sunt rupte unele de altele, că nu există o muncă de partid unificată — toate acestea arată că partidul este bolnav, că trece printr'o criză serioasă.

Primul neajuns de pe urma căruia suferă mai ales partidul este acela că organizațiile lui sunt rupte de masele largi. A fost o vreme când organizațiile noastre numărau mii de oameni și antrenau după ele sute de mii. Pe atunci partidul avea rădăcini adânci în mase. Acum nu mai e așa. În loc de mii de membri, au rămas în organizații zeci, în cazul cel mai bun sute. Iar ca să mai conducă sute de mii de oameni, despre aceasta nici vorbă nu poate fi. Este adevărat că partidul nostru se bucură de o largă influență ideologică în mase, că masele îl cunosc și îl stimează. Prin aceasta se și deosebește, mai ales, partidul de „după revoluție“ de partidul „dinaintea revoluției“. Dar la atâta se reduce de fapt toată influența partidului. Or,

numai influența ideologică este departe de a fi suficientă. Vedem că amploarea influenței ideologice se lovește de îngustimea încadrării organizatorice, și în acest fapt trebuie căutată sursa izolării organizațiilor noastre de masele largi. Este deajuns să menționăm Petersburgul, unde, în 1907, erau circa 8.000 de membri, iar acum numărul lor abia atinge 300—400, pentru a înțelege dintr'odată cât de serioasă este criza. Nu mai vorbim de Moscova, Ural, Polonia, bazinul Donețului etc., care trec prin aceeași criză.

Dar nu numai atât. Partidul nu suferă numai de pe urma faptului că este rupt de mase, ci și pentru că organizațiile lui nu sunt legate între ele prin nimic, nu au o viață de partid comună, sunt rupte una de alta. Petersburgul nu știe ce se întâmplă în Caucaz; Caucazul nu știe ce se întâmplă în Ural etc. Fiecare ungher trăiește o viață a lui aparte. La drept vorbind, nu mai există de fapt un partid unic, care să trăiască acea viață comună despre care vorbeam cu toții cu atâtă mândrie prin anii 1905—1906—1907. Trecem printr'o perioadă în care se folosesc în partid metode primitive de muncă din cele mai deplorabile. Ziarele care apar în străinătate, „Proletarii”⁷⁵ și „Golos”⁷⁶, pe de o parte, „Soțial-Democrat”⁷⁷, pe de alta, nu leagă și nu pot lega între ele organizațiile risipite în cuprinsul Rusiei, nu le pot imprima o viață de partid unitară. Și ar fi chiar ciudat să ne închipuim că ziare care apar peste graniță și sunt departe de realitățile din Rusia ar putea încheia într'un singur tot munca partidului, care a depășit demult spiritul îngust de cerc. Este adevărat că deși rupte una de alta organizațiile au totuși multe afinități care le leagă din punct de vedere ideologic; au un

program comun, care a fost verificat de revoluție, principii practice comune, care au fost confirmate de revoluție, și glorioase tradiții revoluționare. Aceasta este cea de a doua deosebire importantă dintre partidul de „după revoluție” și partidul „dinaintea revoluției”. Dar atât nu este de ajuns. Trebuie să știm că unitatea ideologică a organizațiilor partidului nu poate feri nici pe departe partidul de fărâmițarea organizatorică și de izolarea organizațiilor una de alta. Este de ajuns să arătăm că până și organizarea în sânul partidului a simplei informări în scris lasă mult de dorit. Iar de încheierea reală a partidului într'un organism unic nici nu mai vorbim.

Așa dar, criza prin care trece partidul se caracterizează prin faptul că: 1) partidul e rupt de masele largi și 2) organizațiile lui sunt rupte una de alta.

Nu este greu de înțeles că pricina acestei stări de lucruri este criza revoluției însăși, triumful vremelnic al contrarevoluției, acalmia de care au fost urmate acțiunile și în sfârșit pierderea tuturor acelor semi-libertăți pe care le avea partidul după anii 1905—1906. Partidul s'a dezvoltat, s'a lărgit și s'a întărit atâta timp cât revoluția a mers înainte, atâta timp cât au existat libertăți. De îndată ce revoluția a dat înapoi și libertățile au dispărut, partidul a început să lăncezească, a început fuga intelectualilor din partid, iar apoi și a muncitorilor mai șovăelnici. Fuga intelectualilor a fost grăbită în special de creșterea partidului, propriu zis de creșterea muncitorilor de frunte, ale căror cerințe complexe depășeau sărăcăciosul bagaj spiritual al „intelectualilor anului 1905”.

De aici nu rezultă, desigur, nici pe departe că până

când se vor ivi viitoarele libertăți partidul trebuie să vegezeze în această criză, după cum greșit cred unii. În primul rând, însăși ivirea libertăților depinde în multe privințe de capacitatea partidului de a ieși din criză sănătos și înnoit; libertățile nu cad din cer, ele se cuceresc cu ajutorul, între altele, al unui partid muncitoresc bine organizat. În al doilea rând, legile luptei de clasă, legi îndeobște cunoscute, ne arată că organizarea din ce în ce mai intensă a burgheziei trebuie să aibă în mod inevitabil ca efect o organizare corespunzătoare a proletariatului. Or, toată lumea știe că înnoirea prealabilă a partidului nostru, singurul partid muncitoresc, este o condiție neapărată a creșterii gradului de organizare a proletariatului nostru ca clasă.

Prin urmare, însănătoșirea partidului înainte de ivirea libertăților, biruirea crizei din partid e nu numai posibilă, dar și inevitabilă.

Toată chestiunea este de a găsi metodele de însănătoșire, de a găsi mijloacele cu ajutorul cărora partidul 1) să se lege de masse și 2) să unească într'un singur organism organizațiile izolate una de alta.

Așa dar, cum poate ieși partidul nostru din criză, ce trebuie făcut pentru aceasta ?

Să facem ca partidul să fie cât mai legal și să-l unim în jurul fracțiunii legale din Dumă — ne spun unii. Dar cum să facem ca partidul să fie cât mai legal, dacă cele mai inofensive instituții legale, cum sunt bunăoară asociațiile culturale etc., îndură cea mai cruntă prigoană ? Nu cumva prin renunțarea la reven-

dicările sale revoluționare? Dar aceasta ar însemna să înmormântăm partidul și nu să-l înnoim! În afară de asta, cum ar putea fracțiunea din Dumă să lege partidul de masse, când ea însăși este ruptă nu numai de masse, dar și de organizațiile partidului?

Este clar că acest mod de soluționare a problemei ar încâlci-o și mai mult, ceea ce ar îngreuna ieșirea partidului din criză.

Să dăm muncitorilor înșiși cât mai multe funcții în partid, eliberând astfel partidul de elementele intelectuale nestabile — ne spun alții. Este în afară de orice îndoială că îndepărtarea din partid a oaspeților nedorți și concentrarea funcțiunilor în mâinile muncitorilor înșiși ar contribui în multe privințe la înnoirea partidului. Dar tot atât de clar este și faptul că numai „transmițându-se funcțiunile“, menținându-se totodată vechiul sistem de organizare, vechile metode ale muncii de partid și „conducerea“ din străinătate, partidul nu va fi în stare să se lege de masse și nici să se suzeze într'un tot unitar.

Este evident că prin jumătăți de măsură nu vom face nimic serios; trebuie să căutăm mijloace radicale pentru o radicală lecuire a partidului bolnav.

Partidul suferă înainte de toate de pe urma faptului că este rupt de massă; trebuie legat cu orice preț de această massă. Dar în condițiunile dela noi acest lucru este posibil, în primul rând și mai ales, pe tărâmul problemelor care frământă îndeosebi massele largi. Să luăm de pildă pauperizarea masselor și ofensiva capitalului. Pe capul muncitorilor s'au abătut lockout-uri de mari proporții, iar reducerea producției, concedierile arbitrare, reducerea salariilor, prelungirea zilei de lu-

cru și, în genere, ofensiva capitalului continuă până în ziua de azi. Cu greu ne-am putea închipui câtă durere provoacă toate acestea muncitorilor, cât de mult îi frământă, câte „neînțelegeri“ și conflicte se produc între muncitori și patroni, cât de multe probleme interesante trezesc toate acestea în mintea muncitorilor. Organizațiile noastre, paralel cu activitatea lor politică generală, să intervină deci neîncetat în toate aceste conflicte mărunte, să le lege de marea luptă dintre clase și, sprijinind masele în protestele și nevoile lor zilnice, să demonstreze prin fapte vii principiile mărețe ale partidului nostru. Trebuie să fie clar pentru oricine că numai în felul acesta pot fi puse în mișcare masele „strânse la zid“, numai în felul acesta pot fi ele „urnite“ dela blestematul punct mort. Iar a le „urni“ dela acest punct, înseamnă a le uni în jurul organizațiilor noastre.

Comitetele de partid din fabrici și uzine — iată care sunt organele partidului care ar putea să desfășoare cu cel mai mare succes o astfel de activitate în mase. Muncitorii înaintați care fac parte din comitetele de fabrică și uzină — iată care sunt acei oameni vii ce ar putea uni în jurul partidului masele care îi înconjoară. Trebuie numai ca aceste comitete de fabrică și uzină să intervină neîncetat în tot ce ține de lupta muncitorilor, să apere interesele lor de fiecare zi, legând aceste interese de interesele vitale ale clasei proletariilor. Comitetele de fabrică și uzină să devină principalele bastioane ale partidului — aceasta este sarcina.

Mai departe, tot în scopul acestei apropieri de mase trebuie ca și celelalte organizații superioare ale partidului să fie organizate potrivit cerințelor apărării nu numai a intereselor politice, ci și a intereselor eco-

nomice ale masselor. Nicio ramură de producție cât de cât importantă nu trebuie să scape atenției organizației, ceea ce impune ca, atunci când începe clădirea organizației, principiul teritorial să fie complectat cu principiul grupării pe ramurile de producție; cu alte cuvinte ca, de pildă, comitetele de fabrică și uzină ale diverselor ramuri de producție să se grupeze în diferite subsectoare, după natura întreprinderilor, pentru ca aceste subsectoare să se unească din punct de vedere teritorial în sectoare etc. Nu va fi nicio nenorocire dacă numărul sectoarelor va crește prea mult; în schimb organizația va fi în câștig sub raportul trăinicieii și tăriei fundamentului său și se va lega și mai strâns de masse.

De o și mai mare importanță pentru soluționarea crizei este componența organizațiilor partidului. Este necesar ca cei mai experimentați și mai influenți muncitori înaintați să fie în toate organizațiile locale, ca treburile organizației să fie concentrate în mâinile lor puternice, ca ei, și tocmai ei, să ocupe posturile cele mai importante în organizație, începând cu cele legate de munca practică și organizatorică și terminând cu cele în legătură cu publicistica. Nu va fi o nenorocire dacă muncitorii care vor ocupa posturi importante nu vor fi îndeajuns de experimentați și pregătiți, dacă se vor poticni chiar la început; practica și sfaturile tovarășilor cu mai multă experiență le vor lărgi orizontul și vor forma din ei, în cele din urmă, adevărați publiciști și conducători ai mișcării. Nu trebuie să uităm că oameni ca Bebel nu cad din cer, ci se formează numai în cursul activității, în munca practică, iar mișcarea noastră are acum mai mult decât oricând nevoie

de Bebeli ruși, de conducători experimentați și fermi proveniți din rândurile muncitorilor.

Iată de ce lozinca noastră pe plan organizatoric trebuie să fie : „să deschidem mai larg drumul muncitorilor de frunte în toate sferele activității de partid“, „mai mult teren pentru ei“ !

Se înțelege dela sine că, în afară de dorința de a conduce și de inițiativă în conducere, muncitorii de frunte mai au nevoie și de serioase cunoștințe. Avem însă prea puțini muncitori culți. Dar tocmai aici va fi de folos ajutorul intelectualilor activi și cu experiență. Trebuie să organizăm cercuri de studii superioare, „convorbiri“ între muncitorii de frunte, măcar câte un cerc pe sector, în care „să se învețe“ în mod sistematic teoria și practica marxistă; toate acestea ar înlătura în mare măsură lacunele din cunoștințele muncitorilor de frunte, formând din ei viitori lectori și conducători pe tărâm ideologic. Totodată, muncitorii de frunte trebuie să țină cât mai des referate în uzinele și fabricile lor, „să se exerseze cu asiduitate“, fără să se teamă de primejdia „de a se face de răs“ în fața auditoriului. Trebuie să învingem odată pentru totdeauna modestia inutilă și teama de auditoriu, trebuie să ne înarmăm cu îndrăsneală, cu încredere în propriile noastre forțe: nu va fi nicio nenorocire dacă vei da greș la început ; te vei poticni odată de două ori, pe urmă însă te vei deprinde să pășești singur, ca „Hristos pe apă“.

Intr'un cuvânt 1) o agitație intensă care să pornească dela nevoile de fiecare zi ale proletariatului și să fie legate de nevoile generale de clasă, 2) organizarea și întărirea comitetelor de fabrică și uzină, cele mai temeinice puncte de sector ale partidului, 3) „trecerea“

celor mai importante funcțiuni de partid în mâinile muncitorilor de frunte, 4) organizarea de „convorbiri” între muncitorii de frunte — iată pe ce căi organizațiile noastre vor putea uni în jurul lor masele largi.

Trebue să constatăm că și viața însăși indică aceste căi pentru rezolvarea crizei din partid. Regiunea centrală și Uralul demult o scot la capăt fără intelectuali; aici muncitorii dirijează ei singuri treburile organizațiilor. La Sormovo, Lugansc (bazinul Donețului), Nicolaev, muncitorii au scos manifeste în 1908; la Nicolaev, în afară de manifeste, au scos și un ziar ilegal. Iar la Bacu, organizația a intervenit și intervine sistematic în toate chestiunile luptei muncitorilor; ea nu a fost și nu este absentă aproape dela niciun conflict dintre muncitori și industriașii petroliști, desfășurând desigur, paralel cu aceasta, o agitație politică generală. Astfel se și explică, în treacăt fie zis, faptul că organizația din Bacu a păstrat până în prezent legăturile cu masa.

Așa stă chestiunea cu modalitățile de a lega partidul de masele largi muncitorești.

Dar partidul nu suferă numai de pe urma faptului că e rupt de mase. El mai suferă și de pe urma faptului că organizațiile sale sunt rupte una de alta.

Să trecem la această chestiune.

* * *

Așa dar, cum să legăm între ele organizațiile locale rupte una de alta, cum să le strângem într'un singur partid bine încheșat, trăind o viață comună.

S'ar putea crede că conferințele de partid care sunt organizate din când în când, vor îndeplini această sar-

cină, unind organizațiile. Sau că ziarele „Proletarii”, „Golos” și „Soțial-Democrat”, care apar în străinătate, în cele din urmă vor uni și cimenta partidul. Fără îndoială că atât unele, cât și celelalte au o însemnătate destul de mare pentru stabilirea legăturii între organizații. Cel puțin până acum, conferințele și ziarele din străinătate erau singurul mijloc de unire a organizațiilor rupte una de alta. Dar, în primul rând, conferințele, care pe deasupra sunt organizate foarte rar, pot lega numai provizoriu organizațiile între ele și deaceia legătura nu va fi atât de trainică cum ar trebui, în genere: în intervalele dintre conferințe legăturile se rup și metodele de muncă primitive continuă ca înainte. În al doilea rând, în ceea ce privește organele de presă de peste hotare, pe lângă că pătrund în Rusia într'un număr extrem de mic, ele rămân, firește, în urma vieții de partid din Rusia și nu sunt în stare să observe și să trateze la timp problemele care frământă pe muncitori — și, din această cauză, nu pot lega laolaltă prin legături trainice organizațiile noastre locale. Faptele arată că dela Congresul dela Londra partidul a putut să organizeze două conferințe ⁷⁸ și să scoată zeci de numere din ziarele de peste hotare, și totuși opera de unire a organizațiilor noastre într'un adevărat partid, rezolvarea crizei, n'a putut face decât un foarte neînsemnat pas înainte.

Prin urmare, conferințele și ziarele de peste hotare, care sunt de o mare importanță pentru strângerea rândurilor partidului, sunt totuși insuficiente pentru rezolvarea crizei, pentru unirea temeinică a organizațiilor locale.

Este evident că se simte nevoia unei măsuri radicale.

Iar această măsură n'ar putea fi decât un ziar rusesc central, un ziar care să se afle în centrul muncii partidului și care să fie scos în Rusia.

Organizațiile risipite în întreaga Rusie nu pot fi unite decât printr'o activitate de partid comună. Iar o activitate comună nu este posibilă fără a se aduna experiența organizațiilor locale într'un singur centru comun, de unde experiența de partid generalizată să se răspândească apoi în toate organizațiile locale. Un ziar rusesc central ar putea fi un asemenea centru, un centru care să conducă munca partidului, s'o unifice și s'o călăuzească. Dar pentru ca el să poată într'adevăr conduce munca, este necesar să-i parvină în mod sistematic, din diferitele localități, declarații, scrisori, corespondențe, reclamații, proteste, planuri de muncă, întrebări care frământă masele etc.; să existe legături din cele mai strânse, fire din cele mai trainice între ziar și diferitele organizații locale, pentru ca ziarul, dispunând de o cantitate suficientă de material, să poată observa, trata și lămuri la timp problemele care se pun, să poată extrage din material îndrumările și lozincile necesare, făcând ca ele să devină un bun al întregului partid, al tuturor organizațiilor sale...

Fără aceste condițiuni nu poate exista o conducere a muncii de partid, iar dacă munca de partid nu e condusă, nu poate exista o unire trainică a organizațiilor într'un singur tot!

Iată deci subliniem necesitatea unui ziar rusesc central (și nu a unuia care să apară în străinătate) a unui ziar care să conducă (și nu pur și simplu a unuia de popularizare).

Este de prisos să mai spunem că singura instituție

care-și poate lua sarcina de a organiza și conduce un asemenea ziar este Comitetul Central al partidului. Sarcina de a conduce munca de partid este oricum datorită Comitetului Central. Dar actualmente ea este prost îndeplinită, și din această cauză organizațiile locale sunt aproape cu totul rupte unele de altele. Or, un ziar rusesc central bine organizat ar putea să devină în mâinile C.C. arma cea mai eficace pentru a cimenta realmente partidul și a conduce munca de partid. Mai mult, noi afirmăm că numai pe această cale C.C. poate deveni, dintr'un centru fictiv, un centru real, un centru al întregului partid, care să cimenteze efectiv partidul și să dea efectiv tonul în munca sa. Din acest motiv, organizarea și conducerea unui ziar central rusesc este sarcina directă a Comitetului Central.

Așa dar, trebuie să creăm un ziar rusesc central ca organ al unificării și strângerii rândurilor partidului în jurul Comitetului Central; — aceasta este sarcina noastră, aceasta este calea rezolvării crizei prin care trece partidul.

Să rezumăm cele spuse. Ca urmare a crizei prin care trece revoluția, a început o criză și în partid: organizațiile au pierdut legăturile trainice cu masa, partidul s'a fărâmițat în organizații separate.

Organizațiile noastre trebuie să fie legate de masele largi: aceasta este sarcina locală.

Organizațiile amintite trebuie să fie legate între ele în jurul Comitetului Central al partidului: aceasta este sarcina centrală.

Pentru îndeplinirea sarcinii locale este nevoie, alături de agitația politică generală, și de agitație econo-

mică, pornind dela cele mai arzătoare nevoi zilnice, de intervenție sistematică în lupta muncitorilor, de crearea și întărirea comitetelor de partid de fabrică și uzină, de concentrarea în mâinile muncitorilor înaintați a cât mai multe funcțiuni de partid, de organizare de „convorbiri” între muncitorii de frunte pentru educarea de conducători ai muncitorilor, conducători fermi și înarmați cu cunoștințe.

Iar pentru rezolvarea sarcinii centrale este nevoie de un ziar rusesc central, care să lege organizațiile locale de Comitetul Central al partidului, unindu-le într'un singur tot.

Numai rezolvând aceste sarcini, va putea ieși partidul sănătos și înnoit din criză; numai îndeplinind aceste condiții își va putea asuma partidul rolul de răspundere de avantgardă destoinică a eroicului proletariat rus.

Acestea sunt căile de rezolvare a crizei din partid.

E de prisos să mai spunem că cu cât partidul va folosi mai mult posibilitățile legale pe care le are la îndemână, dela tribuna Dumei și syndicate, până la cooperative și case de ajutor în cazuri de deces, cu atât mai repede va fi îndeplinită sarcina soluționării crizei, sarcina înnoirii și însănătoșirii Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia.

*Ziarul „Proletarul din Bacu”
Nr. 6 și 7 ; din 1 și 27 August 1909
Articol fără semnătură.*

Reprodus după textul ziarului.

IN LEGĂTURĂ CU IMINENTA GREVĂ GENERALĂ

Muncitorii din Bacu trăiesc vremuri grele. Ofensiva industriaşilor petrolişti, începută în primăvara anului trecut, continuă. Din vechile cuceriri ale muncitorilor nu mai rămâne nimic. Iar muncitorii „trebuie” să tacă, să îndure „la infinit”.

Salariul este redus în mod direct sau prin suprimarea alocaţiilor pentru chirie, a gratificaţiilor etc. Ziua de lucru este mărită, dat fiind că munca în trei schimburi este înlocuită cu cea în două schimburi, iar muncile suplimentare şi de echipă devin de fapt obligatorii. Aşa numita „reducere a personalului” continuă ca şi înainte. Muncitorii, mai ales cei conştienţi, sunt concediaţi pentru fleacuri, ba chiar şi fără niciun motiv. „Listele negre” sunt folosite fără nicio jenă. Sistemul muncitorilor „permanenţi” este înlocuit cu sistemul celor „temporari”, cu jetoane, care, oricând, pentru un fleac, pot fi aruncaţi pe drumuri. „Sistemul” amenzilor şi al băţii e folosit din plin. Comisiile de schelă şi uzină nu mai sunt recunoscute. Legea accidentelor de muncă este ocolită în chipul cel mai neruşinat. Asistenţa medicală este redusă la minimum. „Legea sălbatică” a coti-

zației de 10 copeici pentru spitale continuă să rămână în vigoare. Higiena și condițiunile sanitare sunt neglijate cu desăvârșire. Pe tărâm școlar lucrurile stau prost. Nu există cămine populare. Nu există cursuri serale. Nu se țin conferințe. Peste tot auzi de concedieri și numai de concedieri! Faptul că multe firme mari, ca de pildă „Societatea Caspică“, pentru a nu mai trebui să plătească alocații de chirie, interzic pe față muncitorilor „lor“ să se căsătorească fără autorizația administrației firmei arată până unde a ajuns nerușinarea industriașilor petroliști. Și nimic nu li se întâmplă regelor petrolului. Ei continuă să-și bată joc de muncitori, simțindu-și forța și văzând că tactica de ofensivă pe care au conceput-o atât de viclean le reușește.

Reușita ofensivei industriașilor petroliști nu este nici pe departe întâmplătoare. Ea este în totul determinată de numeroase împrejurări prielnice. În primul rând, acalmia generală care domnește în Rusia, momentul contrarevoluționar care s'a creat și care favorizează ofensiva capitalului. E de prisos să mai spunem că, în alte condițiuni, industriașii petroliști ar fi trebuit să-și modereze poftile. Apoi, servilitatea ordinară a administrației locale în frunte cu pogromistul Martânov, gata să facă orice pentru a fi pe placul industriașilor petroliști, — amintiți-vă de „afacerea Mirzoev“. Mai departe, slaba organizare a muncitorilor, determinată în mare parte de caracterul instabil al masei dela schele. E evidentă pentru oricine importanța muncitorilor dela schele în lupta ce se duce împotriva industriașilor petroliști; or, tocmai acești muncitori sunt cei mai legați de sat și cei mai puțin „apți“ pentru o luptă organizată. În sfârșit, faptul că salariul e fărâmițat (consistând,

între altele, din alocații de chirie, de drum, de baie etc.), înlesnește reducerea lui. E de prisos să mai dovedim că reducerea directă a salariului nu se poate face atât de ușor ca reducerea lui camuflată, pe fracțiuni, sub forma retragerii treptate a gratificațiilor, a alocațiilor de chirie, de drum etc., lăsând să persiste iluzia că salariul „însuși”, în mărimea lui de până atunci, n'a fost atins.

E natural ca toate acestea, ca urmare a creșterii experienței și gradului de organizare a industriașilor petroliști, să înlesnească în mod considerabil capitalului deslănțuirea ofensivei lui în împărăția petrolului.

Va înceta cândva această ofensivă turbată a regilor petrolului? Există vreo limită pentru nerușinarea lor? Aceasta depinde de puterea și gradul de organizare a rezistenței pe care o vor întâmpina din partea muncitorilor.

Deocamdată este clar un lucru și anume: industriașii petroliști vor să înfrângă „definitiv” pe muncitori, să le taie „odată pentru totdeauna” pofta de a mai lupta și să transforme „cu orice preț” pe muncitorii „lor” în robi supuși. Ei urmăresc acest scop încă din primăvara anului trecut, când, zădărniciind conferința, au încercat să provoace pe muncitori la o grevă generală neorganizată, pentru a termina cu ei dintr'odată. Acelaș scop îl urmăresc și acum, atacând cu înverșunare și sistematic pe muncitori și provocându-i deseori la acțiuni neorganizate.

Deocamdată muncitorii tac și îndură, fără a riposta, loviturile industriașilor petroliști, strângând ura în inimile lor. Dar, având în vedere, pe de o parte, că industriașii petroliști devin tot mai nerușinați, răpind ne-

încetat muncitorilor puținul ce le-a mai rămas, făcându-i să trăiască în cea mai neagră mizerie, bătându-și joc de ei și provocându-i la izbucniri spontane; iar pe de altă parte, că muncitorii își pierd tot mai mult răbdarea, că ea face loc unui murmur surd, tot mai puternic, împotriva industriașilor petroliști, — având în vedere toate acestea, putem afirma cu siguranță că indignarea muncitorilor din industria petrolului va izbucni inevitabil într'un viitor apropiat. Una din două: ori muncitorii vor răbda într'adevăr „la infinit“, decăzând până la situația de robi supuși, aidoma unor cooli chinezi — ori se vor ridica împotriva industriașilor petroliști, croindu-și drum spre o viață mai bună. Indignarea, care cuprinde tot mai mult masele, dovedește că muncitorii vor păși inevitabil pe cea de a doua cale, pe calea luptei împotriva industriașilor petroliști.

Iar situația din industria petroliferă este de așa natură, încât face în totul posibilă nu numai o luptă defensivă a muncitorilor, nu numai menținerea vechilor poziții, dar și trecerea la ofensivă, și cucerirea de noi poziții, o nouă mărire a salariilor, o nouă micșorare a zilei de lucru etc.

Și într'adevăr, dacă profiturile industriașilor petroliști sunt astăzi fabulos de mari în comparație cu profiturile altor industriași din Rusia și Europa; dacă piața petrolului nu numai că nu se restrânge, ci, dimpotrivă, se extinde, cuprinzând noi regiuni (de pildă, Bulgaria); dacă numărul puțurilor eruptive crește întruna; dacă prețurile la petrol nu numai că nu scad, dar, dimpotrivă, manifestă o tendință de creștere, — nu este oare limpede că muncitorii au toată posibilitatea de a sfărâma lanțurile răbdării de rob, de a scutura jugul ru-

șinoasei tăceri, de a ridica steagul contraofensivei împotriva industriașilor petroliști, smulgându-le condițiuni de muncă noi, mai bune ?...

Dar, ținând seamă de toate acestea, nu trebuie să uităm nici faptul că iminenta grevă generală va fi cea mai serioasă, de cea mai lungă durată și cea mai îndârjită din toate grevele care au avut loc până acum la Bacu. Trebuie să avem în vedere că dacă în decursul grevelor precedente ne-au fost favorabile 1) avântul general din Rusia, 2) relativa „neutralitate” a autorităților locale, — neutralitate determinată de avântul general din Rusia — 3) lipsa de experiență și de organizare a industriașilor petroliști, care și-au pierdut capul la prima grevă, — acum nu mai putem conta pe niciunul din acești trei factori. Avântului general i-a luat locul o acalmie generală, care încurajează pe industriașii petroliști. „Neutralității” relative a autorităților locale i-a luat locul ferma lor hotărîre de a folosi toate mijloacele „de reprimare”. Lipsei de experiență și de organizare a industriașilor petroliști i-a luat locul organizarea lor. Mai mult, industriașii petroliști au dobândit o experiență atât de mare în luptă, încât ei înșiși provoacă pe muncitori la greve. Sunt gata să-i provoace chiar la o grevă generală, cu condiția numai ca aceasta să fie neorganizată și să le îngăduie „să-i facă docili dintr’odată” pe muncitori.

Toate acestea dovedesc că muncitorii vor avea de dus o luptă serioasă și grea împotriva unor dușmani organizați. Lupta este inevitabilă. Victoria este posibilă, cu toate că există nenumărate împrejurări neprielnice. Trebuie numai ca lupta muncitorilor să nu fie spontană și răzleață, ci organizată, sistematică și conștientă.

Numai cu această condiție se poate conta pe victorie.

Nu știm când anume va începe greva generală; în orice caz nu atunci când le va conveni industriașilor petroliști. Deocamdată știm un singur lucru: că trebuie să începem de pe acum o muncă îndârjită pentru pregătirea grevei generale; punând în această muncă tot ce poate da mintea, energia și curajul nostru.

Să mărim coeziunea și organizarea noastră — iată lozinca muncii noastre de pregătire.

Deaceea, trebuie să începem fără întârziere acțiunea de unire a masei muncitorilor în jurul social-democrației, în jurul sindicatelor. Trebuie, în primul rând, să punem capăt sciziunii din sânul organizației, unind amândouă fracțiunile într'un singur tot. Trebuie de asemenea să punem capăt sciziunii din syndicate, unindu-le într'un singur sindicat puternic. Trebuie să înviorăm comisiile de schelă și uzină, să le insuflăm spiritul socialismului, să le legăm de mase și prin ele să ne legăm cu întreaga armată a petroliștilor. Trebuie să procedăm la întocmirea unor revendicări comune, care să-i poată uni pe muncitori într'o singură armată puternică. Trebuie să intervenim permanent în toate conflictele între muncitori și industriași petroliști și prin aceasta să unim în fapt pe muncitori în jurul social-democrației. Într'un cuvânt, trebuie să ne pregătim fără încetare, din răputeri, pentru a face față în mod demn grelei, dar glorioasei greve generale care se apropie.

La muncă, deci, cu forțe unite, pentru pregătirea grevei economice generale !

*Ziarul „Proletarul din Bacu”
Nr. 7, din 27 August 1909
Semnat : K. K o . . .*

Reprodus după textul ziarului.

CRONICĂ DE PARTID ⁷⁹

Publicăm mai jos rezoluția comitetului din Bacu cu privire la divergențele din sânul redacției ziarului „Proletarul“. Aceste divergențe nu sunt ceva nou, ele formează demult obiectul unei polemici în presa noastră de peste hotare. Se vorbește chiar despre o sciziune în fracțiunea bolșevică. Or, muncitorii din Bacu cunosc prea puțin sau deloc fondul acestor divergențe. Socotim deaceea că rezoluția trebuie să fie însoțită de unele lămuriri.

În primul rând, despre sciziunea din fracțiunea bolșevică. Declarăm că în fracțiune nu există și nu a existat vreo sciziune: există doar divergențe în chestiunea posibilităților legale. Iar divergențe de acest fel au existat și vor exista întotdeauna într-o fracțiune atât de numeroasă și de vie cum este cea bolșevică. Oricine știe că la un moment dat au fost în fracțiune divergențe destul de serioase în chestiunea programului agrar, a acțiunilor de partizani, a sindicatelor și partidului și, cu toate acestea, fracțiunea nu s'a scindat, deoarece în celelalte chestiuni mari de domeniul tacticei exista în sânul fracțiunii o solidaritate deplină. Acelaș lucru trebuie

spus și despre cazul de față. Prin urmare, svonurile despre o sciziune în fracțiune sunt curată născocire.

În ceea ce privește divergențele înseși, în redacția lărgită a ziarului „Proletarul”⁸⁰, care este alcătuită din 12 persoane, s’au precizat două curente: majoritatea redacției (10 contra 2) crede că posibilitățile legale pe care le oferă sindicatele, cluburile și mai cu seamă tribuna Dumei trebuesc folosite pentru a consolida partidul; că partidul nu trebuie să recheme fracțiunea sa din Dumă, că trebuie, dimpotrivă, să ajute fracțiunea să-și îndrepte greșelile și să ducă dela tribuna Dumei o agitație social-democrată justă și deschisă. Minoritatea redacției (doi), în jurul căreia se grupează așa numiții otzoviști și ultimatiști, crede, dimpotrivă, că posibilitățile legale nu au o valoare deosebită; ea privește cu neîncredere fracțiunea din Dumă, nu găsește de cuviință s’o sprijine, fiind gata chiar, în anumite condițiuni, s’o recheme din Dumă.

Comitetul din Bacu socotește că punctul de vedere al minorității din redacție nu este în concordanță cu interesele partidului și ale proletariatului și deaceea se pronunță hotărât pentru poziția adoptată de majoritatea redacției, al cărei reprezentant este tovarășul Lenin.

REZOLUȚIA COMITETULUI DIN BACU ASUPRA DIVERGENȚELOR D'N REDACȚIA LĂRGITĂ A ZIARULUI „PROLETARUL”

Comitetul din Bacu a luat în discuție starea de lucruri ce s’a creat în redacția lărgită a ziarului „Proletarul”, folosindu-se de materialul tipărit trimis de am-

bele părți ale redacției și a ajuns la următoarea concluzie :

1) Din punctul de vedere al fondului chestiunii, poziția majorității redacției în chestiunea activității din Dumă și înafara ei este singura justă. Comitetul din Bacu socotește că numai această poziție poate fi denumită cu adevărat bolșevică, bolșevică prin spiritul ei și nu numai prin litera ei.

2) „Otzovismul“, ca curent în fracțiune, este rezultatul subaprecierii — dăunătoare partidului — a posibilităților legale și mai cu seamă a tribunei Dumei. Comitetul din Bacu afirmă că în condițiile actuale de acalmie, în lipsa altor mijloace mai serioase de agitație social-democrată deschisă, activitatea desfășurată dela tribuna Dumei poate și trebuie să fie unul din domeniile importante ale activității partidului.

3) „Ultimatismul“, ca memento permanent pentru fracțiunea din Dumă în ceea ce privește disciplina de partid, nu reprezintă niciun curent în fracțiunea bolșevică. Intrucât însă el caută să aibă situația de curent aparte, care se mărginește la a demonstra drepturile C.C. față de fracțiunea din Dumă, „ultimatismul“ este cea mai proastă formă de „otzovism“. Comitetul din Bacu afirmă că numai munca neobosită a C.C. în fracțiune și cu fracțiunea poate să facă din ea o fracțiune cu adevărat partinică și cu adevărat disciplinată. Comitetul din Bacu socotește că activitatea fracțiunii din Dumă în ultimele luni o dovedește cu prisosință.

4) Așa numita „zidire de dumnezeu“, ca curent literar, și în genere introducerea elementelor religioase în socialism, este rezultatul interpretării bazelor marxismului într'un mod neștiințific, deci dăunător prole-

tariatului. Comitetul din Bacu subliniază că marxismul s'a format și a devenit o concepție precisă despre lume nu datorită alianței cu elementele religioase, ci în urma unei lupte necruțătoare împotriva lor.

5) Având ca punct de plecare cele arătate mai sus, comitetul din Bacu socotește că lupta ideologică necruțătoare împotriva curentelor amintite, grupate în jurul minorității din redacție, este una din sarcinile urgente, imediate, ale activității partidului.

6) Pe de altă parte, pornind dela faptul că ambele părți ale redacției, cu toate divergențele sus-arătate, sunt solidare în chestiunile de mai mare importanță pentru fracțiune (aprecierea momentului, rolul proletariatului și al celorlalte clase în revoluție etc.), comitetul din Bacu socotește că unitatea fracțiunii, deci și activitatea comună a ambelor părți ale redacției, este posibilă și necesară.

7) Pentru aceste motive, comitetul din Bacu nu este de acord cu politica majorității redacției pe plan organizatoric și protestează împotriva oricărei „izgoniri din mijlocul nostru“ a partizanilor minorității redacției. Comitetul din Bacu protestează în egală măsură împotriva comportării tovarășului Maximov, care a declarat că nu se supune hotărârilor redacției, dând astfel un nou prilej pentru noi fricțiuni, și mai serioase.

8) Ca măsură practică pentru lichidarea situației anormale ce s'a creat, comitetul din Bacu propune convocarea unei conferințe a bolșevicilor, paralelă cu conferința generală a partidului ⁸¹.

În chestiunea „școlii din N N” și în chestiunea atitudinii față de „menșevicii de stânga”, comitetul din Bacu se abține deocamdată de a adopta rezoluții precise, din lipsă de material suficient.

2 August 1909.

*Ziarul „Proletarul din Bacu”
Nr. 7, din 27 August 1909.*

Reprodus după textul ziarului.

DESPRE GREVA DIN DECEMBRIE ȘI CONTRACTUL DIN DECEMBRIE

(Cu prilejul celei de a cincea aniversări)

Tovarăși !

S'au împlinit astăzi 5 ani de când, în sectoarele orașului Bacu, s'a declarat, în Decembrie 1904, greva economică generală.

Zilele acestea se vor împlini 5 ani de când muncitorii și industriașii petroliști au redactat renumitul contract din Decembrie, „constituție a mazutului” pentru noi.

Ne amintim cu mândrie de aceste zile, deoarece ele sunt zile ale victoriei noastre, zile de înfrângere a industriașilor petroliști !

Revedem gloriosul tablou, cunoscut de noi toți, când masele de mii de muncitori în grevă, înconjurând uzina „Forța Electrică”, au dictat delegaților lor revendicările din Decembrie, iar reprezentanții industriașilor petroliști, adăpostiți în uzina „Forța Electrică” și asediați de muncitori, „își exprimau solidaritatea”, semnau contractul, „erau de acord cu orice”...

A fost o adevărată victorie a nevoiașilor-proletari asupra bogătașilor-capitaliști, victorie care a marcat începutul unor „noi rândueli” în industria petroliferă.

Până la contractul din Decembrie lucram în medie 11 ore pe zi, iar după încheierea contractului ziua de lucru a fost stabilită la 9 ore, introducându-se treptat ziua de lucru de 8 ore pentru muncitorii care lucrează la sonde.

Până la contractul din Decembrie primeam în medie aproape 80 de copeici, iar după încheierea contractului salariul a fost urcat la o rublă și câteva copeici pe zi.

Până la greva din Decembrie nu ni se dădeau nici alocații de chirie, nici pentru încălzit; mulțumită grevei însă, am reușit să obținem pentru muncitorii din ateliere atât una cât și cealaltă, rămânând numai ca aceste cuceriri să fie extinse și la ceilalți muncitori.

Până la greva din Decembrie, la schele și în uzine domnea bunul plac absolut al slugilor capitalului, care ne băteau și ne amendau fără teamă de pedeapsă; mulțumită grevei însă s'a stabilit o anumită ordine, o anumită „constituție“, în virtutea căreia am căpătat posibilitatea să ne exprimăm voința prin delegații noștri, să ducem tratative cu industriașii petroliști, să precizăm de comun acord relațiile dintre noi și ei.

Din „amșari“⁸² și „vite de samar“ ne-am transformat dintr'odată în oameni care luptă pentru o viață mai bună !

Iată ce ne-a dat greva din Decembrie și contractul din Decembrie !

Dar nu numai atât. Esențialul pe care ni l-a dat lupta din Decembrie este încrederea în propriile noastre forțe, certitudinea victoriei, hotărîrea de a porni la noi lupte, conștiința faptului că lanțurile robiei capitaliste nu vor putea fi rupte „decît cu propriile noastre mâini“...

De atunci am înaintat mereu, obținând majorarea salariilor, extinderea alocațiilor de chirie la muncitorii dela schele, consolidând „constituția mazutului“, obținând recunoașterea parțială a comisiilor de schelă și uzină, organizându-ne în sindicate, strângându-ne rândurile în jurul social-democrației...

Dar toate acestea au fost de scurtă durată. După declinul revoluției și înțepirea contrarevoluției, mai ales dela începutul anului 1908, industriașii petroliști, invocând în chip fățarnic scăderea extracției și restrângerea pieței petrolului, încep să ne răpească vechile cuceriri. Ei desființează gratificațiile și alocațiile de chirie. Introduc munca în două schimburi cu durata de 12 ore, în locul celor trei schimburi de 8 ore. Reduc asistența medicală. Ei au și desființat căminele populare, iar în prezent desființează școlile alocând pentru ele o sumă mizerabilă, în timp ce pentru poliție cheltuesc anual peste 600 mii de ruble. Nu mai vorbim despre reintroducerea bătailor și amenzilor, despre desființarea comisiilor și despre persecuțiile la care slugile guvernului țarist — lacheu al marelui capital — supun sindicatele...

Astfel, în ultimii doi ani nu numai că am fost constrânși să renunțăm la îmbunătățirea situației noastre, dar ni s'a înrăutățit chiar situația dinainte, ni s'au răpit vechile cuceriri, fiind împinși înapoi la timpurile vechi, dinainte de Decembrie.

Și iată că astăzi, 13 Decembrie, la a cincea aniversare a grevei victorioase din Decembrie, când industriașii petroliști au tremurat în fața noastră, iar noi, fiind în ofensivă, am cucerit drepturi noi, — tocmai astăzi se ridică înaintea noastră o problemă serioasă, care

îrământă masele muncitorilor din industria petrolului: mult timp vom mai continua noi să tăcem, va avea cândva o margine răbdarea noastră și n'a sosit oare timpul să sfărâmăm lanțurile tăcerii și să ridicăm steagul grevei economice generale pentru revendicările noastre vitale ?

Judecați și voi. Extracția a atins anul acesta 500 milioane puduri — cifră pe care n'a atins-o în niciunul din ultimii patru ani. Prețul petrolului nu scade deloc, deoarece prețul mediu din cursul anului este acelaș ca și anul trecut: 21 copeici. Cantitatea petrolului de erupție, care nu reclamă cheltueli, crește mereu. Piața se lărgeste pe zi ce trece, se renunță la cărbunii de pământ și se trece la petrol. Cantitățile de petrol expediate în alte regiuni cresc neconținut. Și totuși, cu cât industriașii petroliști fac afaceri mai bune, cu cât storc din muncitori „profituri” mai mari, cu atât se poartă mai urât cu aceștia, cu atât îi apasă mai greu pe muncitori, cu atât mai zelos îi concediază pe tovarășii conștienți, cu atât răpesc mai hotărît puținul ce le-a mai rămas !

Nu e oare limpede, tovarăși, că situația din industria petroliferă devine tot mai favorabilă unei lupte comune a muncitorilor petroliști și că acțiunile provocatoare ale industriașilor petroliști împing în mod inevitabil pe muncitori la o astfel de luptă ?

Căci, tovarăși, una din două: ori vom îndura la infinit, decăzând până la o stare de robi necuvântători, ori ne vom ridica la lupta comună pentru revendicările noastre comune.

Tot trecutul și prezentul nostru, lupta și victoriile noastre arată că vom alege cea de a doua cale, calea

grevei generale pentru mărirea salariilor și pentru ziua de lucru de opt ore, pentru construirea de locuințe muncitorești și pentru alocații de chirie, pentru cămine populare și școli, pentru asistență medicală și pentru despăgubirea celor ce au suferit accidente de muncă, pentru drepturile comisiilor de schelă și uzină și cele ale sindicatelor.

Și vom învinge, tovarăși, în ciuda represiunilor fără seamăn, în ciuda organizării crescânde a industriașilor petroliști; îi vom face docili pe patronii noștri întocmai ca acum cinci ani, dacă vom intensifica munca noastră de pregătire a grevei generale, dacă vom întări comisiile noastre de schelă și uzină, dacă vom lărgi syndicatele noastre, dacă ne vom strânge rândurile în jurul social-democrației.

Social-democrația ne-a dus la victorie în Decembrie 1904 și tot ea ne va duce la viitoarele victorii printr'o grevă generală organizată.

Aceasta ne-o spune experiența glorioasei lupte din Decembrie.

Deci, fie ca această zi, ziua declarării grevei victorioase din Decembrie 1904, să ne însuflețească pentru o muncă dârză și unită în vederea pregătirii grevei generale !

Simpatia noastră a tuturor pentru această zi să fie pentru industriașii petroliști o funestă prevestire a viitoarei greve generale condusă de social-democrație!

Trăiască viitoarea grevă generală !

Trăiască social-democrația !

Comitetul din Bacu al P. M. S. D. R.

13 Decembrie 1909.

Proclamație, editată separat.

Reprodus după textul proclamației.

SCRISORI DIN CAUCAZ ⁸³

I

BACU

SITUAȚIA DIN INDUSTRIA PETROLIFERĂ

După ce s'a făcut oarecum „liniște“ în țară, după o recoltă bună în Rusia și după înviorarea activității în regiunea industrială centrală, industria petroliferă a intrat într'o fază de oarecare avânt. Datorită faptului că grevele parțiale prezintă un risc (din cauza crunțelor represiuni politice și organizării crescânde a industriașilor petroliști), pierderile producției de țiței cauzate de greve s'au redus la vreo 500.000 de puduri (în 1908 se ridicau la 11 milioane, iar în 1907 la 26 milioane de puduri). Absența grevelor și mersul regulat al lăcăritului țițeiului au fost una din condițiile prielnice pentru mărirea cantității de petrol provenit din erupție. Situația (relativ) stabilă care s'a creat în industria petroliferă i-a redat piața pe care o pierduse în anii din urmă. Anul acesta producția petrolului a crescut la 500 milioane de puduri, cifră la care n'a ajuns în niciunul din ultimii patru ani (anul trecut se ridicase la cifra de

467 milioane de puduri). În urma faptului că în regiunea industrială centrală se cere din ce în ce mai mult combustibil lichid, precum și a faptului că liniile ferate Sud-Est, Riazan-Urali și Moscova-Cazan au trecut dela întrebuințarea cărbunelui din bazinul Donețului la întrebuințarea petrolului, livrările de petrol din anul acesta au depășit cu mult pe cele din anul trecut. Cu toate văicărelile industriașilor petroliști, prețul petrolului nu scade, ci rămâne la vechiul nivel, deoarece prețul mediu din cursul anului e acelaș ca și în anul trecut (21 copeici). Iar puțurile binecuvântate erup întruna, răsplătindu-i pe industriașii petroliști cu o ploaie de petrol.

Intr'un cuvânt, „afacerile” industriașilor petroliști se îndreaptă.

Cu toate acestea, represaliile economice nu numai că nu scad în intensitate, dar, dimpotrivă, se înăspresc și mai mult. „Gratificațiile” și alocațiile de chirie sunt retrase. Munca în trei schimburi (8 ore de lucru) este înlocuită prin munca în două schimburi (12 ore de lucru), iar munca suplimentară de echipă devine sistem. Asistența medicală și alocațiile pentru școli sunt reduse la minimum (în schimb, pentru poliție industriașii petroliști cheltuesc peste 600 mii de ruble anual!). Cantinele și căminele populare au și fost desființate. Comisiile de schelă și uzină și syndicatele sunt cu totul ignorate, iar concedierea tovarășilor conștienți continuă ca și înainte. Se practică din nou amenzile și bătăile.

Slugile puterii țariste, poliția și jandarmeria, sunt cu totul la ordinele regilor petrolului. Impânzirea regiunilor petrolifere din Bacu cu spioni și provocatori, izgonirea în masă a muncitorilor pentru cel mai mic conflict cu industriașii petroliști, desființarea completă

a „libertăților“ efective — privilegiile Bacu-ului — și arestările care nu mai conțin — iată tabloul activității „constituționale“ a administrației locale. Și e lesne de înțeles: în primul rând, „prin însăși natura ei“, această administrație nu poate să nu înnăbușe orice „libertate“, oricât de elementară ar fi ea; în al doilea rând, ea trebuie să procedeze astfel și din cauză că industria petroliferă, care aduce vistieriei un „venit“ anual de cel puțin 40 milioane ruble, provenit din taxa pe pud, din cota-parte vărsată pentru terenurile statului, din accize și din tariful pentru transport, „are nevoie“ de liniște și de lăcărit neîntrerupt al țiteiului. Nu mai vorbim de faptul că fiecare defecțiune survenită în industria petroliferă are repercusiuni defavorabile asupra regiunii industriale centrale, iar acest lucru, la rândul său, turbură „afacerile“ guvernului. Este adevărat că, într'un trecut nu prea depărtat, guvernul socotea necesar să îngăduie o oarecare „libertate“ în regiunile petrolifere, organizând „conferința“ muncitorilor și industriașilor petroliști. Dar aceasta a fost în trecut, când șansele contrarevoluției nu păreau încă lămurite; pe atunci politica cea mai avantajoasă era de a cocheta cu muncitorii. Acum situația s'a lămurit, contrarevoluția s'a consolidat „definitiv“ și politica de cochetare a fost înlocuită cu politica represiunilor bestiale, iar frazeologul Djuncovschi a fost înlocuit cu pogromistul Martânov.

Între timp, muncitorii pierd definitiv încrederea în eficacitatea grevelor parțiale, începând să vorbească tot mai hotărât despre o grevă economică generală. Faptul că „afacerile“ industriașilor petroliști merg mai bine, iar represaliile se înăspresc totuși, îi revoltă până

în adâncul sufletului și le creează o stare de spirit combativă. Și cu cât vechile cuceriri sunt răpite mai hotărît, cu atât mai mult coace în mințile muncitorilor ideea grevei generale, cu atât mai mare este nerăbdarea cu care „așteaptă“ ei „declaraarea“ acestei greve.

Organizația a ținut seamă atât de situația din industria petroliferă, cât și de starea de spirit a muncitorilor, ambele favorabile grevei, și a hotărît să înceapă munca de pregătire a unei greve generale. În prezent, comitetul din Bacu consultă masele și se ocupă cu întocmirea revendicărilor comune care să poată uni întregul proletariat din industria petroliferă. După toate probabilitățile, revendicările vor cuprinde: ziua de lucru de 8 ore, mărirea salariilor, desființarea muncilor suplimentare și de echipă, o mai serioasă asistență medicală, construirea de locuințe muncitorești și alocații de chirie, cămine populare și școli, recunoașterea comisiilor și a sindicatelor. Organizația și organul ei executiv — comitetul din Bacu — socotesc că, în ciuda întetirii contrarevoluției și a organizării crescânde a industriașilor petroliști, muncitorii vor reuși să-și cucerească dreptul lor, dacă vor opune forțelor vrăjmașe organizarea lor de clasă prin unificarea comisiilor de schelă și uzină, prin lărgirea și întărirea sindicatelor, prin unirea lor în jurul social-democrației. Alegerea momentului depinde de nenumărate și felurite condițiuni, care cu greu ar putea fi precizate dinainte. Deocamdată e limpede un lucru: greva este inevitabilă și trebuie să ne pregătim pentru ea fără a pierde „nici o singură clipă“...

ADMINISTRAȚIA AUTONOMĂ A REGIUNII EXPLOATĂRILOR PETROLIFERE

Inviorarea industriei petrolifere nu este singurul fenomen important din viața proletariatului din Bacu. Un alt eveniment tot atât de important este „campania pentru zemstve“, care a fost inaugurată de curând la noi. Ne referim la crearea unei administrații autonome în regiunile petrolifere din Bacu. În urma cunoscutelor „dispoziții“ ale ministerului de interne cu privire la înființarea zemstvelor în regiunile dela periferiile țării și a „circularei“ corespunzătoare a rezidentului Caucazului cu privire la măsurile practice ce trebuiesc luate pentru înființarea zemstvelor în Caucaz, industriașii petroliști au pornit la elaborarea unui proiect de administrație autonomă a regiunii petrolifere. Principiile acestui proiect, care vor fi, fără îndoială, aprobate de congresul ordinar (al 28-lea) al industriașilor petroliști, sunt aproximativ următoarele: Regiunea exploatărilor petrolifere (Balahanî, Romanî, Sabunci, Surahanî, Bibi-Eibat) se constituie într'o unitate de zemstvă, aparte de oraș și de județ, denumită administrația autonomă a regiunii exploatărilor petrolifere. Funcțiunile acestei administrații autonome sunt: aprovizionarea cu apă, iluminatul, construirea de drumuri, tramvaie, asistență medicală, cămine populare, școli, construirea de abatoare și băi, construirea de locuințe muncitorești etc. Administrația autonomă este organizată, în linii generale, după tipul „regulamentului“ din 12 Iunie 1890 ⁸⁴, cu deosebirea însă că după acest „regulament“ nobilimii i se asigură în mod obligator jumătate din numărul locurilor în zemstvă; aici însă, de-

oarece nobile nu există (prin despărțirea regiunii exploatărilor petrolifere de restul județului, industriașii petroliști s'au pus la adăpost de predominarea proprietarilor de pământ, obținând astfel predominarea lor), acelaș număr de locuri nu este nici măcar asigurat tuturor industriașilor petroliști, ci numai unui număr de 23 mari industriași petroliști. Din 46 de locuri ale administrației autonome, 6 locuri revin reprezentanților departamentelor și instituțiilor publice; 4 locuri revin populației muncitorești care numără o sută de mii de oameni; 18 locuri — celor care plătesc $\frac{2}{3}$ din totalul impozitelor, adică unui număr de 23 mari industriași petroliști (întregul buget se ridică la suma de circa 600 mii de ruble); 9 locuri — celor care plătesc $\frac{1}{6}$ din impozite, adică unui număr de 140-150 industriași petroliști mijlocii, care sunt într'o stare de vasalitate față de cei mari; restul de 9 locuri revin micii-burghezii comercialo-industriale (circa 1.400 oameni).

Precum vedeți, avem pe de o parte, capitaliști privilegiați, iar pe de altă parte o zemstvă pur industrială, care va fi inevitabil o arenă de ciocniri aprige între muncă și capital.

Organizând o astfel de zemstvă, industriașii petroliști urmăresc: să facă, în primul rând, ca cea mai mare parte a funcțiunilor culturale și economice ale „congresului” lor să treacă pe seama administrației autonome a regiunii exploatării petrolifere, transformând „congresul” într'un sindicat pur; să facă, în al doilea rând, ca și restul burgheziei, proprietarii de întreprinderi auxiliare, de antreprize de foraj etc., să participe la cheltuelile necesitate de satisfacerea nevoilor populației muncitorești dela exploatările petrolifere. În ce privește

faptul că sunt prevăzute 4 locuri pentru muncitori, care aleg „potrivit regulamentului pentru Duma a 3-a de stat” (împuterniciți din partea colegiului muncitoresc și apoi 4 delegați), — aceasta nu numai că nu reprezintă un sacrificiu din partea industriașilor petroliști, dar le convine chiar foarte bine: cele 4 voturi ale muncitorilor ca decor al administrației reprezintă un gest atât de „liberal” și de... ieftin, încât regii petrolului puteau să și-l îngăduie cu ușurință.

Pe de altă parte, nu încapе îndoială că, întrucât administrația autonomă a regiunii exploatărilor petrolifere va reuni într'un singur tot burghezia petrolistă și cea — ca să zicem așa — „auxiliară”, ea va trebui să reunească și pe muncitorii din industria petroliferă și pe cei din întreprinderile auxiliare, care în prezent sunt răzlețiți, dându-le posibilitatea să-și prezinte revendicările comune prin mijlocirea celor 4 reprezentanți ai lor.

Ținând seama de toate acestea, comitetul din Bacu, în rezoluția cu privire la administrația autonomă a regiunii exploatărilor petrolifere, a hotărît să folosească proiectata administrație autonomă în sensul de a **participa la ea** spre a face agitație pentru nevoile economice generale ale muncitorilor și a intensifica organizarea lor.

Mai departe, în vederea lărgirii cadrului sistemului electoral și pornind dela faptul că administrația autonomă a regiunilor exploatărilor petrolifere va avea să se ocupe în genere tot de problemele care frământă pe muncitori și de care s'au ocupat conferințele convocate până acum — iar la aceste conferințe muncitorii aveau un număr egal de voturi cu cel al industriașilor petro-

liști —, rezoluția organizației cere ca muncitorii să aibă în administrația autonomă un număr egal de voturi cu cel al industriașilor, subliniind totodată că lupta în sânul administrației autonome poate fi eficace numai în măsura în care va fi susținută de o luptă înafara administrației autonome și va sluji intereselor acestei lupte.

În afară de aceasta, luând în considerație hotărîrea conferinței guberniale — hotărîre desavantajoasă pentru muncitori — de a separa de regiunea exploatărilor petrolifere cu administrație autonomă localitățile Balahanî, Sabunci, Romanî, care de fapt sunt așezări muncitorești, organizația cere ca aceste localități să fie încadrate în administrația autonomă a regiunii exploatărilor petrolifere.

În sfârșit, în partea generală a rezoluției, arătând că votul universal, egal, direct și secret este o condiție necesară a dezvoltării libere a administrațiilor autonome locale și a liberei manifestări a contradicțiilor de clasă existente, comitetul din Bacu subliniază necesitatea răsturnării puterii țariste și a convocării unei Adunări Constituante a întregului popor ca o condiție prealabilă pentru crearea unor administrații autonome locale consecvent democratice...

Administrația autonomă a regiunii exploatărilor petrolifere se află deocamdată în stadiul constituirii. Proiectul comisiunii industriașilor petroliști urmează să fie aprobat de congresul industriașilor petroliști și, trecând apoi prin cancelaria rezidentului, să fie înaintat ministerului de interne, pe urmă Dumei de stat etc. Cu toate acestea, organizația a hotărît să înceapă campania de pe acum, să convoace întruniri la schele și în

uzine cu scopul de a demasca pe industriaşii petrolişti, de a populariza platforma sa în masele largi şi de a face agitaţie pentru o Adunare Constituantă a întregului popor. Din acelaş motiv, organizaţia nu va renunţa nici să „participe” la congresul industriaşilor petrolişti, nici să folosească tribuna Dumei, furnizând în prealabil fracţiunii noastre materialul necesar.

SITUAŢIA ORGANIZAŢIEI

Datorită unor anumite condiţiuni existente la schele, condiţiuni specifice oraşului Bacu (unele posibilităţi de întrunire, pe care administraţia n'a reuşit să le desfiinţeze cu totul, existenţa comisiilor de schelă şi uzină), organizaţia din Bacu are o situaţie mai avantajoasă decât acelea din alte regiuni ale Rusiei. În afară de aceasta, aşa numitele posibilităţi legale înlesnesc şi ele munca. Datorită acestui fapt, organizaţia are destul de multe legături. Legăturile rămân însă nefolosite din cauza lipsei de forţe şi fonduri. Se simte nevoia unei agitaţii verbale şi mai cu seamă a unei agitaţii scrise în limbile tătară, armeană şi rusă; însă din lipsă de fonduri (şi forţe) trebuie să ne mărginim numai la limba rusă, deşi muncitorii musulmani, de pildă, ocupă un loc foarte important în producţie (lăcărit) şi sunt în număr relativ mai mare decât Ruşii sau Armenii. „Proletarul din Bacu” (organul comitetului din Bacu) ⁸⁵ care se scoate în limba rusă, nu mai apare de trei luni, mai ales din lipsă de fonduri. În ultima lui şedinţă, comitetul din Bacu a adoptat propunerea comitetului din Tiflis cu privire la scoaterea unui organ co-

mun, în măsura posibilităților în trei sau patru limbi (rusă, tătară, georgiană și armeană). Organizația noastră nu numără mai mult de 300 de membri (în înțelesul strict al cuvântului). Unificarea cu tovarășii menșevici (cam 100 de membri) nu a pășit încă pe făgașul realizării; nu se remarcă deocamdată decât doar o dorință, în această direcție, dar numai dorințele nu pot lichida sciziunea... Propaganda se face numai în cercurile de studii superioare, denumite la noi „convorbiri”. Sistemul este acela al conferințelor. Se simte o mare lipsă de literatură propagandistică serioasă... Asupra masei membrilor de partid are o influență negativă faptul că organizația este ruptă de partid și că nu există deloc informațiuni asupra treburilor organizațiilor de partid din Rusia. Un ziar central rusesc, conferințe generale de partid organizate regulat și vizite sistematice făcute de membrii C.C. ar putea fi de un real folos. Din hotărârile cu caracter organizatoric general luate de comitetul din Bacu, două sunt deosebit de importante: aceea în legătură cu conferința generală a partidului și aceea în legătură cu ziarul central rusesc *. În ceea ce privește prima chestiune, comitetul din Bacu socotește că se impune convocarea, cât mai grabnic posibil, a unei conferințe pentru rezolvarea problemelor devenite actuale, mai cu seamă a problemelor organizatorice. Paralel cu această conferință, comitetul din Bacu socotește deasemenea necesară o conferință a bolșevicilor în vederea lichidării situației anormale care s'a creat în ultimele luni în sânul fracțiunii. În ceea ce privește a doua chestiune, comitetul din

* Vezi volumul de față, pag. 207—210. — Nota Red.

Bacu, constatând că organizațiile sunt izolate una de alta și fiind de părere că numai un organ central rusesc, care să apară în Rusia, ar putea uni organizațiile de partid într'un singur tot, — propune partidului să întreprindă organizarea unui astfel de ziar.

„POSIBILITĂȚILE LEGALE“

Dacă organizația noastră a făcut față relativ ușor crizei, dacă nu și-a întrerupt niciodată activitatea și a reacționat totdeauna, într'un fel sau altul, la toate problemele la ordinea zilei, aceasta se datorește în mare măsură „posibilităților legale“ din jurul ei, care mai există până în ziua de azi. Firește că „posibilitățile legale“ își datorează, la rândul lor, existența condițiilor speciale din industria petroliferă, rolului special pe care îl are această industrie în economia națională; dar nu despre aceasta e vorba acum... Dintre „posibilitățile legale“ din Bacu, un deosebit interes prezintă comisiile de schelă și uzină. Aceste comisii sunt alese de toți muncitorii, fără excepție, ai unei firme, fără deosebire de naționalitate și de convingeri politice. Rolul lor este de a duce în numele muncitorilor tratative cu administrația firmei în toate chestiunile care privesc munca la schele și în uzine. În înțelesul strict al cuvântului, ele nu sunt încă organizații legale, dar în mod indirect și de fapt ele sunt pe deplin legale, deoarece ființează pe baza „contractului din Decembrie“, ale cărui prevederi sunt în întregime cuprinse în „carnetele de plată“ ale muncitorilor, emise în urma autorizației autorităților. Este lesne de înțeles însemnătatea pe care o au

comisiile de schelă și uzină pentru organizația noastră: prin mijlocirea lor, organizația noastră capătă posibilitatea de a exercita în mod organizat o influență asupra întregii mase a muncitorilor petroliști; este nevoie doar ca aceste comisii să apere în fața masselor hotărârile organizației. Este adevărat că însemnătatea comisiilor nu mai este acum atât de mare, deoarece industriașii petroliști nu le mai iau în considerație; dar comisiile „sunt luate în considerație“ de muncitori, și pentru noi acest lucru este mai important ca orice...

În afară de comisii mai există și syndicatele, propriu zis două syndicate: „al muncitorilor din industria petroliferă“ (aproape 900 membri) și „al muncitorilor dela atelierele mecanice“ (aproape 300 membri). Syndicatul muncitorilor „dela extracție“ poate să nu fie luat în seamă, deoarece este cu totul neînsemnat. Nu ne referim la syndicatele altor profesii, fără o legătură directă cu industria petroliferă, și nici la sindicatul ilegal al marinarilor (aproape 200 membri), care se află sub influența socialiștilor-revoluționari, deși acesta din urmă are însemnătate pentru industria petroliferă. Din cele două syndicate amintite, primul (influență bolșevică) se bucură de o deosebită popularitate printre muncitori. El este constituit după principiul organizării pe ramuri de producție, unind pe muncitorii tuturor categoriilor de muncă din industria petroliferă (extracție, foraj, ateliere mecanice, rafinării, salahori). Acest tip de organizare este dictat de condițiunile de luptă care fac să nu aibă nici un rost ca muncitorii din atelierele mecanice să declare grevă independent de muncitorii dela extracție etc. Mun-

citorii au înțeles acest lucru* și au început să părăsească în massă sindicatul „muncitorilor din atelierele mecanice“. Sindicatul „muncitorilor din atelierele mecanice“ (influență menșevică), organizat pe baze profesionale, nu admite principiul organizării pe ramuri de producție, propunând să existe trei sindicate diferite (un sindicat al muncitorilor dela atelierele mecanice, un sindicat al muncitorilor dela schele și unul al celor dela rafinării) în locul unui sindicat comun. Însă principiul organizării pe profesii a fost demult respins de practica sindicală din Bacu. Așa se și explică, în treacăt fie zis, declinul progresiv al sindicatului „muncitorilor din atelierele mecanice“. Acest lucru îl văd de altfel și conducătorii sindicatului, dat fiind că primesc în sindicat și alți muncitori în afară de cei dela atelierele mecanice, trecând astfel peste propriul lor principiu. Dacă n'ar fi fost la mijloc ambiția absurdă a acestor conducători, sindicatul „muncitorilor din atelierele mecanice“ ar fi fuzionat demult cu sindicatul „muncitorilor din industria petroliferă“, recunoscându-și pe față greșala.

Apropos de fuzionare. Sunt doi ani de când se duc „tratare“ în jurul fuzionării sindicatelor, dar până în prezent nu s'a ajuns la niciun rezultat, deoarece: 1) conducătorii menșevici pun în mod conștient piedici fuzionării, temându-se să nu fie cu totul puși în umbră de majoritatea bolșevică; 2) fracțiunile, sub a căror in-

* Acest lucru încă nu l-a înțeles Dmitriev, care, în cartea sa „Din practica mișcării sindicale“, „demonstrează“ necesitatea existenței a trei sindicate, pe baza „analizei“ nu a condițiilor de luptă a muncitorilor din industria petroliferă, ci... a tehnicii muncii: el pretinde că din moment ce profesiunile sunt diferite, și sindicatele trebuie să fie diferite...

fluență activează sindicatele, nu s'au unificat încă. Și, de altfel, cu cine să se unifice? Cei 80—100 de „membri” pe care-i au, poate, menșevicii nu sunt încă ei înșiși unificați. N'am înregistrat — cel puțin pentru ultimele 8 luni — niciun manifest, nicio acțiune ai cărei inițiatori să fi fost „colectivul de conducere” al menșevicilor, cu toate că în acest interval au avut loc în regiunile petrolifere campanii atât de importante, ca aceea pentru greva generală, pentru zemstvă, cea antialcoolică etc. Organizația menșevică este de fapt absentă, lichidată. La drept vorbind, nu avem cu cine să ne unificăm. Și este firesc ca o asemenea stare de lucruri să frâneze fuzionarea sindicatelor...

Ambele sindicate sunt sindicate fără partid. Dar aceasta nu le împiedică să păstreze cele mai strânse legături cu organizația de partid.

Influența sindicatelor asupra masselor, în special a sindicatului „muncitorilor din industria petroliferă” este destul de mare. Iar acest fapt înlesnește dela sine unirea celor mai vii elemente în jurul organizației noastre.

Printre celelalte „posibilități legale” merită atenție cluburile (influență social-democrată) și cooperativa de consum „Trud”⁸⁶ (influență socialistă-revoluționară și social-democrată) ca centre care grupează cele mai viguroase elemente ale proletariatului din Bacu. Despre atitudinea lor față de organizație, îndeosebi despre cea a clubului „Znanie — sila”⁸⁷, care funcționează în toate regiunile petrolifere (clubul „Nauca” funcționează numai în oraș), se poate spune același lucru ca și despre sindicate...

Ultimele două săptămâni au fost consacrate cam-

paniei antialcoolice, care a reclamat activitatea aproape a tuturor aparatelor legale. Poziția comitetului din Bacu cu privire la această chestiune este exprimată în rezoluția sa. Rezoluția consideră alcoolismul ca un rău inevitabil în regimul capitalist, un rău care poate fi înlăturat numai după prăbușirea capitalismului și triumful socialismului. Reducând pe muncitori și țărani la o stare de robi lipsiți de drepturi și răpindu-le posibilitatea satisfacerii trebuințelor lor culturale, rânduile absolutisto-feudale existente favorizează implicit în gradul cel mai înalt răspândirea beției în păturile celor ce muncesc. Nu mai vorbim despre faptul că reprezentanții „autorităților” încurajează chiar direct beția ca sursă de venituri pentru vistierie. Având în vedere toate acestea, comitetul din Bacu consideră că nici predicile „liberalilor”, care organizează congrese în vederea combaterii alcoolismului și „asociații de abstenență”, nici îndemnul popilor nu vor putea slăbi — cu atât mai puțin stârpi — alcoolismul pe care îl produce inegalitatea în viață și pe care îl stimulează rânduile absolutiste. În cadrul rânduilor capitaliste este posibilă și necesară lupta care urmărește nu desființarea alcoolismului, ci reducerea lui la minimum. Dar, pentru ca o astfel de luptă să reușească, trebuie mai întâi să fie răsturnată puterea țaristă și instaurată în locul ei republica democratică, ce permite libera dezvoltare a luptei de clasă și organizarea proletariatului la orașe și sate, ridicarea nivelului său cultural și pregătirea amplă a forțelor sale în vederea marii lupte pentru socialism. Comitetul din Bacu vede în apropiatul congres pentru combaterea alcoolismului ⁸⁸ un mijloc de agitație pentru revendicările democratice și socialiste ale

proletariatului rus și cere delegatului nostru să lupte împotriva membrilor oportuniști ai congresului, care pun în umbră sarcinile de clasă ale proletariatului...

20 Decembrie.

*Publicat pentru întâia oară
în ziarul „Social-Democratul” Nr. 11,
din 13 (26) Februarie 1910.*

Semnat : K. S.

*Capitolul „Posibilitățile legale”
a fost scris la 20 Decembrie 1909.*

Semnat : K. Stefin.

*Reprodus după textul ziarului.
Capitolul „Posibilitățile legale”
a fost reprodus după manuscris.*

II

TIFLIS

Sub raportul dezvoltării industriale, între Tiflis și Bacu există un total contrast. Dacă Bacu prezintă interes ca centru al industriei petrolifere, Tiflisul nu poate prezenta un interes decât ca centru administrativ, comercial și „cultural” al Caucazului. Numărul total al muncitorilor industriali din Tiflis este de circa 20.000, adică mai mic decât cel al soldaților și polițiștilor. Atelierele căilor ferate sunt singura mare întreprindere (circa 3.500 de muncitori). Celelalte întreprinderi au câte 200, 100 și, de cele mai multe ori, câte 40—20 de muncitori. În schimb, Tiflisul abundă în întreprinderi comerciale și în „proletariat comercial” legat de acestea. Faptul că Tiflisul depinde prea puțin de marile piețe ale Rusiei, veșnic animate și febrile, imprimă Tiflisului pecetea stagnării. Iar faptul că nu există ciocniri pronunțate de clasă, proprii numai marilor centre industriale, fac din el un fel de mlaștină, care așteaptă un impuls dinafară. Astfel se și explică faptul că menșevismul, adevăratul menșevism „de dreapta”, s’a putut menține timp atât de îndelungat la Tiflis. Cu totul

altfel se prezintă Bacu, unde pronunțata poziție de clasă a bolșevicilor găsește un ecou viu printre muncitori!

Ceeace la Bacu este „clar dela sine“, devine clar la Tiflis numai în urma unor îndelungate discuții; limbajul intransigent al bolșevicilor este asimilat cu mare greutate. Așa se și explică „înclinarea deosebită“ a bolșevicilor din Tiflis spre discuții și, dimpotrivă, dorința menșevicilor de „a scăpa“, pe cât posibil, de discuții. Dar din cele spuse mai sus rezultă doar că munca social-democraților revoluționari pe tărâmul educării în spirit socialist a proletariatului din Bacu va lua foarte des și în mod inevitabil forma unei lupte pe tărâm ideologic împotriva menșevismului. Aceasta face să prezinte un deosebit interes o analiză cât de sumară a atmosferei ideologice, împotriva căreia trebuie să luptăm în primul rând, atmosferă pe care o creează menșevicii din Tiflis și care, deocamdată, predomină încă în acest oraș. Această atmosferă poate fi calificată drept lichidatoristă, lichidatoristă nu numai pe plan organizatoric, dar și în tactică și în program. Vom începe deci sumara noastră descriere a stării în care se află treburile de partid la Tiflis prin caracterizarea acestei atmosfere.

lichidatorism in program

Organul în ale cărui coloane se oglindește „opinia publică“ a menșevicilor este presa menșevică georgiană. Credo-ul menșevicilor din Tiflis este exprimat în articolele întitulate „Chestiuni actuale“ (vezi ziarele „Azri“ și „Dasațchisi“⁸⁹). Autorul acestor articole este tov. An⁹⁰, unul din cei mai influenți menșevici din Tiflis.

Să trecem la expunerea acestor articole, care au pregătit din punct de vedere ideologic lichidatorismul la Tiflis.

În articolele sus-menționate, autorul procedează la o „reevaluare a tuturor valorilor“, ajungând la concluzia că partidul (în special bolșevicii) s'a înșelat în ceea ce privește unele din principiile lui programatice și mai ales de tactică. După părerea autorului, trebuie „schimbată radical întreaga tactică a partidului“, pentru a face posibilă „unirea forțelor burgheziei și ale proletariatului“ — singura cheazășie a victoriei revoluției. Dar să vorbească mai bine autorul însuși.

„Bolșevicii au căutat să demonstreze“ — spune autorul — „că el (proletariatul) trebuie să înlăptuiască (în revoluția burgheză) întregul său program minimal. Dar înlăptuirea părții sociale a acestui program minimal ar duce la încătușarea producției burgheziei, ar stârni protestul întregii burghezii, provocând o colosală contrarevoluție... Cine va îndrăzni să afirme că introducerea zilei de lucru de opt ore corespunde intereselor burgheziei nedesvoltate de astăzi?“ Este limpede că „înlăptuirea programului minimal al bolșevicilor este o simplă declamație“ (vezi „Azri“ Nr. 17, Februarie 1908).

Bolșevicii nu sunt, desigur, singurii care au vorbit despre înlăptuirea întregului program minimal, iar istoria nu cunoaște niciun program minimal bolșevic în afară de acela al întregului partid; dar nu acest lucru interesează în cazul de față. Important este că „lipsa de dezvoltare a burgheziei“ și primejdia contrarevoluționară ce decurge din acest fapt determină pe autorul nostru să se ridice împotriva „părții sociale“ a programului, pe care o califică drept o „simplă declamație“, urmând, se vede, să fie lichidată.

Nu veți găsi la tov. An niciun fel de analiză a situației reale în care se află industria (este evident că tov. An se exprimă greșit: în loc să vorbească despre starea de înapoiere a industriei, vorbește despre „lipsa de dezvoltare a burgheziei“. — K. St.), niciun fel de cifre și niciun fel de date, cât de cât serioase. El pornește pur și simplu dela teza goală că burghezia nu va admite ziua de lucru de 8 ore, în timp ce victoria revoluției nu este posibilă fără „unirea forțelor proletariatului și ale burgheziei“; prin urmare, jos „partea socială“ a programului...

Nu ne vom apuca să demonstrăm absurditatea afirmațiilor autorului, a afirmațiilor mereu repetate de liberalii timpului nostru împotriva social-democraților. După părerea noastră, este deajuns să le reproducem pentru ca să apară dintr'odată fizionomia menșevicilor din Tiflis....

Autorul nostru însă nu se ridică numai împotriva „părții sociale“ a programului. El nu cruță nici partea lui politică, deși nu atât de fățiș și direct. Să-l ascultăm :

„Lupta dusă numai de proletariat sau numai de burghezie * nu va frânge în niciun caz reacțiunea... Este limpede că unirea forțelor lor, combinarea lor într'un fel sau altul și orientarea lor spre un singur țel comun constituie singurul drum (subliniat de noi) care asigură victoria asupra reacțiunii“... „Infrângerea reacțiunii, dobândirea unei constituții și aplicarea acesteia depinde de unirea conștientă a forțelor burgheziei și ale proletariatului și de orientarea lor spre un țel comun“... Totodată „proletariatul trebuie să procedeze în așa fel, încât să nu slăbească mișcarea comună prin intransigența sa“. Și dat fiind că „revendicarea imediată a burgheziei poate fi numai o constituție moderată“, este evident că

* Prin „burghezie“ autorul înțelege peste tot burghezia liberală „mijlocie“, „ai cărei ideologi sunt cadeții“. — K. St.

datoria proletariatului este să renunțe la „constituția” sa „radicală”, dacă nu vrea „să slăbească mișcarea comună prin intransigența sa” și să zădărnicească „orientarea conștientă a forțelor burgheziei și ale proletariatului spre un singur țel comun”, într’un cuvânt, dacă nu vrea să pregătească victoria contrarevoluției (vezi „Dasațchisi” Nr. 4, 1908).

Concluzia este clară: jos republica democratică, trăiască „mișcarea comună” și... „constituția moderată”, desigur, „în interesul victoriei” revoluției...

Precum vedeți, avem de-a-face cu o reeditare de proastă calitate a faimosului articol al fostului social-democrat Vasiliev, publicat în 1906 în „Tovarișci”, despre „unirea claselor”, despre uitarea pentru un timp a sarcinilor de clasă ale proletariatului, despre abandonarea lozincii republicii democratice etc. Deosebirea este că Vasiliev o spunea pe față, limpede, pe când tov. An se sfiește să vorbească destul de limpede.

Nu avem acum nici timpul, nici dorința de a examina toată această bâiguială liberală, al cărei fond a fost demult exprimat și apreciat de către presa social-democrată rusă. Am vrea numai să spunem lucrurilor pe nume: exercițiile programatice ale autorului nostru, în care menșevicii din Tiflis văd un „nou” manifest fracționist, înseamnă lichidarea programului minimal al partidului, lichidare care comportă adaptarea programului nostru la programul cadeților.

Dela „noul” program al menșevicilor din Tiflis să trecem la „noua” lor „tactică”.

lichidatorism în tactică

Tov. An este nemulțumit îndeosebi de tactica partidului, care, după părerea lui, trebuie „schimbată radical” (vezi „Dasațchisi” Nr. 4). Deaceia el consacră

cea mai mare parte din articolele sale criticii acestei tactici. El combate îndeosebi cunoscuta „formulă a lui Plehanov” („revoluția va învinge în Rusia ca mișcare muncitorească, sau nu va învinge deloc”⁹¹), identificând-o cu teza hegemoniei proletariatului, și hotărăște că ea nu rezistă criticii. El propune ca această „formulă” să fie înlocuită cu o teză „nouă” (veche !) în sensul „unirii forțelor burgheziei și ale proletariatului” în interesul „mișcării comune”... „spre un singur țel comun”. Ascultați :

„Teza asupra rolului conducător al proletariatului în revoluția burgheză nu este justificată nici de teoria lui Marx, nici de faptele istorice”.

Referire la teorie :

„Proletariatul nu poate să clădească cu propriile sale mâini rânduelile propriilor săi dușmani. Prin urmare, conducerea revoluției burgheze de către proletariat este o imposibilitate”.

Referire la fapte istorice:

„Revoluția noastră a fost în același timp mișcarea noastră muncitorească; cu toate acestea revoluția n'a învins. Este limpede că formula lui Plehanov nu s'a adevărit” (vezi „Azri” Nr. 17).

Scurt și cuprinzător. Ne rămâne numai să deplângem social-democrația germană, care, încă în scrisoarea prin care saluta congresul dela Londra, a recunoscut (probabil din nechibzuință !) că rolul conducător al proletariatului în revoluția noastră este pe deplin justificat atât de „teoria lui Marx” cât și de „faptele istorice”. Nici nu mai vorbim de partidul nostru (nenorocit !)...

Cu ce înlocuiește autorul nostru rolul conducător al proletariatului, ce propune el în schimb ?

„Lupta dusă numai de proletariat“ — spune tov. An — „sau numai de burghezie nu va frânge în niciun caz reacțiunea... Este limpede că unirea forțelor lor, combinarea lor într'un fel sau altul și orientarea lor spre un singur țel comun constituie singurul drum care asigură victoria asupra reacțiunii.“ Totodată „proletariatul trebuie să procedeze în așa fel, încât să nu slăbească mișcarea comună prin intransigența sa“... (vezi „Dasațchisi“ Nr. 4). Căci, ne încredințează autorul, „cu cât lupta de clasă dintre proletariaț și burghezie va fi mai slabă, cu atât mai victorioasă va fi revoluția burgheză (sublinierile sunt peste tot ale noastre — K. St.), desigur, în condițiuni egale“ (vezi „Azri“ Nr. 15).

Despre ce „condițiuni egale“ vorbește autorul, numai Allah știe. Este clar numai un singur lucru: el propovăduiește slăbirea luptei de clasă în interesul... revoluției. Teza confirmată de experiența întregii noastre revoluții și care arată că victoria acestei revoluții va fi cu atât mai deplină cu cât mai mult se va sprijini revoluția pe lupta de clasă a proletariatului, care duce după sine sărăcimea satelor împotriva moșierilor și burghezilor liberali, — această teză a rămas pentru autorul nostru un secret zăvorât cu șapte lacăte. „Unirea forțelor proletariatului cu forțele burgheziei“ — iată care este după tov. An singura cheazășie a triumfului revoluției.

Dar cum arată această burghezie în care-și pune atâta nădejde autorul nostru? Ascultați:

„Reacționarii“ — spune autorul nostru — „luptă cu o deosebită îndârjire împotriva partidului cadeților... deoarece... viitorii stăpâni ai Rusiei se vor ridica chiar din clasa mijlocie a cărei ideologie o exprimă cadeții. Numai burghezia mijlocie, care a devenit matură pentru stăpânire, este capabilă să smulgă puterea de stat din mâinile reacționarilor; clasa aceasta este concurentul lor direct, și deaceia reacționarii se tem cel mai mult de ea.“ În genere, „în toate revoluțiile, pătura reacționară nu s'a temut atât de revo-

luționari, cât de burghezia moderată. Dece? Pentru că, după cum am spus mai sus, numai această clasă urmează să preia frânele puterii din mâinile vechiului regim. Prin urmare, tocmai această clasă este chemată, mulțumită constituției sale moderate, să facă acceptabilă noua orânduire pentru imensa majoritate și să surpe, astfel, terenul de sub picioarele reacțiunii" (vezi „Azri“ Nr. 24). Cum însă „burghezia nu va putea instaura noile rândueli fără ajutorul proletariatului“, „proletariatul va trebui să susțină opoziția burgheză“ (vezi „Dasațchisi“ Nr. 4).

Așa dar, burghezia cadetă „moderată“ cu constituția ei monarhică „moderată“ — iată, vedeți dvs., cine va salva revoluția noastră.

Dar țărănimea, care este rolul ei în revoluție?

„Firește“ — spune oratorul nostru — „țărănimea va interveni în mișcare, și-i va da un caracter spontan; dar rolul hotărîtor îl vor avea numai cele două clase moderne“: burghezia moderată și proletariatul (vezi: „Dasațchisi“ Nr. 4).

Așa dar, pe țărănime, vedeți bine, nu se poate conta prea mult.

Acum totul este limpede. Pentru triumful revoluției este nevoie de burghezia cadetă moderată cu o constituție moderată. Dar singură, ea nu e capabilă să învingă: are nevoie de ajutorul proletariatului. Proletariatul trebuie să-i ajute, deoarece, în afară de burghezia moderată, el n'are pe cine conta, nici măcar pe țărănime. Pentru aceasta însă trebuie să renunțe la intransigența sa și, întinzându-și mâna burgheziei moderate, să ducă în comun lupta pentru o constituție cadetă moderată. Restul va veni dela sine. Partidul care vede în lupta muncitorilor și țăranilor împotriva burgheziei moderate și a moșierilor chezășia triumfului revoluției, se înșeală.

Intr'un cuvânt, în locul rolului conducător al proletariatului, care duce după sine pe țărani, avem rolul conducător al burgheziei cadete, care duce de nas proletariatul.

Aceasta este „noua“ tactică a menșevicilor din Tiflis.

Credem că nu e nevoie să analizăm aceste plate vechituri liberale. Se impune doar o constatare: „noua“ tactică a menșevicilor din Tiflis înseamnă lichidarea tacticii partidului, confirmată de revoluție, lichidare care comportă transformarea proletariatului într'o condiție a burgheziei cadete moderate.

*Publicată pentru prima oară
în „Foaia discuțiilor“ (Supliment
la ziarul „Social-Democratul“) Nr. 2
din 25 Mai (7 Iunie) 1910.*

Semnat : K. S t.

REZOLUȚIILE ADOPTATE DE COMITETUL DIN BACU ÎN ZIUA DE 22 IANUARIE 1910

*(În legătură cu apropiata conferință generală
a partidului)*

I

DESPRE AGITAȚIA POLITICĂ ȘI STRĂNGEREA EFECTIVĂ A RANDURILOR PARTIDULUI

Starea de deprimare și de înțepenire care a pus un timp stăpânire pe forțele motrice ale revoluției ruse începe să treacă.

Falimentul politicii duse de regimul țarist în Balcani, în Persia și în Extremul Orient; ridicolele eforturi făcute de guvern pentru a potoli pe țărani cu ajutorul legii din 9 Noembrie⁹², care răpește pământul celor săraci și îmbogățește pe cei bogați; „politica muncitorească” cu totul nesatisfăcătoare a guvernului, care răpește muncitorilor libertățile elementare, lăsându-i la discreția rechinilor capitalului; datoriile din ce în ce mai mari ale statului și faptul că Rusia este treptat vândută capitalului străin; descompunerea totală a aparatului administrativ, care și-a găsit expresia în fraudele intendenților și marilor afaceriști dela căile ferate, în șantajul polițiilor de urmărire, în pungășiile ohranelor etc., — toate acestea, făcând ca masele să vadă clar neputința contrarevoluției de a înfrunța forțele latente ale revoluției, contribue la acea înviorare care

se observă în ultimele luni printre muncitori, trezesc în rândurile lor interesul pentru viața politică a țării, fac să se nască întrebările : ce-i de făcut ? încotro să mergem etc. ?

În fața partidului se pune problema arzătoare a necesității unei largi agitații politice de partid. Iar încercările contrarevoluționarilor care fac pe liberalii și beneficiază de libertatea presei, de a îmblânzi masele prin „congrese“ legale și „asociații“ legale și de a anihila în rândurile lor influența social-democrației, fac din problema necesității agitației politice de partid o problemă de viață și de moarte pentru partid.

Or, faptul că organizațiile noastre sunt rupte una de alta și că lipsește un centru practic (conducător), care să activeze regulat în Rusia și să unească în mod real organizațiile locale într'un partid unic, exclude posibilitatea unei adevărate agitații politice de partid (și nu a unei agitații cu metode primitive, pe grupuri), punând partidul în imposibilitate de a opune ceva serios ațățărilor sistematice ale „liberalilor“ și făcând astfel să scadă prestigiul partidului în ochii muncitorilor.

Nu mai spunem că o asemenea stare de lucruri, în loc să ducă la folosirea „posibilităților legale“, poate avea ca urmare folosirea efectivă a organizațiilor ilegale răzlețite și din această cauză slabe de către „posibilitățile legale“, desigur, în dauna intereselor social-democrației.

Având în vedere toate acestea, Comitetul din Bacu socotește că stabilirea măsurilor pentru strângerea reală a rândurilor partidului și, prin urmare, pentru înfăptuirea agitației politice de partid este o problemă actuală și urgentă.

Comitetul din Bacu socotește că printre măsurile ce se impun, locul de frunte trebuie să-l aibă :

1) mutarea centrului practic (conducător) în Rusia ;

2) organizarea unui ziar central conducător rus, legat cu organizațiile din diferitele localități, care să fie editat în Rusia și redactat de centrul practic amintit mai sus ;

3) organizarea, în centrele cele mai importante ale mișcării muncitorești, a unor organe locale de presă (Ural, bazinul Donețului, Petersburg, Moscova, Bacu etc.).

Comitetul din Bacu este ferm convins că aplicarea măsurilor amintite mai sus ar putea uni în partidul social-democrat toate elementele cu adevărat partinice, fără deosebire de fracțiune, ar crea posibilitatea unei largi agitații politice și ar înlesni simțitor folosirea din plin a „posibilităților legale“ în vederea lărgirii și întăririi partidului nostru.

Deaceea comitetul din Bacu propune Comitetului Central al partidului să convoace de urgență o conferință generală a partidului și să-i supună spre discuție chestiunile mai sus menționate.

II

DESPRE MODUL DE REPREZENTARE LA APROPIATA CONFERINȚĂ GENERALĂ A PARTIDULUI

Examinând planul de organizare („Sarcina imediată“, „Proletarul“ Nr. 50) a convocării conferinței generale a partidului, comitetul din Bacu socotește că trebuie să participe (pe lângă reprezentarea stabilită) re-

prezentanți ai organizațiilor ilegale de partid care activează și există cu adevărat, atenția principală urmând să fie acordată centrelor mari, în care sunt concentrate mari masse ale proletariatului.

Necesitatea unei astfel de reprezentări nici nu mai trebuie motivată (vezi rezoluția specială cu privire la ordinea de zi a conferinței).

Recunoscând necesitatea unei componente lărgite a conferinței, comitetul din Bacu se pronunță, totuși, hotărît împotriva unei reprezentări deosebite a grupurilor care activează în „organizațiile” legale.

Comitetul din Bacu socotește că reprezentarea deosebită a acestor grupuri nu va contribui cu nimic esențial la lucrările conferinței, atât în cazul când grupul face parte din organizația locală de partid, supunându-se conducerii ei, cât și în cazul când grupul se consideră numai social-democrat, fără a recunoaște conducerea organizației locale. În primul caz, reprezentarea organizației de partid înlătură necesitatea oricărei alte reprezentări deosebite. În al doilea caz, reprezentarea specială contrazice însuși caracterul conferinței, care trebuie să fie o conferință strict partinică.

Publicat în foaie volantă.

Se tipărește după textul foil volante.

AUGUST BEBEL, CONDUCĂTORUL MUNCITORILOR GERMANI

Cine n'a auzit de Bebel, venerabilul conducător al muncitorilor germani, fost pe vremuri „simplu“ strungar, iar acum celebru om politic, a cărui critică, întocmai ca niște lovituri de ciocan, a silit în repetate rânduri „capete încoronate“, savanți recunoscuți să dea înapoi, și al cărui cuvânt este ascultat ca și cuvântul unui profet de proletariatul de multe milioane al Germaniei?

La 22 Februarie a. c. s'au împlinit 70 de ani dela nașterea sa.

În această zi, proletariatul luptător din întreaga Germanie, Biroul Internațional al Socialiștilor, muncitorii organizați din toate țările globului pământesc au sărbătorit în mod solemn a 70-a aniversare a bătrânului Bebel.

Prin ce și-a câștigat Bebel o asemenea stimă, ce a făcut el pentru proletariat?

Cum a ajuns Bebel să se ridice din adâncurile maselor muncitoare, cum a ajuns el, dintr'un „simplu“ strungar, un mare luptător al proletariatului mondial?

Care este povestea vieții lui?

Copilăria lui Bebel s'a scurs în sărăcie și lipsuri. La vârsta de trei ani pierde pe tatăl său, un subofițer

sărac și tuberculos. Pentru a asigura copiilor săi un sprijin, mama lui Bebel se căsătorește a doua oară cu un gardian de închisoare. Din cazarma în care locuiseră până atunci, mama și copiii se mută în clădirea închisorii.

Dar după trei ani moare și al doilea soț. Rămasă fără sprijin, familia se mută în localitatea de baștină, — într'un fund de provincie, unde duce o viață de mizerie. Copil sărac, Bebel este primit la „școala pentru săraci“, pe care o termină cu succes la vârsta de 14 ani. Dar, cu un an înainte de absolvirea școlii, o nouă nenorocire se abate asupra lui: își pierde mama, ultimul său sprijin. Orfan de ambii părinți, rămas în voia soartei, neavând posibilitatea să-și continue studiile, Bebel intră ca ucenic la un strungar pe care-l cunoștea.

Incepe o viață monotonă, extrem de grea. De la cinci dimineața și până la șapte seara, Bebel stă în atelier. Cărțile, cărora le consacră tot timpul liber, aduc o oarecare variație în viața sa. Pentru a avea cărți, se înscrie la o bibliotecă, plătind abonamentul cu cei câțiva bani pe care îi câștigă săptămânal cărând apă în fiecare dimineață, înainte de începerea lucrului, pentru soția patronului său.

Dar sărăcia și lipsurile nu numai că nu l-au frânt pe tânărul Bebel, nu numai că n'au stins în el năzuința spre lumină, dar, dimpotrivă, i-au călit și mai mult voința, i-au mărit setea de a cunoaște, au făcut să se nască în mintea lui întrebări, la care căuta cu nesaț răspuns în cărți.

Astfel s'a format, în luptă cu mizeria, viitorul luptător neobosit pentru eliberarea proletariatului.

La 18 ani Bebel își termină ucenicia, devenind strungar calificat. La 20 de ani participă la o adunare a muncitorilor din Leipzig, unde ascultă cuvântările muncitorilor socialiști. Era prima adunare la care Bebel vedea și asculta oratori muncitori. Bebel nu era încă socialist, simpatiza cu liberalii; dar el se bucură sincer de această manifestare de sine stătătoare a muncitorilor, îi invidiază; se naște în el dorința de a deveni un orator muncitor ca și ei.

Din această clipă începe pentru Bebel o viață nouă: el și-a ales drumul. Bebel intră în organizațiile muncitorești și depune acolo o activitate intensă. Devine curând influent și este ales în comitetul sindicatelor muncitorești. Activând în syndicate, el luptă împotriva socialiștilor, acționând alături de liberali; dar, luptând împotriva socialiștilor, el se convinge treptat de dreptatea lor.

La vârsta de 26 de ani este social-democrat. Popularitatea lui Bebel crește atât de repede, încât peste un an (1867) este ales președinte al comitetului sindicatelor și deputat în parlament. El a fost primul deputat al muncitorilor.

Astfel, luptând și învingând, înlăturând pas cu pas piedicile din calea sa, Bebel se ridică, în sfârșit, din adâncurile maselor muncitorești, devenind conducătorul proletariatului luptător din Germania.

De aci încolo, Bebel militează fățiș pentru social-democrație. Obiectivul lui cel mai apropiat este războiul împotriva liberalilor, eliberarea muncitorilor de sub influența lor, unirea muncitorilor într'un partid al lor, partidul muncitoresc social-democrat.

Bebel își atinge țelul în anul următor, 1868, la

congresul dela Nürnberg. Atacul iscusit și necruțător dat de Bebel la acest congres s'a soldat cu complecta înfrângere a liberalilor; pe ruinele liberalismului a luat naștere social-democrația germană.

Eliberarea muncitorilor nu poate fi decât opera muncitorilor înșiși, spunea Bebel la congres; deaceea muncitorii trebuie să rupă cu liberalii burghezi, unindu-se într'un partid muncitoresc propriu; și marea majoritate a congresului, în ciuda mănunchiului de liberali, a repetat după el marile cuvinte ale lui Karl Marx.

Pentru deplina eliberare a muncitorilor este necesar ca muncitorii din toate țările să se unească, spunea Bebel, și deaceea ei trebuie să adere la Asociația Internațională a Muncitorilor; și majoritatea congresului a repetat într'un singur glas cuvintele marelui dascăl.

Astfel a luat naștere partidul muncitoresc social-democrat german. Bebel a stat la leagănul lui.

Din această clipă, viața partidului este viața lui Bebel; amărăciunile și bucuriile partidului sunt amărăciunile și bucuriile lui. El devine favoritul și inspiratorul muncitorilor germani, căci, tovarăși, nu poți să nu iubești pe omul care a făcut atâta pentru a-i pune pe muncitori pe picioare, pentru a-i scoate de sub tutela liberalilor burghezi și a le da un partid muncitoresc propriu.

Anul 1870 a pus tânărul partid în fața primei încercări. A izbucnit războiul cu Franța; guvernul german ceru parlamentului, din care făcea parte și Bebel, credite de război; trebuia luată o atitudine netă: pentru sau împotriva războiului. Bebel înțelegea, firește, că războiul nu era avantajos decât pentru dușmanii pro-

letariatului; însă toate păturile societății germane, începând cu burghezii și terminând cu muncitorii, fiind cuprinse de o falsă înflăcărare patriotică, calificau drept trădare de țară refuzul de a acorda guvernului credite de război. Dar Bebel, neținând seamă de prejudecățile „patriotice“, netemându-se să meargă împotriva curentului, declară sus și tare dela tribuna parlamentului: eu, ca socialist și republican, nu sunt pentru război, ci pentru frăția între popoare; nu sunt pentru dușmănia cu muncitorii francezi, ci pentru unirea muncitorilor noștri germani cu muncitorii francezi. Reproșuri, batjocură, dispreț — iată care a fost răspunsul, chiar și din partea muncitorilor, la curajoasa atitudine a lui Bebel. Dar Bebel, credincios principiilor socialismului științific, nu coboară nicio secundă stindardul până la prejudecățile confrăților săi; dimpotrivă, caută în tot chipul să-i ridice până la înțelegerea clară a caracterului nefast al războiului. Pe urmă muncitorii și-au înțeles greșala și l-au îndrăgit și mai mult pe puternicul și dârzul lor Bebel. În schimb, guvernul l-a răsplătit cu doi ani de temniță. Dar nici aici Bebel nu și-a pierdut timpul în zadar. El a scris în închisoare vestita sa carte „Femeia și socialismul“.

Sfârșitul deceniului al optulea și deceniul al nouălea al secolului trecut pun partidul în fața unor noi încercări. Alarmat de desvoltarea pe care o lua social-democrația, guvernul german promulgă „legile excepționale împotriva socialiștilor“, distruge organizațiile de partid și pe cele sindicale, suspendă toate ziarele social-democrate, fără excepție, desființează libertatea de întrunire și asociere, aruncând partidul social-democrat, până mai ieri încă legal, în ilegalitate. Prin toate

aceste măsuri, guvernul voia să provoace social-democrația la acțiuni nereușite și nefaste, s'o demoralizeze și s'o distrugă. Se cerea o fermitate deosebită și o perspicacitate neasemuită ca să nu-ți pierzi capul, ca să schimbi la timp tactica și să te adaptezi cu iscusință noilor condițiuni. Mulți social-democrați au căzut în mrejele provocărilor, trecând la anarhism. Alții au decăzut cu totul, devenind liberali. Bebel însă a stat neclintit la postul său, îmbărbătând pe unii, temperând înflăcărarea nesocotită sau demascând frazeologia altora și îndrumând cu iscusință partidul pe calea cea dreaptă: tot înainte, numai înainte. Zece ani mai târziu, guvernul trebui să cedeze forței crescânde a mișcării muncitorești, abrogând „legile excepționale“. Linia lui Bebel se dovedise a fi singura linie justă.

Sfârșitul ultimului deceniu al secolului trecut și începutul secolului nostru au adus partidului încă o încercare. Incurajați de avântul pe care-l luase industria și de faptul că victoriile economice se repurtau relativ ușor, elementele moderate ale social-democrației începură să nege necesitatea unei lupte intransigente de clasă și a revoluției socialiste. Nu este nevoie de intransigență, nu este nevoie de revoluție, spuneau ei, ci de colaborare între clase, de înțelegeri cu burghezia și guvernul, pentru ca, împreună cu ei, să dregem ordinea existentă; în consecință, să votăm bugetul guvernului burghez, să participăm la guvernul burghez de astăzi. Prin aceasta, moderații săpau bazele socialismului științific, tactica revoluționară a social-democrației. Bebel a înțeles toată primejdia situației și, alături de alți conducători ai partidului, a declarat moderaților un război neîmpăcat. La congresul dela Dresda (1903), el

sdrobește pe conducătorii germani ai moderaților, Bernstein și Volmar, proclamând necesitatea metodelor revoluționare de luptă. Anul următor, la Amsterdam, în fața socialiștilor din toate țările, el sdrobește pe însuși conducătorul internațional al moderaților, Jean Jaurès, proclamând încă odată necesitatea luptei intransigente. De atunci el n'a dat pace „dușmanilor moderați ai partidului“, înfrângându-i rând pe rând, la Jena (1905) și Nürnberg (1908). Ca urmare, partidul iese din această luptă internă unit și puternic, uimitor de întărit, colosal de dezvoltat, toate acestea datorându-le, mai ales, aceluiaș August Bebel...

Dar Bebel nu se mulțumește numai cu activitatea în cadrul partidului. Cuvântările sale răsunătoare în parlamentul german, care biciuiau pe nobilii mucegăiți, care smulgeau masca de pe obrazul liberalilor și țintuiau la stâlpul infamiei „guvernul imperial“; activitatea lui îndelungată în sânul sindicatelor — toate acestea dovedesc că Bebel, străjer credincios al proletariatului, se afla pretutindeni unde clocotea lupta, unde se simțea nevoia tumultoasei lui energii proletare.

Iată de ce socialiștii germani și cei din lumea întreagă îl stimează atât de mult pe Bebel.

Bebel a avut, desigur, și greșeli, — cine nu le are (numai morții nu greșesc); dar toate greșelile mărunte pălesc în fața marilor lui merite față de partidul care astăzi, după ce a fost condus de Bebel timp de 42 ani, numără peste 600.000 de membri, care are aproape 2 milioane de muncitori organizați în sindicate, care se bucură de încrederea a 3—4 milioane de alegători și care cu un singur gest organizează în Prusia manifestații la care participă sute de mii de muncitori.

Și fapt semnificativ: zilele sărbătoririi lui Bebel au coincis cu un moment în care forța social-democrației germane se afirmă în chipul cel mai strălucit, în care au loc demonstrații de masă perfect organizate pentru dreptul de vot universal în Prusia.

Bebel are tot dreptul să spună că strădania lui n'a fost zadarnică.

Aceasta este viața și activitatea bătrânului Bebel, da, foarte bătrân, dar atât de tânăr la suflet și care, ca și înainte, stă la postul său în așteptarea unor noi bătălii, unor noi victorii.

Numai proletariatul luptător putea să dea un Bebel atât de viu, veșnic tânăr, privind mereu înainte, un Bebel aidoma cu el.

Numai teoria socialismului științific putea să dea un cadru larg de acțiune firii furtunoase a lui Bebel, care se avântă neîncetat să distrugă vechea și putreda lume capitalistă.

Viața și activitatea lui Bebel sunt dovada forței și invincibilității proletariatului, dovada caracterului inevitabil al triumfului socialismului...

Să trimitem deci, tovarăși, salutul nostru iubitului dascăl, strungarului August Bebel !

Să ne fie exemplu nouă, muncitorilor ruși, care avem cu deosebire nevoie de Bebeli ai mișcării muncitorești.

Trăiască Bebel !

Trăiască Social-Democrația Internațională !

Comitetul din Bacu al P. M. S. D. R.

*Publicat ca proclamație la
23 Martie 1910.*

Se tipărește după textul proclamației.

SCRISOARE ADRESATĂ C. C. AL PARTIDULUI DIN LOCUL DE DEPORTARE SOLVÂCEGODSC

Tovarăşe Semion ! Mi-au transmis ieri tovarăşii scrisoarea d-tale. În primul rând, un călduros salut lui Lenin şi celorlalţi. Şi acum să trecem la scrisoarea d-tale şi, în general, la „blestematele chestiuni“.

După părerea mea, linia blocului (Lenin-Plehanov) este singura justă : 1) această linie, şi numai ea, corespunde adevăratelor interese ale activităţii în Rusia, care cer unirea tuturor elementelor cu adevărat de partid ; 2) această linie, şi numai ea, grăbeşte procesul eliberării organizaţiilor legale de sub jugul lichidatorilor, săpând o prăpastie între muncitorii menşevici şi lichidatori, risipindu-i şi nimicindu-i pe aceştia din urmă. Lupta pentru influenţă în organizaţiile legale este la ordinea zilei, este o etapă necesară în drumul renaşterii partidului, iar blocul constituie singurul mijloc de curăţire a acestor organizaţii de gunoiul lichidatorist.

În planul blocului se vede mâna lui Lenin ; Lenin este un om deştept, ştie foarte multe. Dar aceasta încă nu înseamnă că este bun orice bloc. Blocul lui Troţchi (el ar spune „sinteza“) reprezintă o putredă lipsă de prin-

cipii, un amalgam manilovist de principii eterogene, nostalgia neputincioasă a unui om fără principii după un principiu „bun“. Logica lucrurilor este strict principială prin natura ei și nu tolerează amalgamul. Și blocul Lenin-Plehanov este viabil tocmai pentru că este profund principial și bazat pe unitatea de vederi în chestiunea căilor de regenerare a partidului. Dar tocmai pentru că este un bloc și nu o fuziune, tocmai de aceea au nevoie bolșevicii de o fracțiune a lor. Se prea poate ca în procesul muncii, bolșevicii să-i convertească definitiv pe plehanoviști, dar aceasta este numai o ipoteză. Nu trebuie însă în niciun caz să ne culcăm pe o ureche și să așteptăm un asemenea desnodământ, oricât de probabil ar fi. Cu cât bolșevicii vor acționa mai unitar, cu cât vor acționa mai organizat, cu atât mai probabilă va fi posibilitatea unei convertiri. De aceea trebuie să batem fără încetare fierul pe toate nicovalele. Nu spun nimic despre vperiodiști, deoarece ei prezintă acum mai puțin interes decât lichidatorii și plehanoviștii. Dacă se vor desmetici cândva, cu atât mai bine; iar de nu, îi vom lăsa în plata domnului, n'au decât să se preocupe de interesele lor mărunte.

Iată părerea mea în ceea ce privește străinătatea.

Dar cu aceasta n'am spus totul și nici măcar principalul. Principalul este organizarea muncii în Rusia. Istoria partidului nostru dovedește că divergențele nu se rezolvă prin discuții, ci mai ales în decursul activității, în decursul aplicării principiilor. De aceea sarcina zilei este de a organiza munca din Rusia în jurul unui principiu strict determinat. Lichidatorii au înțeles imediat cum stau lucrurile (au mirosul foarte dezvoltat) și au început să se strecoare (s'au și strecurat) în orga-

nizațiile muncitorești legale ; ei își au în acelaș timp centrul lor rusesc ilegal, care le îndrumază activitatea etc. Iar noi ne tot „pregătim“, rămânem mereu în stadiul repetițiilor. După părerea mea, sarcina noastră imediată, sarcină care nu suferă amânare, este organizarea unui grup central (rus) care să reunească munca ilegală, semilegală și legală, deocamdată în centrele principale (Petersburg, Moscova, Ural, Sud). Numiți-l cum vreți — „secțiunea rusă a Comitetului Central“ sau grupul auxiliar de pe lângă C. C. — aceasta n'are importanță. Un asemenea grup însă ne trebuie ca aerul, ca pâinea. În prezent domnește pretutindeni printre activiști un sentiment de nesiguranță, de singurătate, de izolare, sunt deprimați cu toții. Acest grup însă ar putea să învioreze munca, să clarifice lucrurile, ceeace ar deschide drum unei reale folosiri a posibilităților legale. După părerea mea, de aici va și porni regenerarea partidului. N'ar strica să se organizeze în prealabil o consfătuire a activiștilor care recunosc hotărârile plenary⁹³, bine înțeles, sub conducerea C. C. Toate acestea însă după „reforma“ organelor centrale⁹⁴ și cu condiția ca plehanoviștii să fie de acord. Se prea poate ca această consfătuire să dea oameni potriviți pentru grupul central amintit mai sus. Este limpede, după părerea mea, că o astfel de consfătuire va fi folositoare și în multe alte privințe. Iar de acționat va trebui să acționăm neîntrerupt și fără cruțare, fără a ne teme de reproșurile lichidatorilor, troțchiștilor și vperiodiștilor. Dacă plehanoviștii și leniniștii se vor uni pe baza activității desfășurate în Rusia, vor putea să nu ia în seamă niciun reproș ce li s'ar face.

Iată ce cred eu despre organizarea muncii din Rusia.

Acum, despre mine. Mai am de stat aici șase luni ⁹⁵. La sfârșitul acestui termen voi fi cu totul la dispoziția voastră. Dacă nevoia de activiști este într'adevăr acută, eu pot s'o iau din loc imediat. Am citit Nr. 1 din „Mâsl” ⁹⁶. Imi închipui câtă claritate și îmbărbătare va aduce în rândurile muncitorilor simplul fapt al acțiunii comune a adversarilor de ieri și câtă turburare și haos va crea în rândurile lichidatorilor. Și orice om cumsecade va spune că n'ar fi rău dacă ar fi așa.

În locul de deportare se află oameni de ispravă și ar fi foarte bine dacă ar putea fi aprovizionați cu publicații periodice ilegale. Trimiteți-mi „Social-Democratul” Nr. 17 și următoarele, precum și „Suplimentul” la „Social-Democratul”. Ne lipsesc Nr. 1 și Nr. 2 din „Rabociaia Gazeta” ⁹⁷ și „Golos Soțial-Democrata”. Urmează să primim „Zvezda” ⁹⁸. Pentru pachete dau următoarele adrese : 1) Solvâcegodsc, gubernia Vologda, Ivan Isaacovici Bogomolov; 2) Solvâcegodsc, gubernia Vologda, Piotr Mihailovici Serafimov. Pentru corespondența cu mine : Solvâcegodsc, gubernia Vologda, casa Grigorov, Nicolai Alexandrovici Voznesenschi.

Cu salutări tovărășești **K. S.**

Nu trebuie să-mi trimiteți scrisori recomandate. Vă rog foarte mult să-mi scrieți ce se aude pe la voi.

Scrișă la 31 Decembrie 1910.

Se tipărește după copia scrisorii.

PENTRU PARTID ! ⁸⁹

Se trezește tot mai mult în țară interesul pentru viața politică și odată cu aceasta se apropie și sfârșitul crizei din partidul nostru. Toropeala începe să dispară, lucrurile se urnesc dela punctul mort. Conferința generală a partidului ¹⁰⁰, care s'a ținut de curând, este un semn evident de renaștere a partidului. Partidul nostru, întărit odată cu creșterea revoluției ruse și sdrobit odată cu prăbușirea ei, trebuia, în mod inevitabil, să se ridice odată cu trezirea țării la viața politică. Înviiorarea survenită în principalele ramuri industriale și creșterea profiturilor capitaliștilor paralel cu scăderea salariului real al muncitorilor ; desvoltarea liberă a organizațiilor economice și politice ale burgheziei paralel cu distrugerea prin violență a organizațiilor legale și ilegale ale proletariatului ; sporirea prețurilor la alimentele de strictă necesitate și creșterea profiturilor moșierilor paralel cu ruinarea gospodăriei țărănești ; foametea de care au fost loviți peste 25 milioane de oameni și care dovedește cât de neputincios este regimul contrarevoluționar „reînnoit” — toate acestea nu puteau să nu influențeze asupra păturilor muncitoare și,

în primul rând, asupra proletariatului, în sensul trezirii interesului lor pentru viața politică. Unul din cele mai vii semne ale acestei treziri este, între altele, conferința Partidului Muncitoresc Social-Democrat din Rusia, ținută anul acesta, în Ianuarie.

Dar înviorarea care s'a produs în minți și în inimi nu se poate închide în sine ; în condițiile politice actuale, ea trebuie să se transforme neapărat în acțiuni de masă fățișe.

Trebuie îmbunătățită viața muncitorilor, trebuie mărit salariul și micșorată ziua de lucru, trebuie schimbată radical situația muncitorilor din uzine, fabrici și mine. Dar cum să obținem toate acestea, dacă nu prin acțiuni economice parțiale și generale, care tot mai sunt interzise ?

Trebuie cucerit dreptul de a lupta liber împotriva patronilor, dreptul la grevă, dreptul de asociere, de întrunire, libertatea cuvântului, a presei etc.: fără acestea, lupta muncitorilor pentru îmbunătățirea vieții lor va fi extrem de îngreunată. Dar cum să realizăm toate acestea, dacă nu pe calea acțiunilor politice deschise, prin demonstrații, greve politice, etc.?

Trebuie însănătoșită țara, care suferă de foamete cronică, trebuie să se pună capăt actualei stări de lucruri, când zeci de milioane de plugari sunt siliți să îndure periodic foamea cu toate grozăviile ei: este inadmisibil să continuăm a privi cu brațele încrucișate cum părinții înfometați, cu lacrimi în ochi, „își vând pe un preț de nimic“ fiicele și fiii! Trebuie radical curmată actuala politică financiară hrăpăreață, care ruinează gospodăria țărănească săracă și care, la fiecare recoltă proastă, aruncă inevitabil milioane de țărani în brațele

foametei pustiitoare! Trebuie salvată țara de sărăcie și demoralizare! Putem, oare, face toate acestea fără a răsturna din temelii întregul edificiu al țarismului? Și cum să răsturnăm guvernul țarist cu toate rămășițele feudale, dacă nu printr'o largă mișcare revoluționară populară, în frunte cu conducătorul ei recunoscut de istorie, proletariatul socialist?...

Dar pentru ca acțiunile viitoare să nu fie răzlețe și dezordonate, pentru ca proletariatul să poată îndeplini cu cinste înaltul rol de coordonator și conducător al viitoarelor acțiuni, pentru toate acestea este nevoie, în afară de conștiința revoluționară a păturilor largi ale poporului și conștiința de clasă a proletariatului, și de un partid proletar puternic și flexibil, care să fie în stare să unească diferitele eforturi ale organizațiilor locale într'un efort comun, îndreptând astfel mișcarea revoluționară de masă împotriva principalelor redute ale dușmanilor. Trebuie, în primul rând, să organizăm partidul proletariatului, Partidul Muncitoresc Social-Democrat din Rusia, pentru ca proletariatul să poată întâmpina cu demnitate viitoarele acțiuni revoluționare.

Necesitatea unei grabnice cimentări a partidului devine și mai evidentă, acum, în preajma alegerilor pentru Duma a patra de stat.

Dar cum să organizăm partidul?

În primul rând, trebuie să întărim organizațiile locale de partid. Fărămițate în grupuri mici și foarte mici, înconjurată de o mare de disperare și scepticism, lipsită de forțe intelectuale și deseori săpate de provocatori — cine nu cunoaște acest tablou puțin atrăgător al vieții organizațiilor locale? Trebuie și putem să punem capăt acestei fărămițări a forțelor! Trezirea masselor

muncitoare care a început, — pe de o parte — și conferința care a avut loc de curând, expresie a acestei treziri, — pe de altă parte — înlesnesc în mare măsură lichidarea acestei fărâmițări. Să facem deci tot ce ne stă în putință pentru a lichida fărâmițarea organizatorică! În fiecare oraș și în fiecare localitate industrială să se grupeze muncitorii social-democrați, toți, fără deosebire de fracțiune, toți aceia care cred în necesitatea existenței unui Partid Muncitoresc Social-Democrat ilegal în Rusia, — să se grupeze cu toții în organizații locale de partid! Mașinile, care unesc pe muncitori într'o singură armată a exploataților, aceleași mașini să-i unească într'un singur partid al luptătorilor împotriva exploatării și a violenței!... Totodată nu e nevoie să căutăm cu orice preț a avea un mare număr de membri: în actualele condiții de activitate, acest lucru poate deveni chiar primejdios. Ceeace importă este calitatea tovarășilor, ceeace importă este ca tovarășii influenți, grupați în organizațiile locale, să fie conștienți de însemnătatea cauzei pe care o slujesc și să-și ducă dârz activitatea pe linia Social-Democrației revoluționare. Organizațiile locale formate în felul acesta să nu se închidă în sine, să intervină neîncetat în toate chestiunile privitoare la lupta proletariatului, dela cele mai „mărunte“ și curențe, până la cele mai mari și mai „neobișnuite“; să nu scape influenței lor niciun conflict dintre muncă și capital, niciun protest al masselor muncitorești împotriva sălbăticiilor guvernului țarist; să nu uităm niciodată că numai pe calea aceasta se va putea obține întărirea și însănătoșirea organizațiilor locale. Iată dece, între altele, ele trebuie să întrețină cele mai vii legături cu organizațiile legale de masă ale muncitorilor, cu sindica-

tele și cluburile și să favorizeze prin toate mijloacele dezvoltarea lor.

Tovarășii muncitori să nu se lase intimidați de greutatea și complexitatea sarcinilor care le revin exclusiv lor din lipsă de forțe intelectuale ; trebuie să se pună odată pentru totdeauna capăt acestei modestii, de care nu avem nevoie, și fricii de muncă „neobișnuită“, trebuie să avem îndrăsneala de a ne apuca de munci de partid complicate ! Și dacă se vor constata unele greșeli, nu va fi mare nenorocire: odată, de două ori, te poticnești și apoi te deprinzi să pășești în voie. Oamenii ca Bebel nu cad din cer; ei se ridică numai de jos, în procesul muncii de partid în toate domeniile ei...

Dar organizațiile locale, fie chiar puternice și influente, fiecare în parte, încă nu constituie partidul. Pentru a-l realiza trebuie să le adunăm laolaltă, să le legăm într'un singur tot, care să aibă o viață unică, comună tuturor. Organizații locale răzlețe, care nu numai că nu sunt legate între ele, dar nici nu știu una de existența celeilalte, organizații lăsate cu totul în voia lor, acționând pe propria lor răspundere, urmând deseori linii opuse în activitatea lor, — toate acestea sunt pilde bine cunoscute de ceeace înseamnă folosirea unor metode primitive în partid. A lega organizațiile locale între ele, unindu-le în jurul Comitetului Central al partidului — iată ce înseamnă a rupe cu metodele primitive și a deschide calea organizării partidului proletar. Un Comitet Central influent, legat prin rădăcini vii cu organizațiile locale, pe care să le informeze sistematic și să le lege între ele, un Comitet Central care să intervină continuu în tot ce ține de acțiunile privind întregul proletariat; un Comitet Central care să

dispună, în vederea unei agitații politice largi, de un ziar ilegal care să apară în Rusia — iată în ce direcție trebuie să se îndrepte opera de înnoire și de unire a partidului.

Fără îndoială că numai Comitetul Central nu va fi în stare să facă față acestei sarcini grele: tovarășii din organizațiile locale nu trebuie să uite că fără sprijinul lor sistematic pe teren, Comitetul Central va deveni inevitabil o vorbă goală, iar partidul o ficțiune. Prin urmare, colaborarea armonioasă dintre Centru și organizațiile locale este condiția necesară a înnoirii partidului, și chemăm pe tovarăși să realizeze această colaborare.

Așa dar, tovarăși, pentru partid, pentru Partidul Muncitoresc Social-Democrat din Rusia ilegal și renăscut !

Trăiască Partidul Muncitoresc Social-Democrat unic din Rusia !

Comitetul Central al P. M. S. D. R.

*Proclamație editată separat
în Martie 1912.*

Se publică după manuscris.

TRĂIASCĂ 1 MAI ! ¹⁰¹

Tovarăși !

Încă în secolul trecut, muncitorii din toate țările au hotărît să serbeze în fiecare an ziua de azi, ziua de 1 Mai. În 1889, la congresul dela Paris al socialiștilor din toate țările, muncitorii au ales anume ziua aceasta, ziua de 1 Mai, când natura se trezește din amorțeala iernii, când pădurile și munții se învesmântează în verdeață, când câmpiile și luncile înfloresc, când soarele începe să încâlzească mai puternic, când în aer se simte bucuria înnoirii, când natura reînvie năvalnic în toată splendoarea ei; ei au hotărît să vestească sus și tare, tocmai în această zi, lumii întregi că muncitorii aduc omenirii primăvara și eliberarea din lanțurile capitalismului, că muncitorii sunt chemați să reînnoiască lumea pe baza libertății și a socialismului.

Fiecare clasă își are sărbătorile ei favorite. Nobilii își au sărbătorile lor, la care proclamă „dreptul” de a-i despuia pe țărani. Burghezii își au sărbătorile lor, la care „justifică” „dreptul” de a exploata pe muncitori. Și popii își au sărbătorile lor, când preamăresc or-

dinea existentă, în care oamenii muncii mor în mizerie, iar trântorii se lăfăesc în belșug.

Și muncitorii trebuie să-și aibă sărbătoarea lor, la care să proclame: muncă pentru toată lumea, libertate tuturor, egalitate pentru toți oamenii. Această sărbătoare este sărbătoarea de 1 Mai.

Așa au hotărât muncitorii încă din 1889.

De atunci, în ziua de 1 Mai, la meetinguri și demonstrații, răsună tot mai tare chemarea de luptă a socialismului muncitoresc. Tot mai mult se întinde oceanul mișcării muncitorești, cuprinzând țări și state noi, din Europa și America până în Asia, Africa și Australia. Uniunea internațională a muncitorilor, odinioară slabă, a devenit, în decurs de numai câteva decenii, o măreață frăție internațională care ține regulat congrese și reunește milioane de muncitori din toate colțurile lumii. Valurile impetuoase ale mâniei proletare lovesc tot mai amenințătoare în meterezele, care se clatină, ale orânduirii capitaliste. Marea grevă a lucrătorilor din minele de cărbuni din Anglia, Germania, Belgia, America etc., care a avut loc de curând și care a băgat spaima în exploatare și regii din întreaga lume, este un indiciu clar că revoluția socialistă nu-i departe...

„Noi nu ne închinăm idolului de aur!” Noi nu avem nevoie de împărăția burghezilor și asupritorilor! Blestem și moarte capitalismului cu mizeria lui cumplită și îngrozitoare vărsări de sânge pe care le provoacă! Trăiască împărăția muncii, trăiască socialismul!

Iată ce proclamă astăzi muncitorii conștienți din toate țările.

Convinși de victoria lor, calmi și puternici, ei pășesc mândri pe drumul care duce spre pământul făgă-

duinței, pe drumul care duce spre socialismul luminos, înfăptuind pas cu pas marele îndemn al lui Karl Marx : „Muncitori din toate țările, uniți-vă !”

Așa sărbătoresc muncitorii din țările libere ziua de 1 Mai.

Din momentul în care au început să-și dea seama de situația lor, muncitorii ruși, nevrând să rămână în urma tovarășilor lor, s'au alăturat mereu corului general al tovarășilor din străinătate, sărbătorind odată cu ei ziua de 1 Mai, în ciuda tuturor piedicilor, în ciuda represiunilor sălbatice ale guvernului țarist. E adevărat că în ultimii 2—3 ani, în perioada desmățului contrarevoluționar și a destrămării partidului, a depresiunii industriale și a indifferenței politice paralizante de care fuseseră cuprinse masele largi, muncitorii ruși au pierdut posibilitatea de a sărbători ca înaintea luminoasă lor sărbătoare muncitorească. Dar înviorarea care s'a produs în țară în ultimul timp, grevele economice și protestele politice ale muncitorilor, de pildă în sensul revizuirii procesului social-democraților din Duma a doua, nemulțumirea care se naște în păturile largi ale țărănimii din cauza foametei care a lovit peste 20 de gubernii, protestele a sute de mii de funcționari comerciali împotriva regimului „reînnoit” al retrograzilor din Rusia, — toate acestea dovedesc că amortirea paralizantă dispare, făcând loc unei înviorări politice în țară, și în primul rând în rândurile proletariatului. Iată de ce anul acesta, în ziua de 1 Mai, muncitorii ruși pot și trebuie să întindă mâna tovarășilor lor de peste hotare. Iată de ce, într'o formă sau alta, ei trebuie să serbeze împreună cu aceștia ziua de 1 Mai.

Ei trebuie să spună astăzi că, întocmai ca și tova-

rășii din țările libere, nu se închină și nu se vor închina idolului de aur.

În afară de aceasta, la cerințele generale ale muncitorilor din toate țările, ei trebuie să adauge cerința lor proprie, rusească, cerința răsturnării țarismului și a instaurării republicii democratice.

„Noi urim pe tiranii încoronați !“ „Ne închinăm în fața poporului martir înlănțuit !“ Moarte țarismului sângeros ! Jos proprietatea funciară a nobilimii ! Jos tirania patronilor din fabrici, uzine și mine ! Pământ țăranilor ! Ziua de lucru de 8 ore pentru muncitori ! Republică democratică pentru toți cetățenii Rusiei !

Iată ce trebuie să mai proclame astăzi muncitorii ruși.

E minciună și servilism față de ultimul Nicolae când liberalii ruși vor să se convingă și pe ei și pe alții că țarismul s'a consolidat în Rusia și că este în stare să satisfacă principalele trebuințe ale poporului.

E minciună și fariseism când liberalii ruși cântă pe toate tonurile că revoluția a murit și că trăim într'un regim „reînnoit“.

Uitați-vă în jurul vostru : seamănă mult încercata Rusie cu o țară „reînnoită“ și „bine orânduită“ ?

În loc de constituție democratică — un regim de spânzurători și de sălbatică samavolnicie !

În loc de parlament al întregului popor — o Dumă ultrareacționară a moșierilor ultrareacționari !

În loc de „baze neclintite ale liberfății cetățenești“, în locul libertății cuvântului, a întrunirilor, a presei, a asocierii și a grevelor, care au fost promise încă prin manifestul dela 17 Octombrie — mâna ucigașă a „dispozițiilor“ și „interdicțiilor“, ziare suspendate, redac-

tori deportați, syndicate distruse și întruniri împrăștiate !

În loc de inviolabilitatea persoanei — schingiuri în închisori, batjocorirea cetățenilor, masacrarea greviștilor în minele dela Lena !

În loc de satisfacerea nevoilor țărănimii — continuarea politicii depozitării de pământ a masselor țărănești !

În locul unei economii de stat reglementate — fraude la serviciile de intendență, fraude la căile ferate, fraude la silvicultură, fraude la departamentul marinei !

În loc de ordine și disciplină în aparatul de stat — falsuri la instanțele judecătorești, șantaj practicat de polițiile de urmărire, asasinate și provocări săvârșite de secțiile Ohranei !

În loc de prestigiul statului rus în arena internațională — eșecul rușinos al „politicii“ ruse în Orientul Apropiat și în Extremul Orient, rolul de călău și de provocator de ruină în treburile Persiei sângărânde !

În loc de calmarea spiritelor și prosperitatea populației — sinucideri la orașe și o foamete groaznică, care a lovit în 30 de milioane de țărani, la sate !

În loc de însănătoșirea și purificarea moravurilor — un nemaipomenit desfrâu în mănăstiri, aceste fortărețe ale moralei oficiale !

Și pentru desăvârșirea tabloului — masacrarea bestială a sute de muncitori în minele dela Lena !...

Cioclii libertăților dobândite, adepții spânzurătorilor și execuțiilor, autorii „dispozițiilor“ și „interdicțiilor“, intendenții hoți, inginerii hoți, polițiștii tâlhari, ucigașii din ohrană, Rasputinii desfrânați — iată cine sunt „înnoitorii“ Rusiei !

Și mai sunt pe lume oameni care îndrăznesc să afirme că în Rusia totul merge bine, că revoluția a pierit !

Nu, tovarăși : acolo unde flămânzesc milioane de țărani și muncitorii sunt împușcați pentru o grevă, acolo revoluția va trăi până când țarismul rus — rușinea omenirii — va fi șters de pe fața pământului.

Azi, în ziua de 1 Mai, trebuie să spunem, sub o formă sau alta, la meetinguri, la adunările de masă sau la cele ilegale, — acolo unde va fi mai nimerit — că jurăm să luptăm pentru doborîrea definitivă a monarhiei țariste, că salutăm revoluția rusă care se apropie, eliberatoarea Rusiei !

Deci să întindem mâna tovarășilor noștri de peste hotare și să strigăm împreună cu ei :

Jos capitalismul !

Trăiască socialismul !

Să ridicăm steagul revoluției ruse și să înscriem pe el :

Jos monarhia țaristă !

Trăiască republica democratică !

Tovarăși ! Sărbătorim astăzi 1 Mai ! Trăiască 1 Mai !

Trăiască Social-Democrația Internațională !

Trăiască Partidul Muncitoresc Social-Democrat din Rusia !

Comitetul Central al P. M. S. D. R.

*Proclamație editată separat
în Aprilie 1912.*

Se tipărește după manuscris.

O ETAPĂ NOUĂ

După acțiunile cu caracter economic ale muncitorilor au urmat acțiunile lor cu caracter politic.

După grevele pentru mărirea salariilor, au urmat proteste, meetinguri, greve politice în legătură cu masacrul dela Lena.

La Petersburg și la Moscova, la Riga și la Chiev, la Saratov și la Ecaterinoslav, la Odesa și la Harcov, la Bacu și la Nicolaev — pretutindeni, în toate colțurile Rusiei, muncitorii se ridică întru apărarea tovarășilor lor măcelăriți la Lena.

„Noi suntem vii, în sângele nostru roșu pâlpâe flacăra forțelor necheltuite!“...

Mișcarea muncitorească, în continuă înviorare, pășește acum pe a treia treaptă. Și aceasta, după canalele contrarevoluționare.

Cu doi ani în urmă, muncitorii mai încercaseră să se împotrivească atacurilor din ce în ce mai intense ale patronilor nesățioși. Inviorarea mișcării se manifesta prin greve defensive, iar pe alocuri și prin greve ofensive. Aceasta a fost prima treaptă. Inițiatorul a fost regiunea Moscovei.

În urmă cu un an și jumătate, muncitorii au trecut la greve ofensive. Ei au prezentat noi revendicări economice, reușind să obțină condițiile din anii 1905—1906, care fuseseră răpite muncitorilor în timpul desmățului contrarevoluționar. Aceasta a fost a doua treaptă. Inițiatore au fost regiunile periferice din Vest.

Acum a venit a treia treaptă, perioada mișcării politice.

Din treaptă în treaptă !

Și acest lucru era de așteptat. Avântul pe care l-au luat principalele ramuri ale industriei și creșterea profiturilor capitaliștilor paralel cu scăderea salariului real ; creșterea organizațiilor profesionale și politice ale burgheziei paralel cu distrugerea organizațiilor muncitorești ; urcarea prețurilor la alimente și sporirea veniturilor moșierilor paralel cu foametea care a lovit în 30 milioane de țărani, când, împinși de nevoie, părinții au fost siliți să-și vândă fiii și fiicce, — toate acestea nu puteau să nu aducă o înviorare politică în rândurile clasei muncitoare.

Impușcăturile dela Lena n'au fost decât semnalul.

Se vede că „la Șipca * nu merge totul bine“. Acest lucru îl simt și reprezentanții autorităților, care se pregătesc în grabă „să pacifice“ țara. După toate aparențele, acest fapt are repercusiuni chiar și asupra politicii noastre externe...

Și se anunță mereu noi greve politice de protest.

* „La trecătoarea Șipca totul merge bine“ — exemplu tipic de modul cum induceau în eroare opinia publică comunicatele militare din timpul războiului ruso-turc din 1877—1878. — Nota Red.

Fără îndoială că forțele subterane ale mișcării de eliberare s'au pus în mișcare...

Bine ați venit, cele dintâi rândunele !

*Ziarul „Zvezda” din Petersburg
Nr. 30, din 15 Aprilie 1912.*

Se tipărește după textul ziarului.

Semnat : K. S.

FARISEII LIBERALI

„Reci“ „s'a înșelat“ din nou ! Se vede că „nu se aștepta“ la explicații „lipsite de tact“ din partea „guvernului“ cu privire la atrocitățile dela Lena. Vedeți d-voastră, el „spera“ că ministrul Macarov va chema „la răspundere conform legii“ pe domnii Treșcenco. Și când colo — declarația lui Macarov că Treșcenco a procedat just și că muncitorii vor fi împușcați și de aci înainte !

„Ne-am înșelat“, observă cu falsă mâhnire, în legătură cu aceasta, ziarul liberal „Reci“ (vezi „Reci“ din 12 Aprilie).

Sărmanii cadeți, pentru a câta oară „se văd înșelați“ în nădejtile pe care și le pun în guvern !

Nu e mult de când „socoteau“ că în Rusia există o constituție ; și jurau în toate limbile în fața Europei, că „guvernul nostru unit“ este „în totul constituțional“. Aceasta se întâmpla la Londra, departe de Rusia. Dar a fost deajuns să se înapoieze în Rusia, în țara „dispozițiilor“ și a „interdicțiilor“, pentru ca să-și recunoască „greșala“ și să fie „desamăgiți“.

Nu e mult de când cadeții „credeau“ că Stolâpin a reușit să îndrepte țara pe drumul „înnoirii“ parla-

mentare. Dar a fost deajuns ca Stolâpin să facă uz de iaimosul articol 87¹⁰², pentru ca ei să înceapă să îngâime din nou despre „greșeli“ și despre „neînțelegerea“ care ar fi fost la mijloc.

E mult oare de când cadeții făceau o paralelă între guvernul rus (amintiți-vă de greva muncitorilor din porturi) și cel englez, sub raportul atitudinii lor față de greve? Dar a fost deajuns să se petreacă drama dela Lena, pentru ca ei să îngâime din nou fariseicul lor „ne-am înșelat“.

Fapt semnificativ: „greșelile“ și „desamăgirile“ se înmulțesc întruna, iar tactica de cochetare cu guvernul practică de cadeți rămâne neschimbată!

Sărmanii cadeți, bieții de ei! Ei „își închipse“, se vede, că se vor găsi cititori naivi care să creadă în sinceritatea lor.

Ei „cred“ că publicul nu observă grimasele lor slugarnice față de dușmanii eliberării Rusiei.

Ei încă nu știu că dacă până acum „s'au înșelat“ mereu în speranțele pe care și le puneau în guvern, acum vor ajunge să fie „desamăgiți“ de masele populației, care își vor da seama, în cele din urmă, de caracterul lor contrarevoluționar și le vor întoarce spațele.

Pe cine vor mai înșela atunci domnii cadeți?

Slugărnicie față de guvern și fățarnicie față de țară: pentruce, dar, sunt denumiți „partidul libertății poporului“?

*Ziarul „Zvezda“ din Petersburg
Nr. 30, din 15 Aprilie, 1912.*

Se publică după textul ziarului.

Semnat: S.

CARAGHIOȘII FĂRĂ DE PARTID

Progresismul fără de partid a ajuns la modă. Așa e firea intelectualului rus : îi trebuie modă. S'au pasionat pentru saninism *, s'au ocupat de decadentism, acum e la modă atitudinea fără de partid.

Ce înseamnă atitudinea fără de partid ?

În Rusia există moșieri și țărani ; interesele lor sunt opuse, lupta dintre ei este un fenomen inevitabil. Dar adepții atitudinii fără de partid trec cu vederea acest fapt, înclină să treacă sub tăcere această contradicție de interese.

În Rusia există burghezi și proletari: victoria uneia din aceste clase înseamnă înfrângerea celeilalte. Dar adepții atitudinii fără de partid estompează această contradicție de interese, închid ochii asupra luptei dintre ele.

Fiecare clasă își are partidul ei, cu programul și fizionomia sa deosebită. Partidele conduc lupta dintre clase: fără partide n'ar mai fi luptă, ci haos, desorientare, confuzie de interese. Dar adepților atitudinii fără

* **Saninism** — dela Sanin, eroul romanului lui Arțăbașev cu acelaș nume. — Nota Red.

de partid nu le sunt pe plac situațiile clare și precise; ei preferă nebulosul și lipsa de program.

Estomparea contradicțiilor de clasă, trecerea sub tăcere a luptei dintre clase, lipsa unei fizionomii proprii, lupta împotriva programelor, tendința spre haos și confuzia intereselor—iată în ce constă atitudinea fără de partid.

Ce urmăresc adeptii acestei atitudini ?

— Să unească ceea ce nu poate fi unit, să înlăpătuiască ceea ce nu poate fi înlăptuit.

Să cuprindă într'o uniune pe burghezi și pe proletari, să arunce o punte între moșieri și țărani, să pună în mișcare carul cu ajutorul broaștei, racului și al știucii: iată la ce tind adeptii atitudinii fără de partid.

Ei simt că nu sunt în stare să unească ceea ce nu poate fi unit și deaceea oftează.

„Ah, ce bine ar fi să ne cadă în gură o pară mălăiață !“

Dar para mălăiață nu le cade în gură, și ei rămân de fiecare dată cu buzele umflate, de râsul lumii.

Atitudinea fără de partid este atitudinea unor oameni fără cap, sau, mai bine zis, cu dovreac în loc de cap.

Aceasta e poziția pe care o are revista „progresistă“ „Zaprosî Jizni“¹⁰³.

„Partidele de dreapta au și luat o hotărîre“ — spune „Zaprosî Jizni“; — „ele se unesc într'o singură massă reacționară pentru a lupta împotriva întregii opoziții progresiste... Deaceea blocului de dreapta trebuie să i se opună un bloc de stînga, care să cuprindă toate elementele sociale progresiste“ (vezi „Zaprosî Jizni“ Nr. 6).

Dar care sunt aceste elemente progresiste ?

Sunt adeptii partidului „Mirnoe Obnovlenie“¹⁰⁴, ca-deții, trudovicii și social-democrații. Adică, burghezii

„progresişti“, moşierii care fac pe liberalii, țăranii care râvnesc pământul moşierilor şi proletarii care luptă împotriva burghezilor.

Şi „Zaprosî Jizni“ vrea să reunească aceste „elemente“ !

Nu-i aşa că este foarte original şi... foarte stupid ?

Şi acest organ al unor oameni fără principii vrea să dea social-democraţilor lecţii despre tactica ce trebuie urmată în alegerile pentru Duma a IV-a ?

Caraghioşii !...

*Ziarul „Zvezda“ din Petersburg
Nr. 30, din 15 Aprilie 1912*

Se tipăreşte după textul ziarului.

Semnat : K. S — n

VIAȚA INVINGE !

„Petițiile prin care muncitorii cereau libertatea... de asociere nu le-au ușurat câtuși de puțin situația ; dimpotrivă, ca răspuns la această cerere, muncitorii s'au ales cu o represiune sângeroasă“...

*Din cuvântarea
deputatului Cuznețov*

Nu e mult de atunci — a trecut doar un an de când domnii lichidatori, apologeții „partidului legal“, au pornit cu mare tâmbălău așa numita campanie a petițiilor.

Organul „de presă“ al lichidatorilor, bine cunoscuta „Delo Jizni“ ¹⁰⁵, a scris că sarcina imediată a mișcării muncitorești este lupta **pe calea petițiilor** pentru dreptul de asociere.

Organul „științific“ al lichidatorilor, „Nașa Zaria“ ¹⁰⁶, „motivând“ această sarcină, încredința pe muncitori că petițiile vor grupa în jurul lor „massele largi“.

Dar iată că a survenit drama sângeroasă dela minele dela Lena, a intrat în scenă viața adevărată cu contradicțiile ei implacabile, și din tactica de petiționare a lichidatorilor s'a ales praf și pulbere. Greva legală, petițiile, cererile s'au dus toate de râpă. Orânduirea „reînnoită“ și-a arătat adevărata ei față. Iar reprezentantul acestei orânduiri, ministrul Macarov, a declarat, parcă

pentru mai multă claritate, că împuşcarea celor 500 de muncitori nu este încă totul, că nu este decât începutul, că așa va fi, cu ajutorul lui Dumnezeu, și de aci înainte...

Mai limpede nici nu se poate! Tactica petițiilor, care fusese lansată cu atâta sgomot, s'a sfărâmat, ciocnindu-se cu viața! Politica petițiilor s'a dovedit a fi nepuțincioasă!

Prin urmare, nu petițiile vor rezolva litigiul secular dintre Rusia veche și Rusia nouă...

Iar nenumăratele meetinguri și greve ale muncitorilor, care au loc în toate colțurile Rusiei, în legătură cu măcelul dela Lena, nu dovedesc ele oare odată mai mult că muncitorii nu vor porni pe calea petițiilor?

Ascultați ce spune Cuznețov, deputat al muncitorilor:

„În fond, petițiile prin care muncitorii cereau libertatea de asociere nu le-au ușurat câtuși de puțin situația; dimpotrivă, ca răspuns la această cerere, muncitorii s'au ales cu o represiune sângeroasă”...

Iată ce spune deputatul Cuznețov.

Și nici n'ar putea spune altceva un deputat al muncitorilor, care-și pleacă urechea la glasul muncitorimii, de care este atât de legat.

Nu, nu le merge lichidatorilor !...

Bine, dar cum rămâne cu tactica petițiilor? Ce facem cu ea?

— Nici vorbă că muncitorii trebuie să se lase de ea...

Da, da, după toate aparențele, învățămintele vieții n'au rămas fără consecințe, nici chiar pentru lichidatori. Beția petițiilor pare că începe să se risipească. Ei

bine, îi felicităm că încep să se desmeticească, îi felicităm din toată inima !

Noi doar susținem demult : viața este atotputernică și învinge totdeauna...

*Ziarul „Zvezda“ din Petersburg
Nr. 30, din 15 Aprilie 1912.*

Se tipărește după textul ziarului.

Semnat: K. Solin.

EI LUCREAZĂ BINE...

După masacrele dela Lena — greve și proteste în întreaga Rusie.

După „explicațiile“ date în Dumă de ministrul Macarov — manifestație în capitala Rusiei.

Guvernul voise să strângă Rusia în cleștele unor „ordonanțe“ sângeroase.

Dar Rusia s'a dovedit a fi mai puternică decât guvernul, hotărînd să-și urmeze calea ei...

Să aruncăm din nou o privire asupra istoriei evenimentelor dela Lena.

La minele dela Lena erau în grevă 6.000 de muncitori. O grevă pașnică, organizată. Desigur că mincinosul „Reci“ poate vorbi despre „rebeliunea anarhică“ dela Lena (vezi Nr. 103). Dar noi nu judecăm după mincinosul „Reci“, ci după „raportul“ martorului ocular Tulcinski. Iar domnul Tulcinski afirmă că în ziua aceea muncitorii se purtasera exemplar și că n'au fost văzuți „nici cu pietre, nici cu bețe“. Și apoi, condițiile infernale de muncă în mine, revendicările minime ale muncitorilor, renunțarea de bunăvoie la revendicarea zilei de lucru de opt ore, faptul că muncitorii erau gata

să facă și alte concesii — într'un cuvânt, tabloul prea cunoscut al grevei pașnice dela Lena.

Și totuși guvernul a găsit de cuviință să împuște pe muncitori, pe niște muncitori pașnici, neînarmați, având doar pungi cu tutun în mâini, iar în buzunare petiții prin care cereau eliberarea tovarășilor arestați...

Treșcenco n'a fost tras la răspundere; nu este clar că el a acționat din ordin de sus ?

S'a hotărît să fie trași la răspundere muncitorii, nu Treșcenco; nu este clar că cineva avea nevoie de sângele proletariatului ?

Au vrut să împuște în ziua masacrului doi iepuri dintr'odată. În primul rând, să satisfacă poftelă ne-sățioase ale canibalilor dela Lena. În al doilea rând, să înspăimânte pe muncitorii din alte orașe și localități : purtați fără murmur jugul capitalului, căci altfel o veți păți la fel cu muncitorii dela Lena.

Rezultatul : nu le-a reușit nici una, nici alta.

Canibalii dela Lena n'au fost satisfăcuți, întrucât greva în mine continuă.

Iar muncitorii din celelalte orașe nu numai că nu s'au înspăimântat, dar, dimpotrivă, în semn de protest împotriva masacrului, declară grevă după grevă.

Mai mult. La „explicațiile“ lui Macarov, Petersburgul, capitala Rusiei, a răspuns printr'o manifestație la care au luat parte mii de studenți și muncitori.

Tineretul studios, elementul cel mai sensibil din societatea rusă, a întins mâna părții celei mai revoluționare a poporului rus, proletariatul, și, ridicând flamura roșie, a proclamat : da, „așa a fost“, dar nu trebuie să mai fie așa !

Dela greva economică pașnică dela Lena — la grevele politice din întreaga Rusie; dela grevele politice din întreaga Rusie — la manifestațiile de mii și mii de studenți și muncitori în însuși centrul Rusiei — iată ce-au obținut reprezentanții guvernului în lupta lor împotriva muncitorilor.

Nimic de zis. Bine mai „scurmă cârțița“ mișcării de eliberare, clar văzătorul guvern rus !

Încă două, trei „isprăvi“ de acestea și se va putea spune cu toată siguranța că din fraza țipătoare a ministrului Macarov nu va rămâne decât o jalnică amintire.

Lucrați, domnilor, lucrați !

*Ziarul „Zvezda“ din Petersburg
Nr. 31, din 17 Aprilie 1912.*

Se tipărește după textul ziarului.

Semnat : K. S o l i n.

A PORNIT !...

Țara zăcea ferecată în lanțuri la picioarele asupritorilor ei.

Ea avea nevoie de o constituție populară, dar a căpătat samavolnicie sălbatecă, măsuri de „interdicție” și „dispoziții”.

Avea nevoie de un parlament al poporului, dar i s'a dat o Dumă a stăpânilor, Duma lui Purișchevici și a lui Gucicov.

Avea nevoie de libertatea cuvântului, a scrisului, a întrunirilor, de libertatea grevelor, a asocierii, dar nu vede în jurul ei decât organizații muncitorești distruse, ziare suspendate, redactori arestați, întruniri împărștiate, greviști deportați.

Ea cerea pământ pentru țărani, dar i s'au dat legi agrare care duceau masele țărănești la o și mai mare lipsă de pământ, favorizând un pumn de bogătași ai satelor.

I se făgăduise apărarea „individului” și a „proprietății”, dar temnițele și locurile de deportare sunt înțesate de „suspecți”, iar șefii polițiilor de urmărire (amintiți-vă de Chiev, Tiflis!) se asociază cu bandiții și cu

hoții, pentru a asupri individul și a prăda proprietatea.

I se făgăduise „prosperitate” și „progres”, dar gospodăria țărănească decade mereu, zeci de milioane de țărani flămânzesc, scorbutul și tifosul seceră mii de vieți...

Și țara răbda, răbda mereu...

Iar cei care nu puteau suporta, se sinucideau.

Dar totul are un capăt pe lumea asta; a ajuns și țara la capătul răbdării.

Împușcăturile dela Lena au spart ghiața tăcerii și a pornit șuvoiul mișcării populare.

A pornit!...

Tot ce era rău și nefast în regimul actual, toate bolile de care suferea mult încercata Rusie — toate s'au concentrat într'un singur fapt, în evenimentele dela Lena.

Iată de ce împușcăturile dela Lena au fost semnalul grevelor și manifestațiilor.

Aici și numai aici trebuie căutată explicația ultimei lor evenimente.

Dar capii Dumei — octombriștii, cadeții și progresiștii ¹⁰⁷ — așteaptă „explicații” de sus, din gura reprezentanților cârmuirii !

Octombriștii „interpelează”, progresiștii întreabă pur și simplu, iar cadeții „găsesc oportun” să vorbească despre niște Treșcenco, jalnice marionete ale evenimentelor !

Și asta, după ce Macarov le-a aruncat în față orgoliosul : „Așa a fost și așa va fi” !

În capitala Rusiei sunt în grevă zeci de mii de muncitori, armata este gata de luptă, „complicațiile” interne creează dificultăți politicii „noastre” externe în

chestiunea Dardanelelor, iar ei aşteaptă răspuns de sus, din „sferele înalte“ !

Orbi ce sunt ! Ei nu văd că în aceste zile cuvântul îl are proletariatul, iar nu reprezentanţii cârmuirii...

Ziarul „Zvezda“ din Petersburg

Nr. 32, din 19 Aprilie 1912.

Semnat : K. S.

Se tipăreşte după textul ziarului.

CUM SE PREGĂTESC EI PENTRU ALEGERI

Se apropie alegerile pentru Duma a IV-a¹⁰⁸ și dușmanii mișcării de eliberare își mobilizează forțele.

Avem în față, în primul rând, partidele contrarevoluționare : extremiștii de dreapta, naționaliștii, octombriștii. Toți aceștia susțin, într'un fel sau altul, guvernul. Pe ce pot conta ei în apropiata campanie electorală ? Bine înțeles că nu pe simpatia păturilor largi ale populației : partidele care și-au legat soarta de soarta guvernului masacrului dela Lena nu pot conta pe simpatia masselor ! Singura lor speranță sunt „dispozițiile“ guvernului. Iar de „dispoziții“, după cum e obiceiul, nu vom duce lipsă. Ministerul de Interne a și expediat o circulară guvernatorilor prin care recomandă „să se ia măsuri ca să fie aleși ca împuterniciți ai plășilor oameni absolut siguri și care să nu fie de stânga“. Și ce vor aduce în realitate toate aceste „măsuri“, o știm din practică : ștergerea de pe liste a candidaților de stânga, procese înscenate acestora, arestări și deportări. Acestea sunt „măsurile“ ! Pe de altă parte, prea sfântul sinod sfătuiește pe episcopii eparhiali să ia parte cât mai activ la apropiatele alegeri și să facă să fie aleși în Dumă apărători dârzi ai intereselor bisericii, convo-

când în acest scop adunări electorale ale clerului eparhial, scoțând ziare speciale pentru alegeri etc.

Prost, prost de tot trebuie să mai stea treburile partidelor guvernamentale, dacă până și părinții bisericii sunt nevoiți să lase la o parte, de dragul lor, „treburile bisericești” și să se apuce de „treburile lumești” !

Alegeri sub presiunea guvernatorilor spirituali și lumești — iată deci mijloacele pe care pot conta ei.

E adevărat că mai există un mijloc, și anume : să-ți pui eticheta neapartenenței la vreun partid și, înșelând pe alegători, să te strecuri într'un fel în Dumă, pentru ca apoi să svârli masca. Tocmai într'acolo îndreaptă „lucrurile” naționaliștii din Covno, care au apărut de curând sub masca unor oameni fără partid. Dar acesta e un mijloc rafinat, pe care, probabil, nu-l vor putea folosi retrograzii noștri neciopliți...

Cu totul altfel stau lucrurile cu liberalii din Rusia : cadeții, mirnoobnovlenții și progresiștii. Aceștia sunt toți oameni sprintari și probabil că ar ști să folosească la maximum eticheta neapartenenței la vreun partid... Iar cadeților spălăciți le trebuie această etichetă, le trebuie nevoie mare.

În timpul cât a ființat Duma a III-a, cetățeanul de rând a învățat să privească critic pe octombriști și pe cadeți. Pe de altă parte, alegătorii la „colegiul întâi”, marii burghezi dela orașe, „sunt desiluzionați” de octombriști, care nu le-au „îndreptățit” speranțele. Există deci o posibilitate de a-i „scoate din șea” pe octombriști, concurenții cadeților la anticamerele ministeriale. Dar cum să arunci o punte spre „primul colegiu”, dacă nu prin intermediul mirnoobnovlenților progresiști ? Așa dar, trăiască alianța cu mirnoobnovlenții ! E drept

că pentru aceasta trebuie să devii „puțințel“ de dreapta, dar nu-i mare nenorocire : parcă nu poți deveni de dreapta, din moment ce acest lucru e atât de avantajos ?

Așa dar, aliniere la dreapta !

Pe de altă parte, „păturile de jos și cele mijlocii dela orașe“ care făceau parte din „colegiul al doilea“, intelectualii, funcționarii comerciali etc., s'au radicalizat simțitor, datorită mai ales evenimentelor provocate de măcelul dela Lena, evenimente care iau o amploare tot mai mare. Cadeții își dau seama că au pe suflet păcate politice grele; prea des au încercat să trădeze cauza „libertății poporului“. Și Dumnezeu e martor că și acum s'ar repezi bucuroși în anticamerele ministeriale, dacă ar fi siguri că li se dă drumul. Dar tocmai din această cauză păturile democratice dela oraș încep să se uite chiorîș la cadeți. E nevoie să mai spunem că este cam riscant să apari, în fața unor astfel de alegători, fără mască, cu propria-ți fizionomie de trădător liberal ? Dar ce să imaginezi, în cazul acesta, pentru orășenii care au început să se radicalizeze, care s'au depărtat deja de cadeți, dar n'au ajuns încă la social-democrați ? Firește, nebulozitatea progresistă... adică poziția progresistă a neapartenenței la un partid. O, să nu vă închipuiți că progresiștii sunt cadeți ! Nu, ei nu-s deloc cadeți; ei vor vota numai pentru candidații cadeți, ei nu sunt decât trepădușii „fără de partid“ ai cadeților... Iar cadeții fac reclamă progresiștilor „fără de partid“ : nu se poate altfel, trebuie să te radicalizezi, măcar de ochii lumii, în direcția... neapartenenței la un partid !

Așa dar, aliniere la stânga !

Pe de o parte... pe de altă parte... mai la dreapta...

mai la stânga... Aceasta este politica partidului înșelării liberale a poporului, politica partidului cadeților.

Să amăgească pe alegător — acesta e mijlocul pe care se vor bizui liberalii din Rusia.

Și — fapt care trebuie subliniat — șarlatanismul atitudinii de neapartenență la vreun partid poate avea un rol însemnat în alegeri. El poate avea un rol însemnat, dacă social-democrații nu vor demasca pe domnii liberali cu mască, dacă nu vor duce o campanie energică în legătură cu apropiatele alegeri, dacă nu vor face tot ce-i cu putință pentru ca păturile democratice dela orașe să se unească în jurul conducătorului mișcării de eliberare, în jurul proletariatului rus.

*Ziarul „Zvezda” din Petersburg
Nr. 32, din 19 Aprilie 1912.*

Se tipărește după textul ziarului

Semnat : K. Solin

CONCLUZII

Primul val al avântului politic începe să descrească. Se desfășoară „ultimele“ greve. Ici colo mai răsună protestele greviștilor, dar acestea vor fi „ultimele“ proteste. Deocamdată, țara începe să-și reia aspectul „obișnuit”...

Ce învățăminte poate să tragă proletariatul din ultimele evenimente?

Să reconstituim tabloul „zilelor mișcării”.

4 Aprilie. Masacrul dela Lena. Aproape 500 de victime, morți și răniți. În țară, în aparență, e liniște. Guvernul e dârz. Incep grevele de protest în Sud.

10 Aprilie. Interpelare în Dumă. Grevele se înmulțesc. Situația devine alarmantă.

11 Aprilie. Răspunsul ministrului Macarov: „așa a fost și așa va fi”. Timășov „nu este în totul” de acord cu Macarov. Prima desorientare în rândurile reprezentanților cârmuirii. La Petersburg au loc meetinguri și greve. În provincie, mișcarea se intensifică.

15 Aprilie. La Petersburg are loc o manifestație a studenților și muncitorilor.

18 Aprilie. La Petersburg sunt în grevă peste 100.000 de muncitori. Au loc manifestații muncitorești. Guvernul își pierde capul. Macarov nu îndrăznește să

se arate în Dumă. Timașov prezintă scuze. Guvernul cedează. Concesie făcută „opinie publice“.

Concluzia e clară: libertatea nu se poate dobândi prin tăcere și răbdare. Cu cât glasul muncitorilor răsună mai puternic, cu atât mai repede își pierde capul forțele reacțiunii, cu atât cedează mai repede...

„Zilele mișcării“ oferă cel mai prielnic teren de încercare a partidelor politice. Partidele trebuie judecate nu după ceea ce spun, ci după felul cum se comportă „în zilele de luptă“. Cum s'au comportat deci în aceste zile partidele care-și zic „populare“?

Grupul moșierilor ultrareacționari, în frunte cu alde Zamâslovschi și Marcov, își ascundea cu greu bucuria pricinuită de masacrul dela Lena. Vă dați seama? Autoritățile au dat dovadă de forță și severitate: să știe „trântorii“ de muncitori cu cine au deaface! Ei l-au aplaudat pe Macarov și au votat împotriva interpelării fracțiunii social-democrate din Dumă. Ziarul lor „Zemșcina“¹⁰⁹ asmuțea în tot chipul autoritățile împotriva „agitatorilor“ dela Lena, împotriva muncitorilor greviști din Rusia, împotriva ziarului muncitoresc „Zvezda“.

Grupul moșierilor reacționari moderați, în frunte cu alde Balașov și Crupenschi, nu avea de fapt nimic împotriva masacrului; ei regretau numai că autoritățile au procedat prea transparent, prea pe față. Deaceea, vărsând lacrimi de crocodil pentru cei „uciși“, ei recomandau în acelaș timp guvernului să procedeze „cu tact“ în materie de masacre. Grupul acesta a votat împotriva interpelării fracțiunii social-democrate, iar organul ei, „Novoe Vremia“¹¹⁰, a cerut guvernului „să nu se poarte cu mânuși“ cu „greviștii convinși“, să aplice manifestanților „nu o amendă ușoară sau pedeap-

sa arestului, ci o pedeapsă foarte aspră“, iar „agitatorii“ arestați să nu mai fie eliberați din închisori.

Partidul moșierilor conservatori și al păturilor parazitare ale burgheziei, partidul octombriștilor, în frunte cu alde Gucicov și Gololobov, era mâhnit nu pentru că muncitorii fuseseră împușcați, ci pentru că guvernul susținut de acest partid avea „neplăceri“ (greve) din cauză că la Lena, „armele de foc nu fuseseră întrebuințate cum trebuie“. Considerând că discursul lui Macarov a fost „oarecum lipsit de tact“, el își exprima în organul său, „Golos Moscvî“¹¹¹, convingerea că guvernul „este nevinovat de sângele vărsat“. El a torpilat interpelarea social-democraților, asmuțind autoritățile împotriva „instigatorilor“. Și atunci când Timașov s'a apucat să-l reabiliteze pe Macarov, acest partid l-a aplaudat, socotind „incidentul“ închis:

Partidul moșierilor liberali și al păturilor mijlocii ale burgheziei, partidul cadeților, în frunte cu alde Miľucov și Maclacov, lansându-se în fraze tunătoare împotriva masacrului dela Lena, a găsit totuși că nu poate fi vorba de bazele regimului, și a redus totul la o chestiune de persoane, de felul lui Treșcenco și Beloziorov. Deaceea, psalmodiind fățarnicul „ne-am înșelat“ în legătură cu discursul lui Macarov, acest partid s'a declarat în totul mulțumit de cuvântarea „pocăită“ a lui Timașov și a amuțit. **Pe de o parte**, el sprijinea fracțiunea social-democrată, care cerea ca țara să-i judece pe reprezentanții puterii de stat. **Pe de altă parte**, el saluta pe reprezentanții burgheziei industriale, pe domnii dela „Mirnoe Obnovlenie“, care cereau acelorași reprezentanți ai puterii de stat, să potolească pe muncitorii greviști „prin măsuri civilizate“. Și pentru ca să nu rămână

nicio îndoială în privința bunelor sale intenții, partidul cadet, în ziarul său „Reci“, a găsit de cuviință să califice greva dela Lena drept o „rebeliune anarhică“.

Iată care a fost comportarea tuturor acestor partide „populare“ în „zilele mișcării“.

Muncitorii să nu uite acest lucru și să-i răsplătească, în „zilele alegerilor“ pentru Duma a IV-a, așa cum merită.

Numai social-democrația a apărut în „zilele de luptă“ interesele muncitorilor, numai ea a spus tot adevărul.

Concluzia este clară: social-democrația este singurul apărător al proletariatului. Toate celelalte partide amintite mai sus sunt dușmanii clasei muncitoare, cu singura deosebire că fiecare din ele luptă altfel împotriva muncitorilor: care cu „mijloace civilizate“, care cu mijloace „nu prea civilizate“, care cu mijloace „cu totul necivilizate“.

Acum, când primul val al avântului trece, forțele întunericului, care se ascunseseră după paravanul lacrimilor de crocodil, încep să apară din nou. „Zemșcina“ cere „măsuri“ împotriva presei muncitorești. „Novoe Vremia“ cere să nu fie cruțați muncitorii „convinși“. Iar autoritățile se pun pe „treabă“, arestând întruna pe „suspecți“. Pe ce pot conta ei în „noua“ lor „campanie“, de unde atâta îndrăzneală la autoritățile care-și pierduseră la un moment dat cumpătul?

Ei pot conta numai pe un singur lucru: pe imposibilitatea de a deslănțui de fiecare dată proteste de masă, pe lipsa de organizare a muncitorilor, pe faptul că aceștia nu sunt îndeajuns de conștienți.

TELURILE NOASTRE

Celor care citesc „Zvezda“ și știu cine sunt colaboratorii ei, care sunt și colaboratorii „Pravdei“¹¹², nu le va fi greu să înțeleagă în ce direcție va lucra „Pravda“. Țelurile pe care le va urmări „Pravda“ vor fi: să proiecteze lumina social-democrației internaționale asupra drumului mișcării muncitorești ruse, să semene printre muncitori adevărul asupra prietenilor și dușmanilor clasei muncitoare, să vegheze asupra intereselor cauzei muncitorești.

Fixându-ne aceste țeluri, nu avem câtuși de puțin intenția să trecem sub tăcere divergențele care există printre muncitorii social-democrați. Mai mult: credem că nu se poate concepe o mișcare viguroasă și plină de viață, fără divergențe; numai la cimitir se poate realiza o „deplină unitate de vederi“! Dar aceasta încă nu înseamnă că punctele de divergență sunt mai numeroase decât cele de apropiere. Nicidecum! Muncitorii înalțați, oricâte divergențe ar fi între ei, nu pot uita că ei toți, fără deosebire de fracțiune, sunt la fel de exploatați, că ei toți, fără deosebire de fracțiune, sunt la fel de lipsiți de drepturi. Deaceia „Pravda“ va chema în pri-

mul rând și mai ales la unitatea luptei de clasă a proletariatului, la unitate cu orice preț. Pe cât de intransigenți trebuie să fim față de dușmani, pe atât de concilianți să fim unul față de altul. Război dușmanilor mișcării muncitorești, pace și muncă armonioasă în sânul mișcării — iată linia de care se va călăuzi „Pravda” în activitatea ei de zi cu zi.

Acest lucru trebuie accentuat mai ales acum, când evenimentele dela Lena și apropiatele alegeri pentru Duma a IV-a ridică imperios în fața muncitorilor necesitatea de a se uni într'o organizație unică de clasă...

Pornind la muncă, știm că drumul nostru e presărat de spini. E deajuns să ne amintim de „Zvezda”, care a fost confiscată și „trasă la răspundere” de nenumărate ori. Dar spinii nu ne înspăimântă, dacă „Pravda” se va bucura și de aci înainte de simpatia cu care muncitorii o înconjoară acum. Din această simpatie va sorbi ea energia necesară în luptă! Am dori ca această simpatie să crească. Am mai dori ca muncitorii să nu se mărginească la a ne arăta simpatia lor, ci să și colaboreze activ la ziarul nostru. Să nu spună muncitorii că scrisul este pentru ei un lucru cu care nu sunt „deprinși”: muncitorii publiciști nu cad deagata din cer, ci se formează pe nesimțite, în procesul activității publicistice. Trebuie numai să te apuci cu mai multă îndrăzneală de lucru: odată, de două ori te vei poticni, dar până la urmă vei învăța să scrii...

Să pornim, deci, energic la lucru!

*Ziarul „Pravda”
Nr. 1, din 22 Aprilie 1912.
Articol fără semnătură.*

Se tipărește după textul ziarului

MANDATUL DAT DE MUNCITORII DIN PETERSBURG DEPUTATULUI LOR MUNCITOR ¹¹³

Cerințele poporului rus, puse la ordinea zilei de mișcarea din 1905, au rămas nesoluționate.

Evoluția reacțiunii și a „regimului reînnoit” nu numai că nu a satisfăcut aceste cerințe, ci, dimpotrivă, le-a făcut și mai acute.

Muncitorii sunt lipsiți adeseori de posibilitatea nu numai de a face grevă, întrucât nu au garanția că nu vor fi împușcați, sunt lipsiți de posibilitatea nu numai de a organiza uniuni și adunări, întrucât nu au garanția că nu vor fi arestați, dar și de posibilitatea de a alege în Dumă, pentru că vor fi oricum „lămuriți” ¹¹⁴ sau deportați: n’au fost „lămuriți” mai zilele trecute muncitorii dela uzina Putilov și dela uzina de construcții navale Nevski ?

Nu mai vorbim de zecile de milioane de țărani care flămânzesc, lăsați la cheremul moșierilor și al șefilor de zemstvă...

Toate acestea arată că cerințele din anul 1905 trebuiesc satisfăcute.

Iar starea vieții economice a Rusiei, semnele viitoarei crize industriale, care se arată de pe acum, și pau-

perizarea crescândă a păturilor largi ale țărănimii reclamă imperios rezolvarea problemelor care au fost puse în 1905.

Deaceea noi credem că Rusia se află în ajunul unor noi mișcări de masă, poate mai adânci decât în 1905. Acest lucru îl dovedesc acțiunile provocate de evenimentele dela Lena, grevele de protest împotriva „lămuririlor” etc.

Inițiatorul acestor mișcări va fi, ca și în 1905, clasa cea mai înaintată a societății ruse, proletariatul rus.

Aliatul lui nu poate fi decât mult încercata țărănime, pentru care desrobirea Rusiei prezintă un interes vital.

O luptă pe două fronturi: împotriva rânduvelilor feudalo-birocratice și împotriva burgheziei liberale care caută o alianță cu vechiul regim — iată forma pe care trebuie s'o ia viitoarea acțiune a poporului.

Și această luptă va fi victorioasă numai în măsura în care clasa muncitoare va fi în fruntea mișcării populare.

Dar pentru ca să poată îndeplini cu cinste rolul de conducător al mișcării populare, clasa muncitoare trebuie să aibă conștiința intereselor sale și să fie bine organizată.

În condițiile de azi, tribuna Dumei este unul din cele mai bune mijloace pentru luminarea și organizarea maselor largi ale proletariatului.

Și tocmai în acest scop trimitem noi în Dumă pe deputatul nostru, însărcinându-l pe acesta, ca și întreaga fracțiune social-democrată din Duma a IV-a, să propage cât mai larg dela tribuna Dumei revendicările noastre, nu să se joace de-a legiferarea în Duma stăpânilor.

Am dori ca fracțiunea social-democrată din Duma a IV-a, și îndeosebi deputatul nostru, să țină sus steagul clasei muncitoare în lagărul care le este dușman, în Duma neagră.

Am dori ca dela înălțimea tribunei Dumei să răsunе puternic glasul membrilor fracțiunii social-democrate, ca ei să vorbească despre scopul final al proletariatului, despre revendicările din 1905, care trebuie să rămână intacte, neciuntite, despre clasa muncitoare rusă, conducătoarea mișcării populare, despre țărănime, aliatul cel mai sigur al clasei muncitoare, despre burghezia liberală, trădătoare a „libertății poporului”.

Am dori ca în activitatea ei, desfășurată pe baza lozincilor amintite mai sus, fracțiunea social-democrată din Duma a IV-a să fie unită și bine încheată.

Ca ea să-și tragă puterea din contactul permanent cu masele largi.

Să țină pas cu organizarea politică a clasei muncitoare din Rusia.

*Publicată în foaie volantă
în prima jumătate a lunii
Octombrie 1912.*

Se tipărește după textul foil volante.

VOINȚA ÎMPUTERNICIȚILOR

Rezultatele alegerilor la colegiul muncitoresc s'au lămurit definitiv ¹¹⁵. Din șase delegați, 3 sunt lichidatori și 3 partizani ai „Pravdei”. Pe care din ei să-l desemnăm pentru a fi ales deputat? Pe care din ei ar fi trebuit, de fapt, să-l desemnăm? A dat, oare, adunarea împuterniciților vreo indicație în această privință?

Lichidatorii au obținut alegerea partizanilor lor, pentru că au ascuns față de împuterniciți vederile lor, au disimulat divergențele, luându-și aerul că sunt pentru „unitate”. Ei au fost susținuți de împuterniciții fără de partid, cărora nu le plac divergențele și care i-au crezut pe cuvânt. Dar oricât s'au străduit lichidatorii să turbure apele, într'o chestiune — dealtfel cea mai însemnată — s'a manifestat totuși voința împuterniciților. Este chestiunea mandatului. Adunarea împuterniciților a adoptat cu o majoritate covârșitoare de voturi un mandat precis ce urmează a fi dat deputatului, mandatul partizanilor „Pravdei”.

În darea de seamă asupra alegerilor, „Luci” ¹¹⁶ trece sub tăcere acest lucru, dar nu reușește totuși să ascundă cititorilor adevărul pe care-l cunosc toți îm-

puterniciții. Noi nu-i vom îngădui să denatureze voiața împuterniciților.

Mandatul este o directivă dată deputatului. Mandatul face pe deputat. Cum este mandatul, așa va fi și deputatul. Despre ce vorbește, așa dar, mandatul propus de marile uzine din Petersburg și adoptat de adunarea împuterniciților ?

Mandatul vorbește, în primul rând, despre problemele puse în 1905, despre faptul că aceste probleme au rămas nerezolvate și că situația economică și politică a țării face ca rezolvarea lor să fie inevitabilă. Mandatul arată că eliberarea țării nu poate fi obținută decât prin luptă, printr-o luptă pe două fronturi: pe de o parte, împotriva rămășițelor feudalo-birocratice și pe de altă parte, împotriva burgheziei liberale trădătoare. Și numai țărănimea poate fi un aliat sigur al muncitorilor. Dar lupta nu poate fi victorioasă decât dacă proletariatul are hegemonia (rolul conducător). Cu cât muncitorii vor fi mai conștienți și mai organizați, cu atât își vor îndeplini mai bine rolul de conducător al poporului. Și dat fiind că în actualele condițiuni tribuna Dumei este unul din cele mai bune mijloace de organizare și de luminare a maselor, muncitorii trimit un deputat în Dumă, pentru ca acesta, precum și întreaga fracțiune social-democrată din Duma a IV-a, să susțină sarcinile esențiale ale proletariatului, cerințele depline, neciuntite ale țării...

Acesta este conținutul mandatului.

Nu este greu de înțeles că acest mandat diferă radical de „platforma“ lichidatorilor, că este complet antilichidatorist.

Aceasta fiind situația, se pune următoarea între-

bare: dacă lichidatorii vor îndrăzni totuși să propună un candidat al lor la deputăție, atunci cum rămâne cu mandatul pe care deputatul trebuie să-l aducă la îndeplinire, dat fiind că există o hotărîre precisă în acest sens a adunării împuterniciților?

Un mandat antilichidatorist adus la îndeplinire de un lichidator? Se vor coborî până la o asemenea rușine lichidatorii noștri?

Iși dau ei seama că jocul „de-a unitatea“ i-a dus la un impas?

Sau poate că au de gând să calce mandatul și să-l dea uitării?

Cum rămâne atunci cu voința exprimată de împuterniciți, în apărarea căreia se vor ridica fără îndoială muncitorii din Petersburg?

Vor îndrăzni lichidatorii să treacă peste voința împuterniciților?

Lichidatorii mai vorbesc de victorie, dar simt ei, oare, că mandatul înseamnă pentru ei o înfrângere definitivă, deoarece subliniază că deputat poate fi numai un antilichidatorist?

Ziarul „Pravda“

Nr. 147, din 19 Octombrie 1912.

Semnat : K. S t.

Se tipărește după textul ziarului.

REZULTATELE ALEGERILOR LA COLEGIUL MUNCITORESC DIN PETERSBURG

1. ALEGERILE DE IMPUTERNICIȚI

Trăsătura cea mai caracteristică a stării de spirit a muncitorilor, în comparație cu anul 1907, este un pronunțat interes pentru alegeri. Dacă facem abstracție de micile grupuri risipite ici colo prin întreprinderi, putem spune fără ezitare că tendința de boicot lipsește cu totul. Muncitorii dela Obuhov ¹¹⁷ nu au boicotat, ci au fost lipsiți de posibilitatea de a participa la alegeri, pentru că așa a vrut administrația uzinei. Uzina de construcții navale Nevski a fost singura unde boicotiștii au acționat organizat, dar și acolo majoritatea covârșitoare a muncitorilor s'a pronunțat pentru participare. Masele largi ale muncitorilor au fost pentru alegeri. Mai mult, au luptat pentru alegeri și au participat la ele cu mult interes, afară de cazurile când s'au lovit de piedici de nebiruit. Acest lucru îl dovedesc și recente proteste de masă împotriva „lămuririlor“...

Au fost aleși aproape numai social-democrați sau elemente apropiate de social-democrați. Datorită unor cazuri de forță majoră, numai în unele întreprinderi s'a putut desfășura platforma democrației muncitorești

consecvente, cu atât mai mult cu cât lichidatorii ascundeau cu prudență muncitorilor platforma lor. Dar acolo unde acest lucru s'a putut face, muncitorii au acceptat peste tot platforma antilichidatorilor sub forma „mandatului“. În aceste cazuri, lichidatorii, dovedind că nu se respectă nici pe ei înșiși, nici părerile lor, declarau că „în fond sunt și ei pentru un astfel de mandat“ (Uzina de construcții navale Nevski), propuneau „amendamente“ cu privire la libertatea de asociere, care erau respinse ca fiind de prisos. Cu alte cuvinte alegerile se făceau, mai ales, „pe persoane“. Și majoritatea covârșitoare a împuterniciților se dovediră a fi social-democrați sau elemente apropiate de aceștia.

Social-democrația este singurul exponent al intereselor clasei muncitoare — iată ce ne arată alegerile de împuterniciți.

2. ALEGERILE DE DELEGAȚI

Din cei 82 de împuterniciți întruniți, 26 erau precis antilichidatori, 15 precis lichidatori, iar restul de 41 erau „pur și simplu social-democrați“, elemente apropiate de social-democrați și oameni de stânga fără partid.

Pentru cine se vor pronunța acești 41, cu care linie politică se vor declara de acord? — iată chestiunea care interesa, în primul rând, pe „fracționiști“.

Adunarea împuterniciților s'a pronunțat, în marea ei majoritate, pentru mandatul propus de partizanii „Pravdei“. Prin aceasta ea și-a conturat fizionomia. A triumfat linia politică a antilichidatorilor. Incercarea lichidatorilor de a împiedica acest lucru a dat greș.

Dacă lichidatorii ar fi fost din punct de vedere politic cinstiți, dacă și-ar fi respectat părerile, ei și-ar fi retras candidații, lăsând toate locurile partizanilor „Pravdei”. Căci se înțelege dela sine că numai partizanii mandatului puteau fi candidați. Adversari ai mandatului în rolul de susținători ai mandatului — la un asemenea joc nu se puteau preta decât niște faliți politici. Lichidatorii s’au pretat și la aceasta ! Ascunzând față de împuterniciți părerile lor, prefăcându-se pentru moment că sunt „de-ai lor”, că „nu ar avea nimic împotriva” mandatului adoptat, punându-și masca unității și plângându-se împotriva antilichidatorilor, pe care îi desemnau ca scizioniști, lichidatorii s’au străduit să înduioșeze pe împuterniciții nefracționiști și să-și „treacă” cumva oamenii lor. Și, într’adevăr, i-au trecut, înșelând pe împuterniciți.

Era clar că lichidatorii vor persista la nesfârșit în atitudinea lor de aventurieri.

Tot atât de clar era și faptul că linia politică a „Pravdei”, că numai această linie, se bucură de simpatia proletariatului din Petersburg și că, potrivit voinței împuterniciților, numai un partizan al „Pravdei” poate fi deputat al muncitorilor.

O victorie mai mare nici nu puteam dori...

3. DOUĂ FELURI DE UNITATE

Înainte de a vorbi despre alegerea deputatului, trebuie să spunem două cuvinte despre acea „unitate” care a jucat un rol nefast cu ocazia alegerii de delegați și de care lichidatorii se agață ca înnecatul de un fir de pai.

Troțchi a scris de curând în „Luci“ că „Pravda“ a fost cândva pentru unitate, dar că acum ar fi contra unității. E adevărat ? Și da, și nu. E adevărat că „Pravda“ a fost pentru unitate. Dar nu e adevărat că acum e contra unității : „Pravda“ cheamă totdeauna democrația muncitorească consecventă la unitate.

Atunci despre ce este vorba ? Despre faptul că „Pravda“, pe de o parte, și „Luci“ împreună cu Troțchi, pe de alta, înțeleg unitatea în mod cu totul diferit. Există, se vede, diferite feluri de unitate.

„Pravda“ socoate că numai bolșevicii și menșevicii-partiiți * pot fi uniți într'un singur tot. Unitate bazată pe delimitarea de elementele antipartinice, de lichidatori ! „Pravda“ a fost și va fi totdeauna pentru o astfel de unitate.

Troțchi însă privește altfel lucrurile: el pune în aceeași oală atât pe adversarii spiritului de partid, cât și pe partizanii acestuia. Și, bine înțeles, nu obține nicio unitate : sunt cinci ani de când se îndeletnicește cu această propovăduire copilăroasă, voind să unească ceea ce nu se poate uni, și rezultatul la care a ajuns este că avem două ziare, două platforme, două conferințe și niciun pic de unitate între democrația muncitorească și lichidatori !

În timp ce bolșevicii și menșevicii-partiiți se unesc tot mai mult într'un tot unitar, lichidatorii sapă o prăpastie între ei și acest tot unitar.

Practica mișcării confirmă planul de unitate al „Pravdei“.

* Un grup de menșevici în frunte cu Plehanov, care sprijinea pe bolșevici în lupta lor pentru păstrarea organizației de partid ilegale. — **Nota Red.**

Practica mișcării spulberă planul copilăros al lui Troțchi de a uni ceeace nu se poate uni.

Mai mult. Din propovăduitor al unei unități fantaziste, Troțchi se transformă într'un agent al lichidatorilor, îndeplinind un rol ce convine acestora.

Troțchi a făcut tot ce i-a stat în putință pentru ca să avem două ziare care se concurează, două platforme care se concurează, două conferințe care se contestă una pe alta, iar acum acest campion cu mușchi falși mai perorează despre unitate !

Aceasta nu este unitate, ci un joc demn de un comediant.

Și dacă acest joc a dat lichidatorilor posibilitatea de a face să fie aleși trei delegați de-ai lor, aceasta s'a întâmplat din cauză că într'un interval atât de scurt a fost imposibil să fie demascați comedianții unității, care ascundeau de muncitori steagul lor...

4. ALEGEREA DEPUTATULUI

Din cele spuse se poate lesne înțelege despre ce fel de „unitate“ puteau vorbi lichidatorii atunci când făceau partizanilor „Pravdei“ propunerea de a se pune un singur candidat în alegerile pentru Dumă. Ei propuneau pur și simplu să se voteze pentru candidatul lichidatorilor, împotriva voinței împuterniciților, contrar mandatului proletariatului din Petersburg. Ce altceva puteau răspunde la aceasta partizanii „Pravdei“, decât doar că mandatul împuterniciților este sfânt și că deputat nu poate fi decât un partizan al mandatului ? Ce era de făcut : să trecem peste voința împuterniciților de dragul lichidatorilor lipsiți de caracter, sau să trecem

peste capriciile acestora și să respectăm mandatul proletariatului din Petersburg ? „Luci“ țipă acuzând „Pravda“ de scizionism și născocoște basme despre delegați; dar dece lichidatorii n'au fost de acord să tragă la sorți între cei șase delegați ai muncitorilor, așa cum le propusese „Pravda“ ? Pentru a asigura o candidatură unică din partea muncitorilor, noi am fost gata să facem chiar și această concesie; dar pentru ce, întrebăm noi, au respins lichidatorii tragerea la sorți ? Dece partizanii ziarului „Luci“ au preferat șase candidaturi în Dumă în loc de una singură ? Nu cumva în interesul „unității“ ?

„Luci“ afirmă că Gudcov a propus drept candidat pe Badaev, partizan al „Pravdei“, dar, adaugă cu modestie ziarul lichidatorilor, propunerea n'a fost acceptată. Dar au uitat oare lichidatorii dela „Luci“ că nu un „pravdist“, ci partizanul lor, Petrov, a refuzat să-și retragă candidatura, demonstrând astfel, în fapt, cum arată atracția lichidatorilor pentru „unitate“. Și totuși ei mai numesc aceasta unitate ! Poate și faptul că Gudcov, alt partizan al ziarului „Luci“, și-a pus candidatura după ce fusese deja ales Badaev, partizanul „Pravdei“, poate că și aceasta înseamnă unitate ? Cine va crede aceasta ?

„Luci“ îi face o reclamă fariseică lui Sudacov, om lipsit de personalitate din punct de vedere politic, care, chipurile, și-ar fi retras candidatura în interesul unității. Dar se poate ca „Luci“ să nu știe că Sudacov pur și simplu n'a putut candida, deoarece nu întrunise decât două voturi ? Ce să spui despre un ziar care se hotărăște să mintă în văzul tuturor ?

Lipsa de caracter în politică să fie oare singura „calitate“ a lichidatorilor ?

Lichidatorii s'au străduit să-și strecoare omul în Dumă prin voința cadeților și a octombriștilor și împotriva voinței muncitorilor din Petersburg. Dar este cu puțință ca „Luci“, care este rupt de masele muncitorești, să nu înțeleagă nici în ruptul capului că muncitorii din Petersburg nu ar fi acordat încrederea lor unui asemenea deputat?

Ziarul „Pravda” Nr. 151, din

24 Octombrie 1912.

Semnat : K. S t.

Se tipărește după textul ziarului.

ASTĂZI AVEM ALEGERI

Astăzi avem alegeri la Petersburg. Alegeri la colegiul al doilea. Sunt în luptă două tabere: social-democrații și cadeții. Alegătorii trebuie să hotărască cui vor încredința soarta țării.

Ce vor social-democrații?

Ce vor cadeții?

Social-democrații, reprezentanții clasei muncitoare, tind la eliberarea omenirii de orice exploatare.

Cadeții, reprezentanții burgheziei liberale, își clădesc viitorul pe exploatarea omului de către om, exploatare — ce-i drept — mai cioplită, dar totuși exploatare.

Social-democrații socotesc că problema reînnoirii țării a rămas nerezolvată, că această problemă trebuie rezolvată, — dar, că trebuie rezolvată prin eforturile țării însăși.

Cadeții însă socotesc că este de prisos să se vorbească despre reînnoire, deoarece „avem, slavă domnului, o constituție“...

Social-democrații socotesc că, în drum spre reînnoirea țării, Rusia s'a împărțit în două Rusii: Rusia veche, oficială, și cea nouă, care va veni.

Cadeții însă socotesc că, după „dăruirea constituției“, „această contrapunere“ a celor două Rusii „nu mai este posibilă“, deoarece „Rusia e una singură“.

Concluzia nu poate fi decât aceasta: idealul constituțional al cadeților a fost deja îndeplinit. Limitele legiurii dela 3 Iunie nu-i stânjenesc.

Iată, de pildă, ce-a spus Miliucov în 1909 la banchetul dela Londra, unde, în afară de el, Rusia mai era „reprezentată“ de octombristul Gucicov și de ultra-reacționarul „moderat“ Bobrinski :

„Aveți înaintea d-v. oameni cu convingeri politice de nuanțe cu totul deosebite; însă aceste deosebiri, complectându-se una pe alta, reprezintă marele nostru ideal al unei Rusii constituționale“ (vezi cartea lui I. Efremov : „Reprezentanții poporului rus“ etc., pag. 81).

Prin urmare, ultrareacționarul Bobrinski, „complectându-l“ pe cadetul Miliucov în interesul... „libertății poporului“ — iată, deci, „marele ideal“ al cadeților !

La banchetul dela Londra n'a participat niciun reprezentant al muncitorilor, niciun reprezentant al țăranilor, dar se vede că „marile idealuri“ ale cadeților se pot lipsi de muncitori și de țărani...

O constituție a Bobrinschilor, Gucicovilor și Miliucovilor fără reprezentanți ai muncitorilor, fără reprezentanți ai țăranilor — iată „idealurile“ cadeților !

Să ne mai mirăm după toate acestea că în Duma a treia cadeții au votat pentru: 1) bugetul antipopular, 2) pentru impozitele indirecte, 3) alocațiile pentru închisori etc. ?

Să ne mai mirăm după toate acestea că ei se declară împotriva revendicărilor muncitorilor, țăranilor și ale întregii democrații ?

Să ne mai mirăm după toate acestea că prin glasul lui Maclacov cadeții au cerut „mai multă energie, severitate și cruzime“ față de mișcarea studențească și că au calificat în „Reci“ greva pașnică a muncitorilor dela Lena drept o „rebeliune anarhică“ ?

Nu, acesta nu este un partid al „libertății poporului“, ci partidul trădătorilor „libertății poporului“.

Oameni ca aceștia nu știu decât să se târguiască cu birocrăția în spatele poporului. „Tratatativele“ duse cu Witte, Stolâpin și Trepov, iar în prezent cu Sazonov, nu sunt deloc întâmplătoare.

Oameni ca aceștia nu știu să facă ceva mai bun decât să împiedice, în alianță cu reacționarii, alegerea social-democraților la Harcov, Costroma, Ecaterinodar și Riga.

A încredința soarta țării unor astfel de oameni, este tot una cu a o da pe mâna dușmanilor spre batjocorire.

Ne exprimăm convingerea că alegătorii care se respectă nu-și vor lega onoarea de soarta cadeților.

Să-și primească astăzi cadeții pedeapsa meritată pentru păcatele grave pe care le au față de poporul rus!

Alegători muncitori ! Votați pentru reprezentanții intereselor voastre, pentru social-democrați !

Alegători funcționari comerciali ! Nu votați cu cadeții, cărora nu le pasă de odihna voastră ; votați cu social-democrații, singurii apărători consecvenți ai intereselor voastre !

Alegători polonezi ! Voi vreți să obțineți dreptul la o dezvoltare națională liberă ; țineți minte că libertatea naționalităților nu se poate concepe fără libertatea generală, iar cadeții trădează libertatea !

Alegători evrei ! Voi vreți să obțineți egalitatea în drepturi a evreilor; țineți minte însă că Miliucov, care e în cârdășie cu alde Bobrinschi, și cadeții, care au făcut bloc cu cei de dreapta, nu vor lupta pentru egalitatea în drepturi !

Cu trădătorii libertății populare sau cu apărătorii ei, cu cadeții sau cu social-democrații — alegeți, cetățeni !

*Ziarul „Pravda“ Nr. 152, din
25 Octombrie 1912.*

Se tipărește după textul ziarului.

Semnat: K. S t.

CĂTRE TOȚI MUNCITORII ȘI MUNCITORELE DIN RUSIA! ¹¹⁸

9 Ianuarie

Tovarăși!

Întâmpinăm din nou ziua de 9 Ianuarie, zi pecețluită cu sângele a sute de muncitori, frați de ai noștri, pe care țarul Nicolae Romanov i-a împușcat la 9 Ianuarie 1905 pentru că au venit la el, pașnici și neînarmați, să-i ceară o viață mai bună.

Au trecut de atunci opt ani. Opt ani lungi, în cursul cărora, în afară de un scurt răstimp de licărire de libertate, țarul și moșierii au chinuit și torturat neîncetat țara noastră!

Și acum, ca și înainte, muncitorii sunt împușcați în Rusia pentru o grevă pașnică — așa cum au fost împușcați la Lena. Și acum, ca și înainte, milioane și milioane de țărani sunt aduși la foamete — așa cum s'a întâmplat în 1911. Și acum, ca și înainte, în temnițele țariste sunt torturați și batjocoriți cei mai buni fii ai poporului, fiind împinși la sinucidere în masă — cum s'a întâmplat de curând la Cutomar, Algaci ¹¹⁹ etc. Și acum, ca și înainte, sunt împușcați, în baza sentințelor justiției țariste, marinarii și soldații care cer pământ pentru țărani și libertate pentru întregul popor — cum

a fost de curând cazul cu cei 17 marinari din flota Mării Negre ¹²⁰. Nicolae Romanov, prin grația moșierilor autocrat al întregii Rusii, exercită puterea dăruită „de dumnezeu” și binecuvântată de sclerații îmbrăcați în rasă din sinod și de ultrareacționari — de-alde Purișchevici și Hvostov.

Ca și până acum, monarhia Romanovilor înăbușe Rusia în cleștele ei, pregătindu-se să sărbătorească anul acesta împlinirea a 300 de ani de stăpânire sângeroasă asupra țării noastre.

Dar Rusia nu mai este Rusia oropsită și supusă, care vreme atât de îndelungată a gemut în tăcere sub jugul Romanovilor. Și, în primul rând, nu mai este aceeași clasa noastră muncitoare rusă, care pășește în fruntea tuturor luptătorilor pentru libertate. Iar ziua de 9 Ianuarie 1913 o vom întâmpina nu ca niște sclavi încovoiați și umili, ci cu fruntea sus, formând o armată strâns unită de luptători care simt, care știu că Rusia populară se trezește din nou, că ghiața contrarevoluției s'a spart, că din nou a pornit șuvoiul mișcării populare și că „suntem urmași de rânduri proaspete de oșteni noi”...

Opt ani! Nu e mult, dar prin cât de multe am trecut în acești ani... În acest răstimp s'au perindat trei Dume de stat. Primele două, în care aveau majoritatea liberalii, dar în care răsunau puternic glasurile muncitorilor și țăranilor, au fost disolvate de țar, care a împlinit astfel voința moșierilor ultrareacționari. Duma a treia era ea însăși ultrareacționară și, timp de cinci ani, a lucrat împreună cu banda țaristă pentru a robi și asupra și mai mult pe țărani, pe muncitori — întreaga Rusie populară.

În anii negrei contrarevoluții, clasa muncitoare a avut parte de cupa cea mai amară. Începând din 1907, când forțele vechii orânduiri au reușit să înnăbușe pentru un timp mișcarea revoluționară a masselor, muncitorii gem sub un îndoit jug. Împotriva lor se războiește cel mai crunt bandă țaristă. Și tot în ei lovește ofensiva capitalului. Folosindu-se de reacțiunea politică, fabricanții răpesc pas cu pas muncitorilor tot ce au cucerit cu atâta trudă, cu prețul atâtor jertfe. Cu ajutorul lock-out-urilor, sub protecția jandarmeriei și a poliției, patronii măresc ziua de lucru, scad salariile, reintroduc vechile rândueli în fabrici și uzine.

Înceleștând dinții, muncitorii tac. 1908 și 1909 au fost anii în care ultrareacționarii s'au îmbătat cel mai mult de triumful lor și în care declinul mișcării muncitorești a fost deosebit de simțit. Dar în vara lui 1910 încep să reînvie grevele muncitorești. Iar sfârșitul lui 1911 aduce protestul energic a zeci de mii de muncitori împotriva faptului că deputații social-democrați din Duma a II-a, condamnați în urma unei provocări, continuă să rămână la ocnă ¹²¹.

Mișcarea de masă a muncitorilor s'a încheiat cu greva dela 22 Noembrie 1907, prilejuită de condamnarea la muncă silnică a deputaților social-democrați din Duma a II-a. Mișcarea de masă a muncitorilor a reînviat la sfârșitul anului 1911, tot în legătură cu soarta deputaților social-democrați din Duma a II-a, acești luptători de frunte, acești eroi ai clasei muncitoare, a căror operă o duc acum mai departe deputații muncitori din Duma a IV-a.

Înviorarea luptei politice aduce cu sine și înviorarea luptei economice a muncitorilor. Greva politică alimen-

tează pe cea economică, și invers. Se ridică val după val, iar mișcarea muncitorească se avântă ca un torrent puternic împotriva fortărețelor monarhiei țariste și a domniei capitalului. Mereu noi pături de muncitori se trezesc la o viață nouă. Masse tot mai largi sunt atrase în această nouă luptă. Grevele în legătură cu masacrul dela Lena, grevele cu prilejul zilei de 1 Mai, grevele de protest împotriva faptului că muncitorii au fost lipsiți de drepturi electorale și greva de protest împotriva executării marinarilor din flota Mării Negre au atras aproape un milion de participanți. Acestea au fost greve revoluționare, greve care au înscris pe steagul lor: „Jos monarhia Romanovilor, jos vechea și putreda orânduire moșierească, care înnăbușe Rusia !”

Crește și se lărgeste mișcarea revoluționară a muncitorilor. Clasa muncitoare începe să trezească și alte pături ale populației la lupta cea nouă. Tot ce este cinstit, tot ce aspiră la o viață mai bună începe să protesteze împotriva violențelor haitei țariste. Până și burghezia murmură, până și ea este nemulțumită de stăpânirea deplină și exclusivă a Purișchevicilor.

Regimul instaurat la 3 Iunie n'a împăcat pe nimeni și nimic. Toți acești ani de contrarevoluție au arătat că în Rusia nu va exista viață liberă atâta timp cât monarhia Romanovilor mai este în ființă, atâta timp cât domnia moșierilor rămâne inviolabilă.

Se apropie o nouă revoluție, în care clasa muncitoare va avea iar rolul de cinste, rolul de conducător al întregii armate de eliberare.

Pe steagurile clasei muncitoare sunt înscrise, ca și înainte, cele trei vechi revendicări, pentru care s'au

făcut atâtea sacrificii, pentru care s'a vărsat atâta sânge.

Ziua de lucru de 8 ore — pentru muncitorii

Tot pământul moșierilor, al țarului și al mănăstirilor, fără despăgubire — pentru țărani!

Republica democratică — pentru întreg poporul !

În jurul acestor revendicări s'a dus și se duce lupta în Rusia actuală. Ele au fost proclamate de muncitori și în zilele nu prea îndepărtate ale grevelor în legătură cu măcelul dela Lena. Ele vor fi proclamate de clasa muncitoare și la 9 Ianuarie.

Încă în 1912 muncitorii din Petersburg, Riga și Nicolaev au încercat să comemoreze ziua de 9 Ianuarie prin greve și demonstrații. La 9 Ianuarie 1913 vom realiza acest lucru peste tot, pe tot cuprinsul Rusiei. La 9 Ianuarie 1905 s'a născut în sângele muncitorilor prima revoluție rusă. Fie ca începutul anului 1913 să însemne preludiul celei de a doua revoluții din Rusia. Dinastia Romanovilor, care se pregătește să-și sărbătorească în 1913 a 300-a aniversare, are de gând să se instaleze pentru multă vreme încă pe spinarea Rusiei. Să spunem, deci, la 9 Ianuarie 1913 acestei bande:

Ajunge ! Jos monarhia Romanovilor ! Trăiască republica democratică !

Tovarăși ! Ziua de 9 Ianuarie 1913 să nu treacă nicăieri fără a fi comemorată, nicăieri unde trăiește și luptă muncitorul rus.

Prin adunări, prin rezoluții, prin meetinguri și, acolo unde este posibil,

prin greve de o zi și

manifestații

să comemorăm pretutindeni ziua aceasta.

Să ne amintim în această zi de eroii căzuți în luptă!
N'am putea cinsti mai bine memoria lor decât făcând
să răsunе în întreaga Rusie, în această zi, vechile noastre revendicări :

Republică democratică !

Confiscarea pământurilor moșierești !

Ziua de lucru de 8 ore !

***Comitetul Central al Partidului
Muncitoresc Social-Democrat din Rusia***

Tovarăși !

Pregătiți-vă să protestați la 9 Ianuarie !

*Proclamație editată separat la
sfârșitul lunii Decembrie 1912—
începutul lunii Ianuarie 1913.*

Se tipărește după textul proclamației

ALEGERILE DELA PETERSBURG

(Scrisoare din Petersburg)

Spre deosebire de alegerile din 1907, cele din 1912 au coincis cu o înviorare revoluționară în rândurile muncitorilor. În timp ce atunci valurile revoluției descreșteau, iar contrarevoluția triumfa, în 1912 s'a ridicat primul val al noii revoluții. Tocmai deaceea muncitorii au manifestat atunci un interes slab pentru alegeri, iar în unele locuri le-au și boicotat, le-au boicotat, desigur, în mod pasiv, dovedind prin aceasta că boicotul pasiv este un indiciu neîndoielnic de moleșire și de slăbire a forțelor. Tocmai deaceea în prezent, în atmosfera revoluției în ascendență, muncitorii au participat cu mult interes la alegeri, lepădându-se de neputincioasa indiferență politică. Mai mult : muncitorii au luptat pentru alegeri, s'au străduit să obțină dreptul de a participa la alegeri și l-au obținut prin greve grandioase organizate împotriva „lămuririlor“, în ciuda tuturor șiretlicurilor și îngrădirilor polițienești. Acesta este un semn neîndoielnic că amorțeala politică a trecut și că revoluția s'a urnit din punctul mort. Este adevărat că valul noii revoluții nu este încă atât de puternic ca să putem pune, de pildă, chestiunea grevei politice gene-

rale. Dar este deja atât de puternic, încât în unele locuri putem sfâșia păienjenișul „lămuririlor“ în vederea înviorării alegerilor, în vederea organizării forțelor proletariatului, în vederea educării politice a masselor.

COLEGIUL MUNCITORESC

1. LUPTA PENTRU ALEGERI

Cred că nu e de prisos să amintim că inițiativa campaniei greviste a fost a reprezentantului Comitetului Central și a comitetului din Petersburg al partidului nostru. La 4 Octombrie, seara târziu, în ajunul alegerilor de delegați, am aflat că împuterniciții uzinelor mai mari (Putilov și altele) au fost „lămuriți“ de către comisia județeană. Peste un ceas se întruni comisia executivă a comitetului din Petersburg împreună cu reprezentantul C.C.¹²² și, alcătuind o nouă listă de delegați, hotărăște să se declare o grevă de protest de o zi. În noaptea aceleiași zile se adună grupul social-democrat al uzinei Putilov și își însușește hotărîrea comitetului din Petersburg. În ziua de 5 se declară grevă la Putilov. Este în grevă întreaga uzină. În ziua de 7 (Duminecă) se adună grupul social-democrat al uzinei de construcții navale Nevski și aderă la hotărîrea comitetului din Petersburg. În ziua de 8 e în grevă întreaga uzină. Exemplul lor este urmat de alte fabrici și uzine. Fac grevă nu numai uzinele „lămurite“, dar și cele „nelămurite“ (Pal), chiar și acelea care după „re-

gulamentul alegerilor“ nu aveau dreptul să aleagă la colegiul muncitoresc. Fac grevă din solidaritate. Nu lipsesc nici cântecele, nici manifestațiile revoluționare... La 8 Octombrie, noaptea târziu, aflăm că comisia electorală gubernială anulează alegerile de delegați, anulează „lămurirea“ comisiei județene și „reintegrează în drepturi“ pe cei dela Putilov, permițând participarea la alegeri a unui număr mai mare de întreprinderi. Muncitorii jubilează. Muncitorii au învins.

Interesantă este rezoluția adoptată de muncitorii dela uzinele de construcții navale Nevski și dela Putilov cu ocazia declarării grevei :

„Protestând împotriva încălcării drepturilor noastre electorale, declarăm că numai răsturnarea țarismului și dobândirea unei republici democratice pot asigura muncitorilor dreptul de vot și adevărata libertate în alegeri“.

Rezoluția lichidatorilor, care spunea că „...numai sufragiul universal ar fi putut garanta dreptul de a participa la alegerile **pentru Duma de stat**“, a fost respinsă. Aceste rezoluții au fost discutate în prealabil în grupurile social-democrate din uzine, și când s'a văzut, de pildă, în grupul uzinei de construcții navale Nevski că rezoluția lichidatorilor n'a fost primită cu simpatie, partizanii ei și-au luat angajamentul să n'o prezinte la meeting în fața masei celor fără de partid și să o sprijine pe aceea adoptată de grup. Trebuie să remarcăm, spre cinstea lor, că și-au ținut cuvântul. În schimb, anti-lichidatorii au răspuns cu aceeași lealitate, alegându-l ca împuternicit pe Gudcov, pe care, având majoritatea în uzină, ar fi putut să-l „trântească“. N'ar fi fost rău dacă și „Luci“ ar fi dat măcar câtuși de puțin dovadă de un

astfel de simț al răspunderii, „Luci“ care știe atât de bine să scrie despre ceeace nu s'a întâmplat în uzine, dar care a trecut sub tăcere susmenționata rezoluție dela Nevski și care pe deasupra a denaturat rezoluția muncitorilor dela Putilov.

Așa dar, muncitorii au luptat pentru alegeri și au obținut alegeri. Să tragă de aici învățăminte socialiștii-revoluționari din Petersburg, care la uzina de construcții navale Nevski s'au ridicat cu atât de puțin succes împotriva alegerilor.

Muncitorii au luptat pentru alegeri sub lozinca republicii democratice. Să tragă de aici învățăminte fetiștii „reformelor parțiale“, lichidatorii dela „Luci“.

2. MANDATUL DAT DEPUTATULUI

Grevele provocate de „lămuriri“ nu fuseseră încă lichidate, când s'a întrunit adunarea împuterniciților. Era de prevăzut că mandatul întocmit de comitetul din Petersburg și aprobat de marile uzine din acest oraș (Putilov, uzinele de construcții navale Nevski, Pal) va fi adoptat de către împuterniciți. Și, într'adevăr, mandatul a fost adoptat cu o majoritate covârșitoare de voturi, un grup neînsemnat de lichidatori abținându-se dela vot. Incercările acestora din urmă de a împiedica votarea au fost întâmpinate cu exclamațiile: „nu ne stânjeniți!“.

În mandatul pe care l-au dat deputatului, împuterniciții vorbesc despre „problemele din anul 1905“, arată că aceste probleme „au rămas nerezolvate“, că dezvoltarea economică și politică a Rusiei „face ca rezolva-

rea lor să devină inevitabilă“. Lupta muncitorilor și a țăranilor revoluționari pentru doborîrea țarismului, dusă în ciuda politicii conciliatoare a burgheziei cadete, luptă al cărei conducător nu poate fi decât proletariatul — iată ce ar fi putut rezolva, după mandat, problemele din anul 1905 (vezi „Mandatul“ în „Social-Democratul“ Nr. 28—29).

Precum vedeți, este vorba de cu totul altceva decât de „revizuirea“ liberalo-lichidatoristă „a hotărîrilor Dumei a III-a în chestiunea agrară“ sau de „alegeri pentru Duma de stat pe bază de vot universal“ (vezi platforma lichidatorilor) ¹²³.

Muncitorii din Petersburg au rămas fideli tradițiilor revoluționare ale partidului nostru. Lozincile social-democrației revoluționare, și numai ele, au fost admise de congresul împuterniciților. La congres, chestiunea a fost tranșată de cei fără de partid (din 82 de împuterniciți, 41 erau „pur și simplu social-democrați“ sau elemente fără de partid), și dacă mandatul comitetului din Petersburg a fost adoptat chiar și de o astfel de adunare, aceasta dovedește că lozincile comitetului din Petersburg au rădăcini puternice în sentimentele și gândurile clasei muncitoare.

Cum s'au comportat lichidatorii față de toate acestea? Dacă ar fi crezut în propriile concepții și n'ar fi șchiopătat în materie de cinste politică, ei ar fi combătut pe față mandatul, propunând un mandat propriu, sau, dacă ar fi fost înfrânți, ar fi retras de pe liste pe candidații lor. Devreme ce au prezentat o listă proprie de candidați la alegerile de delegați, opunând-o listei antilichidatorilor, de ce să nu-și fi prezentat tot atât de deschis vederile lor, mandatul lor? Și de ce să nu fi de-

clarat cinstit și deschis, atunci când a fost adoptat mandatul antilichidatorilor, că ei, ca adversari ai mandatului, nu pot fi aleși în calitate de viitori susținători ai mandatului, că ei își retrag candidaturile, făcând loc partizanilor mandatului? Aceasta este doar o regulă elementară de corectitudine politică. Sau poate că lichidatorii au ocolit mandatul din cauză că problema nu fusese suficient desbătută, iar la congres totul a fost hotărât de voturile celor fără de partid? Dar, în cazul acesta, de ce nu s'au supus hotărîrii celor 26 de împuterniciți **social-democrați**, care s'au întrunit ilegal cu câteva zile înainte de congresul împuterniciților, adoptând, în urma discuțiilor, platforma antilichidatorilor (cu o majoritate de 16 voturi contra 9 și o abținere), cu atât mai mult cu cât la această adunare au participat și conducătorii lichidatorilor și împuterniciții lor? Ce considerente înalte i-au călăuzit pe lichidatori atunci când au călcat în picioare în acelaș timp și mandatul întregii adunări, și voința celor 26 de împuterniciți social-democrați? Evident că lichidatorii nu s'au putut conduce decât după un singur considerent: acela de a pricinui un neajuns antilichidatorilor și de a face să fie „într'un fel“ aleși oamenii lor. Dar tocmai aici e nodul chestiunii: dacă ar fi dus o luptă fățișă, lichidatorii n'ar fi reușit să obțină alegerea niciunui partizan al lor, deoarece era clar pentru toată lumea că „revizuirea“ lichidatoristă a „hotărîrilor Dumei a III-a în chestiunea agrară“ nu va fi primită cu simpatie de împuterniciți. Le rămânea un lucru: să-și ascundă steagul, să se prefacă a fi partizani ai mandatului, declarând că, „la drept vorbind, și noi suntem pentru un mandat aproape la fel“, și să facă să fie „într'un fel“ aleși oa-

menii lor. Aşa au şi procedat. Dar procedând astfel, lichidatorii şi-au recunoscut înfrângerea, situându-se printre faliţii politici.

Dar a-l constrânge pe adversar să coboare steagul, adică a-l constrânge să recunoască că steagul său **nu este bun**, a-l constrânge să recunoască superioritatea ideologică a duşmanului său — înseamnă dealtfel să repurtezi o victorie morală.

Şi uite ce „ciudăţenie“ : lichidatorii au „un larg partid muncitoresc“, pe când antilichidatorii numai un „cerc prizărit“, şi totuşi „cercul îngust“ a învins „partidul cel larg“ !

Ce de minuni se mai întâmplă pe lumea asta !...

3. UNITATEA, CA MASCĂ, ŞI ALEGEREA DEPUTATULUI

- Când diplomaţii burghezi pregătesc un război, ei încep să ţipe cu înverşunare că vor „pace“ şi „relaţii prieteneşti“. Dacă vreun ministru de externe începe să vorbească la toate răspântiile despre o „conferinţă de pace“, atunci să ştiţi că „guvernul lui“ a şi făcut comenzi de noi dreadnought-uri şi monoplane. Cuvintele diplomatului **nu trebuie** să corespundă realităţii ; altfel ce fel de diplomat ar fi el ? Cuvintele sunt una, iar faptele cu totul altceva. Cuvintele frumoase sunt o mască menită să acopere faptele rele. Un diplomat sincer e ca şi cum ai spune apă uscată sau fier de lemn.

Acelaş lucru se poate spune despre lichidatori şi falsele lor strigăte despre unitate. De curând, tov. Plehanov, partizan al unirii în partid, scria cu

privire la rezoluția conferinței lichidatorilor ¹²⁴ că „ei miroase cale de o poștă a diplomației“. Și apoi tot tov. Plehanov a numit conferința lor „scizionistă“. Mai pe șleau vorbind, lichidatorii înșeală pe muncitori prin strigăte diplomatice despre unitate, căci, în timp ce vorbesc de unitate, ei duc o acțiune de sciziune. Și, într'adevăr, lichidatorii sunt diplomați în sânul social-democrației, acoperind prin cuvinte frumoase despre unitate opera mârșavă a sciziunii pe care o provoacă. Când lichidatorul se dă în vânt după unitate, să știți că el a și călcat în picioare unitatea de dragul sciziunii.

Alegerile din Petersburg sunt o dovadă directă a celor afirmate mai sus.

Unitatea înseamnă, înainte de toate, unitatea de acțiune a muncitorilor organizați pe baze social-democrate în sânul clasei muncitoare, care nu este încă organizată, care nu este încă luminată de lumina socialismului. Muncitorii organizați pe baze social-democrate pun în adunările lor diferite chestiuni, le discută, iau hotărîri și apoi se prezintă ca un singur tot în fața celor fără partid cu aceste hotărîri, care sunt absolut obligatorii pentru minoritate. **Fără aceasta nu există și nu poate exista unitatea social-democrației!** S'a luat o astfel de hotărîre la Petersburg? Da, s'a luat. Este hotărîrea celor 26 de împuterniciți social-democrați (aparținând ambelor curente) care au adoptat platforma antilichidatorilor. Dece nu s'au supus lichidatorii acestei hotărîri? Dece au nesocotit voința majorității împuterniciților social-democrați? **Dece au călcat unitatea social-democraților** la Petersburg? Pentrucă lichidatorii sunt diplomați în sânul social-democrației, di-

plomați care sub masca unității duc o acțiune de sci-ziune.

Apoi, unitate înseamnă unitatea de acțiune a proletariatului în fața întregii lumi burgheze. Reprezentanții proletariatului iau hotărâri și le aduc la îndeplinire, manifestându-se ca un singur tot, cu condiția ca minoritatea să se supună majorității. **Fără aceasta nu există și nu poate exista unitatea proletariatului!** A luat proletariatul din Petersburg o astfel de hotărâre? Da, a luat. Este mandatul antilichidatorist, adoptat de majoritatea congresului împuterniciților. Dece nu s'au supus lichidatorii mandatului împuterniciților? Dece au nesocotit voința majorității împuterniciților? **Dece au călcat unitatea clasei muncitoare la Petersburg?** Pentru că unitatea lichidatoristă nu este decât o frază diplomatică, menită să acopere **politica** de subminare a unității...

Când—nesocotind voința majorității, făcând să fie alese elemente șovăelnice (Sudacov) și împărțind în stângă și'n dreapta făgădueli cu cel mai autentic caracter diplomatic—lichidatorii au reușit în cele din urmă să capete trei delegați, s'a născut întrebarea: ce-i de făcut?

Singura ieșire cinstită era tragerea la sorți. Și antilichidatorii au **propus** lichidatorilor tragerea la sorți, dar aceștia au **respins** această propunere !!

Lichidatorul X care ducea tratative, în legătură cu această propunere, cu bolșevicul Y (dacă e nevoie, putem da numele celor care duceau tratativele de o parte și de alta, păstrându-se bine înțeles conspirativitatea necesară) ¹²⁵, a răspuns, după ce s'a consultat cu ai săi, că „tragerea la sorți este inacceptabilă, deoarece hotărârea colectivului nostru de conducere angajează pe delegații noștri“.

Să încerce domnii lichidatori să desmintă această afirmație a noastră !

Nesocotirea de către lichidatori a voinței majorității împuterniciților social-democrați, nesocotirea voinței majorității congresului împuterniciților, faptul că nu au acceptat tragerea la sorți, că nu au consimțit să se pună o singură candidatură la alegerile pentru Dumă — toate acestea în interesul unității ! Originală mai e „unitatea“ voastră, domnilor lichidatori !

De altfel, politica scizionistă a lichidatorilor nu este ceva nou. Încă din 1908 ei fac agitație împotriva partidului ilegal. Manoperele lichidatorilor cu prilejul alegerilor din Petersburg nu sunt decât o continuare a vechii lor politici scizioniste.

Se spune că prin campania sa „de unificare“ Troțchi a introdus „un suflu nou“ în vechile „treburi“ ale lichidatorilor. Este inexact. Cu toate eforturile sale „eroice“ și „grozavele“ lui „amenințări“, până la urmă Troțchi s'a dovedit a fi un simplu campion gălăgios cu mușchi falși, dat fiind că în 5 ani de „activitate“ el nu a reușit să unifice pe nimeni, în afară de lichidatori. Zarvă nouă — treburi vechi !

Dar să revenim la alegeri. Respingând tragerea la sorți, lichidatorii puteau conta pe un singur lucru, și anume : burghezia (cadeții și octombriștii) **va da preferință lichidatorului !** Pentru a strica această socoteală drăguță, comitetul din Petersburg n'a avut altă soluție decât aceea de a da directiva să candideze toți delegații, deoarece printre lichidatori se afla și un „șovăelnic“ (Sudacov) și în genere ei nu aveau un grup încheiat. Executând directiva comitetului din Petersburg, delegații antilichidatori au candidat cu toții. Și

socoteala drăguță a lichidatorilor a dat greș! Demoralizarea nu s'a produs printre antilichidatori, ci în rândurile delegaților lichidatori, care, împotriva hotărîrii „colectivului“ lor, au candidat pe întrecute. De mirare nu este faptul că Gudcov a acceptat candidatura lui Badaev (Gudcov a trebuit să țină seama de mandatul antilichidarist care fusese adoptat la el în uzină!), ci acela că lichidatorul Petrov și apoi însuși Gudcov au candidat **după ce a fost ales Badaev.**

Din cele spuse mai sus se poate trage o singură concluzie: pentru lichidatori, unitatea nu este decât o mască menită să acopere politica lor scîzionistă, un artificiu cu ajutorul căruia au vrut să intre în Dumă împotriva voinței social-democrației și a proletariatului din Petersburg.

II

COLEGIUL ORĂȘENESC

Evenimentele dela Lena și în genere înviorarea care s'a produs în rândurile muncitorilor n'au rămas fără consecințe pentru alegătorul din colegiul al doilea. Păturile democrate ale populației orășenești s'au radicalizat simțitor. Dacă cu cinci ani în urmă, după înfrângerea revoluției, ele „au înmormântat“ idealurile anului 1905, acum, în urma grevelor de masă care au avut loc, vechile idealuri au început să reînvie. S'a creat o anumită stare de nemulțumire, cauzată de politica de duplicitate a cadeților, fapt care nu putea rămâne neobservat de aceștia.

Pe de altă parte, octombriștii „n'au îndreptățit” speranțele marilor comercianți și fabricanți. Se creau, așa dar, locuri vacante, fapt pe care cadeții deasemenea nu puteau să nu-l observe.

Și cadeții hotărîră, încă din luna Mai a anului curent, să joace pe două fronturi. Nu să lupte, ci să joace.

Astfel se și explică dubla campanie electorală a cadeților la două colegii diferite, fapt care nu putea să nu uimească pe alegători.

Lupta împotriva cadeților și pentru influențarea păturilor democratice deveni obiectivul principal al campaniei electorale desfășurate de social-democrați. Hegemonia burgheziei contrarevoluționare sau hegemonia proletariatului revoluționar — aceasta este „schema” bolșevică, împotriva căreia lichidatorii luptă în zadar de ani și ani de zile și căreia au fost nevoiți să se supună acum; aceasta fiind o evidentă și inevitabilă necesitate vitală.

Victoria la colegiul al doilea depindea de atitudinea păturilor democrate, democrate prin situația lor, dar care încă n'au devenit conștiente de interesele lor. Pe cine vor urma aceste pături, social-democrația sau pe cadeți? Exista și al treilea lagăr, cei de dreapta împreună cu octombriștii, dar nu era cazul să se vorbească serios de o „primejdie ultrareacționară”, deoarece era limpede că cei de dreapta nu puteau întruni decât un număr neînsemnat de voturi. Cât despre afirmațiile că „burghezia nu trebuie intimidată”, și s'au făcut asemenea afirmații (vezi articolul lui F. D. în „Nevschi Golos”¹²⁶), ele n'au trezit decât zâmbete, fiindcă era limpede că social-democrația trebuia nu numai „să in-

timideze“, dar să și răstoarne de pe poziții această burghezie, cu alte cuvinte pe avocații ei, cadeții.

Hegemonia social-democrației sau hegemonia cadeților — astfel pune problema însăși viața.

Reieșea deci clar că era nevoie de o coeziune excepțională a social-democrației în tot cursul campaniei.

Tocmai din acest motiv comisia electorală de pe lângă comitetul din Petersburg a încheiat un acord cu cealaltă comisie, alcătuită din menșevici și din lichidatori izolați. Acesta era un acord cu privire la persoane, prevăzând o deplină libertate a agitației electorale și cu condiția expresă ca pe lista candidaților în Dumă „să nu poată figura vreo persoană al cărei nume sau activitate sunt legate de lupta împotriva partidului“ (extras din „procesul verbal“ al tratativelor). Cunoscuta listă social-democrată pentru colegiul al doilea a fost alcătuită numai în urma respingerii de către antilichidatori a candidaturii cunoscuților lichidatori din Petersburg, Ab... și L..., „ale căror nume și activitate sunt legate“ etc. Pentru a caracteriza pe „adeptii unității“, nu este de prisos să observăm că după ce Ciheidze fusese ales la Tiflis, ei au refuzat categoric să înlocuiască candidatura acestuia prin candidatura social-democratului Pocrovschi, fost membru al Dumei a III-a, amenințând să se prezinte cu o listă paralelă și să zădărnicească campania.

Însă punctul privitor la „libertatea agitației electorale“ s'a dovedit a fi de prisos, deoarece mersul campaniei a demonstrat clar că în lupta dusă împotriva cadeților nu este posibilă altă campanie decât cea social-democrată revoluționară, adică bolșevică. Cine nu-și amintește cuvintele oratorilor și ale candidaților social-

democrați din Petersburg despre „hegemonia proletariatului“ și „vechile metode de luptă“ în opoziție cu „noile metode parlamentare“, despre „a doua mișcare“ și „nevalabilitatea lozincii unui cabinet cadet responsabil“? Unde au dispărut lamentările lichidatorilor despre „unitatea opoziției“, despre „radicalizarea burgheziei cadete“, despre „presiunea“ exercitată asupra acestei burghezii? Și oare agitația anticadetă a lichidatorilor dela „Luci“, care „mâncău“ și „intimidău“ pe cadeți, uneori chiar peste măsură, — oare toate acestea nu arată că prin „gura copiilor“ viața însăși a grăit adevărul?

Unde este deci conștiința principială a lui Dan, Martov și a celorlalți adversari ai „cadetofagiei“?

„Largul partid muncitoresc“ al lichidatorilor a suferit o nouă înfrângere în lupta dusă împotriva „cercului clandestin“. Inchipuiți-vă: un „larg partid muncitoresc?“ capturat de un „cerc“ mic, mic de tot! Curată minune...

III

CONCLUZII

Din cele arătate până aici reiese clar, în primul rând, că tot ce s'a spus cu privire la existența a două tabere — tabăra adeptilor regimului dela 3 Iunie și tabăra adversarilor acestuia — este lipsit de orice temei. În realitate, s'au prezentat în alegeri trei tabere, și nu două: tabăra revoluției (social-democrației), tabăra contrarevoluției (cei de dreapta) și cea a împăciuitorilor, care caută să submineze revoluția, aducând apă la moara contrarevoluției (cadeții). Despre o „opoziție unică“ împotriva reacțiunii n'a fost nici pomeneală.

Apoi, alegerile ne arată că demarcația dintre cele două tabere extreme se va accentua, că, în consecință, tabăra de mijloc se va topi, făcând disponibile pentru social-democrație elementele cu tendințe democratice, tabăra de mijloc deplasându-se treptat în direcția contrarevoluției.

Date fiind toate acestea, afirmațiile despre „reforme” venite de sus, despre imposibilitatea unor „explozii” și despre „desvoltarea organică” a Rusiei sub egida unei „constituții” apar lipsite de orice temei. Mersul lucrurilor duce inevitabil la o nouă revoluție și vom avea de trecut printr'un „nou 1905”, contrar asigurărilor date de alde Larin și alți lichidatori.

În sfârșit, alegerile dovedesc că proletariatul și numai proletariatul este chemat să stea în fruntea revoluției care se apropie, adunând pas cu pas în jurul său tot ce este cinstit și democratic în Rusia, tot ce tinde spre eliberarea din robie a patriei. E deajuns să cunoaștem mersul alegerilor la colegiul muncitoresc, e deajuns să cunoaștem simpatiile muncitorilor din Petersburg, exprimate clar în mandatul împuterniciților, e deajuns să cunoaștem lupta lor revoluționară pentru alegeri, spre a ne convinge de acest lucru.

Toate acestea ne îndreptățesc să afirmăm că alegerile din Petersburg au confirmat în totul justetea lozincilor social-democrației revoluționare.

Vitalitatea și forța social-democrației revoluționare — iată prima concluzie.

Falimentul politic al lichidatorilor — iată a doua concluzie.

PE DRUMUL NAȚIONALISMULUI

(Scrisoare din Caucaz)

Printre hotărârile care eternizează gloria conferinței lichidatoriste, hotărîrea cu privire la „autonomia cultural-națională” nu ocupă ultimul loc.

Iată-o :

„Luând cunoștință de comunicarea făcută de delegația caucaziană asupra faptului că atât la ultima conferință a organizațiilor caucaziene ale P.M.S.D.R., cât și în organele de presă ale acestor organizații a fost lămurită părerea tovarășilor cauczieni privitoare la necesitatea de a se formula revendicarea autonomiei cultural-naționale, conferința, fără a se pronunța în fond asupra acestei revendicări, constată că o asemenea interpretare a punctului din programul partidului care recunoaște fiecărei naționalități dreptul la autodeterminare nu este în contradicție cu sensul exact al programului, și își exprimă dorința ca problema națională să fie inclusă în ordinea de zi a celui mai apropiat congres al P.M.S.D.R.”

Această hotărîre este importantă nu numai pentru că exprimă jongleria oportunistă a lichidatorilor în fața valului naționalist care se ridică. Ea mai este im-

portantă și prin aceea că fiecare frază a ei este o adevărată perlă.

Cât prețuește, de pildă, declarația că această conferință, „fără a se pronunța în fond asupra acestei revendicări“, totuși „constată“ și hotărăște? În felul acesta se hotărăște numai în operete!

Sau îraza care sună astfel: „o asemenea interpretare a punctului din programul partidului care recunoaște fiecărei naționalități dreptul la autodeterminare nu este în contradicție cu sensul exact al programului“. Gândiți-vă numai! Punctul din program amintit (punctul 9) vorbește de libertatea naționalităților, de **dreptul** naționalităților de a se desvolta liber, de datoria partidului de a lupta împotriva oricăror violențe la care ar putea fi supuse. În general vorbind, **dreptul** naționalităților în sensul acestui punct nu trebuie să fie limitat, putând să meargă atât până la autonomie și federație, cât și până la separare. Înseamnă aceasta că partidului îi este tot una, îi este egal dacă o anumită naționalitate își va decide soarta în sensul centralismului sau al separatismului? Înseamnă aceasta că numai pe baza dreptului abstract al naționalităților, „fără a se pronunța în fond asupra acestei revendicări“, se poate recomanda, fie chiar și indirect, unora autonomia, altora federația și altora separarea? Naționalitatea decide de soarta sa, dar înseamnă aceasta că partidul nu trebuie să influențeze voința naționalităților în spiritul unei hotărâri care să corespundă cât mai mult intereselor proletariatului? Partidul este pentru libertatea cultelor, pentru dreptul oamenilor de a profesa orice religie. Oare se poate deduce de aici că partidul va fi în Polonia pentru catolicism, în Georgia pentru ortodoxism.

în Armenia pentru gregorianism și că nu va lupta împotriva acestor forme de concepție asupra lumii?... Și nu este oare clar că punctul 9 din programul partidului și autonomia cultural-națională se situează pe două planuri cu totul diferite, care pot fi „în contradicție” unul cu altul tot așa precum piramida lui Keops, să zicem, poate fi „în contradicție” cu faimoasa conferință a lichidatorilor?

Or, conferința „rezolvă” problema tocmai printr-o astfel de echilibristică.

Ceeace este mai important în hotărîrea amintită a lichidatorilor, este destrămarea ideologică a lichidatorilor caucazieni, care au trădat vechiul steag al internaționalismului în Caucaz și care au obținut o asemenea hotărîre din partea conferinței.

Faptul că lichidatorii caucazieni au cotit în direcția naționalismului nu este o întâmplare. Ei au început demult să lichideze tradițiile partidului. Eliminarea „părții sociale” din programul minimal, desființarea „hegemoniei proletariatului” (vezi „Discussionâi Listoc” Nr. 2 ¹²⁷), declararea partidului ilegal drept organizație auxiliară pe lângă organizațiile legale (vezi „Dnevnic” Nr. 9 ¹²⁸), toate aceste lucruri sunt arhicunoscute. Acum a venit rîndul problemei naționale.

Din momentul în care au început să apară (pe la începutul ultimului deceniu al secolului trecut), organizațiile din Caucaz au avut un caracter strict internaționalist. O organizație unică a muncitorilor georgieni, ruși, armeni și musulmani, care luptau în comun împotriva dușmanilor, acesta era tabloul vieții de partid... În 1903, la primul congres de constituire al organizațiilor social-democrate caucaziene (mai exact trans-

caucaziene) care a pus bazele uniunii caucaziene, principiul internaționalist al organizării a fost proclamat din nou ca singurul just. De atunci, social-democrația caucaziană a crescut în lupta împotriva naționalismului. Social-democrații georgieni au luptat împotriva naționaliştilor „lor”, împotriva național-democraților și a federaliştilor; social-democrații armeni au luptat împotriva dașnacțacanilor „lor”; musulmanii împotriva panislamiștilor ¹²⁹. Și, în lupta dusă împotriva lor, social-democrația caucaziană își lărgea și-si întărea organizațiile sale independent de fracțiuni... Chestiunea autonomiei cultural-naționale s'a ridicat pentru prima oară în 1906, la conferința regională a Caucazului. Ea a fost pusă de un mic grup din Cutais, care a cerut să fie rezolvată în sens pozitiv. Chestiunea a căzut „cu brio”, cum s'a spus atunci, printre altele din cauză că împotriva ei s'au ridicat hotărât ambele fracțiuni prin Costrov și autorul acestor rânduri. S'a hotărât că așa zisa „autoadministrare regională a Caucazului” este cea mai bună rezolvare a problemei naționale și care corespunde cel mai mult intereselor proletariatului caucazian unit în luptă. Da, așa a fost în 1906. Și această hotărâre a fost repetată la conferințele următoare, a fost apărută și popularizată atât în presa caucaziană menșevică, cât și în cea bolșevică, legală și ilegală...

Dar iată că a venit anul 1912 și „s'a constatat” că „ne” trebuie o autonomie cultural-națională, firește (firește!), în interesul proletariatului ! Despre ce este vorba ? Ce s'a schimbat ? Poate că proletariatul din Caucaz a devenit mai puțin socialist ? Dar în cazul acesta nu este deloc cuminte să înalți bariere naționale organizatorice și „culturale” între muncitori ! Poate că a

devenit mai socialist ? Dar în cazul acesta, cum să-i calificăm pe acei, să ne fie cu iertăciune, „socialiști“ care ridică și întăresc în mod artificial bariere ce se prăbușesc și de care nimeni nu are nevoie ?... Ce este deci la mijloc ? Este faptul că Cutaisul țărănesc a tras după sine pe „octombriștii social-democrați“ din Tiflis. Treburile lichidatorilor din Caucaz le va îndruma de azi înainte țăranul din Cutais, intimidat de naționalismul militant. Lichidatorii din Caucaz n'au fost în stare să reziste valului naționalist, au scăpat din mâini mult încercatul steag al internaționalismului și... au pornit să se legene „pe valurile“ naționalismului, aruncând peste bord ultimul bun : „la ce-ți va folosi; e un lucru de nimic“...

Cine spune A trebuie să spună și B: fiecare lucru își are logica lui ! După autonomia național-culturală georgiană, armeană, musulmană (și rusă ?) a lichidatorilor caucazieni, vor veni la rând partidele lichidatorilor georgieni, armeni, musulmani și alții. În locul unei organizații comune vor apărea organizații separate, pe naționalități, un fel de „Bunduri“ georgian, armean etc.

Oare nu într'acolo împing domnii lichidatori caucazieni „soluția“ pe care vor s'o dea problemei naționale ?

Mă rog, le putem ura curaj. Faceți ce vreți !

În orice caz putem să-i încredințăm că cealaltă parte a organizațiilor caucaziene, social-democrații partinici georgieni, ruși, armeni și musulmani, vor rupe hotărît cu domnii național-lichidatori, cu acești trădători ai gloriosului steag al internaționalismului în Caucaz.

*Ziarul „Social-Democratul“ Nr. 30,
din 12 (25) Ianuarie 1913.*

Semnat : K. S t.

Se tipărește după textul ziarului.

MARXISMUL ȘI PROBLEMA NAȚIONALĂ ¹³⁰

Perioada de contrarevoluție din Rusia a adus cu sine nu numai „tunete și fulgere”, ci și desamăgire în rândurile mișcării, neîncredere în forțele comune. Oamenii crezuseră într'un „viitor luminos” și luptaseră laolaltă, indiferent de naționalitate: problemele comune înainte de toate! În suflete s'a strecurat îndoiala și oamenii au început să se împrăstie pe la căminele lor naționale: fiecare să se bizue numai pe sine însuși! „Problema națională” înainte de toate!

În acelaș timp, în țară avea loc o serioasă prefecere a vieții economice. Anul 1905 nu trecuse în zadar: rămășițele orânduirii iobage la sate primiseră încă o lovitură. Un șir de recolte bune după anii de foamete și avântul industrial care veni după aceea împinseră înainte capitalismul. Diferențierea la sate și creșterea orașelor, dezvoltarea comerțului și a căilor de comunicație făcură un mare pas înainte. Faptul acesta este mai ales adevărat pentru regiunile dela periferia țării. Aceasta însă n'a putut să nu grăbească procesul consolidării economice a naționalităților din Rusia. Ele trebuiau să se pună în mișcare...

Tot în direcția trezirii naționalităților a influențat și „regimul constituțional” care fusese instaurat în această vreme. Înmulțirea ziarelor și dezvoltarea literaturii în general, o oarecare libertate a presei și a instituțiilor culturale, dezvoltarea teatrelor populare etc., — toate acestea, fără îndoială, au contribuit la întărirea „sentimentului național”. Duma, cu campania ei electorală și cu grupările ei politice, a dat noi posibilități pentru înviorarea națiunilor, o nouă și largă arenă pentru mobilizarea lor.

Iar valul de naționalism războinic pornit de sus și întregul șir de represiuni din partea „celor care dețin puterea”, care se răzbunau pe regiunile dela periferie pentru „dragostea lor de libertate”, au stârnit un contraval de naționalism de jos, care lua uneori formele unui șovinism brutal. Întărirea sionismului¹³¹ printre Evrei, șovinismul crescând în Polonia, panislamismul printre Tătari, întărirea naționalismului printre Armeni, Georgieni și Ucrainieni, înclinarea generală a micului burghez spre antisemitism, — toate acestea sunt fapte cunoscute tuturor.

Valul naționalismului se ridica tot mai puternic, amenințând să cuprindă masele muncitoare. Și cu cât descreștea mișcarea de eliberare, cu atât mai îmbelșugat se deschideau florile naționalismului.

Social-democrației îi revenea, în această vreme grea, o înaltă misiune: să respingă naționalismul, să ferească masele de „molima” generală. Căci social-democrația — și numai ea — putea să facă acest lucru, opunând naționalismului arma încercată a internaționalismului, unitatea și indivizibilitatea luptei de clasă. Și cu cât mai puternic se ridica valul naționalismului, cu

atât mai tare trebuia să răsunе glasul social-democrației pentru înfrățirea și unitatea proletarilor de toate naționalitățile din Rusia. În această împrejurare, social-democraților din regiunile dela periferie, care se ciocneau nemijlocit de mișcarea naționalistă, li se cerea o fermitate deosebită.

Însă nu toți social-democrații se dovediră a fi la înălțimea sarcinii, și mai ales social-democrații din regiunile dela periferie. Bundul, care mai înainte subliniasе sarcinile comune, începu acum să pună pe primul plan scopurile sale speciale, pur naționaliste; lucrurile ajunseră până acolo, încât el a declarat „ținerea Sâmbetei“ și „recunoașterea jargonului“ ca o revendicare cu caracter combativ a campaniei sale electorale *. După Bund a urmat Caucazul: o parte a social-democraților caucazieni, care mai înainte negau, laolaltă cu ceilalți social-democrați caucazieni, necesitatea „autonomiei cultural-naționale“, o cer acum ca o revendicare imediată **. Nu mai vorbim de conferința lichidatorilor, care, diplomatic, a aprobat oscilările naționaliste***.

De aici însă urmează că vederile social-democrației din Rusia în problema națională nu sunt încă limpezi pentru toți social-democrații.

E nevoie, fără doar și poate, a se discuta serios și sub toate aspectele problema națională. E necesar ca social-democrații consecvenți să ducă laolaltă o muncă neobosită împotriva cetei naționalismului, de oriunde ar veni ea.

* Vezi „Dare de seamă asupra conferinței a IX-a a Bundului“.

** Vezi „Inștiințarea conferinței din August“.

*** Ibidem.

I

NAȚIUNEA

Ce este națiunea ?

Națiunea este, înainte de toate, o comunitate, o anumită comunitate de oameni.

Comunitatea aceasta nu este o comunitate de rasă sau de neam. Națiunea italiană de astăzi s'a alcătuit din Romani, Germani, Etrusci, Greci, Arabi etc. Națiunea franceză s'a format din Gali, Romani, Britani, Germani etc. Acelaș lucru trebuie spus și despre Englezi, despre Nemți etc., care s'au constituit ca națiune din oameni de rase și neamuri felurite.

Așa dar, națiunea nu este o comunitate de rasă sau de neam, ci o comunitate de oameni formată istoricește.

Pe de altă parte, este neîndoios că marile state ale lui Cirus sau Alexandru nu puteau fi numite națiuni, deși ele s'au format istoricește, s'au format din neamuri și rase diferite. Aceste state nu au fost națiuni, ci conglomerate de grupe întâmplătoare și slab închegate, care se destrămau și se reuneau în funcție de izbânzile și înfrângerile unui sau altui cuceritor.

Așa dar, națiunea nu este un conglomerat întâmplător și efemer, ci o comunitate stabilă de oameni.

Dar nu orice comunitate stabilă formează o națiune. Austria și Rusia sunt și ele comunități stabile, totuși nimeni nu le numește națiuni. Prin ce se deosebește comunitatea națională de comunitatea de stat ? Intre altele, prin aceea că o comunitate națională este de neînchipuit fără o limbă comună, pe când pentru un

stat limba comună nu este obligatorie. Națiunea cehă din Austria și cea polonă din Rusia nu ar putea fi concepute fără o limbă comună pentru fiecare din ele, pe când existența mai multor limbi înăuntrul Rusiei sau a Austriei nu împiedică integritatea lor. Am în vedere, bine înțeles, limbile vorbite de popor, iar nu limbile oficiale întrebuințate în instituțiile publice.

Așa dar, **comunitatea de limbă** este una din trăsăturile caracteristice ale națiunii.

Aceasta, desigur, nu înseamnă că diferitele națiuni vorbesc totdeauna și pretutindeni limbi diferite sau că toți aceia care vorbesc una și aceeași limbă formează neapărat o singură națiune. O limbă **comună** pentru fiecare națiune; dar aceasta nu înseamnă neapărat limbi diferite pentru națiuni diferite! Nu există nicio națiune care să vorbească în acelaș timp limbi diferite; dar aceasta încă nu înseamnă că nu pot exista două națiuni care să vorbească aceeași limbă! Englezii și Nord-Americanii vorbesc aceeași limbă, și totuși ei nu formează o singură națiune. Acelaș lucru trebuie spus despre Norvegieni și Danezi, despre Englezi și Irlandezi.

Dece nu formează însă, de pildă, Englezii și Nord-Americanii o singură națiune, cu toate că au o limbă comună?

Înainte de toate pentru că ei nu trăiesc laolaltă, ci pe teritorii diferite. Națiunea se constituie numai prin legături îndelungate și regulate, prin conviețuirea oamenilor timp de generații. Conviețuirea îndelungată însă nu este posibilă fără un teritoriu comun. Englezii și Americanii populau mai înainte un singur teritoriu, și anume Anglia, și formau o singură națiune. Mai târziu, o parte din Englezi au emigrat din Anglia, așezân-

du-se pe un teritoriu nou, în America; și aici, pe noul teritoriu, au format, cu timpul, o națiune nouă, națiunea nord-americană. Teritoriile diferite au dus la formarea unor națiuni diferite.

Așa dar, **comunitatea de teritoriu** este una din trăsăturile caracteristice ale națiunii.

Dar aceasta nu este încă totul. Comunitatea teritoriului singură nu formează încă națiunea. Pentru aceasta mai este nevoie și de o legătură economică internă care să sudeze părțile deosebite ale națiunii într'un singur tot. Intre Anglia și America de Nord nu există o asemenea legătură; deaceia ele formează două națiuni diferite. Dar înșiși Americanii de Nord nu ar merita să se numească națiune, dacă diferitele colțuri ale Americii de Nord nu ar fi legate laolaltă într'un tot economic, mulțumită diviziunii muncii între ele, dezvoltării căilor de comunicație etc.

Să luăm, de pildă, pe Georgieni. Georgienii din vremea dinaintea reformei trăiau pe un teritoriu comun, vorbeau o singură limbă, și totuși ei nu formau, strict vorbind, o națiune, deoarece, despărțiți într'un sir întreg de principate rupte unele de altele, ei nu puteau trăi o viață economică comună, ci au dus veacuri de-a-rândul război între dânșii, ruinându-se reciproc și ațâțându-i pe Perși și pe Turci unii împotriva altora. Unirea efemeră și întâmplătoare a principatelor, pe care izbutea câteodată s'o înfăptuiască câte un rege norocos, îmbrățișa, în cazul cel mai bun, numai sfera superficială administrativă și era repede sfărâmată de capriciile principilor și de indiferența țăranilor. Și nici nu putea fi altfel, dată fiind fărâmițarea economică a Georgiei... Georgienii au apărut ca națiune abia în a doua jumă-

tate a veacului al XIX-lea, când desființarea iobăgiei și progresul vieții economice a țării, dezvoltarea căilor de comunicație și apariția capitalismului au stabilit diviziunea muncii între regiunile Georgiei, au sdruncinat cu totul izolarea economică a principatelor și le-au legat într'un singur tot.

Acelaș lucru trebuie spus și despre celelalte națiuni care au trecut prin stadiul feudalismului și au dezvoltat înăuntrul lor capitalismul.

Așa dar : **comunitatea vieții economice, legătura economică**, este una din trăsăturile caracteristice ale națiunii.

Dar nici aceasta nu-i totul. În afară de tot ce a fost spus, mai trebuiesc luate în seamă particularitățile fizionomiei spirituale a oamenilor uniți în cadrul națiunii. Națiunile se deosebesc unele de altele nu numai prin condițiile vieții lor, ci și prin fizionomia lor spirituală, care se exprimă în particularitățile culturii naționale. Dacă Englezii, Nord-Americanii și Irlandezii, care vorbesc cu toții una și aceeași limbă, formează cu toate acestea trei națiuni diferite, apoi aici joacă un rol însemnat factura psihică specifică ce s'a format la aceste națiuni, din generație în generație, ca urmare a condițiilor de existență deosebite.

Firește că, luată în sine, factura psihică, sau — cum i se mai zice — „caracterul național“, este, pentru observator, ceva imperceptibil; dar, întrucât se exprimă în originalitatea culturii comune națiunii, el este perceptibil și nu poate fi ignorat.

E de prisos să mai spun că nu poate fi vorba de „caracter național“ ca ceva dat odată pentru totdeauna: el se modifică odată cu condițiile vieții, dar, întrucât

există în fiecare moment dat, își pune pecetea pe fizionomia națiunii.

Așa dar, **factura psihică comună**, care se exprimă în comunitatea culturii, este una din trăsăturile caracteristice ale națiunii.

În chipul acesta am terminat cu toate semnele distinctive ale națiunii.

Națiunea este o comunitate stabilă de oameni, istoricește constituită și care a luat ființă pe baza comunității de limbă, de teritoriu, de viață economică și de factură psihică ce se manifestă în comunitatea culturii.

Și este dela sine înțeles că națiunea, ca orice fenomen istoric, e supusă legii schimbării, își are istoria sa, un început și un sfârșit.

Este necesar să subliniem că niciunul din semnele distinctive arătate, luat în parte, nu este de ajuns pentru definirea națiunii. Mai mult, e de ajuns să lipsească fie chiar numai una din aceste trăsături, pentru ca națiunea să înceteze de a fi națiune.

Ne putem închipui oameni cu un „caracter național” comun, și totuși nu se poate spune că ei formează o singură națiune dacă sunt despărțiți economicește unii de alții, trăiesc pe teritorii diferite, vorbesc limbi diferite etc. Așa este cazul, de pildă, cu **Evreii** ruși, galițieni, americani, georgieni, cu cei din munții Caucaz, care nu formează, după părerea noastră, o națiune unică.

Ne putem închipui oameni cu un teritoriu comun și cu o viață economică comună și care totuși să nu formeze o singură națiune, din pricina lipsei unei limbi comune și a unui „caracter național” comun. Așa este cazul, de pildă, cu **Nemții** și **Letonii** din ținuturile baltice.

În sfârșit, Norvegienii și Danezii vorbesc o singură limbă, dar ei nu formează o singură națiune, din pricina lipsei celorlalte trăsături caracteristice.

Numai prezența tuturor trăsăturilor caracteristice, luate împreună, formează națiunea.

„Caracterul național“ s'ar părea că nu este unul din semnele distinctive, ci **unicul** semn distinctiv esențial al națiunii, celelalte semne distinctive alcătuind, propriu zis, **condițiile** de dezvoltare ale națiunii, iar nu trăsăturile ei caracteristice. Pe un asemenea punct de vedere stau, de pildă, teoreticienii social-democrați ai chestiunii naționale cunoscuți în Austria, R. Springer și mai ales O. Bauer.

Să analizăm teoria lor asupra națiunii.

După Springer, „națiunea este o asociere de oameni care gândesc și vorbesc la fel“. Ea este „o comunitate de cultură a unui grup de oameni contemporani, care **nu este legată de «pământ»**“* (subliniat de noi).

Așa dar, o „asociere“ de oameni care gândesc și vorbesc la fel, oricât de despărțiți ar fi ei unii de alții, oriunde ar trăi ei.

Bauer merge și mai departe.

„Ce este națiunea?“ — întreabă el. — „Oare comunitatea de limbă este aceea care unește pe oameni într'o națiune? Dar Englezii și Irlandezii... vorbesc aceeași limbă și nu formează totuși un singur popor; Evreii n'au deloc o limbă comună și formează totuși o singură națiune.“**

* Vezi „Problema națională“, de R. Springer, pag. 43, ed. „Folosul obștesc“, 1909.

** Vezi „Chestiunea națională și social-democrația“, de O. Bauer, ed. „Secera“, 1909, pag. 1—2.

Ce este atunci națiunea ?

„Națiunea este o comunitate de caracter relativă.“ *

Dar ce înseamnă caracter, în cazul de față caracterul național ?

Caracterul național este „suma de trăsături care deosebesc pe oamenii unei naționalități de oamenii altei naționalități, este complexul de însușiri fizice și spirituale care deosebesc o națiune de altă națiune“ **.

Bauer știe, firește, că caracterul național nu cade din cer, și deaceia adaugă :

„Caracterul oamenilor nu este determinat de altceva decât de soarta lor“, că... „națiunea nu este nimic altceva decât comunitatea de soartă“, care, la rândul ei, e determinată de „condițiile în care oamenii își produc mijloacele de existență și împart produsul muncii lor“ ***.

Astfel am ajuns la definirea cea mai „complectă“ — cum se exprimă Bauer — a națiunii.

„Națiunea este totalitatea oamenilor legați, pe baza comunității de soartă, într-o comunitate de caracter.“ ****

Așa dar, comunitatea caracterului național, pe baza comunității de soartă, luată înafara legăturii indispensabile cu comunitatea de teritoriu, de limbă și de viață economică.

Dar ce mai rămâne în acest caz din națiune ? Despre ce comunitate națională poate fi vorba la oameni care sunt despărțiți din punct de vedere economic

* Vezi „Chestiunea națională și social-democrația“, de O. Bauer, ed. „Secera“, 1909, pag. 6.

** Ibid., pag. 2.

*** Ibid., pag. 24—25.

**** Ibid., pag. 139.

unii de alții, care trăiesc pe teritorii diferite și vorbesc dela o generație la alta limbi diferite ?

Bauer vorbește de Evrei ca de o națiune, deși ei „nu au deloc o limbă comună” * ; dar de ce fel de „comunitate de soartă” și de ce fel de legătură națională poate fi vorba, de pildă, la Evreii georgieni, daghestani, ruși și americani, care sunt cu desăvârșire rupți unii de alții, trăiesc pe teritorii diferite și vorbesc limbi diferite ?

Fără îndoială că Evreii amintiți duc o viață economică și politică comună cu Georgienii, Daghestanii, Rușii și Americanii și trăiesc într’o atmosferă culturală comună cu ei. Această împrejurare nu poate să nu imprime pecetea ei caracterului lor național. Dacă a mai rămas ceva comun la ei, apoi aceasta este religia, obârșia comună și unele rămășițe ale caracterului național. Toate acestea sunt neîndoielnice. Dar cum se poate susține serios că riturile religioase anchilozate și rămășițele psihologice pe cale de dispariție influențează mai puternic asupra „soartei” Evreilor amintiți, decât mediul viu, social-economic și cultural ce-i înconjoară ? Și doar numai pornind dela o asemenea presupunere se poate vorbi, în general, de Evrei ca de o națiune unică.

Prin ce se deosebește în acest caz națiunea lui Bauer de „spiritul național” mistic și reprezentând o forță în sine al spiritualiștilor ?

Bauer trage un hotar de netrecut între „trăsătura distinctivă” a națiunilor (caracterul național) și „condițiile” vieții lor, rupându-le una de alta. Dar ce altceva este caracterul național, dacă nu o oglindire a condi-

* Ibid., pag. 2.

țiilor de viață, dacă nu o sinteză a impresiilor căpătate din mediul înconjurător? Cum te poți mărgini numai la caracterul național, izolându-l și rupându-l de terenul care i-a dat naștere?

Și apoi prin ce se deosebea, propriu zis, națiunea engleză de cea nord-americană la sfârșitul veacului al XVIII-lea și la începutul veacului al XIX-lea, când America de Nord se numea încă „Noua Anglie”? Evident, nu prin caracterul național! Căci Nord-Americanii erau originari din Anglia și aduseseră cu dâșii în America nu numai limba engleză, ci și caracterul național englez, pe care nu l-au putut pierde, desigur, așa de repede, deși sub înrâurirea noilor lor condiții se forma, fără doar și poate, caracterul lor deosebit. Totuși, în ciuda caracterului mai mult sau mai puțin comun, ei formau, încă de pe atunci, o națiune deosebită de cea engleză! Este evident că „Noua Anglie”, ca națiune, se deosebea atunci de Anglia, ca națiune, nu printr'un caracter național deosebit, sau nu atât prin caracterul național, cât prin mediul deosebit, prin condițiile de viață deosebite de cele ale Angliei.

Este, așa dar, limpede că în realitate nu există niciun fel de trăsătură caracteristică unică a națiunii. Există numai suma trăsăturilor distinctive, din care, când compari națiunile, iese în lumină mai reliefat când o trăsătură (caracterul național), când alta (limba), când o a treia (teritoriul, condițiile economice). Națiunea este o combinare a tuturor trăsăturilor distinctive luate laolaltă.

Punctul de vedere al lui Bauer — care identifică națiunea cu caracterul național — rupe națiunea de sol și o preface într'un fel de forță invizibilă, o forță în

sine. Rezultatul este nu o națiune vie și activă, ci ceva mistic, imperceptibil și transcendent. Căci, repet, ce fel de națiune este națiunea evreiască, de pildă, formată din Evrei georgieni, daghestani, ruși, americani și alții, ai cărei membri nu se înțeleg unii cu alții (vorbesc limbi deosebite), trăiesc în părți diferite ale globului pământesc, nu se vor vedea niciodată unii cu alții, niciodată nu vor acționa laolaltă, nici în timp de pace, nici în timp de război?!

Nu, nu pentru asemenea „națiuni“ pe hârtie își alcătuește social-democrația programul ei național. Ea poate ține socoteală numai de națiunile reale, care sunt active și în mișcare și care din acest motiv te silesc să ții socoteală de ele.

Bauer, după cât se vede, confundă națiunea, care este o categorie istorică, cu neamul, care este o categorie etnografică.

De altfel, însuși Bauer simte, se pare, șubrezenia poziției sale. Vorbind în mod hotărât, la începutul cărții sale, de Evrei ca de o națiune *, Bauer se corectează la sfârșitul cărții, afirmând că „societatea capitalistă, în general, nu le dă (Evreilor) posibilitatea de a se menține ca națiune“ **, asimilându-i cu celelalte națiuni. Pricina, se vede, este aceea că „Evreii nu au un ținut de colonizare delimitat“ ***, pe când un asemenea ținut posedă, de pildă, Cehii, care trebuie să se mențină, după Bauer, ca națiune. Pe scurt, pricina este lipsa unui teritoriu.

Argumentând astfel, Bauer a vrut să demonstreze

* Vezi pag. 2 din cartea sa.

** Ibid., pag. 389.

*** Ibid., pag. 388.

că autonomia națională nu poate fi o revendicare a muncitorilor evrei *; prin aceasta, însă, el a răsturnat, fără să vrea, propria sa teorie, care neagă comunitatea de teritoriu ca una din trăsăturile caracteristice ale națiunii.

Bauer merge însă mai departe. La începutul cărții sale el declară hotărât că „Evreii n'au deloc o limbă comună, dar formează totuși o națiune” **. Și abia a ajuns la pagina 130, și-l vedem că schimbă macazul, declarând tot atât de hotărât: „Este cert că nicio națiune nu-i posibilă fără o limbă comună” *** (subliniat de noi).

Bauer a vrut să dovedească aici că „limba este instrumentul cel mai însemnat de comunicare între oameni” ****; dar, fără să vrea, el a dovedit totodată și ceeace nu avea de gând să dovedească, anume: inconsistența propriei sale teorii asupra națiunii, teorie care tăgăduiește însemnătatea comunității de limbă.

Astfel această teorie, cusută cu ață idealistă, se desminte singură.

II

MIȘCAREA NAȚIONALĂ

Națiunea nu este pur și simplu o categorie istorică, ci o categorie istorică a unei epoci determinate, a epocii capitalismului ascendent. Procesul lichidării feudalismului și al dezvoltării capitalismului este, în acelaș timp.

* Vezi pag. 396 din cartea sa.

** Ibid., pag. 2.

*** Ibid., pag. 130.

**** Ibidem.

și procesul constituirii oamenilor în națiuni. Așa se petrec lucrurile, de pildă, în Europa apuseană: Englezii, Francezii, Germanii, Italienii etc. s'au constituit în națiuni în cursul marșului triumfal al capitalismului, care a biruit fărâmițarea feudală.

Dar formarea națiunilor a însemnat acolo, totodată, și prefacerea lor în state naționale de sine stătătoare. Națiunile engleză, franceză etc. sunt totodată state, ca cel englez etc. Irlanda, rămasă înafara acestui proces, nu schimbă tabloul general.

Intrucâtva altfel se petrec lucrurile în Europa răsăriteană. În timp ce în Apus națiunile, în dezvoltarea lor, au devenit state, în Răsărit s'au constituit state multinaționale, state alcătuite din mai multe naționalități. Așa sunt Austro-Ungaria și Rusia. În Austria, cei mai dezvoltați din punct de vedere politic se dovediră a fi Nemții; ei au și fost acei care și-au luat misiunea de a uni naționalitățile din Austria într'un stat. În Ungaria, cei mai apți pentru organizarea statului se dovediră a fi Maghiarii, sâmburele naționalităților din Ungaria; ei au și fost aceia care au unificat Ungaria. În Rusia, rolul de unificator al naționalităților și l-au asumat Velicorușii, în fruntea cărora se afla o birăcie aristocrato-militară, puternică și organizată, formată în decursul istoriei.

Așa s'au petrecut lucrurile în Răsărit.

Acest mod specific de alcătuire a statelor a putut avea loc numai în condițiile feudalismului încă nelichidat, în condițiile capitalismului slab dezvoltat, când naționalitățile împinse pe planul al doilea nu reușiseră încă să se consolideze din punct de vedere economic în națiuni unitare.

Dar capitalismul începe să se desvolte și în statele răsăritene. Se desvoltă negoțul și căile de comunicație. Se ivesc orașe mari. Națiunile se consolidează din punct de vedere economic. Capitalismul, năvălind în viața liniștită a naționalităților împinse pe planul al doilea, le răscolește și le pune în mișcare. Desvoltarea presei și a teatrului, activitatea Reichsratului (în Austria) și a Dumei (în Rusia) au contribuit la întărirea „sentimentului național”. Intelectualitatea, care lua ființă, se pătrunde de „ideea națională” și acționează în aceeași direcție...

Dar, trezindu-se la o viață de sine stătătoare, națiunile împinse pe planul al doilea nu se mai constituie de aci înainte în state naționale independente: ele întâmpină în drumul lor o foarte mare împotrivire din partea păturilor conducătoare ale națiunilor dominante, ajunse demult în fruntea statului. Întârziaseră !...

Astfel se constituie în națiuni Cehii, Polonezii etc. în Austria; Croații etc. în Ungaria; Letonii, Lituaniienii, Ucrainienii, Georgienii, Armenii etc. în Rusia. Ceeace fusese o excepție în Europa apuseană (Irlanda) deveni în Răsărit o regulă.

În Apus, Irlanda răspunse la starea excepțională printr'o mișcare națională. În Răsărit, națiunile deștepate trebuiau să răspundă la fel.

Așa s'au format împrejurările care au împins tinerile națiuni din Europa răsăriteană la luptă.

Lupta începu și se încinse, la drept vorbind, nu între națiuni luate în întregul lor, ci între clasele stăpânitoare ale națiunilor dominante și ale națiunilor împinse pe planul al doilea. Lupta o duce, de obicei, fie mica burghezie orășenească a națiunii asuprite, împotriva

marii burghezii a națiunii dominante (Cehii și Germanii), fie burghezia sătească a națiunii asuprite, împotriva moșierilor națiunii dominante (Ucrainenii din Polonia), fie toată burghezia „națională” a națiunilor asuprite, împotriva aristocrației cârmuitoare a națiunii dominante (Polonia, Lituania și Ucraina, în Rusia).

Burghezia deține rolul principal.

Chestiunea principală pentru tânăra burghezie este piața. Țelul ei este să-și desfacă mărfurile și să iasă biruitoare din concurența cu burghezia de altă naționalitate. De aici năzuința ei de a-și asigura, pentru sine, o piață „a sa”, o piață „autohtonă”. Piața este cea dintâi școală în care burghezia învață naționalismul.

Dar lucrurile nu se mărginesc de obicei la piață. În luptă intervine birocrăția semifeudală-semiburgheză a națiunii dominante, cu metodele ei: „Înșfacă și nu lăsa din mână!” Burghezia națiunii dominante — indiferent dacă este mică sau mare — capătă posibilitatea de a veni de hac „mai repede” și „mai hotărât” concurentului ei. „Forțele” se unesc, și încep să se aplice un șir întreg de măsuri restrictive împotriva burgheziei „de alt neam”, măsuri care iau un caracter de reprimare. Din sfera economică, lupta trece în sfera politică. Îngrădirea dreptului de a se muta dintr'un loc într'altul, restricțiuni în folosirea limbii, restrângerea dreptului de vot, reducerea numărului școlilor, restricțiuni în exercitarea religiei etc. curg gârlă pe capul „concurrentului”. Se înțelege că asemenea măsuri nu urmăresc numai să ocrotească interesele claselor burgheze ale națiunii dominante, ci urmăresc și țeluri specifice, ca să zicem așa, de castă, ale birocrăției cârmuitoare. Dar, din punctul de vedere al rezultatelor, aceasta este cu

desăvârşire indiferent: clasele burgheze şi birocraţia merg, în acest caz, mână în mână, fie că este vorba de Austro-Ungaria, fie că este vorba de Rusia.

Strânsă cu uşa din toate părţile, burghezia naţiunii asuprite începe, fireşte, să se mişte. Ea apelează la „păturile de jos ale propriei naţiuni” şi începe să vorbească în gura mare despre „patrie”, înfăţişând propria sa cauză drept o cauză a întregului popor. Ea îşi recrutează o armată din „compatrioţi”, în interesul... „patriei”. Şi „păturile de jos” nu rămân totdeauna indifferente la apelurile ei; ele se strâng în jurul steagului burgheziei: prigonirile de sus le ating şi pe ele, stârnind nemulţumire în rândurile lor.

Astfel începe mişcarea naţională.

Puterea mişcării naţionale depinde de măsura în care participă la ea păturile largi ale naţiunii, ale proletariatului şi ale ţărănimii.

Dacă se va rândui sau nu proletariatul sub steagul naţionalismului burghez, aceasta depinde de gradul de desvoltare a contrazicerilor de clasă, de conştiinţa şi organizarea proletariatului. Proletariatul conştient are un steag al său propriu, încercat, şi n'are de ce să se rânduiască sub steagul burgheziei.

În ceea ce priveşte pe ţărani, participarea lor la mişcarea naţională depinde, înainte de toate, de caracterul prigonirii lor. Dacă prigonirile ating interesele privitoare la „pământ”, cum s'a întâmplat în Irlanda, atunci masele largi ale ţărănimii se rânduesc de îndată sub steagul mişcării naţionale.

Pe de altă parte, dacă în Georgia, de pildă, nu există un naţionalism antirus cât de cât serios, acest fapt se datoreşte, înainte de toate, absenţei moşierilor ruşi

sau a marii burghezii ruse, care să poată alimenta un astfel de naționalism în sânul masselor. În Georgia vedem un naționalism antiarmenesc; dar aceasta pentru că acolo mai există o mare burghezie armeană, care, sugrumând mica burghezie georgiană, încă neîntărită, o împinge pe aceasta din urmă spre naționalismul antiarmenesc.

În funcție de acești factori, mișcarea națională sau ia un caracter de masă și se întinde tot mai mult (Irlanda, Galiția), sau se preface într'un lanț de ciocniri mărunte, degenerază în scandaluri și într'o „luptă“ pentru firmele de prăvălie (unele orașele din Boemia).

Conținutul mișcării naționale nu poate fi, bine înțeles, pretutindeni la fel: el este pe-de-a'ntregul determinat de diferitele revendicări pe care le formulează mișcarea. În Irlanda, mișcarea are un caracter agrar, în Boemia un caracter „de limbă“; aici se cere egalitatea cetățenească și libertatea cultului, dincolo se cer funcționari de stat „proprii“ sau o dietă proprie. În diversitatea revendicărilor transpiră adesea diferitele trăsături care caracterizează națiunea în general (limba, teritoriul etc.). Vrednic de luare-aminte este faptul că nicăieri nu întâlnești revendicarea „caracterului național“ atotcuprinzător, a lui Bauer. Lucrul acesta, de altfel, este ușor de înțeles: „caracterul național“, luat în sine, este inezisabil și, cum a observat cu drept cuvânt J. Strasser, „n'avem de ce să facem cu el politică“ *.

* Vezi: „Der Arbeiter und die Nation“ [„Muncitorul și națiunea“], 1912, pag. 33.

Acestea sunt, în general, formele și caracterul mișcării naționale.

Din cele spuse, reiese limpede că lupta națională în condițiile capitalismului ascendent este o luptă a claselor burgheze între ele. Câteodată burghezia reușește să atragă în mișcarea națională proletariatul, și atunci lupta națională îmbracă, în aparență, un caracter „național”; dar aceasta numai în aparență. În esență ea rămâne totdeauna burgheză, convenabilă și pe placul, mai ales, al burgheziei.

Dar de aici nu urmează nicidecum că proletariatul nu trebuie să lupte împotriva politicii de asuprire a naționalităților.

Îngrădirea dreptului de a se muta dintr'un loc într'altul, răpirea drepturilor electorale, restricțiunile în folosirea limbii, reducerea numărului școlilor și alte prigoniri ating pe muncitori nu mai puțin, dacă nu chiar mai mult, decât pe burghezi. O asemenea stare de lucruri nu poate decât să frâneze libera dezvoltare a forțelor spirituale ale proletariatului națiunilor subjugate. Nu se poate vorbi serios de o dezvoltare completă a însușirilor spirituale cu care este înzestrat muncitorul tătar sau evreu, dacă nu este lăsat să folosească limba lui maternă la întruniri și conferințe, dacă i se închid școlile.

Dar politica prigonirilor naționaliste este primejdioasă pentru cauza proletariatului și din alt punct de vedere. Ea abate atenția păturilor largi dela problemele sociale, dela problemele luptei de clasă, îndreptând-o spre problemele naționale, probleme „comune” proletariatului și burgheziei. Acest fenomen creează un teren prielnic propovăduirii mincinoase a „armoniei de inte-

rese", în scopul de a pune în umbră interesele de clasă ale proletariatului, în scopul aservirii spirituale a muncitorilor. Prin aceasta se pune o piedică serioasă în calea unirii muncitorilor de toate naționalitățile. Dacă o parte însemnată din muncitorii polonezi au rămas până în ziua de azi sub jugul spiritual al naționaliștilor burghezi, dacă până în ziua de azi ei stau la o parte de mișcarea muncitorească internațională, aceasta se datorește mai ales faptului că tradiționala politică anti-poloneză pe care o duc „cei ce dețin puterea” creează terenul pentru un asemenea jug, îngreuiază eliberarea muncitorilor de sub acest jug.

Dar politica de prigonire nu se oprește aici. Dela „sistemul” asupririi ea trece de cele mai multe ori la „sistemul” ațâțării națiunilor una contra celeilalte, la „sistemul” măcelurilor și al pogromurilor. Se înțelege că folosirea acestui din urmă sistem nu este pretutindeni și totdeauna posibilă; dar acolo unde este posibilă — în condițiile lipsei libertăților elementare — acest sistem ia adeseori proporții îngrozitoare, amenințând să înnece în sânge și lacrimi cauza unirii laolaltă a muncitorilor. Caucazul și Sudul Rusiei ne oferă destule exemple în această privință. „Desbină și stăpânește!” — iată țelul politicii de ațâțare. Și în măsura în care o asemenea politică reușește, ea este un rău din cele mai mari pentru proletariat, o piedică din cele mai serioase în calea unirii muncitorilor de toate naționalitățile dintr'un stat.

Interesul muncitorilor consistă însă în fuzionarea deplină a tuturor tovarășilor lor într'o armată internațională unică, în eliberarea lor neîntârziată și definitivă de sub jugul spiritual al burgheziei, în desvoltarea de-

plină și liberă a forțelor spirituale ale confrăților lor, indiferent de națiunea căreia aparțin.

Deaceea muncitorii luptă și vor lupta împotriva politicii de asuprire a națiunilor, sub toate formele ei, dela cele mai rafinate până la cele mai brutale, precum și împotriva politicii de ațătare, sub toate formele ei.

Deaceea social-democrația din toate țările proclamă dreptul națiunilor la autodeterminare.

Dreptul la autodeterminare înseamnă că numai națiunea singură are dreptul să-și hotărască propria soartă, că nimeni nu are dreptul de a se amesteca cu sila în viața națiunii, de a-i desființa școlile și celelalte instituții, de a-i schimba cu forța moravurile și obiceiurile, de a o stânjeni în folosirea limbii, de a-i ciunti drepturile.

Aceasta nu înseamnă, desigur, că social-democrația va susține orice fel de obiceiuri și instituții ale națiunii. Luptând împotriva violenței exercitate asupra națiunii, ea nu va susține decât dreptul națiunii de a-și hotărî singură soarta, făcând în acelaș timp agitație împotriva obiceiurilor și instituțiilor dăunătoare ale acestei națiuni, pentru a da păturilor muncitoare ale națiunii respective posibilitatea de a se desbăra de ele.

Dreptul la autodeterminare înseamnă că națiunea poate să-și organizeze viața după cum socoate de cuviință. Ea are dreptul să-și organizeze viața pe principiul autonomiei, are dreptul să stabilească raporturi federative cu alte națiuni, are dreptul să se despartă complet de statul respectiv. Națiunea este suverană, și toate națiunile sunt egale în drepturi.

Aceasta nu înseamnă, desigur, că social-democrația va susține orice revendicare a națiunii. Națiunea

are dreptul să se reîntoarcă chiar la vechea stare de lucruri. Dar aceasta încă nu înseamnă că social-democrația va subscrie la o hotărîre în acest sens a cutărei sau cutărei instituții a națiunii respective. Datoria social-democrației, apărătoarea intereselor proletariatului, și drepturile națiunii formată din diferite clase sunt două lucruri diferite.

Luptând pentru dreptul națiunilor la autodeterminare, social-democrația își fixează ca scop să pună capăt politicii de asuprire a națiunii, să facă imposibilă această politică și să submineze astfel lupta dintre națiuni, s'o slăbească, s'o reducă la minimum.

Prin aceasta, politica proletariatului conștient se deosebește esențial de politica burgheziei, care caută să adâncească și să ațâțe lupta națională, să continue și să întetească mișcarea națională.

Tocmai deaceea proletariatul conștient nu se poate rîndui sub steagul „național” al burgheziei.

Tocmai deaceea așa zisa politică de „evoluție națională”, propusă de Bauer, nu poate deveni politica proletariatului. Incercarea lui Bauer de a identifica politica sa de „evoluție națională” cu politica „clasei muncitoare contemporane” * este o încercare de a adapta lupta de clasă a muncitorilor la lupta națiunilor.

Soarta mișcării naționale, burgheză în esența ei, este firesc legată de soarta burgheziei. Dispariția definitivă a mișcării naționale nu este posibilă decât odată cu căderea burgheziei. Numai în regimul socialist poate fi instaurată pacea deplină. A reduce însă lupta națională la minimum, a-i săpa bazele, a o face cât mai

* Vezi cartea lui Bauer, pag. 166.

inofensivă pentru proletariat, este cu putință și în cadrul capitalismului. Lucrul acesta îl dovedește chiar și exemplul Elveției și Americii. Pentru aceasta trebuie democratizată țara și trebuie dat națiunilor posibilitatea unei dezvoltări libere.

III

MODUL DE A PUNE CHESTIUNEA

Națiunea are dreptul să-și hotărască liber soarta sa. Ea are dreptul să-și rânduiască viața așa cum dorește, fără a încălca, desigur, drepturile celorlalte națiuni. Acest fapt este indiscutabil.

Dar cum anume trebuie să-și rânduiască ea viața, ce forme trebuie să îmbrace viitoarea ei Constituție, dacă luăm în seamă interesele majorității națiunii și, înainte de toate, interesele proletariatului?

Națiunea are dreptul să se organizeze în mod autonom. Ea are chiar dreptul să se despartă. Dar aceasta încă nu înseamnă că trebuie s'o facă în orice împrejurări, că autonomia sau separarea vor fi peste tot și întotdeauna folositoare națiunii, adică majorității ei, păturilor ei muncitoare. Tătarii transcaucazieni, ca națiune, pot, de pildă, să se adune în Dieta lor și, supunându-se influenței beilor și preoților musulmani, să restabilească la ei vechea stare de lucruri și să hotărască despărțirea de stat. După sensul punctului asupra autodeterminării, ei au tot dreptul s'o facă. Dar va fi oare aceasta în interesul păturilor muncitoare ale națiunii tătare? Poate oare social-democrația să privească cu indiferență cum beii și preoții musulmani duc mas-

sele după dâșii în chestiunea rezolvării problemei naționale? N'ar trebui oare ca social-democrația să se amestece în această chestiune și să influențeze în mod hotărât voința națiunii? N'ar trebui să vină cu un plan concret de rezolvare a chestiunii, care să fie cel mai prielnic pentru masele poporului tătar?

Dar care soluție este cea mai compatibilă cu interesele celor ce muncesc? Autonomia, federația sau separarea?

Toate acestea sunt chestiuni a căror rezolvare depinde de condițiile istorice concrete în care se află națiunea dată.

Mai mult încă. Condițiile se schimbă, cum se schimbă totul pe lume, și o soluție justă într'un anumit moment poate să se dovedească cu desăvârșire inacceptabilă într'un alt moment.

La mijlocul veacului al XIX-lea, Marx a fost partizanul despărțirii Poloniei rusești. Și a avut dreptate, deoarece pe atunci era vorba, în acest caz, de eliberarea unei culturi mai înalte de sub una mai înapoiată, care o nimicea. Și chestiunea nu se punea atunci numai în teorie, nu se punea în mod academic, ci în practică, o puneă însăși viața...

La sfârșitul veacului al XIX-lea, marxiștii polonezi s'au pronunțat împotriva despărțirii Poloniei. Și au dreptate și ei, deoarece în ultimii 50 ani s'au produs schimbări adânci în direcția unei apropieri economice și culturale între Rusia și Polonia. Afară de aceasta, în acest răstimp chestiunea despărțirii s'a transformat dintr'un obiect al practicii într'un obiect al disputelor academice, care frământă numai pe intelectualii ce trăiesc în străinătate.

Aceasta nu exclude, firește, posibilitatea unor conjuncturi interne și externe în care chestiunea despărțirii Poloniei să poată fi din nou la ordinea zilei.

De aici rezultă că rezolvarea problemei naționale nu este posibilă decât în legătură cu condițiile istorice luate în desvoltarea lor.

Condițiile economice, politice și culturale în care trăiește națiunea respectivă — iată singura cheie pentru rezolvarea chestiunii cum trebuie să-și rânduiască viața cutare sau cutare națiune, ce forme trebuie să îmbrace viitoarea ei Constituție. Și este posibil ca pentru fiecare națiune să fie nevoie de o rezolvare deosebită a problemei. Dacă e o problemă care trebuie pusă în mod dialectic, apoi este tocmai aceasta, problema națională.

Deaceea noi trebuie să ne pronunțăm hotărât contra unei metode foarte răspândite, dar în acelaș timp foarte generale, de „rezolvare“ a problemei naționale, metodă care își are obârșia în Bund. E vorba de metoda ușoară de referire la social-democrația austriacă și la social-democrația Slavilor de Sud *, care ar fi rezolvat deja, chipurile, problema națională și a căror soluție ar trebui, pur și simplu, s'o împrumute social-democrații ruși. Cu acest prilej se presupune că tot ce-i just — să zicem — pentru Austria, este just și pentru Rusia. Se pierde din vedere ceeace-i mai important și hotărâtor în cazul de față: condițiile istorice concrete ale Rusiei, în general, și ale vieții fiecărei națiuni care trăiește între hotarele Rusiei, în special.

* Social-democrația Slavilor de Sud activează în Sudul Austriei.

Ascultați, de pildă, ce spune cunoscutul bundist V. Cossovschi :

„Când s'a discutat la congresul al IV-lea al Bundului latura principială a problemei (este vorba de problema națională. — I. St.), soluția propusă de unul din membrii congresului, în spiritul rezoluției partidului social-democrat al Slavilor de Sud, a găsit aprobarea generală.“ *

Ca urmare a acestui fapt, „congresul a adoptat în unanimitate”... autonomia națională.

Și atâta tot ! Nicio analiză a realității ruse, nicio lămurire a condițiilor de viață ale Evreilor din Rusia; mai întâi s'a împrumutat soluția dela partidul social-democrat al Slavilor de Sud, apoi „s'a aprobat“ și după aceea „s'a adoptat în unanimitate“ ! Așa pun și „rezolvă“ bundiștii problema națională din Rusia...

Or, Austria și Rusia prezintă condițiuni cu totul diferite. Așa se și explică de ce social-democrația din Austria, care a adoptat la Brno (1899) ¹³² un program național în spiritul rezoluției partidului social-democrat al Slavilor de Sud (e drept, cu oarecare modificări neînsemnate), nu tratează deloc rusește, ca să zicem așa, chestiunea și, firește, nu o rezolvă rusește.

Mai întâi modul de a pune chestiunea. Cum o pun teoreticienii austriaci ai autonomiei cultural-naționale, comentatorii programului național dela Brno și ai rezoluției partidului social-democrat al Slavilor de Sud, Springer și Bauer?

„Aici“ — spune Springer — „noi lăsăm fără răspuns întrebarea dacă, în general, este posibil un stat multinațional și, în

* Vezi „Problemele naționalității“, de V. Cossovschi, 1907, pag. 16—17.

special, dacă naționalitățile austriace sunt nevoite să formeze un singur tot politic; aceste chestiuni noi le vom considera ca rezolvate. Pentru acela care nu este de acord cu posibilitatea și necesitatea amintită, cercetarea noastră va fi bine înțeles lipsită de bază. Tema noastră este: națiunile acestea sunt nevoite să ducă o existență comună; care sunt formele juridice care le vor da posibilitatea de a trăi cel mai bine?" (subliniat de Springer) *.

Așa dar, integritatea de Stat a Austriei ca punct de plecare.

Acelaș lucru îl spune și Bauer:

„Noi pornim dela presupunerea că națiunile din Austria vor rămâne cum sunt acum, unite în statul în care trăiesc actualmente, și întrebăm care vor fi, în cadrul acestei uniuni, relațiile națiunilor între ele și atitudinea tuturor acestora față de stat“ **.

Deci din nou : înainte de toate, integritatea Austriei.

Poate social-democrația rusă să pună chestiunea în modul acesta? Nu, nu poate. Și nu o poate pune în modul acesta pentru că ea stă din capul locului pe punctul de vedere al autodeterminării națiunilor, în virtutea căruia națiunea are dreptul la despărțire.

Chiar și bundistul Goldblat a recunoscut la congresul al II-lea al social-democrației din Rusia că aceasta din urmă nu poate renunța la punctul de vedere al autodeterminării. Iată ce a spus atunci Goldblat :

„Impotriva dreptului la autodeterminare nu se poate obiecta nimic. Dacă o națiune oarecare luptă pentru independența ei, nu putem să ne împotrivim. Dacă Polonia nu va voi să contracteze o «căsătorie legală» cu Rusia, nu noi vom fi aceia care îi vom pune piedici.“

* Vezi „Problema națională“, de Springer, pag. 14.

** Vezi „Chestiunea națională și social-democrația“, de Bauer, pag. 399.

Toate acestea sunt foarte bune. Dar de aici urmează că punctul de plecare al social-democrației austriace și cel al social-democrației ruse nu numai că nu sunt identice, dar, dimpotrivă, sunt de-a-dreptul opuse. Se mai poate atunci vorbi, după toate acestea, de posibilitatea de a împrumuta programul național al Austriacilor ?

Mai departe. Austriacii înțeleg să înfăptuiască „libertatea naționalităților” pe cale de mici reforme, în ritm lent. Propunând autonomia cultural-națională ca o măsură practică, ei nu contează deloc pe o schimbare radicală, pe o mișcare democratică de eliberare, care nu este în perspectivă la ei. Marxiștii ruși însă leagă chestiunea „libertății naționalităților” de o schimbare radicală probabilă, de mișcarea democratică de eliberare, fără a avea vreun temei să conteze pe reforme. Și acest fapt schimbă esențial chestiunea în ceea ce privește soarta probabilă a națiunilor din Rusia.

„Se înțelege” — spune Bauer — „că-i puțin probabil ca autonomia națională să fie rezultatul unei mari hotărâri, a unei acțiuni îndrăznețe și hotărâte. Austria va merge spre autonomia națională pas cu pas, printr'un încet și chinuitor proces de dezvoltare, printr'o luptă grea, datorită căreia legislația și administrația se vor găsi într'o stare de paralizie cronică. Nu, nu printr'un mare act legislativ, ci printr'o mulțime de legi izolate, promulgate pentru diferitele ținuturi, pentru diferitele comune, se va crea un nou regim juridic de stat.” *

Acelaș lucru îl spune și Springer:

„Eu știu prea bine” — scrie el — „că instituțiile de acest fel (organe ale autonomiei naționale. — I. St.) nu se creează într'un an și nici într'un deceniu. Reorganizarea numai a administrației

* Vezi „Chestiunea națională”, de Bauer, pag. 422.

prusiene a necesitat un timp îndelungat... Prusia a avut nevoie de două decenii pentru statornicirea definitivă a principalelor ei instituții administrative. Deaceea să nu se creadă că eu nu știu de cât timp va avea nevoie și câte greutatea va avea de întâmpinat Austria.“ *

Toate acestea sunt foarte precis spuse. Dar pot oare marxistii ruși să nu lege problema națională de „acțiuni îndrăsnețe și hotărâte“? Pot ei să conteze pe reforme parțiale, pe „o mulțime de legi izolate“ ca mijloc de cucerire a „libertății naționalităților“? Iar dacă nu pot și nu trebuie să facă acest lucru, atunci nu-i oare limpede că metodele de luptă și perspectivele sunt cu desăvârșire diferite la Austriaci și la Ruși? Cum te poți mărgini, într-o asemenea situație, la autonomia cultural-națională unilaterală și trunchiată a Austriacilor? Una din două: sau adepții împrumutării nu contează pe „acțiuni îndrăsnețe și hotărâte“ în Rusia, sau contează pe ele, dar „nu știu ce fac“.

În sfârșit, Rusia și Austria stau în fața unor probleme actuale cu desăvârșire diferite, din care cauză și metoda de rezolvare a problemei naționale trebuie să fie deosebită. Austria trăiește în condițiunile parlamentarismului; fără parlament, în împrejurările actuale, dezvoltarea este acolo imposibilă. Dar viața parlamentară și legislația Austriei încetează adeseori cu desăvârșire, datorită ciocnirilor înverșunate dintre partidele naționale. Astfel se și explică criza politică cronică de care suferă Austria de multă vreme. Din această cauză problema națională constituie acolo axa vieții politice, este acolo o chestiune de viață. Nu-i de mirare, așa

* Vezi „Problema națională“, de Springer, pag. 281—282.

dar, că oamenii politici social-democrați din Austria caută înainte de toate să rezolve, într'un fel sau altul, chestiunea conflictelor naționale, caută s'o rezolve, firește, pe terenul parlamentarismului existent, prin mijloace parlamentare...

Altfel stau lucrurile în Rusia. În Rusia, mai întâi, „slavă domnului, nu există parlament“¹³³. Al doilea — și asta-i principalul — axa vieții politice a Rusiei nu este problema națională, ci problema agrară. De aceea soarta problemei rusești, și deci și soarta „eliberării“ națiunilor, este legată în Rusia de rezolvarea problemei agrare, adică de desființarea rămășițelor iobage, cu alte cuvinte de democratizarea țării. Așa se explică de ce în Rusia problema națională nu se prezintă ca o problemă de sine stătătoare și hotărâtoare, ci ca o parte a problemei generale și mai însemnate a eliberării țării de iobăgie.

„Sterilitatea parlamentului austriac“ — scrie Springer — „se datorește tocmai faptului că orice reformă dă naștere, înăuntrul partidelor naționale, la contraziceri care le destramă coeziunea. De aceea conducătorii partidelor evită cu grijă tot ceea ce miroase a reformă. Progresul Austriei este în genere cu puțință numai dacă se vor da națiunilor poziții juridice inalienabile; aceasta le-ar scuti de necesitatea de a întreține în parlament detașamente permanente de luptă și le-ar da puțința să-și concentreze forțele asupra rezolvării problemelor economice și sociale.“ *

Acelaș lucru îl spune și Bauer :

„Pacea națională este, înainte de toate, necesară statului. Statul nu poate deloc tolera ca din cauza vreunei chestiuni ne-roade în legătură cu limba, din cauza unei certe între oameni

* Vezi „Problema națională“, de Springer, pag. 36.

iritați, izbucnită la vreo graniță națională, din cauza unei școli noi, să fie paralizată puterea legislativă.” *

Toate acestea sunt de înțeles. Dar nu mai puțin de înțeles este și faptul că în Rusia problema națională stă pe un plan cu totul diferit. Nu problema națională, ci cea agrară hotărăște soarta progresului Rusiei. Problema națională este o chestiune subordonată.

Așa dar, moduri deosebite de a pune chestiunea, perspective și metode de luptă deosebite, sarcini curente deosebite. Nu-i oare limpede că într-o asemenea stare de lucruri numai oamenii de cabinet, care „rezolvă” problema națională în afara spațiului și timpului, pot să ia pildă dela Austria și să se îndeletnăască cu împrumuturi de programe?

Încă odată: condiții istorice concrete ca punct de plecare, punerea dialectică a chestiunii, acesta fiind singurul mod just de a pune chestiunea — iată cheia rezolvării problemei naționale.

IV

AUTONOMIA CULTURAL-NAȚIONALĂ

Am vorbit mai sus de latura formală a programului național austriac, de principiile metodologice în virtutea cărora marxiștii ruși nu pot, pur și simplu, lua pildă dela social-democrația austriacă și face din programul ei programul lor.

Să vorbim acum despre programul însuși, în esența lui.

* Vezi „Chestiunea națională”, de Bauer, pag. 401.

Așa dar, care este programul național al social-democraților austriaci ?

El se exprimă în două cuvinte : autonomia cultural-națională.

Aceasta înseamnă, în primul rând, că autonomia se acordă, să zicem, nu Cehiei sau Poloniei, locuite în cea mai mare parte de Cehi sau de Polonezi, ci Cehilor și Polonezilor în general, independent de teritoriu, indiferent de regiunea pe care ei o populează în Austria.

Deaceea această autonomie se și numește **națională**, și nu teritorială.

Aceasta înseamnă, în al doilea rând, că Cehii, Polonezii, Nemții etc., risipiți în diferite colțuri ale Austriei, luați individual, ca persoane izolate, se organizează în națiuni unitare și intră ca atare în cadrul statului austriac. Austria nu va fi, în acest caz, o uniune de ținuturi autonome, ci o uniune de naționalități autonome, constituite independent de teritoriu.

Aceasta înseamnă, în al treilea rând, că instituțiile privind întreaga națiune, care urmează să fie create în acest scop pentru Polonezi, Cehi etc., nu se vor preocupa de chestiuni „politice“, ci numai de chestiuni „culturale“. Chestiunile specific politice vor fi concentrate în parlamentul Austriei (Reichsratul).

Deaceea această autonomie se mai numește și **culturală**, cultural-națională.

Iată și textul programului adoptat de social-democrația austriacă la congresul din Brno în 1899 *.

* Pentru acest program au votat și reprezentanții partidului social-democrat al Slavilor de Sud. Vezi „Desbaterile asupra problemei naționale la congresul de partid din Brno“, 1906, pag. 72.

După ce amintește că „vrajba națională împiedică în Austria progresul politic“, că „rezolvarea definitivă a problemei naționale... este, înainte de toate, o necesitate culturală“, că „această rezolvare este posibilă numai într-o societate cu adevărat democratică, întemeiată pe dreptul de vot universal, egal și direct“, — programul continuă :

„Păstrarea și dezvoltarea particularităților naționale* ale popoarelor din Austria este cu puțină numai pe baza unei depline egalități de drepturi și prin înlăturarea oricărei asuprii. Deaceea trebuie respins, înainte de toate, sistemul centralismului birocratic de stat, precum și privilegiile feudale ale diferitelor ținuturi.

Cu aceste condiții, și numai cu aceste condiții, se va putea stabili în Austria, în locul vrajbei naționale, o ordine națională, și anume pe baza recunoașterii următoarelor principii:

1. Austria trebuie prefăcută într'un stat reprezentând o uniune democratică de naționalități.

2. În locul pământurilor istorice ale coroanei vor fi alcătuite corporații autonome, delimitate după criteriul național, a căror legislație și administrație vor fi încredințate unor camere naționale, alese pe baza votului universal, egal și direct.

3. Ținuturile autonome ale uneia și aceleiași națiuni formează laolaltă o uniune națională unică, ce-și reglementează treburile naționale în mod cu totul autonom.

4. Drepturile minorităților naționale sunt garantate de o lege specială, promulgată de parlamentul imperiului.“

Programul se încheie cu un apel la solidaritatea tuturor națiunilor din Austria**.

* În traducerea rusă a lui M. Panin (vezi cartea lui Bauer tradusă de Panin) în loc de „particularități naționale“ se spune „individualități naționale“. Panin n'a tradus just acest pasaj; în textul german nu există cuvântul „individualitate“; acolo se vorbește despre „nationalen Eigenart“, adică despre particularități, ceea ce este departe de a fi unul și același lucru.

** Vezi „Verhandlungen des Gesamtparteitage“ din Brno, 1899.

Nu e greu de observat că în acest program au rămas câteva urme de „teritorialism“, dar în general el reprezintă formularea autonomiei naționale. Nu degeaba Springer, primul agitator pentru autonomia cultural-națională, întâmpina cu entuziasm acest program *. Bauer s'a pronunțat și el în favoarea acestui program, numindu-l „o izbândă teoretică“ ** a autonomiei naționale, propunând numai, în interesul unei mai mari clarități, înlocuirea punctului 4 printr'o formulare mai precisă, care să vorbească de necesitatea „constituirii fiecărei minorități naționale înăuntrul fiecărui ținut autonom, ca o corporație de drept public“, pentru a administra școlile și a se ocupa de celelalte chestiuni culturale ***.

Acesta este programul național al social-democrației austriace.

Să cercetăm bazele lui științifice.

Să vedem cum motivează social-democrația austriacă autonomia cultural-națională pe care o propovăduște.

Să ne adresăm teoreticienilor acestei autonomii naționale, lui Springer și Bauer.

Punctul de plecare al autonomiei naționale este conceperea națiunii ca o uniune de persoane, independentă de un teritoriu anumit.

„Naționalitatea“ — după Springer — „nu are nicio legătură esențială cu teritoriul; națiunile sunt o uniune autonomă de persoane.“****

* Vezi „Problema națională“, de Springer, pag. 286.

** Vezi „Chestiunea națională“, pag. 549.

*** Ibid., pag. 555.

**** Vezi „Problema națională“, de Springer, pag. 19.

Bauer vorbește și el de națiune ca de o „comunitate de persoane“ căreia „nu-i este asigurată domnia exclusivă în vreun ținut anumit“ *.

Indivizii care formează o națiune nu trăiesc însă totdeauna într'o massă compactă ; ei se desfac adesea în grupuri și se împlântă ca atare în organisme naționale străine. Capitalismul este acela care îi alungă în regiuni și orașe diferite, în căutare de lucru. Dar ajungând în ținuturi naționale străine și formând acolo minorități, aceste grupuri au de suferit din partea majorităților naționale locale neajunsuri în ceea ce privește limba, școala etc. De aici provin conflictele naționale. De aici decurge „inutilitatea“ autonomiei teritoriale. Singura ieșire dintr'o asemenea situație este, după părerea lui Springer și Bauer, organizarea diferitelor minorități naționale, risipite în diferite puncte ale statului, într'o singură uniune națională comună, îmbrățișând toate clasele. Numai o asemenea uniune ar putea apăra, după părerea lor, interesele culturale ale minorităților naționale, numai ea este în stare să pună capăt desbinării naționale.

„Este necesar“ — spune Springer — „de a da naționalităților o organizație justă, de a le învesti cu drepturi și datorii“ **... Desigur, „o lege e ușor de făcut, dar vorba este dacă va avea efectul așteptat“... „Dacă vrem să creăm o lege pentru națiuni. atunci trebuie să creăm mai întâi națiunile înseși“ ***... „Fără constituirea naționalităților nu este posibilă crearea dreptului național și înlăturarea vrajbei naționale.“ ****

* Vezi „Chestiunea națională“, pag. 286.

** Vezi „Problema națională“, pag. 74.

*** Ibid., pag. 88—89.

**** Ibid., pag. 89.

În acelaș spirit vorbește Bauer când propune, ca o „revendicare a clasei muncitoare“, „constituirea minorităților în corporații de drept public pe baza principiului personal“ *.

Dar cum să fie organizate națiunile? Cum să fie determinată apartenența unei persoane la o națiune sau alta?

„Această apartenență“ — spune Springer — „este stabilită de matricolele naționale. Fiecare individ care trăiește într-o regiune dată trebuie să declare cărei națiuni aparține.“ **

„Principiul personal“ — spune Bauer — „presupune ca populația să fie împărțită pe naționalități... pe baza declarării libere a naționalității de către fiecare cetățean major“, în care scop „urmează să fie făcute cadastre naționale“ ***.

Și mai departe :

„Toți Germanii“ — spune Bauer — „din districtele naționale omogene și apoi toți Germanii înregistrați în cadastrul național din districtele mixte formează națiunea germană și aleg un consiliu național.“ ****

Acelaș lucru trebuie spus și despre Cehi, Polonezi etc.

„Consiliul național este“ — după Springer — „parlamentul cultural-național, căruia îi incumbă stabilirea principiilor și aprobarea mijloacelor financiare necesare pentru instrucția publică, pentru literatura națională, pentru artă și știință, pentru instituirea de academii, muzee, galerii, teatre“ etc. *****.

Iată, așa dar, cum este organizată națiunea și instituția ei centrală.

* Vezi „Chestiunea națională“, pag. 552.

** Vezi „Problema națională“, pag. 226.

*** Vezi „Chestiunea națională“, pag. 368.

**** Ibid., pag. 375.

***** Vezi „Problema națională“, pag. 234.

Creând asemenea instituții, care cuprind toate clasele, partidul social-democrat austriac urmărește, după părerea lui Bauer, „să facă din cultura națională... un bun al întregului popor și să unească laolaltă, prin acest singur mijloc posibil, pe toți membrii unei națiuni într'o comunitate național-culturală“ * (subliniat de noi).

S'ar putea crede că toate acestea se referă numai la Austria. Dar Bauer nu este de acord cu aceasta. El afirmă hotărît că autonomia națională este obligatorie și în alte state, formate ca și Austria din mai multe naționalități.

„În statul multinațional“ — spune el — „proletariatul tuturor națiunilor opune politicii naționale a claselor avute, politicii de cucerire a puterii, revendicarea autonomiei sale naționale.“**

Apoi, substituind pe nesimțite autodeterminarea națiunilor prin autonomia națională, el continuă :

„Astfel, autonomia națională, autodeterminarea națiunilor, devine inevitabil programul constituțional al proletariatului tuturor națiunilor care trăiesc în statul multinațional.“***

Dar el merge și mai departe. El este adânc convins că „uniunile naționale“, constituite de el și de Springer, uniuni care cuprind toate clasele, vor servi ca un fel de prototip al viitoarei societăți socialiste. Căci el știe că „orânduirea socială socialistă... va desmembra omenirea în comunități naționale delimitate“****, că sub socialism va avea loc „gruparea omenirii în co-

* Vezi „Chestiunea națională“, pag. 553.

** Ibid., pag. 337.

*** Ibid., pag. 333.

**** Ibid., pag. 555.

munități naționale autonome“^{*}, că „astfel societatea socialistă va înfățișa, fără îndoială, un tablou pestriț al unor uniuni naționale de persoane și al unor corporații teritoriale“^{**}, că, prin urmare, „principiul socialist al naționalităților este sinteza superioară a principiului național și a autonomiei naționale“^{***}.

Se pare că ajunge...

Așa fundamentează Bauer și Springer în lucrările lor autonomia cultural-națională.

Înainte de toate sare în ochi substituirea, cu desăvârșire de neînțeles și prin nimic îndreptățită, a autodeterminării națiunilor prin autonomia națională. Una din două : sau Bauer n'a înțeles autodeterminarea, sau a înțeles-o, dar din anumite motive o îngustează în mod conștient. Căci este incontestabil că: a) autonomia cultural-națională presupune integritatea statului multi-național, pe când autodeterminarea iese din cadrul acestei integrități ; b) autodeterminarea dă națiunii drepturi complete, pe când autonomia națională îi dă numai drepturi „culturale“. Aceasta în primul rând.

În al doilea rând, este pe deplin posibilă în viitor o îmbinare a conjuncturii interne și externe în așa fel încât o națiune sau alta se va hotărî să iasă din statul multi-național, fie și din Austria de pildă. Social-democrații ruteni au declarat doar la congresul din Brno^{****} că sunt gata să reunească „cele două părți“ ale poporului lor într'un singur tot. Ce se întâmplă a-

^{*} Ibid., pag. 556.

^{**} Ibid., pag. 543.

^{***} Ibid., pag. 542.

^{****} Vezi „Desbaterile asupra problemei naționale la congresul de partid din Brno“, pag. 48.

tunci cu autonomia națională „inevitabilă pentru proletariatul tuturor națiunilor“? Ce fel de „rezolvare“ a problemei este aceea care înghesue mecanic națiunile în patul lui Procust al integrității statului?

Mai departe. Autonomia națională este în contradicție cu întregul mers al dezvoltării națiunilor. Ea dă lozinca de organizare a națiunilor. Dar pot fi ele unite laolaltă artificial, dacă viața, dacă dezvoltarea economică rupe dela ele grupe întregi și le risipește în ținuturi diferite? Fără îndoială că în primele stadii ale capitalismului națiunile se încheagă laolaltă. Dar tot atât de incontestabil este și faptul că în stadiile mai înalte ale capitalismului începe un proces de dispersare a națiunilor, un proces de desprindere din corpul națiunilor a unei serii întregi de grupuri, care pleacă în căutare de lucru și care mai apoi se stabilesc definitiv în alte ținuturi ale statului. Emigranții aceștia pierd vechile legături, capătă legături noi cu noile locuri unde se așează, își însușesc, din generație în generație, moravuri și deprinderi noi, ba poate chiar și o limbă nouă. Se pune întrebarea: este cu puțință de reunit într'o uniune națională unică grupuri care s'au izolat unele de altele? Unde sunt inelele făcătoare de minuni cu ajutorul cărora să se poată reuni ceea ce nu poate fi unit? Este oare de închipuit „închegarea într'o singură națiune“, de pildă a Germanilor din ținuturile Baltice și a celor din Transcaucazia? Dacă însă acest lucru este inimaginabil și imposibil, atunci prin ce se deosebește, în acest caz, autonomia națională de utopia vechilor naționaliști care se străduiau să întoarcă roata istoriei?

Dar unitatea națiunii se destramă nu numai datorită migrațiunii. Ea se destramă și dinăuntru, datorită

ascuțirii luptei de clasă. În primele stadii ale capitalismului se mai poate vorbi de o „comunitate culturală” a proletariatului și a burgheziei. Dar odată cu dezvoltarea marii industrii și cu ascuțirea luptei de clasă, „comunitatea” începe să dispară. Nu se poate vorbi serios de o „cultură comună” a națiunii, atunci când patronii și muncitorii uneia și aceleiași națiuni încetează de a se mai înțelege unii cu alții. Despre ce fel de „soartă comună” se poate vorbi atunci când burghezia dorește război, iar proletariatul declară „război războiului”? Poate oare fi organizată din asemenea elemente contrare o uniune națională care să cuprindă toate clasele? Se mai poate vorbi oare, după toate acestea, „de unirea tuturor membrilor unei națiuni într’o comunitate național-culturală” *? Nu este oare limpede că autonomia națională este în contradicție cu întreaga desfășurare a luptei de clasă?

Dar să presupunem pentru o clipă că lozinca „organizați națiunea!” este o lozincă realizabilă. Îi mai putem înțelege pe parlamentarii burghezi naționaliști, care își dau silința „să organizeze” națiunea pentru a căpăta mai multe voturi. De când au început însă social-democrații să se îndeletnicească cu „organizarea” de națiuni, cu „constituirea” de națiuni, cu „crearea” de națiuni?

Ce fel de social-democrați sunt aceia care, în epoca unei ascuțiri din cele mai mari a luptei de clasă, organizează uniuni naționale ce cuprind toate clasele? Până acum social-democrația austriacă, la fel cu orice altă social-democrație, avea o singură sarcină: să organi-

* Vezi „Chestiunea națională” de Bauer, pag. 553.

zeze proletariatul. Dar aceeași sarcină pare să se fi „învechit“. Acum Springer și Bauer pun o sarcină „nouă“, mai interesantă : „a crea“, „a organiza“ națiunea.

De altfel, logica obligă : cine a adoptat autonomia națională, trebuie să adopte și această sarcină „nouă“; dar a face aceasta înseamnă a părăsi poziția de clasă, a porni pe drumul naționalismului.

Autonomia cultural-națională a lui Springer și Bauer este o formă rafinată a naționalismului.

Și nu este nicidecum întâmplător faptul că programul național al social-democraților austriaci impune grija de „a păstra și desvolta particularitățile naționale ale popoarelor“. Inchipuiți-vă : „să fie păstrate“ asemenea „particularități naționale“ ale Tătarilor transcaucazieni ca autoflagelarea în ziua sărbătorii „Șahsei Vahsei“ ! „Să fie dezvoltate“ asemenea „particularități naționale“ ale Georgienilor ca „dreptul de răzbu-nare“ !...

Locul unui asemenea punct este într'un program burghezo-naționalist sadea. Și dacă a nimerit în programul social-democraților austriaci, este din cauză că autonomia națională îngăduie asemenea puncte, din cauză că nu este în contradicție cu ele.

Dar, nepotrivită pentru prezent, autonomia națională e și mai nepotrivită pentru viitoarea societate socialistă.

Prorocirea lui Bauer asupra „desmembrării omenirii în comunități naționale-delimitate“ * este desmințită de tot mersul dezvoltării omenirii moderne. Barie-

* Vezi începutul acestui capitol.

rele naționale nu se întăresc, ci se distrug și se năruie. Marx a spus în deceniul al V-lea al veacului trecut că „izolarea națională și antagonismele dintre popoare dispar din ce în ce mai mult“, că „domnia proletariatului le va face să dispară și mai mult încă”¹³⁴. Desvoltarea ulterioară a omenirii, care a adus creșterea gigantică a producției capitaliste, amestecarea naționalităților și unirea oamenilor pe teritorii tot mai întinse, confirmă, fără posibilitate de îndoială, ideea lui Marx.

Dorința lui Bauer de a prezenta societatea socialistă ca un „tablou pestriț al unor uniuni naționale de persoane și al unor corporații teritoriale“ este o încercare timidă de a înlocui concepția lui Marx asupra socialismului prin concepția reformată a lui Bacunin. Istoria socialismului arată că orice încercări de acest fel poartă în sânul lor elemente de faliment inevitabil.

Nu mai vorbim despre acel „principiu socialist al naționalității“, mult lăudat de Bauer, care înseamnă, după părerea noastră, înlocuirea principiului socialist al luptei de clasă prin „principiul“ burghez al „naționalității“. Dacă autonomia națională pleacă dela un asemenea principiu dubios, trebuie admis că ea nu poate decât dăuna mișcării muncitorești.

E drept că acest naționalism nu e prea vizibil, deoarece este mascat în chip meșteșugit cu fraze socialiste; dar el e cu atât mai dăunător pentru proletariat. Naționalismului fățiș îi poți oricând veni de hac: el nu este greu de recunoscut. Mult mai anevoios este să lupți cu naționalismul mascat și de nerecunoscut sub masca sa. Acoperit cu blindajul socialismului, el este mai puțin vulnerabil și mai viguros. Și, ducându-și traiul

printre muncitori, el otrăvește atmosfera, răspândind idei dăunătoare de neîncredere reciprocă și de izolare între muncitorii de diferite naționalități.

Dar răul pe care îl aduce autonomia națională nu se oprește aici. Ea pregătește terenul nu numai pentru izolarea națiunilor, ci și pentru fărâmițarea mișcării muncitorești unice. Ideea de autonomie națională creează premisele psihologice pentru fărâmițarea partidului muncitoresc unic în partide separate, organizate pe naționalități. După partid se fărâmițează sindicatele, și rezultatul este o completă izolare. Astfel mișcarea unică de clasă se desface în pârâiașe naționale separate.

Austria, patria „autonomiei naționale“, dă cele mai triste pilde de fenomene ca acestea. Partidul social-democrat austriac, altădată unitar, a început să se fărâmițeze în partide deosebite încă din 1897 (la congresul de partid dela Wimberg ¹³⁵). După congresul de partid dela Brno (1899), care a adoptat autonomia națională, fărâmițarea s'a accentuat în măsură și mai mare. Lucrurile au ajuns în cele din urmă până acolo, încât, în locul unui partid internaționalist unic, există acum șase partide naționale, dintre care partidul social-democrat ceh nici nu vrea să aibă deaface cu social-democrația germană.

Cu partidele sunt însă legate sindicatele. În Austria activitatea principală, atât în partide cât și în sindicate, o duc aceiași muncitori social-democrați. Deaceia era de temut că separatismul din sânul partidului va duce la separatism în sânul sindicatelor, că sindicatele se vor scinda și ele. Așa s'a și întâmplat: sindicatele s'au împărțit și ele pe naționalități. Astăzi lucru-

rile ajung adeseori până acolo că muncitorii cehi sparg grevele muncitorilor germani sau se prezintă în alegerile municipale împreună cu burghezii cehi împotriva muncitorilor germani.

De aici se vede că autonomia cultural-națională nu rezolvă problema națională. Mai mult încă : ea o agravează și o încurcă, creând teren favorabil pentru nimicirea unității mișcării muncitorești, pentru diferențierea muncitorilor după naționalități, pentru accentuarea fricțiunilor dintre ei.

Acestea sunt roadele autonomiei naționale.

V

BUNDUL, NAȚIONALISMUL SĂU, SEPARATISMUL SĂU

Am spus mai sus că Bauer, care recunoaște necesitatea autonomiei naționale pentru Cehi, Polonezi etc., se pronunță totuși împotriva unei asemenea autonomii pentru Evrei. La întrebarea : „trebuie oare clasa muncitoare să ceară autonomia pentru poporul evreu ?” — Bauer răspunde că „autonomia națională nu poate constitui o revendicare a muncitorilor evrei”^{*}. Cauza, după părerea lui Bauer, este că „societatea capitalistă nu le dă (Evreilor. — I. St.) posibilitatea de a se menține ca națiune”^{**}.

Mai pe scurt : națiunea evreească încetează de a exista ; n'ai deci pentru cine cere autonomia națională. Evreii se asimilează.

^{*} Vezi „Chestiunea națională”, pag. 381, 396.

^{**} Ibid., pag. 389.

Această concepție despre soarta Evreilor ca națiune nu este nouă. Ea a fost formulată de Marx încă în deceniul al cincilea * 136 al veacului trecut, având în vedere mai ales pe Evreii germani. Kautsky a repetat-o în 1903 **, având în vedere pe Evreii ruși. Acum o repetă Bauer cu privire la Evreii austriaci, cu deosebirea însă că el nu neagă prezentul națiunii evreiești, ci viitorul ei.

Bauer explică imposibilitatea menținerii Evreilor ca națiune prin faptul că „Evreii nu au o regiune de colonizare delimitată” ***. Această explicație, în fond justă, nu reflectă totuși întreg adevărul. Problema este, înainte de toate, că la Evrei nu există o pătură largă și stabilă legată cu pământul, care să cimenteze națiunea în chip firesc nu numai ca osatură a ei, ci și ca o piață „națională”. Din cele 5—6 milioane de Evrei ruși, numai 3—4% sunt legați, într'un fel sau altul, de agricultură. Restul de 96% sunt ocupați în comerț, în industrie, în instituții orășenești și trăiesc, în general, la oraș; risipiți prin Rusia, ei nu formează majoritatea în nicio gubernie.

În felul acesta, risipiți în ținuturi de altă naționalitate ca minorități naționale, Evreii deserveșc mai ales națiuni „străine”, fie ca industriași și comercianți, fie ca liber-profesioniști, adaptându-se în chip firesc „națiunilor străine” în ce privește limba etc. Toate acestea — în legătură cu amestecarea tot mai mare a naționalităților, care este proprie formelor dezvoltate ale capitalismului — duc la asimilarea Evreilor. Des-

* Vezi „Problema evreească”, 1906.

** Vezi „Măcelul dela Chișinău și problema evreească”, 1903

*** Vezi „Chestiunea națională”, pag. 388.

ființarea „zonei de domiciliere“ nu poate decât să grăbească asimilarea lor.

Din această cauză, problema autonomiei naționale pentru Evreii ruși capătă un caracter oarecum curios : se propune autonomia pentru o națiune al cărei viitor e negat și a cărei existență mai rămâne să fie dovedită !

Cu toate acestea, Bundul s'a plasat pe această poziție stranie și șubredă, adoptând la al VI-lea congres al său (1905) un „program național“ în spiritul autonomiei naționale.

Două împrejurări au împins Bundul la acest pas.

Prima împrejurare este că Bundul e o organizație a muncitorilor social-democrați evrei, și numai a celor evrei. Încă înainte de 1897, grupele social-democrate care activau printre muncitorii evrei și-au pus ca scop crearea „unei organizații muncitorești speciale evreești“ *. În 1897 ele au și întemeiat o asemenea organizație, unindu-se în Bund. Aceasta s'a întâmplat încă pe vremea când social-democrația rusă, ca un tot întreg, nu exista de fapt. De atunci Bundul a crescut și s'a lărgit neînterupt, reliefându-se tot mai mult pe fondul zilelor cenușii ale social-democrației ruse... Dar iată că vin anii 1900—1910. Incepe o mișcare muncitorească de masă. Crește social-democrația poloneză și atrage în lupta de masă pe muncitorii evrei. Crește social-democrația rusă și atrage pe muncitorii „bundiști“. Cadrul național al Bundului, lipsit de o bază teritorială, devine strâmt. În fața Bundului se pune chestiunea : sau să se dissolve în valul comun internațional.

* Vezi „Formele mișcării naționale“ etc., redactată de Casteliânschi, pag. 772.

sau să-și apere existența independentă ca organizație exteritorială. Bundul alege calea din urmă.

Astfel ia ființă „teoria“ Bundului ca „unic reprezentant al proletariatului evreesc“.

Dar a justifica această stranie „teorie“ într'un fel oarecum „simplu“, devine cu neputință. E nevoie de un oarecare substrat „principial“, de o justificare „principială“. Acest substrat a și fost autonomia cultural-națională. Bundul s'a prins de ea, împrumutând-o dela social-democrația austriacă. Dacă Austriacii n'ar fi avut un asemenea program, Bundul l-ar fi născocit, pentru a-și îndreptăți „în chip principial“ existența de sine stătătoare.

Astfel Bundul, după o încercare timidă făcută în 1901 (la congresul al IV-lea), adoptă definitiv în 1905 (la congresul al VI-lea) „programul național“.

A doua împrejurare este că Evreii au o situație specială de minorități naționale izolate, trăind în regiuni în care majoritatea masivă o formează alte naționalități. Am mai spus că această situație subminează existența Evreilor ca națiune și îi mână pe calea asimilării. Dar acesta este un proces obiectiv. Subiectiv, în capetele Evreilor, el provoacă o reacțiune și pune problema garantării drepturilor minorităților naționale, problema garanțiilor împotriva asimilării. Susținând că „naționalitatea“ evreească e viabilă, Bundul nu putea să nu adopte punctul de vedere al „garanției“. Adoptând însă o asemenea poziție, el nu putea să nu adopte autonomia națională. Căci dacă Bundul se putea agăța de vreo autonomie oarecare, aceasta putea fi numai una națională, adică cultural-națională, căci despre o autonomie politico-teritorială a Evreilor

nici vorbă nu putea fi, dat fiind că Evreii nu au un teritoriu unitar determinat.

Caracteristic este faptul că Bundul a subliniat din capul locului caracterul autonomiei naționale ca garanție a drepturilor minorităților naționale, ca garanție a „liberei dezvoltări” a națiunilor. Nu-i întâmplător nici faptul că reprezentantul Bundului la congresul al II-lea al social-democrației din Rusia, Goldblat, a definit autonomia ca o „instituție care le garantează (națiunilor. — I. St.) complectă libertate de dezvoltare culturală” *. O propunere asemănătoare au făcut partizanii ideilor Bundului și în fracțiunea social-democrată din Duma a IV-a...

Astfel a ajuns Bundul pe poziția curioasă a autonomiei naționale a Evreilor.

Am analizat mai sus autonomia națională în general. Analiza a arătat că autonomia națională duce la naționalism. Mai jos vom vedea că tot aici a ajuns și Bundul. Dar Bundul mai privește autonomia națională și sub un aspect special, sub aspectul garantării drepturilor minorităților naționale. Să analizăm chestiunea și sub aspectul acesta special. E cu atât mai necesar, cu cât chestiunea minorităților naționale — și nu numai a celor evreești — are pentru social-democrație o însemnătate serioasă.

Așa dar, „instituții care garantează” națiunilor „deplina libertate de dezvoltare culturală” (subliniat de noi. — I. St.).

Dar care sunt aceste „instituții care garantează” etc. ?

* Vezi Procesele-verbale ale congresului al II-lea, pag. 176.

Acestea sunt, înainte de toate, „consiliul național” al lui Springer-Bauer, ceva cam în felul unei diete pentru chestiuni culturale.

Dar aceste instituții pot ele oare garanta „complecta libertate de dezvoltare culturală” a națiunii? Oare poate vreo dietă oarecare pentru chestiuni culturale să asigure națiunile împotriva prigonirilor naționaliste?

Bundul crede că da.

Istoria însă ne spune contrariul.

În Polonia rusească a existat într-o vreme o dietă — o dietă politică — care a căutat, firește, să garanteze libertatea „dezvoltării culturale” a Polonezilor. Dar ea nu numai că n'a reușit s'o facă, ci, dimpotrivă, a căzut ea însăși într-o luptă inegală cu condițiile politice generale din Rusia.

În Finlanda există de multă vreme o dietă, care deasemenea caută să apere naționalitatea finlandeză de „atentate”; cât de mult izbutește însă să facă în această direcție, vede toată lumea.

Desigur, există diete și diete, și cu dieta finlandeză, organizată în mod democratic, n'o scoți la capăt așa de ușor, cum a fost cazul cu dieta poloneză aristocratică. Dar factorul hotărâtor nu este dieta însăși, ci starea de lucruri generală din Rusia. Dacă în Rusia ar exista acum aceeași stare de lucruri politico-socială brutal-asiatică cum era în trecut, pe vremea suprimării dietei poloneze, apoi dieta finlandeză ar duce-o mult mai rău. În afară de aceasta, politica „atentatelor” împotriva Finlandei se înăsprește, și nu s'ar putea spune că suferă înfrângeri...

Dacă așa stau lucrurile cu instituțiile vechi, formate în cursul istoriei, cu dietele politice, apoi cu atât

mai puțin pot garanta dezvoltarea liberă a națiunilor diete tinere, instituții tinere și așa de slabe ca dietele „culturale“.

Cauza, pe cât se vede, nu trebuie căutată în „instituții“, ci în starea de lucruri generală din țară. Dacă țara nu este democratizată, atunci nu există nici garanții pentru „complecta libertate de dezvoltare culturală“ a naționalităților. Se poate spune cu siguranță că, cu cât o țară e mai democratică, cu atât „atentatele“ împotriva „libertății naționalităților“ sunt mai puține, cu atât garanțiile împotriva „atentatelor“ sunt mai multe.

Rusia este o țară semiasiatică, și deaceia politica „atentatelor“ ia acolo adeseori forma cea mai brutală, forma pogromului. Este de prisos a mai arăta că în Rusia „garanțiile“ sunt reduse absolut la minimum.

Germania este însă Europa, cu mai multă sau mai puțină libertate politică. Nu este de mirare că politica „atentatelor“ nu ia acolo niciodată forma pogromului.

În Franța, se înțelege, „garanțiile“ sunt și mai multe, deoarece Franța este o țară mai democratică decât Germania.

Nu mai vorbim de Elveția, unde, datorită democrației ei înalte, deși burgheze, naționalitățile duc o viață liberă, indiferent dacă ele reprezintă o minoritate sau formează majoritatea.

Bundul se află deci pe un drum greșit atunci când afirmă că „instituțiile“ pot ele singure garanta naționalităților complecta dezvoltare culturală.

S'ar putea obiecta că Bundul socotește el însuși că democratizarea Rusiei e o condiție **prealabilă** a „creării de instituții“ și a garantării libertății. Dar nu este așa.

Din „Darea de seamă a conferinței a VIII-a a Bîndului”¹³⁷ se vede că Bundul crede că poate dobândi „instituții” **pe baza actualei stări de lucruri din Rusia, pe calea „reformării” comunității evreești.**

„Comunitatea” — a spus la această conferință unul din fruntașii Bundului — „poate deveni sâmburele viitoarei autonomii cultural-naționale. Autonomia cultural-națională este forma auto-deservirii națiunii, forma satisfacerii trebuințelor naționale. Sub forma comunității se ascunde un conținut identic. Avem aici inelele unui singur lanț, etapele unei singure evoluții.” *

Pornind de aici, conferința a hotărât că e nevoie de luptat „**pentru reformarea comunității evreești și pentru prefacerea ei pe cale legislativă într’o instituție laică**”, organizată în chip democratic ** (subliniat de noi. — I. St.).

Este clar că Bundul consideră drept condiție și garanție nu democratizarea Rusiei, ci viitoarea „instituție laică” a Evreilor, obținută pe calea „reformării comunității evreești”, așa zicând, pe cale „legislativă”, prin Dumă.

Dar am văzut că „instituțiile” prin ele însele, fără o orânduire democratică în statul întreg, nu pot fi o „garanție”.

Bine, dar cum vor sta totuși lucrurile în viitoarea orânduire democratică? Nu va fi nevoie și în orânduirea democratică de „instituții culturale” speciale „care să garanteze” etc.? Cum stau lucrurile în această privință, de pildă, în democrata Elveție? Există oare acolo instituții culturale speciale de felul „consiliului na-

* Vezi „Dare de seamă asupra conferinței a VIII a a Bîndului”, 1911, pag. 62.

** Ibid., pag. 83—84.

țional“ al lui Springer ? Nu există. Nu suferă însă prin aceasta interesele culturale, de pildă, ale Italienilor, care formează acolo o minoritate ? Nu se prea aude de așa ceva. E și ușor de înțeles : democrația în Elveția face de prisos orice „instituții“ culturale speciale care ar „garanta“ etc. etc.

Așa dar, neputincioase în prezent, de prisos în viitor — astfel sunt **instituțiile** autonomiei cultural-naționale, astfel e autonomia națională.

Dar ea devine și mai dăunătoare când este impusă unei „națiuni“ a cărei existență și al cărei viitor sunt puse la îndoială. În asemenea cazuri, partizanii autonomiei naționale sunt nevoiți să ocrotească și să conserve toate particularitățile „națiunii“, nu numai pe cele folositoare, ci și pe cele dăunătoare, numai și numai pentru „a salva națiunea“ de asimilare, numai și numai pentru a o „conserva“.

Pe această cale primejdioasă trebuia inevitabil să pășească Bundul. Și într'adevăr a pășit. Avem în vedere cunoscutele hotărâri ale ultimelor conferințe ale Bundului asupra „Sâmbetei“, asupra „jargonului“ etc.

Social-democrația urmărește să obțină dreptul pentru toate națiunile de a folosi limba maternă, dar Bundul nu se mulțumește cu atât ; el cere să fie apărat „cu o stăruință deosebită“ „dreptul folosirii limbii e-vreești“ (subliniat de noi. — I. St.) *, Bundul însuși dând, cu prilejul alegerilor pentru Duma a IV-a, „preferința aceluia dintre ei (adică dintre candidați) care

* Ibid., pag. 85.

se obligă să susțină dreptul de folosire a limbii evreești” *.

Nu dreptul **general** de folosire a limbii materne, ci dreptul **particular** al limbii evreești, al jargonului ! Muncitorii de diferite naționalități să lupte **înainte de toate** pentru limba lor: Evreii pentru limba evreească, Georgienii pentru limba georgiană etc. Lupta pentru drepturile comune tuturor națiunilor este un lucru secundar. Puteți chiar să nu recunoașteți dreptul limbilor materne ale tuturor naționalităților subjugate ; dar dacă ați recunoscut dreptul jargonului, atunci luați cunoștință: Bundul va vota pentru voi, Bundul vă „va prefera“.

Prin ce se deosebește atunci Bundul de naționaliștii burghezi ?

Social-democrația luptă pentru fixarea unei zile obligatorii de odihnă pe săptămână, dar Bundul nu se mulțumește cu atât ; el cere ca „pe cale legislativă“ să fie „garantat proletariatului evreesc dreptul de a sărbători Sâmbăta și desființată obligația de a sărbători și o altă zi“ **.

Trebue să credem că Bundul va face „un pas înainte“ și va cere dreptul la ținerea tuturor vechilor sărbători evreești. Iar dacă muncitorii evrei, spre nenorocul Bundului, s’au lepădat de prejudecăți și nu vor să țină aceste sărbători, atunci Bundul, prin agitația sa pentru „dreptul Sâmbetei“, le va aduce aminte de Sâmbătă, va cultiva în sânul lor, ca să zicem așa, „spiritul Sâmbetei“...

* Vezi „Dare de seamă asupra conferinței a IX-a a Bundului“, 1912, pag. 42.

** Vezi „Dare de seamă asupra conferinței a VIII-a a Bundului“, pag. 83.

Deaceea înțelegem foarte bine „cuvântările înflăcărâte“ ale oratorilor la conferința a VIII-a a Bundului, care cereau „spitale evrești“, această revendicare fiind motivată cu argumentul că „bolnavul se simte mai bine între ai săi“, că „muncitorul evreu se va simți rău printre muncitorii polonezi, dar se va simți mai bine printre prăvăliașii evrei“ *.

Păstrarea a tot ce-i evreesc, conservarea tuturor particularităților naționale ale Evreilor, inclusiv a celor vădit dăunătoare proletariatului, izolarea Evreilor de tot ce nu-i evreesc, chiar construirea de spitale deosebite — iată până unde s'a coborât Bundul !

Tovarășul Plehanov a avut de o mie de ori dreptate când a spus că Bundul „adaptează socialismul la naționalism“. Bine înțeles, Vl. Cossovschi și ceilalți bundiști de seama lui îl pot ocări pe Plehanov, făcându-l „demagog“ ** 138 — hârtia rabdă orice. Cine cunoaște însă activitatea Bundului, acela va înțelege ușor că acești oameni curajoși se tem pur și simplu să spună adevărul despre ei, ascunzându-se în dosul unor cuvinte tari despre „demagogie“...

Dar rămânând pe o astfel de poziție în chestiunea națională, Bundul trebuia, firește, să pășească și în chestiunea organizatorică pe calea separării muncitorilor evrei, pe calea curiilor naționale în sânul social-democrației. Aceasta este logica autonomiei naționale !

Și într'adevăr, dela teoria „unicului reprezentant“, Bundul trece la teoria „delimitării naționale“ a muncitorilor. Bundul cere social-democrației din Rusia

* Ibid., pag. 68.

** Vezi „Nașa Zaria“ [„Zorile noastre“], 1912, Nr. 9—10, pag. 120.

„să aplice în structura ei organizatorică delimitarea pe naționalități“ *. Iar dela „delimitare“ el face un pas înainte la teoria „separării“. Nu degeaba au răsunat la conferința a VIII-a a Bundului glasuri care au afirmat că „existența națională rezidă în separare“ **.

Federalismul organizatoric ascunde în sine elementele descompunerii și ale separatismului. Bundul merge spre separatism.

Și nici nu poate merge pe un alt drum. Însăși existența sa ca organizație exteritorială îl duce pe calea separatismului. Bundul nu are un teritoriu unitar determinat ; el activează pe teritorii „străine“, pe când social-democrația poloneză, letonă și rusă, care vine în contact cu el, sunt colective internaționalo-teritoriale. Acest lucru are însă drept urmare că orice lărgire a acestor colective înseamnă o „pagubă“ pentru Bund, îngustarea câmpului său de acțiune. Una din două : sau întreaga social-democrație din Rusia trebuie să se organizeze pe principiul federalismului național — și atunci Bundul capătă posibilitatea de a-și „asigura“ proletariatul evreesc ; sau principiul teritorial-internațional al acestor colective rămâne în vigoare — și atunci Bundul se reorganizează pe principiul internaționalismului, așa cum este cazul cu social-democrația poloneză și letonă.

Așa se și explică faptul că Bundul cere din capul

* Vezi „Comunicat asupra congresului al VII-lea al Bundului“ ¹³⁹, pag. 7.

** Vezi „Dare de seamă asupra conferinței a VIII-a a Bundului“, pag. 72.

locului „reorganizarea social-democrației din Rusia pe baze federative“ *.

În 1906, cedând valului de unificare de jos, Bundul a ales calea de mijloc și a intrat în social-democrația din Rusia. Dar cum a intrat el în social-democrația din Rusia ? În timp ce social-democrația poloneză și letonă au intrat pentru a duce acolo în mod pașnic o activitate comună, Bundul a intrat acolo cu scopul de a se război pentru federație. Așa s'a și exprimat atunci fruntașul bundist Medem :

„Noi nu intrăm pentru a începe vreo idilă, ci pentru a lupta. Nu există nicio idilă, și numai niște Manilovi o pot aștepta pentru viitorul apropiat. Bundul trebuie să intre în partid înarmat din cap până în picioare.“ **

Ar fi greșit să vedem aici reaua voință a lui Medem. Nu este vorba de rea voință, ci de poziția specială a Bundului, care-l silește să lupte împotriva social-democrației din Rusia organizată pe baza internaționalismului. Luptând însă împotriva ei, Bundul calcă, natural, interesele unității. În cele din urmă, lucrurile ajung până acolo că Bundul rupe formal cu social-democrația din Rusia, călcând statutul și unindu-se, la alegerile pentru Duma a IV-a, cu naționaliștii polonezi contra social-democrațiilor polonezi.

Bundul, pe cât se vede, a găsit că ruptura este cel mai bun mijloc de asigurare a activității sale independente.

* Vezi „In cheștiunea autonomiei naționale și reorganizarea social-democrației din Rusia pe baze federative“, 1902, ed. Bundului.

** Vezi „Nașe Slovo“ [„Cuvântul nostru“] Nr. 3, Vilna 1906, pag. 24.

Astfel, principiul delimitării organizatorice a dus la separatism, la ruptură totală.

Polemizând asupra federalismului cu vechea „Iscra”¹⁴⁰, Bundul scria cândva:

„«Iscra» vrea să ne convingă că raporturile federative ale Bundului cu social-democrația din Rusia trebuie să slăbească legătura dintre ele. Noi nu putem desminți această părere prin invocarea practicei ruse, pentru simplul motiv că social-democrația din Rusia nu există ca o uniune federativă. Dar noi ne putem referi la experiența extrem de instructivă a social-democrației austriace, care a luat un caracter federativ pe baza hotărîrilor congresului de partid din 1897.” *

Cuvintele acestea au fost scrise în 1902.

Acum suntem însă în 1913. Acum avem și „practica” rusă, și „experiența social-democrației austriace”.

Și ce ne spun ele?

Să începem cu „experiența extrem de instructivă a social-democrației austriace”. În Austria există, încă dinainte de 1896, un partid social-democrat unic. În acel an Cehii cer, pentru întâia oară, la congresul internațional dela Londra, reprezentarea separată, pe care o și capătă. În 1897, la congresul de partid dela Viena (dela Wimberg), partidul unic este formal lichidat și în locul lui se institue o uniune federativă a șase „grupări social-democrate” naționale. Apoi aceste „grupări” se transformă în partide de sine stătătoare. Încetul cu încetul, partidele rup legăturile dintre ele. După ruptura din sânul partidului, se desface și fracțiunea parlamentară și se constituiesc „cluburile” naționale. După aceea vin la rând syndicatele, care se fărâmițează

* Vezi „In chestiunea autonomiei naționale” etc., 1902, ed. Bundului, pag. 17.

și ele pe naționalități. Lucrurile ajung chiar până la cooperative, la a căror fărâmițare muncitorii sunt îndemnați de specialiștii cehi *. Nu mai vorbim de faptul că agitația separatistă slăbește printre muncitori simțul solidarității, împingându-i adeseori pe drumul spărgătorilor de grevă.

Așa dar, „experiența extrem de instructivă a social-democrației austriace” este o mărturie contra Bundului și pentru Iskra veche. Federalismul a dus în partidul austriac la un separatism oribil, la sfărâmarea unității mișcării muncitorești.

Mai sus am văzut că „practica din Rusia” este o mărturie în acelaș sens. Separatiștii bundiști, la fel cu cei cehi, au rupt-o cu partidul comun, partidul social-democrat din Rusia. Cât privește sindicatele, sindicatele bundiste, ele au fost organizate din capul locului pe principiul naționalității, adică au fost rupte de muncitorii de alte naționalități.

Separare completă, ruptură completă -- iată ce dovedește „practica rusă” a federalismului.

Nu-i de mirare că o asemenea stare de lucruri se răsfrânge asupra muncitorilor, slăbindu-le simțul de solidaritate și exercitând asupra lor o influență demoralizatoare, influență care pătrunde și înăuntrul Bundului. Avem în vedere ciocnirile, care devin tot mai dese din cauza șomajului, dintre muncitorii evrei și polonezi. Iată ce s'a spus în această privință la conferința a IX-a a Bundului :

* Vezi în „Dokumente des Separatismus” [„Documente ale separatismului”] cuvinte reproduse din broșura lui Vanek¹⁴¹, pag. 29.

„...Socotim pe muncitorii polonezi care ne înlătură pe noi dela muncă niște pogromiști, niște galbeni: grevele lor noi nu le susținem, le zădărnicișim. In al doilea rând, răspundem la înlăturare prin înlăturare: ca răspuns la neadmiterea muncitorilor evrei în fabrici, noi nu admitem pe muncitorii polonezi în ateliere... Dacă nu luăm în mâinile noastre această chestiune, muncitorii vor urma pe alții“ * (subliniat de noi. — I. St.).

Așa se vorbește despre solidaritate la conferința bundistă.

Mai departe decât atât pe tărâmul „delimitării“ și al „separării“ nici că se poate merge. Bundul și-a atins scopul: el face ca delimitarea dintre muncitorii de diferite naționalități să ajungă până la încăierare, până la spargere de greve. Altminteri nici nu se poate: „Dacă nu luăm în mâinile noastre această chestiune, muncitorii vor urma pe alții“...

Desorganizarea mișcării muncitorești, demoralizarea în rândurile social-democrației — iată unde duce federalismul bundist.

Așa dar, ideea autonomiei cultural-naționale, atmosfera pe care o creează, s'au dovedit a fi în Rusia și mai dăunătoare decât în Austria.

VI

CAUCAZIENII, CONFERINȚA LICHIDATORILOR

Am vorbit mai sus de oscilările unei părți a social-democraților caucazieni, care n'au rezistat „molimei“ naționaliste. Oscilările acestea s'au manifestat în fap-

* Vezi „Dare de seamă asupra conferinței a IX-a a Bundului“, pag. 19.

tul că menționații social-democrați au pășit — oricât de straniu ar părea — pe urmele Bundului, proclamând lozinca autonomiei cultural-naționale.

Autonomie regională pentru întreg Caucazul și autonomie cultural-națională pentru națiunile ce formează populația Caucazului — astfel își formulează revendicarea acești social-democrați, care, în treacăt fie zis, aderă la lichidatorii ruși.

Să-l ascultăm pe fruntașul lor autorizat, pe faimosul N.

„Toată lumea știe cât de profund se deosebește Caucazul de guberniile centrale, atât prin rasele care alcătuiesc populația lui, cât și prin teritoriul și culturile lui agricole. Exploatarea și dezvoltarea materială a unui asemenea ținut cere muncitori localnici, cunoscători ai particularităților locale, obișnuiți cu clima și cultura locală. E necesar ca toate legile care au de scop exploatarea teritoriului local să fie făcute la fața locului și aplicate cu forțele locale. Prin urmare, în competența organului central al autoadministrării caucaziene va intra legiferarea privind problemele locale... Funcția organului central caucazian este deci de a decreta legile care au de scop exploatarea economică a teritoriului local, înflorirea materială a ținutului.“*

Așa dar, autonomia regională a Caucazului.

Dacă facem abstracție de motivarea invocată de N., cam confuză și greoaie, trebuie să recunoaștem că este justă concluzia la care ajunge. Autonomia regională a Caucazului, care funcționează în cadrul constituției generale a statului — fapt pe care nici N. nu-l tăgăduiește —, este într'adevăr necesară, din pricina compoziției specifice ținutului și a condițiilor de viață de acolo. Lucrul acesta este recunoscut și de social-de-

* Vezi ziarul georgian „Civeni Thovreba“ („Viața noastră“) ¹⁴², 1912, Nr. 12.

mocrația din Rusia, care a proclamat, la al II-lea congres al ei, „autoadministrarea pentru regiunile dela periferie, care, prin condițiile de viață și prin compoziția populației, se deosebesc de regiunile rusești propriu-zise“.

Aducând acest punct în desbaterea congresului al II-lea, Martov l-a motivat prin „întinderea uriașă a Rusiei și experiența administrării noastre centralizate, care ne fac să socotim necesară și indicată o autoadministrare regională pentru unitățile mari, ca Finlanda, Polonia, Lituania și Caucazul“.

De aci urmează că prin **autoadministrarea regională** trebuie înțeleasă **autonomia regională**.

N. merge însă mai departe. După părerea lui, autonomia regională a Caucazului îmbrățișează „numai una din laturile chestiunii“.

„Până acum noi am vorbit numai de dezvoltarea materială a vieții locale. Dar la dezvoltarea economică a ținutului contribuie nu numai activitatea economică, ci și cea spirituală, culturală“... „O națiune puternică din punct de vedere cultural este puternică și în sfera economică“... „Dezvoltarea culturală a națiunii nu este posibilă însă decât în limba națională“... „Deaceia toate problemele legate de limba maternă sunt probleme cultural-naționale. Astfel este problema instrucțiunii publice, a justiției, bisericii, literaturii, artei, științei, teatrului etc. Dacă chestiunea dezvoltării materiale a ținutului unește națiunile, apoi chestiunile cultural-naționale le despart, așezând pe fiecare din ele pe un teren separat. Primul gen de activitate este legat de un anumit teritoriu“... „Altminteri stau lucrurile cu chestiunile cultural-naționale. Ele nu sunt legate de un anumit teritoriu, ci de existența unei anumite națiuni. Soarta limbii georgiene îl interesează deopotrivă pe Georgian, oriunde ar locui el. Ar fi o dovadă de mare ignoranță să afirmi că cultura georgiană îi privește numai pe Georgianii care locuiesc în Georgia. Să luăm, de pildă, biserica arme-

nească. La administrarea treburilor ei iau parte Armenii din locuri și state diferite. Aici teritoriul nu joacă niciun rol. Sau, de pildă, înființarea unui muzeu georgian interesează atât pe Georgianul din Tiflis cât și pe cel din Bacu, din Cutais, din Petersburg etc. Așa dar, administrarea și conducerea tuturor treburilor cultural-naționale trebuie dată pe seama națiunilor interesate. Noi proclamăm lozinca autonomiei cultural-naționale pentru naționalitățile caucaziene.“ *

Pe scurt: deoarece cultura nu e teritoriu, iar teritoriul nu e cultură, este necesară autonomia cultural-națională. Asta-i tot ce poate spune N. în favoarea acesteia din urmă.

Nu ne vom mai ocupa aici încă odată de autonomia național-culturală în general; mai sus am vorbit de caracterul ei negativ. Am vrea numai să notăm că, nepotrivită în general, autonomia cultural-națională mai este și un non-sens și o absurditate din punctul de vedere al condițiilor caucaziene.

Și iată de ce.

Autonomia cultural-națională presupune naționalități mai mult sau mai puțin dezvoltate, cu o cultură, cu o literatură dezvoltată. Fără aceste condițiuni, autonomia cultural-națională își pierde orice sens, devine o absurditate. În Caucaz însă există o serie întreagă de popoare având o cultură primitivă, vorbind limbi deosebite, dar neavând o literatură proprie, popoare care au pe lângă aceasta un caracter tranzitoriu, în parte asimilându-se, în parte continuând să se desvolte. Cum să le aplici lor autonomia cultural-națională? Ce să faci cu aceste popoare? Cum să le „organizezi“ în u-

* Vezi ziarul georgian „Civeni Thovreba“, 1912, Nr. 12.

niuni cultural-naționale separate, lucru pe care-l presupune neîndoios autonomia cultural-națională ?

Ce-i de făcut cu Mingrelii, Abhazii, Adjarii, Svanii, Lesghinii etc., care vorbesc limbi deosebite, dar care n'au o literatură proprie. Din ce națiune trebuie socotiți ca făcând parte ? Pot fi ei „organizați“ în uniuni naționale ? În jurul căror „treburi culturale“ să fie „organizați“ ?

Ce-i de făcut cu Osetinii, din care o parte, Osetinii transcaucazieni, sunt pe cale de a se asimila cu Georgienii (dar nu s'au asimilat încă), iar o altă grupă, Osetinii de dincoace de Caucaz, sunt în parte asimilați cu Rușii, în parte continuă să se desvolte, creându-și o literatură proprie ? Cum să-i „organizezi“ într-o uniune națională unică ?

Din care uniune națională trebuie socotiți ca făcând parte Adjarii, care vorbesc limba georgiană, dar împărtășesc cultura turcă și sunt de religie mahomedană ? Nu cumva urmează să fie și ei „organizați“ deosebit de Georgieni pe tărâmul religios și împreună cu Georgienii pe tărâmul cultural ? Dar Cobuleții ? Dar Ingușii ? Dar Inghiloții ?

Ce fel de autonomie e aceea care exclude din listă un șir întreg de popoare ?

Nu, aceasta nu-i o rezolvare a problemei naționale, aceasta este rodul unei fantazii sterpe.

Dar să admitem imposibilul și să presupunem că autonomia cultural-națională a cunoscutului nostru N. s'a împlinit. Unde va duce ea, ce rezultate va da ? Să-i luăm, de pildă, pe Tătarii transcaucazieni, cu procentul lor mic de știutori de carte, cu școlile lor, în fruntea căroră stau preoții musulmani atotputernici, cu cultura

lor impregnată de spirit religios... Nu-i greu de înțeles că a-i „organiza“ într'o uniune cultural-națională înseamnă a pune în fruntea lor pe preoții musulmani, înseamnă a-i da pradă preoților musulmani reacționari, înseamnă a crea un nou bastion pentru aservirea spirituală a masselor tătare de către dușmanii lor cei mai înverșunați.

Dar de când au început social-democrații să aducă apă la moara reacționarilor ?

Oare n'au putut „proclama“ lichidatorii caucazieni nimic mai bun decât îngrădirea Tătarilor transcaucazieni într'o uniune cultural-națională, care să dea masele pe mâna celor mai înrăiți reacționari ?...

Nu, aceasta nu este o rezolvare a problemei naționale !

Problema națională în Caucaz nu poate fi rezolvată decât **în spiritul atragerii națiunilor și popoarelor înapoiate pe făgașul general al unei culturi mai înalte.** Numai o asemenea rezolvare poate fi progresistă și acceptabilă pentru social-democrație. Autonomia regională a Caucazului e acceptabilă tocmai pentru că atrage națiunile înapoiate în dezvoltarea culturală generală, pentru că le ajută să spargă găoacea izolării lor mărunț-naționale, pentru că le împinge înainte și le înlesnește accesul la bunurile unei culturi mai înalte. Pe când autonomia cultural-națională influențează în sens diametral opus, căci ea închide națiunile în vechea lor găoa-ce, le reține pe treptele de jos ale dezvoltării culturale și le împiedică să se ridice pe treptele superioare ale culturii.

Autonomia națională paralizează astfel părțile pozitive ale autonomiei regionale, o reduce pe aceasta la zero.

Tocmai deaceea și tipul combinat de autonomie cultural-națională și regională, tip pe care-l propune N., e nepotrivit. Această combinație contrară firii nu îmbunătățește lucrurile, ci le înrăutățește, căci în afară de faptul că împiedică dezvoltarea națiunilor înapoiate, ea mai prefăce autonomia regională într-o arenă de ciocniri între națiunile organizate în uniuni naționale.

În felul acesta, autonomia cultural-națională, în general nefolositoare, s'ar prefăce, în Caucaz, într-o absurdă și reacționară aventură.

Iată ce este autonomia cultural-națională a lui N. și a Caucazienilor de aceeași părere cu el.

Dacă lichidatorii caucazieni vor face „un pas înainte” și vor urma Bundul și în problema organizatorică, aceasta o va arăta viitorul. Până acum, în istoria social-democrației, federalismul în organizare a precedat totdeauna autonomia națională în program. Social-democrații din Austria au realizat federalismul în organizare încă din 1897, și numai doi ani mai târziu (1899) au adoptat autonomia națională. Bundiștii au vorbit pentru întâia oară lămurit despre autonomia națională în 1901, pe câtă vreme federalismul ca principiu de organizare l-au practicat încă din 1897.

Lichidatorii caucazieni au început dela coadă, cu autonomia națională. Dacă vor merge mai departe pe urmele Bundului, atunci vor trebui să dărâme mai întâi tot edificiul organizatoric de acum, clădit, încă în ultimul deceniu al veacului trecut, pe principiul internaționalismului.

Dar pe cât de ușor a fost să se adopte autonomia națională, deocamdată neînțeleasă de muncitori, pe atât de greu va fi să se dărâme edificiul clădit în decurs

de ani, edificiu atât de iubit și păstrat cu grijă de muncitorii tuturor naționalităților din Caucaz. Ajunge numai să se purceadă la înfăptuirea acestui proiect erostatian, pentru ca muncitorii să deschidă ochii și să înțeleagă fondul naționalist al autonomiei cultural-naționale.

Dacă Caucazienii procedează la rezolvarea problemei naționale prin mijloace obișnuite, prin debateri orale și discuții în presă, conferința generală a lichidatorilor din Rusia a imaginat un mijloc cu totul neobișnuit. Un mijloc simplu și ușor. Ascultați :

„Luând cunoștință de comunicarea făcută de delegația caucaziană... privitoare la necesitatea de a se formula revendicarea autonomiei cultural-naționale, conferința, fără a se pronunța în fond asupra acestei revendicări, constată că o asemenea interpretare a punctului din program, care recunoaște dreptul la autodeterminare al fiecărei naționalități, nu este în contradicție cu sensul exact al programului.”

Așa dar, mai întâi „a nu se pronunța în fond asupra acestei” probleme, iar după aceea „a constata”. Originală metodă...

Și ce „constată” această conferință originală ?

Constată că „revendicarea” autonomiei cultural-naționale „nu este în contradicție cu sensul exact” al programului, care recunoaște dreptul națiunilor la autodeterminare.

Să analizăm această teză.

La punctul asupra autodeterminării se vorbește de drepturile națiunilor. Potrivit acestui punct, națiunile au dreptul nu numai la autonomie, ci și la despărțire.

Este vorba de autodeterminarea **politică**. Pe cine au vrut să înşele lichidatorii atunci când au încercat să răstălmăcească, în chip strâmt şi sucit, acest drept de autodeterminare politică a naţiunilor, demult stabilit în toată social-democraţia internaţională ?

Sau poate că lichidatorii vor căuta să scape, apărându-se cu sofismul : autonomia cultural-naţională „nu este în contradicere“, chipurile, cu dreptul naţiunilor ? Cu alte cuvinte, dacă toate naţiunile unui stat oarecare ar cădea de acord să se organizeze pe baza autonomiei cultural-naţionale, atunci ele, grupul de naţiuni dat, au tot dreptul s'o facă, şi nimeni nu le poate **impune cu sila o altă formă de existenţă politică**. Şi nou, şi înţelept ! N'ar fi bine, oare, să mai adăugăm că, în general vorbind, naţiunile au dreptul să-şi abroge constituţia, s'o înlocuiască printr'un sistem arbitrar, să revină la vechea stare de lucruri, dat fiind că naţiunile, şi numai ele, au dreptul de a-şi hotărî propria lor soarelă ? Repetăm : în acest sens nici autonomia cultural-naţională, nici orice reacţionarism naţional „nu este în contradicere“ cu **drepturile naţiunilor**.

Nu cumva aceasta a vrut să spună onorata conferinţă ?

Nu, nu aceasta. Ea afirmă făţiş că autonomia cultural-naţională „nu este în contradicere“ nu cu drepturile naţiunilor, ci „cu sensul exact“ al **programului**. Aici este vorba de program, nu de drepturile naţiunilor.

Şi este explicabil. Dacă vreo naţiune oarecare s'ar fi adresat conferinţei lichidatorilor, atunci conferinţa ar fi putut constata direct că naţiunea are dreptul la **autonomie cultural-naţională**. Dar conferinţei i s'a adresat nu o naţiune, ci „delegaţia“ social-democraţilor

caucazieni, ce-i drept, proști social-democrați, dar totuși social-democrați. Și ei n'au întrebat de drepturile națiunilor, ci dacă autonomia cultural-națională nu este în contradicție cu **principiile social-democrației**, dacă nu este în „opозиție” „cu sensul exact” al **programului social-democrației**?

Așa dar, **drepturile națiunilor și „sensul exact” al programului social-democrației** nu este unul și același lucru.

Pe cât se vede, există și revendicări care, nefiind în contradicție cu dreptul națiunilor, pot fi în contradicție cu „sensul exact” al programului.

Un exemplu. În programul social-democraților figurează un punct despre libertatea de confesiune. Potrivit acestui punct, orice grup de persoane are dreptul de a practica orice religie: catolică, ortodoxă etc. Social-democrația va lupta împotriva oricăror persecuții religioase, împotriva prigonirii ortodocșilor, catolicilor și protestanților. Înseamnă oare aceasta că protestantismul, catolicismul etc. „nu sunt în contradicție cu sensul exact” al programului? Nu, nu înseamnă. Social-democrația va protesta întotdeauna contra prigonirii catolicismului și protestantismului, ea va apăra totdeauna dreptul națiunilor de a practica orice religie, dar în același timp, pornind dela interesele just înțelese ale proletariatului, ea va face agitație și contra catolicismului, și contra protestantismului, și contra ortodoxismului, cu scopul de a face să triumfe concepția socialistă asupra lumii.

Și ea va face aceasta, pentru că protestantismul, catolicismul, ortodoxismul etc. „sunt”, fără doar și poate, „în contradicție cu sensul exact” al programu-

lui, adică cu interesele just înțelese ale proletariatului.

Acelaș lucru trebuie spus și despre autodeterminare. Națiunile au dreptul să-și organizeze viața cum doresc, ele au dreptul să păstreze orice instituție națională, fie ea dăunătoare, fie folositoare. Nimeni nu poate (nu are dreptul!) să se amestece cu sila în viața națiunilor. Dar aceasta încă nu înseamnă că social-democrația nu va lupta, nu va face agitație împotriva instituțiilor dăunătoare ale națiunilor, împotriva revendicărilor neraționale ale națiunilor. Dimpotrivă, social-democrația este datoare să facă o astfel de agitație și să influențeze asupra voinței națiunilor în așa fel, încât națiunile să-și organizeze viața într-o formă care să corespundă cel mai bine intereselor proletariatului. Tocmai deaceia social-democrația, luptând pentru dreptul națiunilor la autodeterminare, va face în acelaș timp agitație, să zicem, și împotriva despărțirii Tătarilor, și împotriva autonomiei cultural-naționale a națiunilor caucaziene, deoarece atât una cât și cealaltă, nefiind în contradicție cu **drepturile** acestor națiuni, sunt totuși în contradicție „cu sensul exact” al **programului**, adică cu interesele proletariatului caucazian.

Este evident deci că „drepturile națiunilor” și „sensul exact” al programului sunt lucruri ce stau pe planuri cu totul deosebite. În timp ce „sensul exact” al programului exprimă interesele proletariatului, științific formulate în programul acestuia din urmă, drepturile națiunilor pot exprima interesele oricărei clase — ale burgheziei, ale aristocrației, ale clerului etc., potrivit cu puterea și influența acestor clase. În primul caz este vorba de **îndatoririle** marxistului, în cazul al doilea de

drepturile națiunilor formate din diferite clase. Drepturile națiunilor și principiile social-democrației pot să fie sau să nu fie „în contradicere“ unele cu altele, tot așa precum piramida lui Keops, să zicem, poate să fie sau să nu fie „în contradicere“ cu faimoasa conferință a lichidatorilor. Ele sunt pur și simplu de necomparat.

De aici însă urmează că onorabila conferință a încurcat în modul cel mai de neiertat două lucruri cu desăvârșire deosebite. Rezultatul nu este rezolvarea problemei naționale, ci o absurditate în virtutea căreia drepturile națiunilor și principiile social-democrației „nu sunt în contradicere“ unele cu altele; de unde ar urma că orice revendicare a națiunilor poate fi compatibilă cu interesele proletariatului, de unde ar urma că nicio revendicare a națiunilor care năzuiesc spre autodeterminare nu va fi „în contradicere cu sensul exact“ al programului!

Nu le-a fost milă de logică...

Din această absurditate a răsărit faimoasa hotărîre a conferinței lichidatorilor, potrivit căreia revendicarea autonomiei național-culturale „nu e în contradicere cu sensul exact“ al programului.

Dar conferința lichidatorilor calcă nu numai legile logicii.

Ea calcă și datoria sa față de social-democrația din Rusia, prin faptul că sancționează autonomia cultural-națională. Ea calcă în chipul cel mai evident sensul exact al programului, căci este știut că congresul al II-lea, care a adoptat programul, a respins hotărît autonomia cultural-națională. Iată ce s'a spus în această privință la acest congres:

„Goldblat (bundist): ...Socotesc că e necesar să se creeze instituții speciale care să asigure libertatea dezvoltării culturale a naționalităților, și deaceea propun să se adauge la § 8: «și crearea de instituții care să le garanteze deplina libertate de dezvoltare culturală» (aceasta este, precum se știe, formula bundistă a autonomiei cultural-naționale. — I. St.).

Martânov arată că instituțiile cu caracter general trebuiesc organizate astfel, încât să satisfacă și interesele particulare. Nu-i cu putință de creat vreo instituție specială care să asigure libertatea de dezvoltare culturală a naționalităților.

Egorov: În chestiunea naționalităților putem adopta numai propuneri negative, adică suntem contra oricărei restricții a drepturilor naționalităților. Dar pe noi, ca social-democrați, nu ne privește dacă una sau alta din naționalități se dezvoltă sau nu ca atare. Asta-i treaba procesului spontan.

Colțov: Delegații Bundului se supără ori de câte ori vine vorba de naționalismul lor. Or, amendamentul pe care l-a propus delegatul Bundului are un caracter pur naționalist. Se cer dela noi măsuri de-a-dreptul ofensive pentru sprijinirea chiar și a acelor naționalități care sunt pe cale de dispariție.“

...Rezultatul a fost că „amendamentul lui Goldblat a fost respins cu majoritate de voturi contra trei“.

Așa dar, este clar că conferința lichidatorilor a venit „în contradicere cu sensul exact“ al programului. Ea a călcat programul.

Acum lichidatorii încearcă să se justifice, referindu-se la congresul dela Stockholm, care ar fi sancționat, chipurile, autonomia cultural-națională. Astfel, Vl. Cossovschi scrie :

„Precum se știe, potrivit acordului intervenit la congresul dela Stockholm, Bundului i s'a încuviințat să-și păstreze programul său național (până la rezolvarea problemei naționale de către congresul general al partidului). Acest congres a recunoscut că au-

onomia cultural-națională în orice caz nu este în contradicție cu programul general al partidului.” *

Dar încercările lichidatorilor sunt zadarnice. Congresul dela Stockholm nici gând n'a avut să sancționeze programul Bundului; el a căzut de acord doar să lase chestiunea vremelnic deschisă. Viteazul Cossovski n'a avut destul curaj să spună tot adevărul. Faptele însă vorbesc dela sine. Iată-le :

„Galin propune următorul amendament: «Problema programului național rămâne deschisă, dat fiind că ea n'a fost discutată de congres». (Pentru: 50 voturi; contra: 32.)

O voce: Ce înseamnă deschisă ?

Președintele: Când spunem că problema națională rămâne deschisă, aceasta înseamnă că Bundul poate să-și mențină până la congresul următor hotărîrea sa în această problemă” ** (subliniat de noi. — I. St.).

Precum vedeți, congresul nici măcar „n'a examinat” problema programului național al Bundului, ci a lăsat-o pur și simplu „deschisă”, lăsând ca Bundul să hotărască singur soarta programului său până la următorul congres general al partidului. Cu alte cuvinte : congresul dela Stockholm a ocolit problema, fără să se pronunțe asupra autonomiei cultural-naționale într'un sens sau într'altul.

Conferința lichidatorilor însă s'a pronunțat în modul cel mai explicit asupra chestiunii, recunoscând autonomia cultural-națională ca acceptabilă și sancționând-o în numele programului partidului.

Deosebirea sare în ochi.

* Vezi „Nașa Zaria”, 1912, Nr. 9—10, pag. 120.

** Vezi „Nașe Slovo”, 1906, Nr. 8, pag. 53.

Astfel, în ciuda tuturor şiretlicurilor, conferinţa lichidatorilor n'a făcut niciun pas înainte în problema naţională.

Să jongleze în jurul Bundului şi al naţional-lichidatorilor caucazieni — iată tot ce a fost ea în stare să facă.

VII

PROBLEMA NAŢIONALĂ ÎN RUSIA

Ne mai rămâne de schiţat rezolvarea pozitivă a problemei naţionale.

Noi pornim dela faptul că problema poate fi rezolvată numai în legătură indisolubilă cu momentul prin care trece Rusia.

Rusia se află într'o perioadă de tranziţie, când o viaţă „normală“, „constituţională“ încă nu s'a stabilit, când criza politică nu e încă rezolvată. Ne mai aşteaptă zile de furtună şi de „complicaţii“. De aici mişcarea, prezentă şi viitoare, mişcare ce-şi pune ca scop o democratizare completă.

Tocmai în legătură cu această mişcare trebuie cercetată problema naţională.

Aşa dar, deplina democratizare a ţării ca bază şi condiţie a rezolvării problemei naţionale.

În rezolvarea acestei probleme trebuie să se ţină seama nu numai de situaţia internă, ci şi de cea externă. Rusia este aşezată între Europa şi Asia, între Austria şi China. Desvoltarea democraţiei în Asia este inevitabilă. Desvoltarea imperialismului în Europa nu e întâmplătoare. Capitalul începe a se simţi strâmto-

rat în Europa și năzuiește spre țări străine, în căutare de piețe noi, de brațe ieftine de muncă, de noi sfere de investiții. Aceasta duce însă la complicații externe și la război. Nimeni nu poate afirma că războiul balcanic¹⁴³ este sfârșitul și nu începutul complicațiilor. E foarte posibilă deci o astfel de îmbinare a conjuncturii interne și externe, încât o naționalitate sau alta din Rusia să găsească că e nevoie să fie pusă și rezolvată chestiunea independenței sale. Și se înțelege că nu-i treaba marxistilor să pună în asemenea cazuri piedici.

De aici urmează însă că marxistii ruși nu se vor putea dispensa de dreptul națiunilor la autodeterminare.

Așa dar, **dreptul la autodeterminare ca punct necesar** pentru rezolvarea problemei naționale.

Mai departe. Cum să procedăm cu națiunile care, din cutare sau cutare cauză, vor prefera să rămână în cadrul întregului?

Am văzut că **autonomia cultural-națională** nu poate fi o soluție. În primul rând, ea este artificială și neviabilă, deoarece presupune reunirea artificială într-o singură națiune a unor oameni pe care viața, viața reală, îi desparte și-i aruncă în diferite colțuri ale statului. În al doilea rând, ea împinge spre **naționalism**, deoarece duce la punctul de vedere al „delimitării” oamenilor în curii naționale, la punctul de vedere al „organizării” de națiuni, la punctul de vedere al „păstrării” și cultivării „particularităților naționale”, lucru care nu se potrivește deloc cu social-democrația. Nu-i o întâmplare faptul că separatiștii moravi din Reichsrat, după ce s’au despărțit de deputații social-democrați germani, s’au unit cu deputații burghezi moravi într’un

singur, așa numit, „colo“ * morav. Nu-i o întâmplare nici faptul că separatiștii din Bund s'au împotmolit în naționalism, proslăvind „Sâmbăta“ și „jargonul“. În Dumă nu sunt încă deputați bundiști, dar în regiunea Bundului există o comunitate evreească clericalo-reacționară, în ale cărei „instituții de conducere“ Bundul organizează, deocamdată, „unirea“ între muncitorii și burghezii evrei **. Aceasta este logica autonomiei cultural-naționale.

Așa dar, autonomia **națională** nu rezolvă problema. Care este atunci soluția ?

Singura soluție justă este autonomia **regională**, autonomia unor astfel de unități determinate ca Polonia, Lituania, Ucraina, Caucazul etc.

Avantajul autonomiei regionale constă, în primul rând, în faptul că, în cazul ei, nu ai de-a-face cu niște ficțiuni fără teritorii, ci cu populații determinate, care trăiesc pe teritorii determinate. Apoi ea nu delimitează pe oameni după națiuni, nu întărește barierele naționale, ci, dimpotrivă, sfarmă aceste bariere, unind populația, pentru a deschide drumul unei delimitări de altă natură, al delimitării după clase. În sfârșit, ea dă posibilitatea de a folosi cel mai bine bogățiile naturale ale regiunii respective și de a desvolta forțele de producție, fără a aștepta hotărârile centrului comun, — funcții care nu sunt proprii autonomiei cultural-naționale.

Așa dar, autonomia regională ca punct necesar în rezolvarea problemei naționale.

* Cerc. — Nota Red.

** „Dare de seamă asupra conferinței a VIII-a a Bundului“, sfârșitul rezoluției asupra comunității.

Nu incapa îndoială că nicio regiune nu reprezintă o unitate compact omogenă din punct de vedere național, deoarece în fiecare din ele sunt presărate minorități naționale. Așa sunt Evreii în Polonia, Letonii în Lituania, Rușii în Caucaz, Polonezii în Ucraina etc. Se pot naște deci temeri că minoritățile vor fi asuprite de către majoritățile naționale. Dar asemenea temeri sunt întemeiate numai dacă în țară rămân vechile rândueli. Dați țării deplină democrație, și temerile nu vor mai avea niciun temei.

Se propune ca minoritățile risipite să fie legate într-o uniune națională unitară. Minoritățile nu au însă nevoie de o uniune artificială, ci de drepturi reale în locurile unde trăiesc. Ce le poate da o asemenea uniune fără o complectă democratizare? Sau: la ce mai este nevoie de o uniune națională în cazul unei complete democratizări?

Ce frământă mai ales minoritatea națională?

Minoritatea este nemulțumită nu de lipsa unei uniuni naționale, ci de lipsa dreptului de a folosi limba maternă. Lăsați-o să folosească limba maternă, și nemulțumirea va dispărea dela sine.

Minoritatea e nemulțumită nu de lipsa unei uniuni artificiale, ci de lipsa de școli în limba maternă. Dați-i asemenea școli, și nemulțumirea nu va mai avea niciun temei.

Minoritatea e nemulțumită nu de lipsa unei uniuni naționale, ci de lipsa libertății de conștiință (libertatea de confesiune), a libertății de a-și alege domiciliul etc. Dați-i aceste libertăți, și va înceta de a mai fi nemulțumită.

Așa dar, egalitatea în drepturi a națiunilor, sub toate formele ei (limbă, școală etc.), ca punct necesar

în rezolvarea problemei naționale. Este deci necesară o lege generală de stat, dată pe baza democratizării complete a țării și care să interzică, fără excepție, orice fel de privilegii naționale și orice fel de asuprire sau îngrădire a drepturilor minorităților naționale.

În aceasta și numai în aceasta poate sălășlui garanția reală, iar nu pe hârtie, a drepturilor minorităților.

Se poate contesta sau nu existența unei legături logice între federalismul organizatoric și autonomia cultural-națională. Dar nu se poate contesta faptul că aceasta din urmă creează o atmosferă favorabilă pentru federalismul nelimitat, care se preface în ruptură completă, în separatism. Dacă Cehii în Austria și bundiștii în Rusia, începând cu autonomia și trecând apoi la federalism, au sfârșit prin separatism, un rol important l-a avut aci, fără îndoială, atmosfera naționalistă pe care o răspândește în chip firesc autonomia cultural-națională. Nu-i întâmplător faptul că autonomia națională și federalismul pe plan organizatoric merg mână în mână. Lucrul acesta este de înțeles. Și prima și al doilea cer delimitarea pe naționalități. Și prima și al doilea presupun organizarea pe naționalități. Asemănarea e vădită. Deosebirea constă numai în faptul că într'un caz sunt delimitate populațiile în general, iar în celălalt caz sunt delimitați muncitorii social-democrați.

Noi știm unde duce divizarea muncitorilor pe naționalități. Destrămarea partidului muncitoresc unic, împărțirea sindicatelor după naționalități, înăsprirea fricțiunilor naționale, trădarea intereselor muncitoriei pe motive naționale, complecta demoralizare în

rândurile social-democrației — acestea sunt rezultatele federalismului organizatoric. Istoria social-democrației din Austria și activitatea Bundului din Rusia sunt o mărturie elocventă în această privință.

Singurul mijloc de a împiedica acest lucru este organizarea pe bazele internaționalismului.

Strângerea laolaltă în fiecare ținut a muncitorilor de toate naționalitățile din Rusia în colective **unice** și **unitare**, strângerea laolaltă a acestor colective într'un partid **unic** — iată care este sarcina noastră.

Se înțelege dela sine că o asemenea organizare a partidului nu exclude, ci presupune o largă autonomie a **regiunilor** înăuntrul partidului ca un tot întreg.

Experiența Caucazului arată cât de potrivit și de rațional e un asemenea tip de organizare. Dacă, de pildă, Caucazienii au izbutit să birue fricțiunile naționale dintre muncitorii armeni și tătari, dacă au izbutit să pună în siguranță populația, ferind-o de posibilitatea unor masacre și a unor încăierări armate, dacă în Bacu — acest caleidoscop de grupe naționale — nu mai sunt astăzi posibile ciocniri naționale, dacă acolo am reușit să atragem pe muncitori pe făgașul unic al unei puternice mișcări, — un rol dintre cele mai însemnate l-a jucat aici structura de organizare internațională a social-democrației caucaziene.

Tipul de organizare influențează nu numai asupra activității practice. El pune o pecete de neșters pe întreaga viață spirituală a muncitorului. Viața muncitorului se identifică cu viața organizației sale, acolo crește el din punct de vedere spiritual, acolo își face educația. Frecventând organizația sa și întâlnindu-se acolo de fiecare dată cu tovarășii săi de altă naționali-

tate, ducând laolaltă lupta comună sub conducerea unui colectiv comun, el se pătrunde adânc de gândul că muncitorii sunt înainte de toate membrii unei singure familii de clasă, membrii armatei unice a socialismului. Iar aceasta nu poate să nu aibă o însemnătate educativă uriașă pentru păturile largi ale clasei muncitoare.

Tipul internațional de organizare este deaceea o școală a sentimentelor tovarășești, un uriaș mijloc de agitație în favoarea internaționalismului.

Altfel stau lucrurile cu organizarea pe naționalități. Organizându-se pe baza naționalității, muncitorii se închid în găoacea lor națională, izolându-se unii de alții prin îngrădiri de ordin organizatoric. În felul acesta se subliniază nu ceea ce este comun între muncitori, ci ceea ce îi deosebește pe unii de alții. Aici muncitorul este, înainte de toate, membrul națiunii sale: Evreu, Polonez etc. Nu-i de mirare că federalismul național ca principiu de organizare desvoltă în muncitor spiritul de izolare națională.

Tipul național de organizare este deaceea o școală de îngustime și anchilozare națională.

În fața noastră stau, astfel, două tipuri de organizare, **principal** deosebite: tipul unirii internaționale a muncitorilor și tipul „delimitării” organizatorice a muncitorilor după naționalități.

Încercările de a împăca aceste două tipuri n'au avut succes până acum. Statutul împăciuitor al socialdemocrației austriace, elaborat la Wimberg în 1897, a rămas suspendat în aer. Partidul austriac s'a desfăcut în bucăți, trăgând după el și sindicatele. „Împăciuirea” s'a dovedit nu numai utopică, ci și dăunătoare. Stras-

ser are dreptate când afirmă că „separatismul și-a sărbătorit primul său triumf la congresul de partid dela Wimberg“ *. La fel și în Rusia. „Impăciuirea“ cu federalismul Bundului, care a avut loc la congresul dela Stockholm, s'a încheiat cu un faliment complet. Bundul a zădărnicit compromisul dela Stockholm. El a devenit, chiar din prima zi după congresul dela Stockholm, o piedică în calea unirii muncitorilor din diferitele localități într'o organizație unică, o organizație care să cuprindă pe muncitorii de toate naționalitățile. Și Bundul a stăruit cu îndărătnicie în tactica sa separatistă, cu toate că în 1907 și 1908 social-democrația din Rusia a cerut de câteva ori ca unitatea de jos între muncitorii de toate naționalitățile să fie, în sfârșit, realizată ¹⁴⁴. Bundul, care a început cu autonomia națională în organizare, a trecut de fapt pe poziția federalismului, pentru a sfârși printr'o ruptură deplină, prin separatism. Rupând cu social-democrația din Rusia, el a sădit într'însa dezorientarea și dezorganizarea. Să ne amintim, de pildă, cazul Iagello ¹⁴⁵.

Deaceea calea „împăciuirii“ trebuie părăsită, ea fiind utopică și dăunătoare.

Una din două: sau federalismul Bundului — și atunci social-democrația din Rusia se reorganizează după principiul „delimitării“ muncitorilor pe naționalități; sau tipul internațional de organizare — și atunci Bundul se reorganizează după principiul autonomiei teritoriale, după modelul social-democrației caucaziene, letone și poloneze, deschizând astfel drumul unirii di-

* Vezi lucrarea lui: „Der Arbeiter und die Nation“ [„Muncitorul și națiunea“], 1912.

recte a muncitorilor evrei cu muncitorii celorlalte naționalități din Rusia.

O cale de mijloc nu există : principiile biruesc, dar nu „se împacă“.

Așa dar, **principiul unirii internaționale a muncitorilor ca punct necesar în rezolvarea problemei naționale.**

Viena, Ianuarie 1913

Publicat pentru întâia oară în revista

„Prosveșcenie”¹⁴⁸ Nr. 3—5,

Martie—Mai 1913

Semnat: K. Stalin.

SITUAȚIA DIN FRAȚIUNEA SOCIAL-DEMOCRATĂ

În Nr. 44 al „Pravdei“ a apărut o „declarație“ a celor șapte deputați social-democrați, prin care iau atitudine ostilă față de cei șase deputați ai muncitorilor ¹⁴⁷.

În acelaș număr al „Pravdei“ cei șase deputați ai muncitorilor le răspund, calificând manifestarea lor drept un prim pas spre sciziune.

Astfel, în fața muncitorilor se pune chestiunea : va mai fi fracțiunea social-democrată unitară sau nu?

Până acum, fracțiunea social-democrată a fost unitară, și prin unitatea ei a fost puternică, destul de puternică pentru a face pe inamicii proletariatului să țină seamă de ea.

Acum ea se va scinda, poate, în două, spre hazul și bucuria dușmanilor...

Despre ce este vorba ? Ce a provocat un deza-cord atât de grav între membrii fracțiunii social-democrate ? Ce i-a făcut pe cei șapte deputați să-i atace pe tovarășii lor în coloanele ziarului, în fața dușmanilor clasei muncitoare ?

În „declarația“ lor, ei ridică două chestiuni: chestiunea colaborării la „Luci“ și „Pravda“ și chestiunea fuzionării acestor ziare.

Cei șapte deputați socotesc că deputații social-democrați sunt obligați să colaboreze la ambele ziare și că refuzul celor șase deputați de a colabora la „Luci“ înseamnă o încălcare a unității fracțiunii social-democrate.

Așa stau oare lucrurile? Au oare dreptate cei șapte deputați?

În primul rând, pare ciudat: cum să colaborezi la un ziar cu a cărui orientare nu numai că nu ești de acord, dar o consideri chiar vătămătoare? Cum să obligi, de pildă, pe ortodoxul Bebel să colaboreze la un ziar revizionist, sau pe revizionistul Volmar la un ziar ortodox? În Germania, o asemenea pretenție ar stârni hohote de râs, deoarece acolo se știe că unitatea de acțiune nu exclude divergența de păreri. La noi însă... la noi, slavă domnului, încă nu există cultură.

În al doilea rând, avem o indicație directă a experienței din Rusia, potrivit căreia colaborarea deputaților la două ziare diferite nu subminează nicidecum unitatea fracțiunii. Aici e vorba de fracțiunea a treia ¹⁴⁸. Nu e un secret pentru nimeni că, din cei 13 membri ai fracțiunii social-democrate din Duma a treia, 9 au colaborat numai la „Zvezda“, 2 numai la „Jivoe Delo“ ¹⁴⁹, iar ceilalți doi s’au abținut cu totul de a colabora la vreunul din aceste ziare... Și, totuși, această stare de lucruri nu a subminat câtuși de puțin unitatea celei de a treia fracțiuni! Fracțiunea s’a manifestat unitar tot timpul.

Evident că cei șapte deputați sunt pe un drum greșit când pretind colaborarea obligatorie la „Luci”. După cât se vede, ei nu s’au lămurit încă bine asupra acestei chestiuni.

Mai departe. Cei șapte deputați cer fuzionarea ziarelor „Pravda” și „Luci” într’un singur ziar nefracționist.

Dar cum să se facă fuzionarea ? E oare cu putință fuzionarea lor într’un singur ziar ?

Cei șapte deputați, acești „partizani ideologici” ai ziarului „Luci”, nu știu oare că „Luci” este acela care refuză primul această fuziune ? N’a citit Nr. 108 din „Luci”, care scrie că „unitatea nu poate fi înfăptuită prin simple măsuri mecanice, cum ar fi fuziunea celor două organe etc.” ?

Iar dacă l-au citit, atunci cum pot vorbi serios despre fuziune ?

În al doilea rând, le este cunoscută celor șapte deputați atitudinea leaderilor lichidatorismului față de problema unității, în general, și față de un organ comun, în special ?

Ascultați-l pe P. Axelrod, inspiratorul ziarului „Luci”. Iată ce-a scris el în Nr. 6 al lui „Nevschi Golos” când o parte din muncitorii din Petersburg au luat hotărîrea de a scoate un ziar nefracționist, în opoziție cu „Zvezda” și „Jivoe Delo” :

„Ideea unui organ social-democrat nefracționist este în momentul de față o utopie, o utopie care, obiectiv, vine în contradicție cu interesele desvoltării politice și unirii organizatorice a proletariatului în cadrul partidului sub steagul social-democrației. Încearcă să gonești natura pe ușă și ea va intra pe geam... Va putea oare organul muncitoresc proiectat să ia o poziție neutră între cele două tabere opuse ?... Evident că nu” (vezi „Nevschi Golos” Nr. 6).

Aşa dar, după Axelrod, ideea unui ziar comun este nu numai irealizabilă, dar e şi dăunătoare, deoarece „vine în contradicţie cu interesele dezvoltării politice a proletariatului“.

Să ascultăm ce spune un alt inspirator al ziarului „Luci“, binecunoscutul Dan.

„Problemele politice mari“ — scrie acesta — „fac inevitabil un război necruţător împotriva antilichidatorismului... Antilichidatorismul este o veşnică frână, înseamnă o veşnică dezorganizare.“ E nevoie... „să facem toate eforturile pentru a-l nimici din faşă“ (vezi „Naşa Zaria“ Nr. 6, 1911).

Aşa dar, „război necruţător antilichidatorismului“, adică „Pravdei“, „să fie nimicit antilichidatorismul“, adică „Pravda“ — iată ce propune Dan.

Cum pot după toate acestea cei şapte deputaţi să vorbească serios despre fuzionarea celor două ziare?

Şi a cui fuzionare, unire vor ei să realizeze?

Una din două :

Ori n'au seziat chestiunea şi n'au putut încă să se orienteze asupra poziţiei ziarului „Luci“, ai cărui partizani se consideră, — şi în cazul acesta „ei singuri nu ştiu ce fac“.

Ori sunt adevăraţi lucişti, care, împreună cu Dan, sunt gata „să nimicească antilichidatorismul“, care, împreună cu Axelrod, nu cred în posibilitatea existenţei unui singur ziar, dar vorbesc în gura mare despre unitate, spre a pregăti în ascuns terenul pentru sciziunea fracţiunii...

Oricum ar fi, un lucru e neîndoios: în faţa muncitorilor se pune problema integrităţii fracţiunii social-democrate, pe care o ameninţă sciziunea.

Fracţiunea e în pericol !

Cine poate salva fracțiunea, cine poate asigura integritatea fracțiunii ?

Muncitorii și numai muncitorii ! Nimeni altcineva decât muncitorii !

Deaceea e de datoria muncitorilor conștiinți să ridice glasul împotriva tentativelor scizioniste dinăuntrul fracțiunii, indiferent de unde ar veni ele.

E de datoria muncitorilor conștiinți să cheme la ordine pe cei șapte deputați social-democrați, care au luat atitudine împotriva celeilalte jumătăți a fracțiunii social-democrate.

Muncitorii trebuie să intervină imediat, pentru a protegui unitatea fracțiunii.

Acum nu se poate tăcea. Mai mult decât atât: tăcerea e în momentul de față o crimă.

Ziarul „Pravda”

Nr. 47, din 26 Februarie 1913.

Semnat : K. S t a l i n.

Se tipărește după textul ziarului.

COMEMORAREA MĂCELULUI DELA LENA ¹⁵⁰

Tovarăși !

S'a împlinit un an dela împușcarea celor 500 de tovarăși ai noștri la Lena. Pentru o grevă economică pașnică, au fost împușcați la 4 Aprilie 1912 la minele dela Lena, din ordinul țarului Rusiei, de hatârul unui grupuleț de milionari, 500 de frați de-ai noștri.

Căpitanul de cavalerie Treșcenco, care, în numele țarului, a săvârșit acest masacru, după ce a primit înalte recompense din partea guvernului și a fost răsplătit cu dărnicie de către proprietarii minelor de aur, se plimbă acum prin cârciumile aristocratice în așteptarea unui post de șef al ohranei. În vălmășagul primelor momente s'a promis că se va avea grijă de familiile celor uciși, dar s'a dovedit că aceasta n'a fost decât o nerușinată minciună. S'a promis că se va introduce asigurarea de către stat a muncitorilor dela Lena, dar și aceasta a fost o înșelăciune. S'a promis „anchetarea” acestui caz, dar în realitate a fost doșită până și ancheta făcută chiar de omul trimis de ei, senatorul Manuhin.

„Așa a fost și așa va fi“ — iată cuvintele svârlite de pe tribuna Dumei de ministrul călău Macarov. Și a avut dreptate: țarul și guvernării lui au fost și vor fi niște mincinoși, sperjuri, călăi, vor fi o camarilă ce execută voința unui pumn de moșieri și milionari sălbatici.

La 9 Ianuarie 1905, în piața Palatului de Iarnă din Petersburg, a fost ucisă încrederea în absolutismul vechi, prerevoluționar.

La 4 Aprilie 1912, la Lena cea îndepărtată, a fost ucisă încrederea în absolutismul „renovat“ de astăzi, de după revoluție.

Oricine a crezut că la noi există acum un regim constituțional, oricine a socotit că nu mai sunt cu puțință bestialitățile de altădată, s'a convins că nu este așa, că banda țarului dispune, ca și înainte, de soarta marelui popor rus, că monarhia lui Nicolae Romanov cere pe altarul ei, ca și înainte, sute și mii de cadavre de muncitori și țărani, că în întreaga Rusie, ca și înainte, pocnesc harapnicele și șuieră gloanțele lefegiilor țarului, alde Treșcenco, care se antrenează pe spina-reă cetățenilor ruși neînarmați.

Impușcările dela Lena au deschis o nouă pagină în istoria noastră. Răbdarea a ajuns la capăt. S'au rupt zăgazurile indignării poporului. A pornit torentul mâniei poporului. Cuvintele lacheului țarist Macarov „așa a fost și așa va fi“ au turnat gaz peste foc. Ele au avut acelaș efect ca și ordinul din 1905 al lui Trepov, alt câine al țarismului : „nu cruțați cartușele!“ S'au deslănțuit năvalnice și spumegânde valurile mării muncitorești. Și măcelului dela Lena muncitorimea rusă i-a răspuns printr'o grevă solidară de protest, la care au

luat parte aproape o jumătate de milion de oameni. Ei au ridicat sus vechiul nostru steag roșu, pe care clasa muncitoare a înscris din nou cele trei revendicări principale ale revoluției ruse :

Ziua de muncă de 8 ore — pentru muncitori.

Confiscarea tuturor pământurilor aparținând moșierilor și țarului — pentru țărani.

Republică democratică — pentru întregul popor !

În urma noastră e un an de luptă. Și, privind înapoi, putem spune cu satisfacție : începutul e făcut, n'a trecut anul în zadar.

Greva care a urmat masacrului dela Lena s'a contopit cu greva dela 1 Mai. Minunatul 1 Mai 1912 a înscris o pagină de aur în istoria mișcării noastre muncitorești. Din momentul acesta lupta nu încetează nicio clipă. Greva politică se extinde și crește. La împușcarea celor 16 marinari din Sevastopol, 150.000 de muncitori răspund printr'o grevă revoluționară, proclamând alianța dintre proletariatul revoluționar și armata revoluționară. Împotriva falsificării alegerilor pentru Dumă la colegiul muncitoresc, proletariatul din Petersburg protestează printr'o grevă. În ziua deschiderii celei de a IV-a Dume ¹⁵¹, în ziua interpelării făcute de fracțiunea social-democrată în chestiunea asigurărilor, muncitorimea din Petersburg organizează greve de o zi și demonstrații. Și, în sfârșit, la 9 Ianuarie 1913, aproape 200.000 de muncitori ruși declară grevă, cinstind memoria luptătorilor căzuți și chemând la noi lupte întreaga Rusie democratică.

Acesta este bilanțul principal al anului 1912.

Tovarăși ! Se apropie prima comemorare a măcelului dela Lena. Trebuie, suntem datori să ne mani-

festăm într'un fel sau altul în această zi. Trebuie să arătăm că cinstim memoria tovarășilor noștri uciși. Trebuie să arătăm că n'am uitat sângeroasa zi de 4 Aprilie, după cum n'am uitat nici sângeroasa Duminecă dela 9 Ianuarie.

Ziua comemorării evenimentelor dela Lena trebuie marcată pretutindeni prin meetinguri, manifestații, donațiuni etc.

Și întreaga Rusie muncitoare să se contopească în această zi și să strige într'un glas :

Jos monarhia Romanovilor !

Trăiască noua revoluție !

Trăiască republica democratică !

Glorie luptătorilor căzuți !

Comitetul Central al P. M. S. D. R.

Retipăriți și difuzați !

Pregătiți sărbătorirea lui 1 Mai !

Scriș în Ianuarie-Februarie 1913.

Se tipărește după textul hectografiat al proclamației.

ADNOTĂRI

- 1 Broșura lui K. Kautsky a fost tradusă în limba georgiană și editată la Tiflis în Martie 1907. În Nr. 7 al ziarului bolșevic „Dro”, din 18 Martie 1907, a fost anunțată apariția broșurii lui K. Kautsky în limba georgiană cu o prefață de Koba (I. V. Stalin). — Pag. 3.
 - 2 Cadeții (c.—d.) — partidul constituțional-democrat, principalul partid al burgheziei liberalo-monarhice; s'a constituit în Octombrie 1905 (vezi Operele lui I. V. Stalin, vol. 1, pag. 406, nota 52 [vezi și I. Stalin, Opere, vol. 1, ed. P.M.R. 1948, pag. 408. — Nota Red.]). — Pag. 6.
 - 3 «Pervai Sbornic» («Primul buletin») — publicație menșevică; a fost editată la Petersburg în 1906. — Pag. 8.
 - 4 «Nașe Delo» («Cauza noastră») — revistă săptămânală menșevică; a apărut la Moscova dela 24 Septembrie până la 25 Noembrie 1906. — Pag. 8.
 - 5 «Tovarișci» («Tovarășul») — cotidian; a apărut la Petersburg din Martie 1906 și până în Decembrie 1907; formal nu era organul vreunui partid, în fapt însă era organul cadeților de stânga. La acest ziar au colaborat și menșevicii. — Pag. 9.
 - 6 «Otclich» («Ecoul») — buletin menșevic; au apărut trei numere în anii 1906—1907 la Petersburg. — Pag. 10.
-

- 7 «**Mir Bojii**» («Lumea lui Dumnezeu») — revistă lunară cu orientare liberală; a apărut la Petersburg din 1892. În ultimul deceniu al secolului al XIX-lea publicau aici articole «marxiștii legali». În perioada revoluției din 1905 colaboreau la această revistă și menșevicii. Din 1906 și până în 1918 a apărut sub titlul de «**Sovremennai Mir**» («Lumea modernă»). — Pag. 11.
- 8 «**Golos Truda**» («Glasul muncii») — ziar menșevic; a apărut la Petersburg dela 21 Iunie până la 7 Iulie 1906. — Pag. 12.
- 9 Trudovicii, sau «grupul muncii» — grupare de democrați mic-burghezi: s'a constituit în Aprilie 1906, din deputații țăranilor din Duma I-a de stat (vezi Operele lui I. V. Stalin, vol 1, pag. 410, nota 77 [vezi și I. Stalin, Opere, vol. 1, ed. P.M.R. 1948, pag. 412. — Nota Red.]).
- Socialiștii populari (enesi) — o organizație mic-burgheză; s'a format în 1906, rupându-se din aripa dreaptă a socialiștilor-revoluționari. Revendicările politice ale socialiștilor populari nu depășeau cadrul monarhiei constituționale. Lenin le zicea «social-cadeți» și «menșevici socialiști-revoluționari». — Pag. 16.
- 10 E vorba de conferința social-democrată din Petersburg, care s'a întrunit la 6 Ianuarie 1907 pentru a discuta chestiunea tacticii electorale în alegerile pentru Duma a II-a de stat. La această conferință au luat parte 40 de bolșevici și 31 de menșevici. C.C. al P.M.S.D.R., compus în cea mai mare parte din menșevici, a propus delegaților să se împartă în două conferințe: una a delegaților orașului și una a delegaților guberniei. Menșevicii scontau să obțină pe această cale un număr mai mare de voturi. Conferința a respins această cerere ca fiind contrară statutului partidului. În semn de protest, delegații menșevici au părăsit ședința. Delegații rămași au hotărât să continue lucrările. În urma raportului lui V. I. Lenin, conferința s'a pronunțat împotriva încheierii unor acorduri electorale cu cadeții, considerând că acestea ar fi nu numai inadmisibile din punct de vedere principial, dar și indiscutabil dăunătoare din punct de vedere politic. Conferința a luat hotărîrea de „a pune fără întârziere la ordinea zilei chestiunea de importanță capitală pentru Petersburg, a acordurilor cu democrația revoluționară”. Menșevicii reprezentanți ai C.C. care au luat parte la conferință au declarat că hotărîrile conferinței nu sunt obligatorii pentru or-

ganizația social-democrată din Petersburg, iar menșevicii care părăsiseră conferința au propus prin presă încheierea unui bloc cu cadeții. — Pag. 18.

- 11 «Reci» («Graiul») — cotidian, organul central al partidului cadet; a apărut la Petersburg din Februarie 1906 până la 26 Octombrie 1917. — Pag. 19.
- 12 «Civeni Țhovreba» («Viața noastră») — cotidian bolșevic; a apărut legal la Tiflis dela 18 Februarie 1907. Ziarul a fost condus de I. V. Stalin. Au apărut 13 numere. La 6 Martie 1907 ziarul a fost suspendat „pentru orientarea lui extremistă”. — Pag. 21.
- 13 «Na Oceredi» («La ordinea zilei») — revistă săptămânală menșevică; a apărut la Petersburg din Decembrie 1906 până în Martie 1907 (patru numere). — Pag. 22.
- 14 «Dro» («Timpul») — cotidian bolșevic; a apărut la Tiflis, după suspendarea ziarului „Civeni Țhovreba”, dela 11 Martie până la 15 Aprilie 1907. Conducătorul ziarului a fost I. V. Stalin. Din redacția ziarului mai făceau parte M. Țhacaia și M. Davitașvili. Au apărut 31 de numere. — Pag. 23.
- 15 Vezi K. Marx și F. Engels, Opere, vol. VII, 1930, pag. 55—56.
«Noua Gazetă Renană» a apărut la Köln dela 1 Iunie 1848 până la 19 Mai 1849. Ziarul a fost condus de K. Marx și F. Engels. — Pag. 25.
- 16 Gurco — subsecretar de stat la Interne; Lidval — speculant în stil mare și aventurier, căruia Gurco i-a dat în antrepriză, în 1906, furnizarea de cereale în guberniile înfometate. Participarea unui demnitar al țarului la afacerea speculativă a lui Lidval a dus la un răsunător proces, căruia i s'a dat denumirea de «lidvaliada». Această afacere n'a avut pentru Gurco nicio altă urmare, decât destituirea. — Pag. 26.
- 17 Octombriștii, sau „Uniunea din 17 Octombrie” — partidul contrarevoluționar al marii burghezii comercialo-industriale și al marilor moșieri; s'a constituit în Noembrie 1905. Octombriștii au sprijinit în totul regimul lui Stolâpin, politica internă și externă a țarismului. — Pag. 26.
- 18 «Parus» («Vela») — cotidian, organ al cadeților; a apărut la Moscova, în 1907. — Pag. 26.

- 19 «Sevodnia» («Azi») — ziar burghez de seară, de tip boulevardier; a apărut la Petersburg între anii 1906—1908. — Pag. 27.
- 20 «Slovo» («Cuvântul») — cotidian; a apărut din Decembrie 1904 la Petersburg. Din Octombrie 1905 până în Iulie 1906 a fost organul partidului octombriștilor. — Pag. 27.
- 21 G. P. Telia s'a născut în 1880 și a murit la Suhum la 19 Martie 1907. El a fost înmormântat la 25 Martie la Ciagani, județul Cutais. — Pag. 29.
- 22 Este vorba de manifestația de 1 Mai a muncitorilor din Tiflis, care a avut loc la 22 Aprilie 1901 sub directa conducere a lui I. V. Stalin. La această manifestație, care a avut loc în Piața Soldaților, în partea centrală a Tiflisului, au participat circa 2.000 de persoane. În timpul manifestației s'a produs o ciocnire cu poliția și armata. Au fost răniți 14 muncitori, peste 50 au fost arestați. «Iskra» leninistă a scris următoarele în legătură cu manifestația dela Tiflis: «Evenimentul care s'a petrecut duminică 22 Aprilie (st. v.) la Tiflis, are o semnificație istorică pentru întregul Caucaz: din această zi începe în Caucaz o mișcare revoluționară fățișă» («Iskra» Nr. 6, Iulie 1901). — Pag. 30.
- 23 În ziua de 23 Februarie 1903 a avut loc, în urma hotărârii Comitetului din Tiflis al P.M.S.D.R., o manifestație a muncitorilor din Tiflis, la care au luat parte aproape 6.000 de persoane. Manifestația s'a terminat printr'o ciocnire cu armata. Au fost arestate 150 de persoane. — Pag. 30.
- 24 «Proletariatis Brdzola» («Lupta proletariatului») — ziar ilegal georgian, organul Uniunii caucaziene a P.M.S.D.R. (vezi Operele lui I. V. Stalin, vol. 1, pag. 399, nota 21 [vezi și I. Stalin, Opere, vol. 1, ed. P.M.R. 1948, pag. 402. — Nota Red.]). — Pag. 32.
- 25 «Ahali Thovreba» («Viața nouă») — cotidian bolșevic; a apărut la Tiflis dela 20 Iunie până la 14 Iulie 1906 (20 numere). Conducătorul ziarului a fost I. V. Stalin; colaboratori permanenți — M. Davitașvili, G. Telia, G. Chicodze și alții. — Pag. 32.
- 26 Congresul al cincilea al P.M.S.D.R. s'a ținut la Londra între 30 Aprilie și 19 Mai 1907. În toate problemele principale

- congresul a adoptat rezoluțiile propuse de bolșevici. I. V. Stalin a luat parte la congres în calitate de delegat al organizației din Tiflis. Rezultatele lucrărilor congresului au fost comentate de I. V. Stalin în articolul: «Congresul din Londra al P.M.S.D.R. (Insemnările unui delegat)» (vezi volumul de față, pag. 48—81. — Nota Red. — Pag. 34.
- 27 Bundul — «Uniunea generală a muncitorilor evrei din Polonia, Lituania și Rusia»; s'a format în Octombrie 1897 (vezi Operele lui I. V. Stalin, vol. 1, pag. 395, nota 7 [vezi și I. Stalin, Opere, vol. 1, ed. P.M.R. 1948, pag. 398—399. — Nota Red.]). — Pag. 34.
- 28 «Spilca» — Uniunea social-democrată ucrainiană, apropiată de menșevici. «Spilca» a luat ființă la sfârșitul anului 1904, rupându-se din «Partidul revoluționar-ucrainian» (PRU), partid mic-burghez și naționalist. Și-a încetat existența în anii reacțiunii stolâpiniste. — Pag. 34.
- 29 «Lahvari» («Lancea») — cotidian georgian menșevic; a apărut la Tiflis din Aprilie până în Iunie 1907. — Pag. 37.
- 30 «Shivi» («Raza») — cotidian al menșevicilor georgieni; a apărut la Tiflis din Decembrie 1905 până în Ianuarie 1906. — Pag. 41.
- 31 Duma a II-a de stat a fost disolvată de guvernul țarist la 3 Iunie 1907. Frațiunii social-democrate din Dumă, numărând 65 de deputați, i s'a adus, în scopuri de provocare, acuzația de complot militar. Cea mai mare parte din deputații social-democrați au fost condamnați la muncă silnică și deportare. — Pag. 43.
- 32 Articolul «Congresul din Londra al P.M.S.D.R. (Insemnările unui delegat)» n'a fost terminat; aceasta din cauză că I. V. Stalin a început a fi urmărit mai de aproape de poliție în a doua jumătate a anului 1907, iar apoi a fost arestat. — Pag. 48.
- 33 Verghejschi, A. — pseudonimul literar al colaboratoarei ziarului cadet «Reci», Târcova A. V. — Pag. 48.
- 34 Cuscova, E. D. — unul din autorii «Credo»-ului, programul «economistilor»; în anii 1906—1907 a colaborat la reviste și ziare senicadete-semimenșevice. — Pag. 48.

- 35 Alexinschi, G. A. — deputat în Duma a II-a de stat; a fost alături de bolșevici în fracțiunea social-democrată. După Congresul din Londra al P.M.S.D.R. a susținut tactica boicotării celei de a III-a Dume de stat. Mai târziu a părăsit partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie — emigrant alb. — Pag. 53.
- 36 Problema congresului socialist internațional dela Stuttgart (Congresul al VII-lea al Internaționalei a II-a), care fusese la început trecută pe ordinea de zi a Congresului din Londra al P.M.S.D.R., n'a fost pusă în discuție de congres. Congresul a avut loc între 5—11 (18—24) August 1907. Din partea bolșevicilor au luat parte la congres V. I. Lenin, A. V. Lunaciarschi, M. M. Litvinov și alții. — Pag. 56.
- 37 Riadovoi — pseudonimul lui A. A. Malinovschi, care era cunoscut mai mult sub numele de Bogdanov (a avut și pseudonimul de «Maximov»). În 1903 s'a alăturat bolșevicilor. După Congresul dela Londra al P.M.S.D.R. a părăsit partidul bolșevic (vezi nota 80 la volumul de față). A murit în 1928. — Pag. 57.
- 38 Cu privire la sciziunea din organizația din Petersburg, vezi articolul lui I. V. Stalin «Lupta electorală la Petersburg și menșevicii» (volumul de față, pag. 16—21). — Pag. 57.
- 39 Proiectul manifestului «Din partea Dumei de stat», privind problema agrară, a fost întocmit de cadeți și publicat la 5 Iulie 1906 drept răspuns la comunicatul guvernului din 20 Iunie 1906 asupra proprietății țărănești. Cadeții căutau să-i convingă pe țărani să aștepte legea agrară pe care o va întocmi Duma. C.C. al P.M.S.D.R., condus de menșevici, a propus fracțiunii social-democrate din Dumă să voteze proiectul cadeților. Frațiunea a votat împotriva proiectului. — Pag. 58.
- 40 Narodovții (național-democrații) — partid naționalist contrarevoluționar al burgheziei polone; s'a format în 1897. În perioada revoluției din 1905—1907, național-democrații au devenit principalul partid al contrarevoluției polone, partidul sutelor negre poloneze. — Pag. 61.
- 41 E vorba de cuvântările rostite la Congresul al V-lea («dela Londra») al P.M.S.D.R. de către menșevicii A. L. Djaparidze

- și I. G. Țereteli, deputați în Duma a II-a de stat (vezi Procesele-Verbale ale Congresului al V-lea al P.M.S.D.R., 1935, pag. 250 și 354—355). — Pag. 61.
- 42 Guediștii — adepții lui J. Guesde — curent de stânga marxist, în sânul socialiștilor francezi. În 1901 guesdiștii au format «Partidul Socialist Francez». Guesdiștii au luptat împotriva oportuniștilor din mișcarea muncitorească franceză, ridicându-se împotriva politicii de înțelegere cu burghezia și a participării socialiștilor la guvernele burgheze. La începutul războiului mondial imperialist, Guesde a adoptat o poziție defensistă și a intrat în guvernul burghez. O parte din guesdiști, rămași fideli marxismului revoluționar, au intrat mai târziu în partidul comunist francez. — Pag. 66.
- 43 Este vorba de un articol de Iurii Pereiaslavschi (G. Hrustalev).
«Bachinschi Deni» — cotidian liberal; a apărut din Iunie 1907 până în Ianuarie 1908. — Pag. 71.
- 44 I. Larin, L. A. Rin (M. A. Lurie) — menșevic-lichidator. În 1907 a preconizat ideea convocării unui „larg congres muncitoresc”. În 1917 I. Larin a intrat în partidul bolșevic.
Eli (I. I. Luzin) — menșevic-lichidator. — Pag. 72.
- 45 Este vorba de broșura «Congresul muncitoresc rus și „bolșevicii”», apărută în limba georgiană în 1907 la Tiflis.
«Brodeaga» — menșevicul Gheorghi Eradze; «Șura» — soția lui, menșevica Pâșchina. — Pag. 72.
- 46 Articolul lui Cerevanin despre congresul muncitoresc a fost publicat în buletinul menșevic «Situația politică și problemele tactice», Moscova 1906. — Pag. 75.
- 47 Lindov — pseudonimul lui G. D. Leiteizen. — Pag. 77.
- 48 În toamna anului 1907, comitetul din Bacu, sub conducerea tovarășului Stalin, a desfășurat o campanie în legătură cu alegerile pentru Duma a III-a de stat. Adunarea împuterniciților muncitorilor din Bacu, care a avut loc la 22 Septembrie, a ales ca delegați în alegerile pentru Duma a III-a de stat pe candidații bolșevici. «Mandatul» scris de I. V. Stalin a fost admis de adunare și publicat în foaie volantă de tipografia comitetului raional din Balahanâ al P.M.S.D.R. — Pag. 82.

- 49 Acest articol a fost scris în legătură cu conferința industriașilor petroliști cu reprezentanții muncitorilor din Bacu, ce urma să fie convocată. Tactica boicotării conferinței urmată atunci de bolșevici a găsit un larg sprijin în rândurile maselor muncitorești. Între 10 Octombrie și 1 Noembrie 1907 s'au ținut la sondele și uzinele din Bacu întruniri muncitorești, unde s'a discutat chestiunea conferinței. Două treimi din muncitorii care au luat parte la aceste întruniri s'au pronunțat împotriva participării la conferință. Menșevicii, care susțineau din răspuțeri conferința, au suferit o înfrângere. — Pag. 85.
- 50 Muncitorii dela schele — sunt muncitorii care se ocupă cu extragerea petrolului și forarea puțurilor de petrol. Muncitorii din ateliere sunt cei din atelierele mecanice, din uzinele electrice și alte întreprinderi auxiliare ce deservește exploatarea petrolifere. — Pag. 87.
- 51 «Beșcheș» (literal: dar) — sistem practicat pe scară întinsă de industriași petroliști din Bacu și constând în a acorda pomeni mărunte sub formă de gratificații, pentru a sustrage pe muncitori dela lupta politică și a sparge mișcarea muncitorească. Quantumul gratificațiilor varia după aprecierea patronilor. Bolșevicii au combătut cu hotărâre cererea gratificațiilor formulată în cursul grevelor și au luptat pentru sporirea salariilor muncitorilor. — Pag. 88.
- 52 Cocegar — pseudonimul lui I. Șiticov (Samarțev), redactorul-editor oficial al ziarului «Gudoc». — Pag. 89.
- 53 «Neftianoe Delo» («Industria petroliferă») — organul industriașilor petroliști, editat la Bacu de consiliul congresului industriașilor petroliști între anii 1899—1920.
Consiliul congresului — organizație a burgheziei petroliste — se alegea la congresele industriașilor petroliști dintre reprezentanții celor mai mari firme. Rolul consiliului era să ducă o luptă organizată împotriva clasei muncitoare, să apere interesele industriașilor petroliști în fața guvernului, să asigure industriașilor petroliști profituri mari etc. — Pag. 92.
- 54 Dașnacțacanii, dașnacii — membrii partidului naționalist burghez armean «Dașnacțutian». Apărând interesele burgheziei armenice, dașnacii ațâtau ura națională între oamenii muncii din Transcaucazia. — Pag. 93.

- 55 În Noembrie 1907 bolșevicii din Bacu, în frunte cu I. V. Stalin, au lansat lozinka: «Conferință cu garanții sau niciun fel de conferință». Condițiile în care muncitorii acceptau participarea la conferință erau următoarele: participarea activă a sindicatelor la campania în legătură cu convocarea conferinței, o largă discuție a muncitorilor în jurul revendicărilor, convocarea liberă a viitorului Consiliu al împuterniciților și alegerea momentului deschiderii conferinței de către muncitorii înșiși. La sondele și uzinele din Bacu a început o largă campanie în legătură cu alegerile pentru Consiliul împuterniciților, care urma să stabilească definitiv condițiile în care muncitorii vor participa la conferință și să aleagă reprezentanți în comisia de organizare a convocării conferinței. Adunările muncitorilor pentru alegerea împuterniciților se țineau deschis. Muncitorii s'au pronunțat, în majoritatea lor, pentru linia bolșevicilor. Dașnaccii și socialiștii-revoluționari, care erau pentru boicotarea conferinței, și menșevicii, care erau pentru o conferință fără niciun fel de garanții, nu au găsit sprijin în sânul masselor. — Pag. 101.
- 56 «Gudoc» («Sirena») — ziar bolșevic legal, organ săptămânal al sindicatului muncitorilor petroliști din Bacu. Primul număr a apărut la 12 August 1907. «Gudoc» a publicat o serie de articole de îndrumare ale lui I. V. Stalin, care au intrat în volumul de față. La «Gudoc» au colaborat activ S. Șaumian, A. Djaparidze, S. Spandarian și alții. Ultimul număr publicat de redacția bolșevică, Nr. 34, a apărut la 1 Iunie 1908. Dela Nr. 35 «Gudoc» a trecut în mâinile menșevicilor. Bolșevicii au scos la Bacu un nou ziar legal profesional, «Muncitorul din Bacu», primul număr apărând la 6 Septembrie 1908. — Pag. 103.
- 57 La greva dela exploatarea petroliferă a lui Mirzoev din Bacu au luat parte circa 1.500 de muncitori. Greva a început la 14 Februarie 1908 și a ținut 73 de zile. — Pag. 104.
- 58 Alegerile de împuterniciți ai muncitorilor s'au terminat la începutul lui Februarie 1908. Dar convocarea Consiliului împuterniciților s'a amânat din ordinul guvernatorului Caucazului, Voronțov-Dașcov. Prima ședință a Consiliului împuterniciților a avut loc la 30 Martie 1908, iar cele următoare la 6, 10, 26 și 29 Aprilie. G. C. Ordjonichidze a scris mai târziu următoarele despre activitatea Consiliului împuterniciților: «În timp ce în întreaga Rusie domnea reacțiunea cea mai neagră, la Bacu funcționa un adevărat parlament muncitoresc. În acest parlament se întocmeau pe față toate

revendicările muncitorimii din Bacu, iar oratorii noștri expuneau întregul nostru program minimal». În Consiliul împuterniciților au votat pentru propunerea bolșevicilor — conferință cu garanții — 199 de împuterniciți, iar pentru boicotarea conferinței 124. Partizanii boicotării — socialiștii-revoluționari și dașnacii — au părăsit ședința consiliului. Propunerea privitoare la caracterul ultimativ al mandatului a fost adoptată cu 113 voturi contra 54. — Pag. 112.

59 «Promâslovii Vestnic» — gazetă menșevică legală, organ al sindicatului muncitorilor din atelierele mecanice; a apărut la Bacu, de vreo 2—3 ori pe săptămână, în Noembrie și Decembrie 1907 și apoi din Martie până în Iulie 1908. — Pag. 114.

60 C-za (Cara-Murza, P.) — membru al partidului cadeților, redactor al organului industriașilor petroliști din Bacu, «Industria petroliferă». — Pag. 119.

61 «Coci» — bandit, asasin plătit. — Pag. 122.

62 Hanlar Safaraliev — muncitor bolșevic, talentat organizator al muncitorilor din Azerbaidjan. După o grevă reușită, care a avut loc la sondele din Naftalană în noaptea de 19 spre 20 Septembrie 1907, Hanlar a fost rănit mortal de un asasin plătit de industriașii petroliști. Peste câteva zile Hanlar a murit. La apelul comitetului raional din Bibi-Eibat al P.M.S.D.R., muncitorii au declarat o grevă generală de două zile, cerând ca societatea Naftalană să îndepărteze dela sonde pe meșterul sondor Djafar, ucigașul lui Hanlar, precum și pe administratorul Abuzarbec. Funeraliile lui Hanlar s'au transformat într'o viguroasă manifestație de protest, la care au participat 20.000 de muncitori. I. V. Stalin a rostit o cuvântare la mormântul lui Hanlar. — Pag. 128.

63 Articolul «Presă» a fost scris de I. V. Stalin în vara anului 1908 în închisoarea din Bacu, unde a stat dela 25 Martie până la 9 Noembrie 1908, când a fost deportat la Solvâcegodsc. — Pag. 135.

64 «Naperțcali» («Scânteia») — cotidian al menșevicilor georgieni; a apărut la Tiflis din Mai până în Iulie 1908. — Pag. 135.

- 65 «Azri» («Ideea») — gazetă georgiană menșevică: a apărut la Tiflis dela 29 Ianuarie până la 2 Martie 1908. — Pag. 135.
- 66 Frații Șendricov (Lev, Ilia și Gleb) au creat la Bacu, în 1904, o organizație zubatovistă denumită «Organizația muncitorilor din Balahanâ și Bibi-Eibat» (mai târziu și-a schimbat numele în acela de «Uniunea muncitorilor din Bacu»). Șendricoviștii au dus o campanie de calomnie împotriva bolșevicilor. Lansând lozinci economice strict de breaslă, șendricoviștii desorganizau acțiunea grevistă, căutau să zădărnicească pregătirea insurecției armate, făceau propagandă pentru organizarea de «camere de împăciuire», de arteluri etc. Frații Șendricov primeau subvenții dela industriașii petroliști și autoritățile țariste. Menșevicii au recunoscut oficial organizația zubatovistă a șendricoviștilor drept organizație de partid. Șendricoviștii au fost demascați de bolșevicii din Bacu ca slugi plătite ale ohranei țariste și sdrobiți.
- Revista «Pravoe Delo» («Cauza dreaptă») a fost editată de frații Șendricov la Petersburg. Primul număr a apărut în Noembrie 1907, Nr. 2—3 în Mai 1908. Groșev și Calinin, menționați aici, au fost menșevici, partizani ai fraților Șendricov. — Pag. 138.
- 67 Gucasov, A. — unul din cei mai mari industriași petroliști din Bacu, conducătorul consiliului congresului industriașilor petroliști. — Pag. 139.
- 68 Ședința comisiunii de organizare pentru convocarea conferinței cu industriașii petroliști, la care au fost prezenți 14 industriași petroliști și 15 muncitori, s'a ținut la 13 Mai 1908. În aceeași zi ziarele au anunțat că reprezentanții sindicatelor nu sunt admiși în comisiune. Delegații muncitorilor, prezentându-se la ședință, au refuzat să înceapă lucrările fără participarea reprezentanților sindicatelor. Invocând acest motiv, președintele comisiunii, Djuncovschi (membru în consiliul de pe lângă rezidentul țarului în Caucaz), a suspendat ședința comisiunii de organizare. — Pag. 141.
- 69 «Pământ și libertate», «In luptă îți vei câștiga dreptul tău» — lozinci ale partidului socialist-revoluționar. — Pag. 143.
- 70 Greva generală din Bacu a început la 1 Iulie 1903, la Tiflis la 14 Iulie, cea din Batum la 17 Iulie. Greva s'a extins în întreaga Transcaucazie și apoi în Sudul Rusiei (Odesa, Chiev, Ecaterinoslav etc.). — Pag. 144.

- 71 Greva generală din Bacu a început la 13 Decembrie 1904 cu greva la exploatarea petrolifere ale lui Rotschild, Nobel, Mirzoev din Balahanâ și la exploatarea din regiunea Bibi-Eibat. Dela 14 la 18 Decembrie greva s'a extins la cea mai mare parte din întreprinderile din Bacu. Greva a fost condusă de I. V. Stalin. Manifestele lansate de Comitetul din Bacu în primele zile ale grevei au conținut lozinci politice și au formulat revendicări economice: ziua de lucru de 8 ore, sporirea salariilor, desființarea amenzilor etc. În cursul grevei au avut loc numeroase meetinguri și întruniri ale muncitorilor. Greva s'a terminat prin victoria muncitorilor și încheierea unui contract colectiv între muncitorii și industriașii petroliști, primul contract colectiv din istoria mișcării muncitorești din Rusia. «Această grevă apărură ca un fulger prevestind furtuna, în ajunul marii vijelii revoluționare» («Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice», ed. P.M.R. 1948, ed. a III-a, pag. 80. — Nota Red.). Despre însemnătatea grevei din Decembrie se vorbește pe larg în volumul de față la pag. 177—181. — Pag. 144.
- 72 «Bacu» — ziar burghez ; a apărut, cu scurte întreruperi, între anii 1902—1918. Acest ziar era exponentul mai ales al intereselor burgheziei petroliste și comerciale armene. — Pag. 150.
- 73 Este vorba de articolul «Comisia muncitorească din Bacu», publicat în Nr. 4 al ziarului menșevic georgian «Homli» din 17 Iulie 1908. — Pag. 151.
- 74 Broșura lui L. A. Rin (I. Larin) «Conferința cu industriașii petroliști» a fost publicată în anul 1907 de sindicatul muncitorilor din atelierele mecanice. — Pag. 151.
- 75 «Proletarii» («Proletarul») — ziar ilegal, fondat de bolșevici după Congresul al IV-lea («de unificare») al partidului ; a apărut dela 21 August (3 Septembrie) 1906 până la 28 Noiembrie (11 Decembrie) 1909. Au apărut 50 de numere ; primele 20 în Finlanda, celelalte la Geneva și Paris. «Proletarul» a fost de fapt organul central al bolșevicilor, fiind redactat de V. I. Lenin. În anii reacțiunii stolâpiniste, «Proletarul» a jucat un rol însemnat în menținerea și consolidarea organizațiilor bolșevice. — Pag. 154.
- 76 «Golos Soșial-Democrata» («Glasul Social-Democratului») — organul din străinătate al menșevicilor-lichidatori ; a apărut din Februarie 1908 până în Decembrie 1911. Din redacția acestui

ziar făceau parte: G. V. Plehanov, P. B. Axelrod, I. O. Martov, F. I. Dan, A. S. Martânov. Din cauza orientării fățiș lichidatoriste a «Glasului», Plehanov a încetat din Decembrie 1908 de a mai colabora la el, iar apoi s'a retras oficial din redacția ziarului. Neținând seama de hotărîrea plenarei C.C. al P.M.S.D.R. din Ianuarie 1910, în sensul încetării apariției «Glasului Social-Democratului», menșevicii au continuat să scoată acest ziar, propovăduind pe față în coloanele lui idei lichidatoriste. — Pag. 154.

- 77 «Soțial-Democrat» («Social-Democratul») — Organul Central al P.M.S.D.R.; a apărut din Februarie 1908 până în Ianuarie 1917. Primul număr a apărut în Rusia; pe urmă ziarul a apărut în străinătate, întâi la Paris, apoi la Geneva. Conform hotărîrii C. C. al P.M.S.D.R., redacția Organului Central era alcătuită din reprezentanți ai bolșevicilor, menșevicilor și social-democraților polonezi. În «Social-Democratul» se publicau articole de îndrumare de V. I. Lenin. În sânul redacției «Social-Democratului» V. I. Lenin a dus lupta pentru o linie bolșevică consecventă. O parte din redacție (Camenev și Zinoviev) a avut o atitudine împăciuitoare față de lichidatori, încercând să împiedice promovarea liniei leniniste. Menșevicii Martov și Dan, sabotând munca în redacția Organului Central, susțineau în acelaș timp pe față lichidatorismul în «Glasul Social-Democratului». Lupta intransigentă a lui Lenin împotriva lichidatorilor a determinat plecarea lui Martov și Dan din colectivul redacției «Social-Democratului», în Iunie 1911. Din Decembrie 1911, «Social-Democratul» a fost redactat de V. I. Lenin. Ziarul a publicat o serie de articole ale lui I. V. Stalin, reproduse în volumul de față. «Social-Democratul» a publicat sistematic material privitor la activitatea organizațiilor locale de partid, inclusiv organizațiile de partid din Transcaucazia. — Pag. 154.

- 78 În zilele de 21—23 Iulie 1907 s'a ținut a treia conferință a P.M.S.D.R. («A doua pe întreaga Rusie») și între 5—12 Noembrie 1907 — cea de a patra conferință a P.M.S.D.R. («A treia pe întreaga Rusie»). — Pag. 162.

- 79 «Din viața partidului» este denumirea unei rubrici a ziarului «Proletarul din Bacu». — Pag. 172.

- 80 Redacția lărgită a «Proletarului» — de fapt centru bolșevic, ales în ședința fracțiunii bolșevice a Congresului al V-lea («dela Londra») al P.M.S.D.R. din 1907. Consfătuirea redacției lărgite a «Proletarului» a avut loc între 8—17 (21—30)

Iunie 1909 la Paris, sub conducerea lui V. I. Lenin. Consfătuirea a condamnat otzovismul și ultimatismul, calificându-le «lichidatorism pe de-a'ndoaselea». Școala «de partid» din Capri, organizată de otzoviști, a fost calificată de consfătuire drept «centrul unei fracțiuni care se rupe de bolșevici». A. Bogdanov (susținut de V. Șanțer) a refuzat să se supună hotărârilor redacției lărgite a «Proletarului» și a fost exclus din organizația bolșevică. — Pag. 173.

- 81 Rezoluția Comitetului din Bacu a fost publicată la 3 (16) Octombrie 1909, în Nr. 49 al ziarului «Proletarul», cu următoarea adnotare din partea redacției: «Nici noi nu am spus nimic mai mult decât ceea ce au spus tovarășii din Bacu despre otzoviști, ultimatiști și ziditorii de dumnezeu. Înșiși tovarășii din Bacu „protestează împotriva conduitei tov. Maximov, care a declarat că nu se va supune hotărârilor redacției”. Dar dacă tov. Maximov s'ar fi supus hotărârilor organului bolșevicilor și n'ar fi pornit o întreagă campanie de desorganizare împotriva fracțiunii bolșevice, nu s'ar fi produs niciun fel de „ruptură”, căci „nesupunerea” este, desigur, „ruptură”. În ceea ce privește chestiunea politicii noastre, pretins „scizionistă”, am vorbit pe larg în numărul de față, în articolul „Convorbire cu bolșevicii din Petersburg”, despre o rezoluție analogă a acestora primită de redacție înaintea celeia din Bacu». Articolul «Convorbire cu bolșevicii din Petersburg» a fost scris de V. I. Lenin (vezi Opere, vol. XIV, pag. 169—178). — Pag. 175.
- 82 «Amșara» — în înțeles literal: rubedenii, concetățeni; așa li se zicea salahorilor iranieni care veneau la Bacu în căutare de lucru. — Pag. 178.
- 83 «Scrisorile din Caucaz» au fost scrise în Noembrie-Decembrie 1909, fiind destinate publicării în «Proletarul» sau în «Social-Democratul». Deoarece pe atunci «Proletarul» își încetase apariția, «Scrisorile» au fost trimise redacției «Social-Democratului», Organul Central al P.M.S.D.R. Frațiunea menșevică a redacției «Social-Democratului» a refuzat să publice în coloanele Organului Central «Scrisoarea din Caucaz», care conținea o aspră critică a lichidatorismului. Scrisoarea a fost publicată în «Foaia discuțiilor» (supliment al «Social-Democratului»). — Pag. 182.
- 84 Regulamentul din 12 Iunie 1890 cu privire la instituțiile zemstvelor a fost introdus de guvernul țarist în locul regulamentul din 1864. Noul regulament, stabilind criteriul stărilor so-

cială în locul celui de avere, dădea nobililor majoritatea absolută în cea mai mare parte a adunărilor de zemstvă județene și punea zemstvele în mai mare dependență față de puterea centrală. — Pag. 186.

- 85 «Bachinschii Proletarii» («Proletarul din Bacu») — ziar bolșevic ilegal; a apărut dela 20 Iunie 1907 până la 27 August 1908 la Bacu. Au apărut șapte numere. Primul număr al «Proletarului din Bacu» a apărut ca organ al raionului Balahanâ al organizației din Bacu a P.M.S.D.R., iar al doilea ca organ al raioanelor Balahanâ și Cernogorodsc ale organizației din Bacu a P.M.S.D.R.; dela al treilea număr, ziarul devine organ al Comitetului din Bacu al P.M.S.D.R. «Proletarul din Bacu» a apărut sub redacția lui I. V. Stalin. În coloanele ziarului au fost publicate o serie de articole de îndrumare ale lui I. V. Stalin, articole care au fost reproduse în volumul de față. La «Proletarul din Bacu» au colaborat și S. Șaumian, A. Diaparișze, S. Spandarian și alții. După al cincilea număr, «Proletarul din Bacu» și-a întrerupt apariția. A reapărut la 1 August 1909, când I. V. Stalin a evadat din locul lui de deportare dela Solvâcegodsc și s'a întors la Bacu. Ultimul număr al ziarului, Nr. 7, a apărut la 27 August 1909. Redacția «Proletarului din Bacu» era în strânsă legătură cu «Proletarul» și «Social-Democratul». — Pag. 190.

- 86 «Trud» («Munca») — cooperativă unică de consum a muncitorilor din Bacu și din regiunea petroliferă; a fost organizată la începutul anului 1908. Cooperativa «Trud», care număra aproape 1.200 membri, a înființat sucursale în raioanele Balahanâ, Bibi-Eibat, Zavoczalnâ și Cernogorodsc. În 1909 cooperativa a scos revista săptămânală «Trudovoi Golos» («Glasul muncii»). Bolșevicii au adus un important aport la activitatea cooperativei. — Pag. 195.

- 87 Cluburile «Știința înseamnă putere» și «Știința» își propuneau să contribuie la ridicarea nivelului cultural al muncitorilor din întreprinderile petrolifere. Ele au organizat cursuri de cultură generală și tehnice, cercuri, conferințe. Fondurile cluburilor rezultau din colizațiile membrilor și din încasările provenite dela conferințe și spectacole. Clubul «Știința înseamnă putere», care deservea centrele petrolifere, a fost condus de bolșevici, iar clubul «Știința» de menșevici. — Pag. 195.

- 88 Congresul pentru combaterea alcoolismului, care a avut loc la Petersburg, s'a deschis la 28 Decembrie 1909 și a ținut câ-

- teva zile. La congres au participat 510 delegați. Grupul de muncitori dela congres număra 43 de persoane, printre care și doi delegați ai muncitorilor din Bacu. O parte din delegații muncitorilor au fost arestați de poliție, imediat după congres. — Pag. 196.
- 89 «**Dasațchisi**» («Inceputul») — ziar legal georgian al menșevicilor; a apărut la Tiflis dela 4 până la 30 Martie 1908. — Pag. 199.
- 90 **An, N., Costrov** — pseudonime ale conducătorului menșevicilor lichidatori georgieni, Noe Jordania. — Pag. 199.
- 91 Cuvinte rostite de G. V. Plehanov la congresul internațional socialist dela Paris din 1889. — Pag. 203.
- 92 E vorba de legea (ucazul) agrară decretată de ministrul țarist Stolâpin la 9 Noembrie 1906, care autoriza pe țăranii să părăsească obștile și să se așeze în hutore (ferme individuale. — **Nota Red.**). — Pag. 207.
- 93 In scrisoare este vorba de plenara C.C. al P.M.S.D.R., ținută între 2—23 Ianuarie (15 Ianuarie—5 Februarie) 1910 la Paris. Plenara a adoptat o rezoluție asupra necesității «de a se desființa toate fracțiunile mai mult sau mai puțin organizate și a le transforma în curente care să nu calce unitatea acțiunii de partid». In urma insistenței lui V. I. Lenin, plenara a condamnat lichidatorismul și otzovismul (totuși, în rezoluție «lichidatorismului» și «otzovismului» nu li se spunea de-a-dreptul pe nume). Predominarea la plenară a elementelor conciliatoare le-a dat acestora posibilitatea de a face să se ia câteva hotărâri antileniniste. In instituțiile centrale ale partidului, în ciuda protestului lui V. I. Lenin, au intrat câțiva menșevici lichidatori. După plenară, lichidatorii au intensificat lupta împotriva partidului. — Pag. 221.
- 94 E vorba de rezoluția asupra reorganizării («reformei») instituțiilor centrale ale partidului: Comitetul Central, redacția Organului Central, Biroul din străinătate al C.C. și colegiul rus al C.C., — rezoluție adoptată de plenara din Ianuarie a C.C. al P.M.S.D.R. din 1910 (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor și plenarelor C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S.”, partea întâia, ed. a 6-a, 1940, pag. 157, 158). — Pag. 221.
- 95 In scrisoare este vorba de ultimele șase luni ce mai rămăseseră până la sfârșitul termenului de deportare la Solvâcegodsc a lui I. V. Stalin, adică până la sfârșitul lui Iunie 1911. — Pag. 222.

- 96 «Măsl» («Gândirea») — revistă legală filosofică și social-economică bolșevică; a apărut lunar la Moscova, din Decembrie 1910 până în Aprilie 1911. Au apărut cinci numere. «Măsl» a fost fondată de V. I. Lenin, care a și condus, de fapt, revista. În Nr. 1—4 au apărut articole de V. I. Lenin. Colaboratorii mai apropiați ai revistei erau V. V. Vorovschi, M. S. Olminski și I. I. Scvorțov-Stepanov. În afară de bolșevici, au mai colaborat la revistă Plehanov și alți menșevici-partiți. -- Pag. 222.
- 97 «Rabociaia Gazeta» («Ziarul muncitoresc») — ziar bolșevic popular; a apărut la Paris dela 30 Octombrie (12 Noembrie) 1910 până la 30 Iulie (12 August) 1912. Organizatorul și conducătorul ziarului a fost V. I. Lenin. Conferința dela Praga a partidului (ținută în Ianuarie 1912) a relevat meritele ziarului «Rabociaia Gazeta» pe tărâmul apărării partidului și a spiritului de partid și l-a recunoscut drept organ oficial al Comitetului Central al Partidului. — Pag. 222.
- 98 «Zvezda» («Steaua») — ziar legal bolșevic; a apărut la Petersburg dela 16 Decembrie 1910 până la 22 Aprilie 1912 (la început săptămânal, apoi de două și de trei ori pe săptămână). Activitatea ziarului «Zvezda» a fost îndrumată de V. I. Lenin, care trimitea regulat articole din străinătate. Colaboratorii mai apropiați ai ziarului au fost V. M. Molotov, M. S. Olminski, N. G. Poletaev, N. N. Baturin, C. S. Eremeev și alții. A colaborat la ziar și A. M. Gorchi. În primăvara anului 1912, în timpul șederii sale la Petersburg, I. V. Stalin a condus direct activitatea ziarului, publicând în coloanele lui o serie de articole, care sunt reproduse în volumul de față. Unele numere ale ziarului au avut un tiraj de 50—60 de mii exemplare. «Zvezda» a pregătit apariția cotidianului bolșevic «Pravda». La 22 Aprilie 1912 ziarul «Zvezda» a fost suspendat de guvernul țarist. «Zvezda» a fost continuată de «Nevskaia Zvezda» («Steaua Nevei»), care a apărut până în Octombrie 1912. — Pag. 222.
- 99 Manifestul «Pentru Partid!», scris de I. V. Stalin la începutul lui Martie 1912, a fost răspândit în toată țara împreună cu manifestul «Platforma electorală a P.M.S.D.R.», scris de V. I. Lenin. În Nr. 26 al ziarului «Social-Democratul», Biroul C.C. făcea următoarea comunicare: «C.C. a scos în Rusia manifestele: 1) Pentru Partid (6.000); 2) Platforma electorală (10.000). Aceste manifeste au fost trimise în 18 localități, printre care se numără și mai multe centre importante... Manifestele C.C. au fost primite peste tot cu bucurie,

exprimându-se doar regretul că sunt puține». La 29 Martie 1912, G. C. Ordjonichidze scria din Chiev că ambele manifeste «au făcut o impresie foarte bună, publicul e entuziasmat». Ceva mai târziu, N. C. Crupscaia, din însărcinarea lui V. I. Lenin, scria: «Am primit cele două scrisori ale d-voastră (despre treburile locale și despre planurile trasate) și 2 manifeste: „Pentru Partid“ și „platforma“. Le salutăm cu multă căldură». — Pag. 223.

- 100 În manifest este vorba de Conferința a șasea a P.M.S.D.R., întrunită la Praga între 5—17 (18—30) Ianuarie 1912. Conferința a unit organizațiile bolșevice și a constituit partidul bolșevic ca partid de sine stătător. La această conferință, menșevicii au fost izgoniți din partid, luând sfârșit pentru totdeauna unitatea formală a bolșevicilor și menșevicilor într'unul și acelaș partid. Conferința dela Praga a însemnat nașterea unui partid de tip nou (vezi «Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice», ed. P.M.R. 1948, ediția a III-a, pag. 193—201. — Nota Red.). — Pag. 223.
- 101 Proclamația «Trăiască 1 Mai» a fost scrisă de I. V. Stalin, la Moscova, la începutul lui Aprilie 1912 și tipărită pe ascuns la Tiflis, într'o tipografie legală. Proclamațiile tipărite au fost aduse mai târziu la Petersburg. — Pag. 229.
- 102 Articolul 87 din legile fundamentale ale statului dădea consiliului de miniștri, în timpul dintre sesiunile Dumei, dreptul de a supune proiectele de legi spre sancționare direct țarului. Pe baza acestei dispozițiuni, Stolâpin a promulgat o serie de legi importante, fără a le trece prin Dumă, în special aceea în legătură cu problema agrară. — Pag. 239.
- 103 «Zaprosî Jizni» («Cerințele vieții») — revistă; a apărut la Petersburg între anii 1909—1912. În vara anului 1912, V. I. Lenin îi scria lui A. M. Gorchi despre această revistă: «O revistă, de altfel, ciudată, — lichidatoristo-trudovicisto-vehistă» (vezi Culegeri din Lenin, vol. I, pag. 125). — Pag. 241.
- 104 Adepții partidului «Mirnoe Obnovlenie» («Partidul reînnoirii pașnice») — partid al marii burghezii comerciało-industriale și al marilor moșieri; s'a format în 1906. Lenin le zicea «partidul jefuirii pașnice». — Pag. 241.
- 105 «Delo Jizni» — revistă legală a menșevicilor lichidatori; a apărut la Petersburg dela 22 Ianuarie până la 31 Octombrie 1911. — Pag. 243.

- 106 «**Naşa Zaria**» («Zorile noastre») — revistă legală lunară, organul menşevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg din 1910 până în 1912. — Pag. 243.
- 107 Progresişti — grupare liberalo-monarhistă a burgheziei ruse; avea o poziţie intermediară între octombrişti şi cadeţi. Conducătorii progresiştilor au fost fabricanţii din Moscova Riabuşinski, Conovalov şi alţii. — Pag. 250.
- 108 Alegerile pentru Duma a IV-a de stat au avut loc în toamna anului 1912. Dar bolşevicii, în frunte cu V. I. Lenin şi I. V. Stalin, începuseră încă din primăvară activitatea de pregătire pentru campania electorală. În alegerile pentru Duma a IV-a, partidul bolşevic s'a prezentat în mod de sine stătător, cu lozincile: republica democratică, ziua de lucru de 8 ore, confiscarea pământului moşieresc. În Martie 1912 V. I. Lenin a scris: «Platforma electorală a P.M.S.D.R.», publicată sub formă de manifest şi răspândită într'o serie de mari oraşe din Rusia. Conducerea directă a activităţii bolşevicilor în campania electorală a avut-o I. V. Stalin. Arestarea lui, la 22 Aprilie 1912, a întrerupt pentru un timp munca de pregătire pentru alegerile în Duma de stat. I. V. Stalin s'a întors la Petersburg, evadând din locul deportării, din regiunea Nârâm, în Septembrie 1912, tocmai în toiul campaniei electorale. — Pag. 252.
- 109 «**Zemşcina**» — ziar ulirareacţionar, a apărut la Petersburg din 1909 până în 1917; organul deputaţilor de extremă dreaptă din Duma de stat. — Pag. 257.
- 110 «**Novoe Vremia**» («Vremuri noi») — ziar, a apărut la Petersburg din 1868 până în Octombrie 1917; organul cercurilor reacţionare ale nobilimii şi ale funcţionărimii birocratice. Din 1905 a devenit unul din organele sutelor negre. — Pag. 257.
- 111 «**Golos Moscvi**» («Glasul Moscovei») — cotidian, organul partidului octombriştilor; a apărut la Moscova din Decembrie 1906 până în 1915. Redactorul şi editorul ziarului a fost A. I. Gucicov. — Pag. 258.
- 112 «**Pravda**» («Adevărul») — cotidian muncitoresc bolşevic; a apărut la Petersburg dela 22 Aprilie 1912 până la 8 Iulie 1914. «Pravda» a fost fondată conform directivelor date de V. I. Lenin, din iniţiativa lui I. V. Stalin. I. V. Stalin, în calitate de membru al Comitetului Central al partidului, a condus ela-

borarea platformei «Pravdei» și a luat parte la alcătuirea primului număr al ziarului. La 22 Aprilie, ziua apariției primului număr al «Pravdei», I. V. Stalin a fost arestat și nu și-a putut relua activitatea la «Pravda» decât în toamna anului 1912, după evadarea din locul deportării, din regiunea Narâm. Din Octombrie 1912 până în Februarie 1913, în coloanele «Pravdei» s'au publicat o serie de articole de îndrumare ale lui I. V. Stalin, reproduse în volumul de față. Membrii redacției și colaboratorii cei mai apropiați ai «Pravdei» au fost: V. M. Molotov, M. S. Olminski, N. N. Baturin, I. M. Sverdlov, A. M. Gorchi, C. N. Samoïlov și alții. În curs de doi ani și jumătate, guvernul țarist a suspendat de 8 ori «Pravda»; însă, datorită sprijinului muncitorimii, ea își relua apariția sub denumiri noi («Rabociaia Pravda», «Severnaia Pravda», «Pravda Truda», «Za Pravdu» și altele). (În ce privește importanța și rolul «Pravdei», vezi «Cursul scurt de istorie a P.C. (b) al U.R.S.S. pag. 143—148 [vezi și «Cursul scurt de istorie a Partidului Comunist (bolșevic) al Uniunii Sovietice», ed. P.M.R., ediția a III-a, pag. 207—215. — Nota Red.]. — Pag. 260.

- 113 «Mandatul dat de muncitorii din Petersburg deputatului lor muncitor» a fost scris la începutul lui Octombrie 1912. El a fost adoptat în unanimitate la întrunirile muncitorilor din marile întreprinderi din Petersburg și de congresul împuterniciților muncitorilor, din 17 Octombrie 1912. I. V. Stalin a condus discuțiile asupra «Mandatului» la întrunirile sburătoare din uzine. V. I. Lenin a dat «Mandatului» o importanță deosebit de mare. Trimițându-l la tipografie spre a fi tipărit în ziarul «Social-Democratul», Lenin a scris pe marginea lui: «Să fie restituit neapărat!! Să nu fie murdărit. E extrem de important să se păstreze acest document». «Mandatul» a apărut în Nr. 28—29 al «Social-Democratului», din 5 (18) Noembrie 1912. În scrisoarea adresată redacției ziarului «Pravda», Lenin insistă: «Publicați neapărat la loc vizibil, cu caractere grase, acest mandat dat deputatului din Petersburg» (vezi Opere, vol. XXIX, pag. 78). — Pag. 262.
- 114 Termenul «lămurire» a apărut în legătură cu lămurirea de către Senatul «dirigent» al legilor electorale în sensul dorit de guvern. «Lămurind» legile, autoritățile declarau în mod arbitrar că alegerile nu sunt valabile. — Pag. 262.
- 115 Alegerile de delegați la colegiul muncitoresc al guberniei Petersburg au avut loc întâia oară la adunarea gubernială a împuterniciților din 5 Octombrie 1912. Cu toate că munci-

torii dela 21 de întreprinderi mari din Petersburg au fost privați de drepturi electorale, 4 din cei 6 delegați aleși de congres erau bolșevici. Sub presiunea masselor, muncitorii din întreprinderile «lămurite» au fost repuși în drepturi. La 14 Octombrie 1912 s'au făcut la aceste întreprinderi noi alegeri de împuterniciți, iar la 17 Octombrie a avut loc un al doilea congres al împuterniciților colegiului muncitoresc din gubernia Petersburg. La acest congres s'au făcut noi alegeri de delegați, majoritatea absolută de voturi obținând-o 5 candidați — doi bolșevici și trei menșevici. În ziua următoare s'a procedat la o votare suplimentară: al șaselea delegat ales a fost un bolșevic.

Mersul luptei în jurul alegerilor este descris amănunțit în corespondența lui I. V. Stalin: «Alegerile din Petersburg», publicată în «Social-Democratul» (vezi volumul de față, pag. 285—299. — Pag. 265.

- 116 «Luci» («Raza») — cotidian legal al menșevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg din Septembrie 1912 până în Iulie 1913. În coloanele ziarului «Luci», lichidatorii se ridicau deschis împotriva partidului ilegal. Ziarul apărea cu ajutorul, mai ales, al subvențiilor burgheziei. — Pag. 265.

- 117 E vorba de uzina Obuhov. — Pag. 268.

- 118 Proclamația «Către toți muncitorii și muncitoarele din Rusia!», consacrată celei de a opta comemorări a zilei de 9 Ianuarie 1905, a fost scrisă de I. V. Stalin în Decembrie 1912. La 23 Noembrie (6 Decembrie) 1912, V. I. Lenin scria din Cracovia lui I. V. Stalin la Petersburg următoarele, cu privire la necesitatea lansării unui astfel de manifest: «Dragă prietene, în ceea ce privește 9 Ianuarie, e extrem de important ca totul să fie bine chibzuit și pregătit din timp. Trebuie pregătit din timp un manifest care să cheme la meetinguri, la o grevă de o zi și la manifestații (lucrul acesta trebuie hotărât la fața locului; la fața locului te poți orienta mai bine)... Lozincile manifestului trebuie să fie cele trei lozinci revoluționare (republica, ziua de lucru de 8 ore și confiscarea pământului moșieresc), subliniindu-se în special „rușinea“ celor 300 de ani de existență a dinastiei Romanovilor. Dacă nu sunteți absolut siguri că veți putea avea manifestul la Petersburg, atunci trebuie pregătit din timp aici și adus» (vezi Opere, vol. XXIX, pag. 82). — Pag. 279.

- 119 În perioada din August-Octombrie 1912, printre deținuții politici din temnițele Cutomarsc și Algacinsc (Ocnele Nercinsc

— Transbaicalia) au avut loc, în semn de protest împotriva silnicilor administrației închisorilor, greve ale foamei și sinucideri în massă. Aceste evenimente au fost urmate de greve de protest ale muncitorilor și întruniri studențești la Petersburg, Moscova și Varșovia. — Pag. 279.

120 În Octombrie 1912 tribunalul militar al flotei din Sevastopol a pronunțat sentința în procesul celor 142 marinari acuzați de pregătirea insurecției în Flota Mării Negre. 17 acuzați au fost condamnați la moarte, 106 la muncă silnică și 19 achitați. Ca răspuns la sentința tribunalului militar, au avut loc la Moscova, Petersburg, Harcov, Nicolaev, Riga și alte orașe din Rusia greve de massă și manifestații de protest. — Pag. 280.

121 La sfârșitul anului 1911 au apărut în presă noi documente de natură să demaște provocarea guvernului: piesele de acuzare împotriva deputaților social-democrați s'au dovedit a fi în întregime opera ohranei din Petersburg. Pe la jumătatea lui Noembrie 1911, fracțiunea social-democrată din Duma III-a a făcut o interpelare în Dumă, cerând revizuirea procesului social-democraților din Duma a II-a. Interpelarea a fost respinsă. În legătură cu aceasta, la Petersburg, Riga, Varșovia și alte orașe din Rusia au avut loc meetinguri la care au participat mii și mii de oameni și s'au adoptat rezoluții prin care se cerea eliberarea deputaților condamnați. — Pag. 281.

122 Reprezentantul C. C. al partidului cu prilejul campaniei electorale din Petersburg a fost I. V. Stalin. Comisiunea executivă a Comitetului din Petersburg alcătuită din câțiva membri ai acestui comitet se ocupa cu rezolvarea treburilor curente. — Pag. 286.

123 Lichidatorii au exclus din platforma lor electorală, publicată în Septembrie 1912, lozincile politice fundamentale ale programului minimal al P.M.S.D.R. Lozinca republicii democratice au înlocuit-o prin revendicarea votului universal «în alegerile pentru Duma de stat și organele administrației locale»; lozinca confiscării pământurilor moșierești au înlocuit-o prin cererea de a se «revizui legiuirea agrară a Dumei a III-a». — Pag. 289.

124 E vorba de așa numita conferință «din August» a lichidatorilor, care s'a ținut la Viena în August 1912. Această conferință a fost convocată pentru a contrabalansa conferința din Praga a bolșevicilor. — Pag. 292.

- 125 Lichidatorul «X» — probabil E. Maevschi (V. A. Gutovschi); Bolșevicul «Y» — N. I. Poletaev;
Lichidatorii din Petersburg «Ab... și L...», sunt V. M. Abrosimov și V. Levițchi (V. O. Tederbaum). — Pag. 293.
- 126 «Nevschi Golos» («Vocea Nevei») — gazetă săptămânală legală a menșevicilor-lichidatori; a apărut la Petersburg din Mai până în August 1912. — Pag. 296.
- 127 Vezi «Scrisori din Caucaz» pag. 198—206 din volumul de față. — Pag. 302.
- 128 În Nr. 9 al «Jurnalului unui Social-Democrat», G. V. Plehanov a criticat un articol publicat de menșevicul lichidator georgian S. Djibladze, în «Glasul Social-Democratului». — Pag. 302.
- 129 Panislamism — ideologie reacționară, religioasă-politică, apărută în a doua jumătate a secolului al XIX-lea în Turcia sultanilor, în sânul moșierimii, burgheziei și preoțimii turce, și răspândită apoi în rândurile claselor avute ale celorlalte popoare musulmane. Panislamismul propovăduia unirea într'un singur tot a tuturor popoarelor care profesează islamismul (religia musulmană). Cu ajutorul panislamismului, clasele dominante ale popoarelor musulmane au căutat să-și întărească pozițiile și să înnăbușe mișcarea revoluționară a oamenilor muncii din sânul popoarelor din Orient. — Pag. 303.
- 130 Articolul „Marxismul și problema națională” a fost scris pe la sfârșitul anului 1912 și începutul lui 1913 la Viena; pentru prima oară a fost publicat sub semnătura K. Stalin, în Nr. 3—5 ale revistei „Prosveșcenie” („Luminarea”) din 1913, sub titlul: „Problema națională și social-democrația”. În 1914 articolul a fost publicat în broșură separată sub titlul „Problema națională și marxismul”, în editura „Priboi” (Petersburg). În urma dispozițiunii ministrului de interne, broșura a fost confiscată din toate bibliotecile publice și sălile de lectură publice. În 1920 lucrarea a fost reeditată de Comisariatul Poporului pentru Naționalități, în „Culegerea de articole” ale lui I. V. Stalin asupra problemei naționale (Editura de Stat, Tula). În 1934 a apărut cartea I. Stalin: Marxismul și problema națională și colonială; culegere de articole și discursuri alese, — în care a intrat și acest articol. În articolul „Despre programul național al P.M.S.D.R.”, Lenin, arătând cauzele care au făcut ca problema națională să ocupe în acea perioadă un loc important, scria: „În literatura marxistă teoretică această

stare de lucruri și bazele programului național al social-democrației au fost deja lămurite în ultimul timp (aici trebuie indicat, în primul rând, articolul lui Stalin)". În Februarie (st. n.) 1913, Vladimir Ilici îi scria lui A. M. Gorchi: „La noi se află un georgian minunat care scrie pentru «Prosveșcenie» un mare articol, folosind toate materialele austriace și altele". Aflând că se propune ca articolul să fie considerat ca discutabil, Lenin s'a opus cu hotărâre acestui lucru: „Desigur, suntem absolut contra. Articolul este foarte bun. E o chestiune arzătoare și nu vom ceda câtuși de puțin din poziția principială în fața canalelor de bundiști" (Arhiva Institutului Marx-Engels-Lenin). Curând după arestarea lui I. V. Stalin, în Martie 1913, V. I. Lenin scria redacției „Social-Democratului": „....Au început la noi arestări pe care le resimțim. Koba a fost luat... Koba a mai izbutit să scrie un mare articol (pentru trei numere ale revistei «Prosveșcenie») despre problema națională. E bine scris! Trebuie să luptăm pentru adevăr împotriva separatiștilor și oportuniștilor din sânul Bundului, precum și a celor din rândurile lichidatorilor" (Arhiva Institutului Marx-Engels-Lenin). — Pag. 305.

- 131 Sionism — curent reacționar naționalist, care a avut adepți în rândurile burgheziei și intelectualității evreești și în păturile cele mai înapoiate ale muncitorimii evreești. Sioniștii căutau să izoleze masa muncitoare evreească de lupta comună a proletariatului. — Pag. 306.
- 132 Congresul dela Brno al social-democrației austriace s'a ținut între 12—17 (24—29) Septembrie 1899. Textul rezoluției asupra problemei naționale adoptat de congres este dat de I. V. Stalin în capitolul următor al lucrării de față (vezi pag. 338). — pag. 331.
- 133 „La noi, slavă domnului, nu există parlament" — cuvinte rostite de V. Cocovțev, ministru de finanțe țarist (mai târziu prim-ministru), în ședința Dumei de stat din 24 Aprilie 1908. — Pag. 335.
- 134 Vezi cap. II din „Manifestul Partidului Comunist" al lui K. Marx și F. Engels (Marx-Engels: „Manifestul Partidului Comunist", ed. P.C.R. 1947, pag. 48. — Nota Red.). — Pag. 347.
- 135 Congresul dela Viena (sau dela Wimberg — după denumirea hotelului din Viena unde s'a ținut) al partidului social-democrat austriac a avut loc între 25—31 Mai (6—12 Iunie) 1897. — Pag. 348.

- 136 Este vorba de articolul lui K. Marx „Zur Judenfrage“ („In problema evreească“) publicat în 1844 în „Deutsch-Französische Jahrbücher“, („Analele germano-franceze“) (vezi K. Marx și F. Engels, Opere, vol. I, 1938). — Pag. 350.
- 137 Conferința a VIII-a a Bundului s'a ținut în Septembrie 1910 la Lvov. — Pag. 356.
- 138 În articolul „Încă o conferință scizionistă“, publicată în ziarul „Za Partiiu“ („Pentru Partid“) din 2 (15) Octombrie 1912, G. V. Plehanov a înfierat conferința „din August“ a lichidatorilor, iar poziția bundiștilor și a social-democraților din Caucaz a fost caracterizată de el ca o adaptare a socialismului la naționalism. În scrisoarea adresată redacției revistei lichidatoriste „Nașa Zaria“, leaderul bundiștilor Cossovschi a făcut o critică lui Plehanov. — Pag. 359.
- 139 Congresul al VII-lea al Bundului s'a ținut la Lvov pe la sfârșitul lui August-începutul lui Septembrie (st. n.) 1906. — Pag. 360.
- 140 «Iscra» („Scânteia“) — cel dintâi ziar marxist ilegal central rus, fondat în anul 1900 de V. I. Lenin (vezi I. V. Stalin, Opere, vol. I, ed. P.M.R. 1948, pag. 404, adnotarea 26). — Pag. 362.
- 141 Karl Vanek — social-democrat ceh; a stat pe poziții fățiș șoviniste, separatiste. — Pag. 363.
- 142 «Civeni Thovreba» („Viața noastră“) — cotidian al menșevicilor georgieni; a apărut la Cutais între 1 și 22 Iulie 1912. — Pag. 365.
- 143 Primul război balcanic a început în Octombrie 1912 între Bulgaria, Serbia, Grecia și Muntenegru, de o parte, și Turcia de cealaltă. — Pag. 379.
- 144 Vezi hotărârile celei de a patra conferințe („Celei de a treia conferințe pe întreaga Rusie“) a P.M.S.D.R., care s'a ținut între 5—12 Noembrie 1907, și ale celei de a V-a conferințe a P.M.S.D.R. („Conferința națională rusă din 1908“), care s'a ținut între 21 — 27 Decembrie 1908 (3—9 Ianuarie 1909) (vezi rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor și plenarelor C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S., partea I, ed. a 6-a, 1940, pag. 118, 131). — Pag. 385.

- 145 **Iagello, E. I.** — membru al partidului socialist polonez (P.P.S.), a fost ales la Varșovia în Duma a IV-a de stat, de blocul Bundului și P.P.S. cu naționaliștii burghezi împotriva social-democraților polonezi. Frațiunea social-democrată din Dumă, cu majoritatea voturilor menșevicilor lichidatori (cu voturile celor șapte menșevici) împotriva celor 6 deputați bolșevici, a adoptat o rezoluție în sensul primirii lui Iagello în frațiunea social-democrată. — Pag. 385.
- 146 **«Prosveșcenie»** — revistă lunară legală bolșevică; a apărut la Petersburg cu începere din Decembrie 1911. Activitatea revistei a fost condusă de V. I. Lenin, care întreținea o corespondență regulată cu membrii colectivului de redacție aflați în Rusia (M. A. Saveliev, M. S. Olminski, A. I. Elizarova). În perioada șederii la Petersburg, I. V. Stalin a luat parte îndeaproape la activitatea revistei. Revista avea legături strânse cu „Pravda”. În Iunie 1914, în ajunul primului război mondial, guvernul a suspendat revista. În toamna anului 1917 s'a scos un număr dublu. — Pag. 386.
- 147 În Decembrie 1912, deputații muncitorilor din Duma a IV-a au consimțit să figureze printre colaboratorii ziarului „Luci”. În acelaș timp, ei continuau să colaboreze la „Pravda”. De fapt deputații muncitorilor nu colaborau la „Luci”. În urma directivei primite dela C. C., ei au declarat că nu înțeleg să mai figureze printre colaboratorii ziarului „Luci”. În legătură cu această declarație s'a încins o luptă înverșunată între cele două grupuri ale fracțiunii social-democrate (cei șase bolșevici și cei șapte menșevici). — Pag. 387.
- 148 E vorba de frațiunea social-democrată din Duma a III-a de stat. — Pag. 388.
- 149 **«Jivoe Delo»** — gazetă săptămânală legală a menșevicilor lichidatori; a apărut la Petersburg din Ianuarie până în Aprilie 1912. — Pag. 388.
- 150 Proclamația „Comemorarea măcelului dela Lena” a fost scrisă la Cracovia de I. V. Stalin, în Ianuarie-Februarie 1913. Transcrisă de N. C. Crupscaia, a fost multiplicată la hectograf și expediată în Rusia; a fost răspândită la Petersburg, Chiev, Moghilev, Tiflis și alte orașe. — Pag. 392.
- 151 Deschiderea Dumei a IV-a de stat a avut loc la 15 Noembrie 1912. — Pag. 394.

CRONICĂ BIOGRAFICĂ

(1907 — Martie 1917)

1 9 0 7

- 1 Ianuarie** Apare Nr. 1 al ziarului „Mnatobi” („Făclia”), condus de I. V. Stalin.
- In Nr. 8 al ziarului „Ahali Droeba” („Timpuri noi”) se publică, în continuare, lucrarea lui I. V. Stalin „Anarhism sau socialism?”.
- 10 Februarie** I. V. Stalin scrie prefața la ediția georgiană a broșurii lui K. Kautsky „Forțele motrice și perspectivele revoluției ruse”.
- 18 Februarie** Apare Nr. 1 al ziarului „Civeni Thovreba” („Viața noastră”), condus de I. V. Stalin; I. V. Stalin publică în acest număr articolul „Lupta electorală din Petersburg și menșevicii”.
- 21—28 Februarie** In Nr. 3, 5, 8 și 9 ale ziarului „Civeni Thovreba” se publică, în continuare, lucrarea lui I. V. Stalin „Anarhism sau socialism?”.
- 11 Martie** Apare Nr. 1 al ziarului „Dro” („Timpul”), condus de I. V. Stalin.
- 13 Martie** In Nr. 2 al ziarului „Dro” apare articolul lui I. V. Stalin „Puterea absolută a cadeților sau puterea absolută a poporului?”.

- 17 Martie In Nr. 6 al ziarului „Dro” apare articolul lui I. V. Stalin „Proletariatul luptă, burghezia încheie alianță cu guvernul” (articol de fond).
- 22 Martie In Nr. 10 al ziarului „Dro” apare articolul lui I. V. Stalin „In amintirea tov. G. Telia”.
- 28 și 30 Martie Ziarul „Dro” publică rezoluțiile bolșevicilor-muncitori din Tiflis cu privire la alegerea lui I. V. Stalin ca delegat la congresul al V-lea al P.M.S.D.R.
- 4—6 și 10 Aprilie In Nr. 21—23 și 26 ale ziarului „Dro” apare, în continuare, lucrarea lui I. V. Stalin „Anarhism sau socialism?”.
- 8 Aprilie In Nr. 25 al ziarului „Dro” apare articolul lui I. V. Stalin „Proletariatul înaintat și congresul al V-lea al partidului” (articol de fond).
- 10 Aprilie In Nr. 26 al ziarului „Dro” apare articolul lui I. V. Stalin „Confuzie...”
- 13 Aprilie In Nr. 29 al ziarului „Dro” apare articolul lui I. V. Stalin „Clownii noștri caucazieni”.
- 30 Aprilie —
19 Mai I. V. Stalin participă la lucrările congresului al V-lea („dela Londra”) al P.M.S.D.R., în calitate de delegat al organizației din Tiflis.
- Prima jumătate
a lui Iunie I. V. Stalin, la întoarcerea dela congresul al V-lea („dela Londra”) al P.M.S.D.R., vine la Bacu și Tiflis; face dări de seamă asupra rezultatelor congresului la adunările organizațiilor social-democrate din Bacu, Tiflis și din o serie de regiuni din Vestul Georgiei. I. V. Stalin conduce lupta bolșevicilor împotriva menșevicilor, socialiștilor-revoluționari etc.
- 20 Iunie Apare Nr. 1 al ziarului bolșevic ilegal „Proletarul din Bacu”, redactat de I. V. Stalin. În acest număr apar articolele lui: „Disolvarea

- Dumei și sarcinile proletariatului" (articol de fond) și „Congresul dela Londra al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia (Insemnările unui delegat)".
- Vara — toamna** I. V. Stalin participă la discuțiile publice organizate în regiunea Bacu, demascând politica menșevicilor și a socialiștilor-revoluționari.
- I. V. Stalin conduce campania de boicotare a conferinței cu industriașii petroliști.
- 10 Iulie** În Nr. 2 al ziarului „Proletarul din Bacu" apare continuarea articolului „Congresul dela Londra al Partidului social-democrat din Rusia (Insemnările unui delegat)".
- Sfârșitul lui Iulie** Bolșevicii din Bacu, în frunte cu I. V. Stalin, convoacă o conferință de partid a regiunii petrolifere, conferință care se pronunță pentru organizarea unei greve generale.
- 12 August** Apare Nr. 1 al ziarului „Gudoc", organ bolșevic legal al uniunii muncitorilor din industria petroliferă din Bacu, creat din inițiativa lui I. V. Stalin.
- 24 August** La adunarea delegaților celor cinci organizații social-democrate de sector și ai grupării social-democrate musulmane „Gummet", I. V. Stalin este ales membru în comisiunea organizatorică pentru convocarea conferinței de partid pe oraș.
- Septembrie — Octombrie** I. V. Stalin conduce campania electorală pentru Duma a III-a de stat.
- În ziua de 22 Septembrie, adunarea împuterniciților colegiului muncitoresc din Bacu adoptă „Mandatul" dat deputaților social-democrați în Duma a III-a de stat, mandat scris de I. V. Stalin.
- 29 Septembrie** I. V. Stalin ține o cuvântare la mormântul muncitorului bolșevic Hanlar Safaraliev, asasinat de agenții plătiți ai capitaliștilor.
- În Nr. 4 al ziarului „Gudoc" apare articolul

- lui I. V. Stalin „Conferința trebuie boicotată!”.
- 25 Octombrie** La conferința bolșevică pe oraș, I. V. Stalin este ales membru în comitetul din Bacu al P.M.S.D.R.
- Prima jumătate a lui Noembrie** În clădirea spitalului Sabuncinsec se ține o ședință a comitetului din Bacu al P.M.S.D.R., cu participarea lui I. V. Stalin.
- 22 Noembrie** Comitetul din Bacu al P.M.S.D.R., sub conducerea lui I. V. Stalin, organizează o grevă de o zi în semn de protest împotriva judecării deputaților din fracțiunea social-democrată din Duma a II-a de stat.
- Sfârșitul lui Noembrie** I. V. Stalin sosește la Tiflis pentru chestiuni de partid.
- Noembrie 1907 — Martie 1908** I. V. Stalin conduce campania pentru participarea muncitorilor din Bacu la conferința cu industriașii petroliști cu condiția garantării drepturilor muncitorilor.

1908

- 13 Ianuarie** În Nr. 14 al ziarului „Gudoc” apare articolul lui I. V. Stalin „În preajma alegerilor” (articol de fond).
- Ianuarie — Februarie** Bolșevicii din Bacu organizează, sub conducerea lui I. V. Stalin, o serie de mari greve.
- 3 Februarie** În Nr. 17 al ziarului „Gudoc” apare articolul lui I. V. Stalin „Iarăși despre conferința cu garanții” (articol de fond).
- Februarie** Comitetul din Bacu al P.M.S.D.R. organizează sub conducerea lui I. V. Stalin „Statul-major al autoapărării”, în legătură cu agresiunile tot mai dese ale sutelor negre.

- 2 Martie** In Nr. 21 al ziarului „Gudoc” apare articolul lui I. V. Stalin „Ce arată grevele noastre din ultimul timp?”
- 9 Martie** In Nr. 22 al ziarului „Gudoc” apare articolul lui I. V. Stalin „O cotitură în tactica industriaşilor petrolişti” (articol de fond).
- 16 Martie** In Nr. 23 al ziarului „Gudoc” apare articolul lui I. V. Stalin „Trebuie să ne pregătim!” (articol de fond).
- 25 Martie** I. V. Stalin este arestat sub numele de Gaioz Nijaradze şi internat în închisoarea Bailov din Bacu.
- 25 Martie —
9 Noembrie** I. V. Stalin, aflându-se în închisoare, stabileşte şi întreţine legături cu organizaţia bolşevică din Bacu, conduce comitetul din Bacu al P.M.S.D.R. şi scrie articole pentru ziarele „Proletarul din Bacu” şi „Gudoc”.
- In închisoare, I. V. Stalin activează printre deţinuţii politici, organizează discuţii cu socialiştii-revoluţionari şi menşevicii, organizează studierea literaturii marxiste de către deţinuţii politici.
- 30 Martie** In Nr. 25 al ziarului „Gudoc” apare articolul lui I. V. Stalin „Teroarea economică şi mişcarea muncitorească” (articol de fond).
- 21 Aprilie —
18 Mai** In Nr. 28, 30 şi 32 ale ziarului „Gudoc” se publică articolul lui I. V. Stalin „Industriaşii petrolişti şi teroarea economică”.
- 20 Iulie** In Nr. 5 al ziarului „Proletarul din Bacu” apar articolele lui I. V. Stalin „«Socialiştii» slugarnici” şi „Zubatoviştii făţarnici”.
- In suplimentul ziarului apare articolul lui I. V. Stalin „Conferinţa şi muncitorii”.
- 9 Noembrie** I. V. Stalin este deportat în gubernia Vologda şi pus sub supravegherea oficială a poliţiei pe timp de doi ani.

1909

- Ianuarie** Trimis sub escortă la Vologda, I. V. Stalin este internat în închisoarea din această localitate.
- 27 Ianuarie** S'a fixat ca loc de deportare pentru I. V. Stalin orașul Solvâcegodsc din gubernia Vologda.
- 8 Februarie** Trimis sub escortă spre locul de deportare, I. V. Stalin se îmbolnăvește de febră recurentă și este mutat dela închisoarea din Viatka la spitalul gubernial al zemstvei din Viatka.
- 20 Februarie** I. V. Stalin este din nou mutat dela spital la închisoarea din Viatka.
- 27 Februarie** I. V. Stalin sosește la Solvâcegodsc.
- 24 Iunie** Evadarea lui I. V. Stalin din locul de deportare Solvâcegodsc.
- Începutul lui Iulie** I. V. Stalin, în trecere prin Petersburg, stă câteva zile în acest oraș.
- Prima jumătate a lui Iulie** I. V. Stalin sosește ilegal la Bacu și conduce munca de refacere și consolidare a organizațiilor bolșevice din Bacu și Transcaucazia.
- 1 August** Apare (după o întrerupere de un an) Nr. 6 al ziarului „Proletarul din Bacu“, cu un articol de fond de I. V. Stalin: „Criza din partid și sarcinile noastre“.
- 2 August** Comitetul din Bacu al P.M.S.D.R., condus de I. V. Stalin, adoptă o rezoluție cu privire la situația din redacția „Proletarului“, pronunțându-se „pentru poziția majorității din redacție, al cărei reprezentant este tov. Lenin“.
- 27 August** În Nr. 7 al ziarului „Proletarul din Bacu“ apar articolele lui I. V. Stalin: „Criza din partid și

sarcinile noastre" (sfârșit) și „În legătură cu apropiata grevă generală”.

**Prima jumătate
a lui Septembrie**

I. V. Stalin vine dela Bacu la Tiflis, unde organizează și îndrumă lupta organizației bolșevice din Tiflis împotriva menșevicilor lichidatori.

**Sfârșitul lui
Septembrie**

I. V. Stalin ia măsuri pentru reluarea activității tipografiei ilegale a comitetului din Bacu.

**19 Octombrie —
începutul lui
Noembrie**

I. V. Stalin vine la Tiflis și pregătește convocarea unei conferințe de partid pe oraș și scoaterea ziarului bolșevic „Proletarul din Tiflis”.

**Nu mai târziu
de 12 Noembrie**

I. V. Stalin se întoarce dela Tiflis la Bacu.

13 Decembrie

Comitetul din Bacu al P.M.S.D.R. scoate proclamația scrisă de I. V. Stalin „Greva din Decembrie și contractul din Decembrie” (în legătură cu împlinirea a 5 ani dela greva din Bacu din 1904).

**Noembrie —
Decembrie**

I. V. Stalin scrie pentru Organul Central al partidului „Scrisori din Caucaz”.

1910

Din anul 1910 I. V. Stalin este împuternicitul C.C. al partidului („agentul C.C.”).

5 Ianuarie

Apare Nr. 1 al ziarului „Tiflisschi Proletarii” („Proletarul din Tiflis”), creat cu participarea directă a lui I. V. Stalin.

22 Ianuarie

Comitetul din Bacu al P.M.S.D.R. adoptă rezoluția redactată de I. V. Stalin cu privire la necesitatea convocării unei conferințe generale de partid, a mutării în Rusia a centrului de conducere practică a activității de partid

și a scoaterii unui ziar conducător pentru întreaga Rusie.

- 23 Martie** I. V. Stalin este arestat sub numele de Zahar Grigorian Melichianț.
Apare manifestul „August Bebel, conducătorul muncitorilor germani”, scris de I. V. Stalin.
- 26 Martie** I. V. Stalin este internat în închisoarea Bailov din Bacu.
- 7 Septembrie** I. V. Stalin primește în închisoare decizia din 27 August a guvernatorului Caucazului, prin care i se interzice ca timp de 5 ani să locuiască în Caucaz.
- 23 Septembrie** I. V. Stalin este trimis sub escortă la Solvâcegodsc.
- 29 Octombrie** I. V. Stalin sosește la Solvâcegodsc.
- Noembrie 1910 —
Iunie 1911** I. V. Stalin stabilește legături cu V. I. Lenin, organizează adunări ale deportaților, la care se fac referate și se discută probleme politice curente.
- 31 Decembrie** I. V. Stalin adresează o scrisoare Comitetului Central al partidului („Scrisoare din locul de deportare Solvâcegodsc”).
- 1 9 1 1**
- Martie—Iunie** La Solvâcegodsc se fac la I. V. Stalin (în casa M. P. Cuzacovei) numeroase percheziții.
- 1 Iunie** La consfătuirea dela Paris a membrilor C.C. al P.M.S.D.R., I. V. Stalin este numit, în lipsă, membru supleant al comisiunii organizatorice pentru convocarea conferinței de partid.
- 23—26 Iunie** I. V. Stalin face la Solvâcegodsc trei zile de arest pentru că a organizat o întrunire a deportaților social-democrați.

- 27 Iunie** I. V. Stalin e scos de sub supravegherea oficială a poliției, întrucât s'a împlinit termenul de deportare. Deoarece i se interzisese să locuiască în Caucaz, în capitale și centre industriale, I. V. Stalin își alege ca domiciliu Vologda, situată în drumul spre Petersburg.
- 6 Iulie** Stalin pleacă, pe baza unei autorizații de călătorie, din Solvâcegodsc la Vologda.
- 16 Iulie** I. V. Stalin sosește la Vologda.
- Iulie—Septembrie** La Vologda, I. V. Stalin se află sub supravegherea secretă a poliției.
- Iulie** I. V. Stalin adresează o scrisoare redacției ziarului „Rabociaia Gazeta“, condus de Lenin. În această scrisoare I. V. Stalin își exprimă intenția de a activa la Petersburg sau la Moscova.
- 6 Septembrie** I. V. Stalin pleacă clandestin din Vologda la Petersburg.
- 7 Septembrie** I. V. Stalin sosește la Petersburg, unde locuiește pe baza unui bilet de identitate pe numele de P. A. Cijicov.
- 7—9 Septembrie** I. V. Stalin se întâlnește cu bolșevicii S. Todria și S. Alliluev, stabilind legătură cu organizația de partid din Petersburg.
- 9 Septembrie** I. V. Stalin este arestat și depus la închisoare (penitenciar pentru detențiune preventivă din Petersburg).
- 14 Decembrie** I. V. Stalin este deportat la Vologda și pus sub supravegherea oficială a poliției pe termen de trei ani.
- 25 Decembrie** I. V. Stalin sosește la Vologda.

1912

- Între 5 (18) și 17 (30) Ianuarie** La a șasea conferință generală („dela Praga”) a partidului, I. V. Stalin este ales, în lipsă, membru al Comitetului Central al partidului bolșevic.
- Conferința creează un centru practic pentru conducerea activității revoluționare în Rusia (Biroul Rus al C.C.), în frunte cu I. V. Stalin.
- Jumătatea lui Februarie** Din însărcinarea lui V. I. Lenin, G. C. Ordjonichidze, membru în Biroul Rus al C.C., îl vizitează pe I. V. Stalin la Vologda, pentru a-l informa personal asupra hotărîrilor conferinței dela Praga.
- 29 Februarie** Evadarea lui I. V. Stalin dela Vologda, unde se afla deportat.
- Începutul lui Martie** I. V. Stalin redactează manifestul „Pentru partid!”. Manifestul apare în numele C. C. al P.M.S.D.R. și e larg răspândit în Rusia.
- Prima jumătate a lui Martie** I. V. Stalin vine la Bacu și Tiflis pentru a organiza activitatea organizațiilor bolșevice din Transcaucazia în vederea realizării hotărîrilor conferinței dela Praga. Adresează organizațiilor de partid circulara Nr. 1 a C.C. al P.M.S.D.R., anunțându-le constituirea definitivă a Comitetului Central.
- 29 Martie** I. V. Stalin organizează o consfătuire a activiștilor din organizațiile de sector ale orașului Bacu. Consfătuirea aderă la hotărîrile conferinței dela Praga.
- 30 Martie** I. V. Stalin trimite ziarului „Social-Democratul” un articol despre consfătuirea dela Bacu.
- 1 Aprilie** I. V. Stalin pleacă dela Bacu la Petersburg
- Începutul lui Aprilie** În drum spre Petersburg, I. V. Stalin se oprește la Moscova, unde se întâlnește cu G. C. Ordjonichidze.

I. V. Stalin scrie proclamația „Trăiască Întâi Mai!”

I. V. Stalin trimite la Tiflis textul rezoluției unui grup de activiști de partid din Moscova, rezoluție care salută hotărârile conferinței dela Praga și Comitetul Central recent constituit.

În numele C.C. al P.M.S.D.R., I. V. Stalin trimite o scrisoare Clarei Zetkin, cu rugămintea de a remite Comitetului Central banii partidului aflați în păstrarea ei, în vederea organizării campaniei electorale pentru Duma a IV-a de stat.

10 Aprilie

I. V. Stalin vine ilegal la Petersburg.

10—22 Aprilie

I. V. Stalin redactează ziarul muncitoresc bolșevic „Zvezda”.

În „Zvezda” apar articolele lui I. V. Stalin: „O fază nouă” (articol de fond), „Viața învinge!”, „Ei lucrează bine...”, „A pornit!...” (articol de fond), „Cum se pregătesc ei pentru alegeri”, „Concluzii” (articol de fond) și altele.

Jumătatea lui Aprilie

I. V. Stalin cade de acord cu membrii fracțiunii social-democrate din Duma a III-a de stat, N. G. Poletaev și I. P. Pocrovski, precum și cu publiciștii bolșevici M. S. Olmînșchi și N. N. Baturin, asupra editării ziarului „Pravda” și a platformei sale și alcătuiește împreună cu ei primul număr al ziarului.

22 Aprilie

Apare Nr. 1 al cotidianului muncitoresc „Pravda”, în care I. V. Stalin publică articolul „Tenturile noastre”.

I. V. Stalin este arestat și depus la închisoare (penitenciar pentru detențiune preventivă).

2 Iulie

I. V. Stalin este trimis sub escortă din Petersburg în ținutul Narâm și pus sub supravegherea oficială a poliției pe termen de 3 ani.

18 Iulie

Însoțit de un gardian, I. V. Stalin pleacă din Tomsk cu vaporul „Colpașevet” spre locul de deportare dela Narâm.

- 1 Septembrie** Evadarea lui I. V. Stalin din locul de deportare dela Narâm.
- 12 Septembrie** I. V. Stalin sosește la Petersburg.
- Septembrie — Octombrie** I. V. Stalin conduce campania electorală pentru Duma a IV-a de stat și organizează lupta împotriva menșevicilor lichidatori.
I. V. Stalin redactează ziarul „Pravda”.
- 4 Octombrie** Sub conducerea lui I. V. Stalin, Comisiunea Executivă a comitetului din Petersburg ține o ședință în care hotărăște să se facă o grevă de o zi în semn de protest împotriva anulării alegerilor de împuterniciți la marile uzine din Petersburg (Puțilov și altele).
- Inceputul lui Octombrie** I. V. Stalin organizează o consfătuire de partid ilegală, la care se discută tactica de luptă împotriva lichidatorilor și se desemnează candidatura deputatului muncitorilor în Duma a IV-a de stat.
I. V. Stalin scrie „Mandatul dat de muncitorii din Petersburg deputatului lor muncitor”.
- Jumătatea lui Octombrie** I. V. Stalin trimite lui V. I. Lenin, la redacția ziarului „Social-Democratul”, „Mandatul dat de muncitorii din Petersburg” („Mandatul” a fost publicat în Nr. 28—29 al „Social-Democratului”, din 5 (18) Noembrie 1912).
- 17 Octombrie** Congresul împuterniciților colegiului muncitoresc al guberniei Petersburg adoptă „Mandatul”, scris de I. V. Stalin.
- 19 Octombrie** În Nr. 147 al ziarului „Pravda” apare articolul lui I. V. Stalin „Voința împuterniciților” (articol de fond).
- 21 Octombrie (3 Noembrie)** Din însărcinarea lui V. I. Lenin, N. C. Crupșcaia adresează o scrisoare „Pravdei” și

- membrilor fracțiunii social-democrate, în care arată că este necesară venirea lui I. V. Stalin la Cracovia.
- 24 Octombrie** In Nr. 151 al ziarului „Pravda” apare articolul lui I. V. Stalin „Rezultatele alegerilor la colegiul muncitoresc din Petersburg”.
- 25 Octombrie** In Nr. 152 al ziarului „Pravda” apare articolul lui I. V. Stalin „Astăzi avem alegeri”.
- Sfârșitul lui Octombrie** I. V. Stalin se află câțva timp la Moscova, unde ia contact cu muncitorii bolșevici recent aleși deputați în Duma a IV-a de stat.
- 29 Octombrie** I. V. Stalin se întoarce dela Moscova la Petersburg.
- Până la 10 Noembrie** I. V. Stalin vine ilegal la Cracovia, la V. I. Lenin.
- 11 (24) Noembrie** V. I. Lenin trimite redacției „Pravdei” „Mandatul” pe care-l primește dela I. V. Stalin, cerând să fie publicat „la un loc vizibil, cu caractere grase”.
- Prima jumătate a lui Noembrie** I. V. Stalin ia parte la ședința dela Cracovia a membrilor C.C. al P.M.S.D.R.
- Sfârșitul lui Noembrie—începutul lui Decembrie** La întoarcerea din Cracovia la Petersburg, I. V. Stalin conduce activitatea fracțiunii social-democrate din Duma a IV-a de stat.
- 23 Noembrie (6 Decembrie)** V. I. Lenin adresează o scrisoare lui I. V. Stalin, în care vorbește despre pregătirile pentru comemorarea zilei de 9 Ianuarie și despre necesitatea lansării unui manifest.
- Prima jumătate a lui Decembrie** Din însărcinarea lui V. I. Lenin, N. C. Crupșcaia scrie lui I. V. Stalin că e necesar să vină la Cracovia, la consfătuirea membrilor C. C. al P.M.S.D.R. cu deputații din Duma a IV-a de stat (cei „șase” bolșevici).

Sfârșitul lui
Decembrie

I. V. Stalin pleacă clandestin la Cracovia.

28 Decembrie 1912 I. V. Stalin ia parte la consfătuirea „din Fe-
(10 Ianuarie 1913)—bruarie” a C.C. al P.M.S.D.R. cu activiștii par-
1 (14) Ianuarie 1913 tidului și membrii bolșevici ai fracțiunii so-
cial-democrate din Dumă, consfătuire care s'a
ținut sub conducerea lui V. I. Lenin. La con-
sfătuire, V. I. Lenin și I. V. Stalin indică mă-
surile ce trebuiesc luate pentru îmbunătățirea
muncii redacției „Pravdei”.

Sfârșitul lui
Decembrie 1912 —
începutul lui
Ianuarie 1913

Apare proclamația „Către toți muncitorii și
muncitoarele din Rusia!”, scrisă de I. V.
Stalin.

1913

12 Ianuarie

În Nr. 30 al ziarului „Social-Democratul” a-
par articolele lui I. V. Stalin: „Alegerile din
Petersburg (Scrisoare din Petersburg)” și „Pe
drumul naționalismului (Scrisoare din Cau-
caz)”.

A doua jumătate
a lui Ianuarie

I. V. Stalin vine dela Cracovia la Viena, unde
organizează tipărirea la Paris a „Comunica-
tului” lui V. I. Lenin asupra consfătuirii „din
Februarie” și a rezoluțiilor consfătuirii.

Ianuarie

I. V. Stalin scrie lucrarea „Problema națio-
nală și social-democrația”. Lucrarea a fost
publicată în Nr. 3—5 ale revistei „Prosveș-
cenie”, în Martie-Mai 1913.

Ianuarie —
Februarie

I. V. Stalin scrie proclamația „Comemorarea
măcelului dela Lena”.

Jumătatea lui
Februarie

I. V. Stalin se întoarce din străinătate la
Petersburg; împreună cu I. M. Sverdlov, por-
nește la reorganizarea redacției ziarului „Prav-
da”, conform directivelor lui V. I. Lenin.

- 23 Februarie** I. V. Stalin este arestat în sala bursei Calășnicov, în timpul concertului organizat de organizația bolșevică din Petersburg, și internat.
- 26 Februarie** În Nr. 47 al ziarului „Pravda” apare articolul lui I. V. Stalin „Situația din fracțiunea social-democrată”.
- 2 Iulie** I. V. Stalin este trimis sub escortă în ținutul Turuhan și pus sub supravegherea oficială a poliției pe termen de patru ani.
- 11 Iulie** I. V. Stalin sosește la Crasnoiarsc.
- 15 Iulie** I. V. Stalin este trimis dela Crasnoiarsc la Turuhan.
- 10 August** I. V. Stalin sosește la Turuhan și pleacă spre locul de deportare, micul cătun Costino.

1914

- Prima jumătate a lui Martie** I. V. Stalin este transferat în cătunul Curaica, la Nord de Cercul Polar. Poliția îl supraveghează mai îndeaproape.

1915

- 27 Februarie** I. V. Stalin scrie o scrisoare lui V. I. Lenin din satul Monastârscoe, unde venise la S. Spandarian, aflat în deportare. În această scrisoare el critică linia defensistă a lui Plehanov și a social-democrației internaționale, care a luat o poziție oportunistă.
- Vara** I. V. Stalin ia parte la adunarea din satul Monastârscoe a deportaților politici, membri ai Biroului Rus al C.C. al P.M.S.D.R. și ai fracțiunii bolșevice din Duma a IV-a de stat. La adunare se discută chestiunea procesului intentat fracțiunii.

- 10 Noembrie** I. V. Stalin scrie din locul de deportare Turuhan o scrisoare lui V. I. Lenin și N. C. Crupscaia.

1916

- 5 Februarie** I. V. Stalin adresează o scrisoare centrului din străinătate al partidului, relativ la articolele pe care le scria asupra problemei naționale.
- 25 Februarie** Intr-o scrisoare către centrul bolșevic din străinătate, trimisă prin Inesse Armand, I. V. Stalin se interesează de soarta articolului său „Despre autonomia cultural-națională”, trimis de el în străinătate.
- 12 Martie** I. V. Stalin, împreună cu S. Spandarian și alți deportați, adresează o scrisoare redacției revistei „Problemele Asigurărilor”.
- 14 Decembrie** I. V. Stalin este trimis sub escortă la Crasnoiarșc, cu prilejul mobilizării celor deportați pe cale administrativă.

1917

- Inceputul lui Februarie** Comisia de recrutare din Crasnoiarșc hotărăște ca I. V. Stalin să nu fie mobilizat.
- 20 Februarie** I. V. Stalin pleacă din Crasnoiarșc la Acinșc, unde i s'a îngăduit să locuiască până la expirarea termenului de deportare.
- 8 Martie** I. V. Stalin pleacă cu un grup de deportați dela Acinșc la Petrograd.

CUPRINSUL

<i>Prefață</i>	Pag. V

1907

PREFATĂ LA EDITIA GEORGIANĂ A BROȘURII LUI K. KAUTSKY „FORTELE MOTRICE ȘI PERSPECTIVELE REVOLUTIEI RUSE”	3
LUPTA ELECTORALĂ LA PETERSBURG ȘI MENȘEVICII	16
PUTEREA ABSOLUTĂ A CADETELOR SAU PUTEREA ABSOLUTĂ A POPORULUI?	22
PROLETARIATUL LUPTĂ, BURGHEZIA ÎNCHEIE ALIANȚĂ CU GU- VERNUL	24
IN AMINTIREA TOVARĂȘULUI G. TELIA	29
PROLETARIATUL ÎNAINȚAT ȘI CONGRESUL AL V-LEA AL PARTI- DULUI	34
CONFUZIE	37
CLOWNII NOȘTRI CAUCAZIENI	40
DISOLVAREA DUMEI ȘI SARCINILE PROLETARIATULUI	43
CONGRESUL DELA LONDRA AL PARTIDULUI MUNCITORESC SOCIAL-DEMOCRAT DIN RUSIA (<i>Însemnările unui delegat</i>)	48-81
I. Compoziția Congresului	50
II. Ordinea de zi. Darea de seamă a C. C. Darea de seamă a fracțiunii din Dumă	54
III. Despre partidele neproletare.	62
IV. Despre Congresul muncitoresc	71
MANDAT DAT DEPUTAȚILOR SOCIAL - DEMOCRAȚI DIN DUMA A III-A DE STAT, <i>votat la adunarea împuterniciților din partea colegiului muncitoresc din orașul Bacu, la 22 Septembrie 1907</i>	82
CONFERINȚA TREBUE BOICOTATĂ!	85

1908

IN PREAJMA ALEGERILOR	92
IARĂȘI DESPRE CONFERINȚA CU GARANȚII	97

	Pag.
CE ARATĂ GREVELE NOASTRE DIN ULTIMUL TIMP?	103
O COTITURĂ ÎN TACTICA INDUSTRIAȘILOR PETROLIȘTI	107
TREBUE SĂ NE PREGĂTIM!	112
TEROAREA ECONOMICĂ ȘI MIȘCAREA MUNCITOREASCĂ	115
INDUSTRIAȘII PETROLIȘTI DESPRE TEROAREA ECONOMICĂ	119
PRESA	135-140
„Socialiști” slugarnici	135
Zubatoviști fățarnici	137
CONFERINȚA ȘI MUNCITORII	141

1909

ORIZA DIN PARTID ȘI SARCINILE NOASTRE	153
ÎN LEGĂTURĂ CU IMINENTA GREVĂ GENERALĂ	166
CRONICĂ DE PARTID	172-176
Rezoluția comitetului din Bacu asupra divergențelor din redacția lărgită a ziarului „Proletarul”	173
DESPRE GREVA DIN DECEMBRIE ȘI CONTRACTUL DIN DECEMBRIE (Cu prilejul celei de a cincia aniversări).	177

1910

SCRISORI DIN CAUCAZ	182-206
I. Bacu	182
Situția din industria petroliferă	—
Administrația autonomă a regiunii exploatărilor petrolifere	186
Situția organizației	190
„Posibilitățile legale”	192
II. Tiflis	198
Lichidatorism în program	199
Lichidatorism în tactică	202
REZOLUȚIILE ADOPTATE DE COMITETUL DIN BACU ÎN ZIUA DE 22 IANUARIE 1910 (<i>În legătură cu apropiata conferință generală a partidului</i>)	207-210
I. Despre agitația politică și strângerea efectivă a rân- durilor partidului	207
II. Despre modul de reprezentare la apropiata confe- rință generală a Partidului	209
AUGUST BEBEL, CONDUCĂTORUL MUNCITORILOR GERMANI	211
SCRISOARE ADRESATĂ C. C. AL PARTIDULUI DIN LOCUL DE DE- PORTARE SOLVĂCEGODSC	219

1912

PENTRU PARTID!	223
TRĂIASCĂ ! MAI !	229
O ETAPĂ NOUĂ	235
PARISEII LIBERALI	238

	Pag.
CARAGHIOȘII FĂRĂ DE PARTID	240
VIATA INVINDE !	243
EI LUOREAZĂ BINE...	246
A PORNIȚI!...	249
CU M SE PREGĂTESC EI PENTRU ALEGERI	252
CONCLUZII	256
TELURILE NOASTRE	260
MANDATUL DAT DE MUNCITORII DIN PETERSBURG DEPUTATULUI LOB MUNCITOR	262
VOINTA IMPUTERNICIILOR	265
REZULTATELE ALEGERILOR LA COLEGIUL MUNCITORESC DIN PETERSBURG	268-274
1. Alegerile de împuterniciți	268
2. Alegerile de delegați	269
3. Două feluri de unitate	270
4. Alegerea deputatului	272
ASTĂZI AVEM ALEGERI	275

1913

CĂTRE TOȚI MUNCITORII ȘI MUNCITOARELE DIN RUSIA !

9 Ianuarie	279
ALEGERILE DELA PETERSBURG (<i>Scrisoare din Petersburg</i>)	285-299
I. Colegiul muncitoresc	286
1. Lupta pentru alegeri	—
2. Mandatul dat deputatului	288
3. Unitatea, ca mască, și alegerea deputatului	291
II. Colegiul orășenesc	295
III. Concluzii	298
PE DRUMUL NAȚIONALISMULUI (<i>Scrisoare din Caucaz</i>)	300
MARXISMUL ȘI PROBLEMA NAȚIONALĂ	305-386
I. Națiunea	308
II. Mișcarea națională	318
III. Modul de a pune chestiunea	328
IV. Autonomia cultural-națională	336
V. Bundul, naționalismul său, separatismul său	349
VI. Caucazienii, conferința lichidatorilor	364
VII. Problema națională în Rusia	378
SITUAȚIA DIN FRAȚIUNEA SOCIAL-DEMOCRATĂ	387
COMEMORAREA MĂCELULUI DELA LENA	392
<i>Adnotări</i>	396
<i>Cronică biografică (1907—Martie 1917)</i>	422

